

එක රටක්, එක නීතියක්
සඳහා වූ
ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය

වෙළුම 1
වාර්තාව

2022 ජූනි

**එක රටක්, එක හිතියක් සඳහා වූ
ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය**

වෙළුම 1

චාර්තුව

2022 ජූනි

පටුන

ස්තූතිය	viii
සැඳිත්වීම	ix
ප්‍රථමිකාව.....	xii

1 වන පරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවෙහි පොදුවෙහි ක්‍රියාත්මක නීති පද්ධතිය සහ එහි ඓතිහාසික පදනම	1
---	---

2 වන පරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවෙහි ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතීන් සහ එක රටක්, එක නීතියක් සංකල්පයට අදාළව එකී නීතීන්හි තත්ත්වය.....	3
2.1 උඩරට නීතිය	4
2.2 උඩරට නීතියෙහි පවත්නා විෂමතා	5
2.2.1 දික්කසාදය	5
2.2.2 දිග විවාහප්‍රාප්ත කාන්තාවන් පරවේණි උරුමයෙන් බැහැර කිරීම	6
2.3 මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතිය.....	8
2.4 මුස්ලිම් නීතියෙහි පවත්නා විෂමතා.....	9
2.4.1 කාන්තාවට ස්වකීය විවාහය පිළිබඳ තීරණ ගැනීමට ඇති අයිතියට පවත්නා බාධා	9
2.4.2 ළමා විවාහ සහ එමගින් ඇති කරනු ලබන අගතිගාමී බලපෑම්	11
2.4.3 බහු විවාහ සහ එමගින් ඇති කරනු ලබන අගතිගාමී බලපෑම්	15
2.4.4 දේපළ උරුමය බෙදී යාමේදී කාන්තාවන්ට විෂමව සැලකීම	18
2.4.5 කුලවද්දා ගනු ලබන දරුවන්ට දේපළ උරුම වීම වැළැක්වීම	18

2.4.6	දික්කසාදයක් ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් මුස්ලිම් පුරුෂයාට පවත්නා අනුල්ලංඝනය හැකියාව	19
2.4.7	කාහි ක්‍රමය පිළිබඳ හැඳින්වීමක්	25
2.4.8	කාහිදුරය හා බැඳී පවත්නා ගැටළු	26
2.5	මුස්ලිම් නීතිය සම්බන්ධයෙන් මුස්ලිම් සමාජයෙහි පවත්නා තිබූ සහ ගැඹුරු බෙදීම	29
2.5.1	අධිකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් මැතකඳි ගෙනෙන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ	31
2.6	තේසවලාමෙයි නීතිය	32
2.7	තේසවලාමෙයි නීතියෙහි පවත්නා විෂමතා	33
2.7.1	1947 අංක 59 දරන තේසවලාමෙයි පූර්වතා ආඥා පනත හා ඒ ආශ්‍රිත ගැටලු	33
2.7.2	1911 අංක 01 දරන යාපනය වෛවාහක අයිතීන් සහ උරුම ආඥා පනත මගින් දේපළ බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් කාන්තාවන්ට පනවා ඇති සීමා	34
2.8	මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතීන් මගින් දැවැද්ද වැනි සකුගාමී සංකල්පයන්ට නෛතිකභාවයක් ලබා දීම	34
2.9	උඩරට රාජධානියෙහි සියලු ජනකොටස් සඳහා එක් පොදු නීතියක් ක්‍රියාත්මක වූ බව	37
2.10	බෙදා වෙන් කොට පාලනය කිරීම සඳහා යටත් විජිත පාලකයන් විසින් විශේෂ නීතීන් යොදා ගැනීම	38
2.11	විශේෂ නීතීන් පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් පවත්නා ඉන්දිය කතිකාවත	40
2.12	මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතීන් පූර්ණ වශයෙන් අහෝසි කිරීම	45
2.13	මෙරට විශේෂිත නීතීන්හි පවත්නා ඇතැම් සාධනීය අංග ලක්ෂණ සාමාන්‍ය නීතිය තුළට ගෙන ඒම	48

.....19	2.13.1 උඩරට නීතියෙහි සහ මුස්ලිම් නීතියෙහි දික්කසාදය සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරනු ලබන ඇතැම් නමුදු ප්‍රවේශයන්	48
.....25	2.13.2 ඉස්ලාම් ආගම විසින් පවුල් උපදේශනයට ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛතාව පොදු නීතිය තුළ ද ක්‍රියාත්මක කිරීම	50
.....26		
.....29	2.14 ව්‍යවස්ථාවේ 16 (1)වන අනු ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව	51

3 වන පරිච්ඡේදය

.....31		
.....32		
.....33	විවිධ ස්තරවල පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් මෙරට නෛතික රාමුවෙහි පවත්නා අන්‍ය විෂමතාවන් කිහිපයක්	52
.....33	3.1 රජයේ ඉඩම්වල අනුප්‍රාප්තිය පැවරීමේදී කාන්තාවන්ට විෂමතාව සැලකීම	52
	3.2 කාන්තාවන් හට විභාග භාරකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් පවත්නා සීමාවන්	54
.....34	3.3 රජයේ සේවයෙහි නිරත මුස්ලිම් කාන්තාවන්ට ලබා දෙන සාපේක්ෂව දීර්ඝ ඉඩ්ඩා පිළිපැදීම සඳහා වන නිවාඩු කාලය	55
.....34	3.4 බන්ධනාගාරගතවූවන්	56
	3.5 ආදිවාසී ප්‍රජාව	58
.....37	3.6 ආබාධිත ප්‍රජාව	59
.....38	3.7 කුල ක්‍රමය හේතුවෙන් ඇති කරනු ලබන අගතින්	62
.....40	3.8 සමලිංගික ප්‍රජාව	63
.....45	3.9 සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව	64

4 වන පරිච්ඡේදය

.....48	ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්ගේ තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් වන නිරීක්ෂණ කිහිපයක්	67
---------	---	----

4.1	කාන්තාවන් කෙරෙහි විෂමව බලපවත්වන දේපළ උරුම හිඟින් විසින් කාන්තාවන් කෙරෙහි සිදුවන අගතියාමි බලපෑම	67
4.2	කාන්තාවන්ට විෂමව සැලකීමේ ප්‍රතිපත්තින් සහ ශ්‍රම බලකායට කාන්තාවන්ගේ පවත්නා අවම දායකත්වය	69
4.2.1	මෙරට මුස්ලිම් කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකායෙන් විතැන් වීමෙහි ඉතා ඉහළ ප්‍රතිශතය	71
4.3	දේශපාලන නියෝජනය අතින් ශ්‍රී ලාංකේය කාන්තාව දක්වන අවම සහභාගිත්වය	72
4.4	කාන්තාවට සමතැනද නිසි තැනද?	73

5 වන පරිච්ඡේදය

	සමාජය අන්තවාදයන්ට යොමු කරන ප්‍රවණතාවන් කිහිපයක්.....	75
5.1	පුර්ණ වයසෙන් මුහුණ ආවරණය කරන ඇඳුම් පැළඳුම් තහනම් කිරීම	75
5.2	නලාල් සහතිකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ දැනටමත් දී ඇති නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම	77
5.3	වහාඩි අන්තවාදය සහ එය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ආගමික නියමයන් මගින් සිදු කර ඇති ඇතැම් බලපෑම්	77
5.4	අයටා සහ සදාචාරාත්මක නොවන අයුරින් ක්‍රියාත්මක අන්‍යාගමිකරණය තහනම් කිරීම	80
5.5	මෙරට පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය සහ විෂය මාලාවන් පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් සහ ජාතික ඒකාබද්ධතාවක් සිසුන් තුළ ගොඩනැගෙන පරිද්දෙන් නිර්මාණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව	84
5.6	වාර්ගික, ආගමික සහ ප්‍රාදේශීය පදනම්වලින් දේශපාලන පක්ෂ ලියාපදිංචි කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම තහනම් කිරීම	85

6 වන පරිච්ඡේදය

නීතිය	ක්‍රියාත්මක වීමේදී පවත්නා විෂමතා	87
6.1	බලය, බන්ධන සහ අකාර්යක්ෂමතාව වැනි අගතිගාමී සාධක හමුවේ එක රටක්, එක නීතියක් සංකල්පය ශ්‍රී ලංකාව තුළ නීති පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම	87
6.2	අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් ඔස්සේ අපරාධ චෝදනා ලබා ඇති පුද්ගලයන් ස්වකීය හඬ කටයුතු මගින් නිදහස් වන තෙක් ඇතැම් ධුරයන් දැරීමෙන් වළක්වාලීම	88
6.3	නිදර්ශන අංක 01	89
6.4	නිදර්ශන අංක 02	91

7 වන පරිච්ඡේදය

	මෙරට අධිකරණ පද්ධතියෙහි ඇති කරගත යුතු ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක්.....	93
7.1	යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි පවත්නා දැඩි පමාව මගහැරීම	93
7.2	අධිකරණ කටයුතු ශ්‍රව්‍ය සහ දෘශ්‍ය ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍යයන් මගින් පටිගත කිරීම සහ සුදුසු අවස්ථාවන්හිදී සජීවීව අන්තර්ජාලයට මුදා හැරීම	94
7.3	අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධයෙන් නියමිත කාර්ය පටිපාටියක් සහ නියමිත දඬුවම් නියම කිරීමේ අවශ්‍යතාව	96

8 වන පරිච්ඡේදය

එක රටක්, එක නීතියක් සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මෙරට සිදු කළ යුතු තවත් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක්.....	97
8.1 දේශපාලන අරමුදල් සීමා සහ නියාමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව	97
8.2 දේශපාලනඥයන්ගේ සහ ඉහළ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ වත්කම් හා බැරකම් මහජනයාට පරිශීලනය කළ හැකි පරිද්දෙන් අන්තර්ජාලයක තොරතුරු පද්ධතියකට එක් කිරීම	98
8.2.1 විගණකාධිපතිවරයා හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂම මගින් එකි වත්කම් හා බැරකම් වාර්ෂික විගණන සමාලෝචනයකට ලක් කිරීම	99
8.3 ඊළඹේ යුද්ධයට සම්බන්ධ සියලු පාර්ශවයන්ට පොදු ජනාධිපති සමාවක් ලබා දීම	100
8.4 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 09 වන ව්‍යවස්ථාව මගින් බුද්ධිගමට ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛස්ථානය සහ බුද්ධි ශාසනය සුරක්ෂිත කොට පෝෂණය කිරීමේ රාජ්‍ය වගකීම වසේම පවත්වාගෙන යාම	102
8.5 පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන්හි ආරාමික සහ සංස්කෘතික සම්ප්‍රදාය ආරක්ෂා කර ගනිමින් එකී ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව	103
8.6 ඒකාධිපතිත්වය සහ බලය සංකේන්ද්‍රණය වීම මගින් අභියෝග ජය ගත හැකි බවට මෙරට තුළ පවත්නා දේශපාලන කතිකාවත වෙනස් කිරීම සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පැවතිය යුතු මූලික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ගුණාංග	105
8.7 මෙරට පුරවැසියන්ගේ ආර්ථික සංකල්ප පිළිබඳ සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීම	107

නිර්දේශ කාරාංශය	108
කාමාචික අත්සන්	118
ඇමුණුම් නාමාවලිය	120
මුලාශ්‍ර	122
• හඬු තිත්උ නාමාවලිය	131
ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි කාමාචිකයන්ගේ පෞද්ගලික යෝජනා සහ නිර්දේශ ඇතුළත් ලේඛන නාමාවලිය	133

99
100
102
103
105
107

ස්තූතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ 2019 වර්ෂයේ දී පැවැත්වූ ජනාධිපතිවරණයේ දී ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයෙහි සඳහන් වූ 'එක රටක්, එක නීතියක්' සංකල්පය ස්ථාපිත කිරීම වෙනුවෙන් මහජනතාව ලබාදුන් ජනවරම අනුව ඒ පිළිබඳ මූලික සංකල්ප පත්‍රිකාවක් සකස් කිරීම සඳහා අප කෙරෙහි විශ්වාසය තබා මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි සභාපති හා සාමාජිකයන් වශයෙන් අප පත් කොට, එකී කර්තව්‍යය සඳහා සිය සහයෝගය ලබා දුන් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අභිමත ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමන්ට මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය සිය ගෞරවනීය ස්තූතිය පළ කර සිටී.

එක රටක්, එක නීතියක් සඳහා වූ ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය වෙත පැමිණීමෙන්, ලිපි හා විද්‍යුත් තැපැල් මාර්ගයෙන් අදහස් දැක්වූ ගරුතර මහා සංඝරත්නය, අන්‍යාගමික පුජකවරුන්, විවිධ වෘත්තිකයන්, ඇතුළු මහජනතාවටද මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය සිය ස්තූතිය පළ කර සිටී.

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයෙන් පිටත පැවැත්වූ රැස්වීම්වලට සහභාගි වී අදහස් හා යෝජනා ලබාදුන් සැමට ද, එම රැස්වීම් සංවිධානය කර ගැනීමේදී හත් අයුරින් සහය වූ දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන්, ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්, ත්‍රිවිධ හමුදා ප්‍රධානීන්, පොලිස් ප්‍රධානීන් හා ඔවුන්ගේ කාර්ය මණ්ඩලවලට ද එක් එක් දිස්ත්‍රික්කයේ සංවිධාන කටයුතු මෙහෙය වූ සැමට ද මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායේ විශේෂ ස්තූතිය හිමිවේ.

කොළඹ බණ්ඩාරනායක සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවෙහි පිහිටි ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායේ කාර්යාලයේදී මෙන්ම උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් ඇතුළු අනෙකුත් පළාත්වල පැවති මහජන හමු වීම් සඳහා මාධ්‍ය ආවරණය ලබාදුන් ජනාධිපති මාධ්‍ය අංශය, රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව, රජයේ සහ පෞද්ගලික මුද්‍රිත/විද්‍යුත් මාධ්‍යයන්ට මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය සිය කෘතඥතාව පළ කර සිටී.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායේ කර්තව්‍යයන් සඳහා හත් අයුරින් සහය වූ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ටද කාර්යසාධක බලකායෙහි කාර්ය මණ්ඩලයේ සියලු දෙනා හටද එක රටක් එක නීතියක් සඳහා වූ ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය සිය ස්තූතිය පළ කර සිටී. මෙම වාර්තාවෙහි කේද්‍රපත් බැලීමේ කටයුතු සිදු කරනු ලැබූ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයෙහි මානව විද්‍යා අංශයෙහි මහාචාර්ය ප්‍රණීත් අභයසුන්දර මහතාට මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය සිය විශේෂ ස්තූතිය පළ කර සිටී.

හැඳින්වීම

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අභියෝගාත්මක ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමන් විසින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 33 වන ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව තමන්ට පැවරී ඇති බලතල අනුව අංක 2251/30 සහ 2021 ඔක්තෝබර් 26 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරන ලද ජනාධිපති විධානය මගින් ස්ථාපනය කරන ලදී.¹

ඉන් අනතුරුව නැවතත් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අභියෝගාත්මක ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමන් විසින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 33 වන ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව තමන්ට පැවරී ඇති බලතල අනුව අංක 2252/56 සහ 2021 නොවැම්බර් 06 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරන ලද ජනාධිපති විධානය මගින් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි සාමාජික සංයුතිය වෙනස් කරනු ලැබූ අතර ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායට පවරනු ලැබූ කාර්යයන් ද සංශෝධනය කරන ලදී.²

එම සංශෝධිත කාර්යය අනුව ශ්‍රී ලංකාව තුළ “එක රටක් එක හිතියක්” යන සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් විවිධ පාර්ශ්වයන් විසින් දරන අදහස් හා මතවාදයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් එකී සංකල්පය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් අනතුරුව ඒ සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික වූ සංකල්පමය රාමුවක් සකස් කිරීම සම්බන්ධ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායට පැවරී ඇත.

අංක 2252/56 සහ 2021 නොවැම්බර් 06 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරන ලද ජනාධිපති විධානය ප්‍රකාරව මෙම කාර්යසාධක බලකායෙහි සභාපති හා සාමාජිකයන් පහත පරිදි විය.

1. පූජ්‍ය ගලගොඩඅත්තේ ඤාණසාර ස්වාමීන් වහන්සේ - සභාපති
2. මහාචාර්ය ගාන්ති නන්දන විජේසිංහ
3. ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය විරවර්ධනලායේ සුමේධ මංජුල
4. වෛද්‍ය එන්.පී. සුජිව පණ්ඩිතරත්න
5. නීතිඥ ඉරේෂ් සෙනෙවිරත්න
6. නීතිඥ ඩබ්.පී.ජේ.එම්.ආර්. සංජය බණ්ඩාර මාරමේ
7. ආර්. ඒ. එරන්ද කුමාර නවරත්න
8. පානි වැවල

¹ ඇමුණුම් අංක 01
² ඇමුණුම් අංක 02

9. මවුලට් එම්. ඉසෙඩ්. ඒ. එස්. මොහොමඩ් (බාට්)

10. කලිල් රත්නාන්³

11. අබ්දුල් අසිස් මොහොමඩ් නිසාර්දින්⁴

12. හිතිඤ්ඤ රාමලිංගම් චක්‍රවර්ති කරුණාකරන්

13. යෝගේෂ්වරී පත්ගුණරාජා

14. අයියාම්පිල්ලෙයි දයානන්දරාජා

තවද, ජනාධිපති ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම් පිවන්ති සේනානායක මෙනෙවිය මෙහි ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි ලේකම්වරිය වශයෙන් අභිගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් පත් කරන ලදී.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි කාර්යය සපුරාලීම සඳහා ලබා දී තිබූ කාලය 2022 පෙබරවාරි 28 වන දිනෙන් අවසාන වීමට නියමිතව තිබුණද, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අභිගරු ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමන් විසින් අංක 2269/6 සහ 2022 පෙබරවාරි 28 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරන ලද ජනාධිපති විධානය මගින් මෙම කාර්ය සාධක බලකායට ලබා දී තිබූ කාලය මාස තුනකින් දිව්‍ය කරන ලද අතර⁵ අංක 2282/28 සහ 2022 ජූනි 01 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරන ලද ජනාධිපති විධානය මගින් එය 2022 මැයි 26 වන දින සිට සති තුනක කාලයක් දක්වා තවදුරටත් දිව්‍ය කරන ලදී.⁶

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් පුවත් පත් දැන්වීම් මගින් මහජන අදහස් ලබා දෙන ලෙස මහජනතාව ඇතුළත් පාර්ශ්වයන්ට ආරාධනා කරනු ලැබූ අතර⁷ උතුරු සහ නැගෙනහිර ඇතුළත් පළාත් ගණනාවක මහජන හමුවීම් පවත්වන ලදී. මහජනතාව, සිවිල් සංවිධාන, දේශපාලන පක්ෂ, මහජන නියෝජිතයන්, විද්වතුන් ආදී විශාල පිරිසක් එහි මහජන හමුවීම්වලදී සහ මෙම කාර්යසාධක බලකායෙහි කාර්යාලයෙහිදී අදහස් දක්වන ලදී.⁸ එමෙන්ම ලිපි මගින් සහ විද්‍යුත්

³ 2022 මැයි මස 26 දිනැති ලිපියක් මගින් ඉල්ලා අස්විය.

⁴ 2022 අප්‍රේල් 20 දිනැති ලිපියක් මගින් ඉල්ලා අස්විය.

⁵ ඇමුණුම් අංක 03

⁶ ඇමුණුම් අංක 04

⁷ සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි කාණුවන්ගෙන් පළ කරන ලද එකී පුවත්පත් දැන්වීම් සමුච්චිතව - ඇමුණුම් අංක 05

⁸ මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් ලේඛනයක් - ඇමුණුම් අංක 06

සහ මහජනතාවගේ නාමලේඛනය - ඇමුණුම් අංක 07

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායට තැපැල් සහ විද්‍යුත් තැපැල් මගින් අදහස් දැක්වූවන්ගේ නාම ලේඛනය - ඇමුණුම් අංක 08

තැපැල් මගින් ද අදහස් විශාල ප්‍රමාණයක් මෙම කාර්යසාධක බලකාය වෙත ලැබුණි. එකී අදහස් ද සැලකිල්ලට ගනිමින් මෙම වාර්තාව පිළියෙල කරනු ලැබ ඇත.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් මෙරට නීතියෙහි පවත්නා විෂම සහගත ස්වරූපයන් සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක වීමෙහිදී බලපාන කාරණා පිළිබඳව ස්වකීය ශක්ති ප්‍රමාණයෙන් සහ පවත්නා කාල රාමුව ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව පිළියෙල කරනු ලැබ ඇති අතර මෙම වාර්තාවෙහි අන්තර්ගත කාරණා සහ නිර්දේශ මෙරට තුළ නෛතික ඒකමිතියක් සහ සාධාරණත්වයක් ඇති කිරීම සම්බන්ධයෙන් සර්ව සම්පූර්ණ සහ අවසානාත්මක කාරණා සහ නිර්දේශ නොවන බවත් එකී කර්තව්‍ය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මෙරට රාජ්‍ය දේශයට තවදුරටත් සිදු කළ යුතු ප්‍රතිසංස්කරණ ගණනාවක් පවත්නා බවත් සඳහන් කළ යුතුවේ.

ජනාධිපති
වි.
ප්‍රිය 2022
සමාජවාදී
සහ 2022
නියම මගින්
අතර⁵ අංක
ජනාධිපති
දිරිඳු කරන

ලබා දෙන
නැගෙනහිර
දේශපාලන
සහ මෙම
සහ විද්‍යුත්

අංක 05
අංක 06
නි විද්වතුන්ගේ
මාම ලේඛනය -

පුර්විකාව

මෙම කාර්යසාධක බලකායට ලබා දෙන ලද ජනාධිපති විධානයට අදාළ සංකල්පය පසුබිම වන නීතිය ඉදිරියෙහි සමානාත්මතාව මෙන්ම නීතිය තුළ පැවතිය යුතු සමානාත්මතාව ශ්‍රී ලංකාවෙහි සාරවත්, අඛණ්ඩ ඓතිහාසික සහ ආගමික සම්ප්‍රදාය තුළ ස්ථානගත කිරීම උචිත යැයි අපගේ අදහස වන අතර මෙරට රෝපණය කිරීමට යත්න දරන කවර හෝ සංකල්පයක් එකී සම්ප්‍රදායෙන් විතැන්ව රෝපණය කිරීම එල රහිත බව අත්දැකීමෙන් අපට පෙනී යන දෙයකි.

මෙම ස්ථානගත කිරීම සිංහල ජාතියෙහි ප්‍රමුඛතම විර චරිතය වන දුටුගැමුණු රජු වෙතින්ම ඇරඹීම උචිත බව අපගේ හැඟීම වේ.

දුටුගැමුණු රජු විසින් ද්වන්ද්ව සටනකින් අනතුරුව මරණයට පත් ස්වකීය ප්‍රතිවාදියා වූ එළාර රජුගේ දේහයට ලබා දෙන ලද ගෞරවය මහාවංශය පහත පරිදි සඳහන් කර ඇත.

“නුවර අණ බෙරලවා නාත්පස යොදනෙක මිනිසුන් රැස්කරවා එලාළ රජතට සත්කාර කරවී. සිරැර වැටුනතැන්හිදී (කුචගෙයකින්) ඒ මිනිය දැවීය. එහි සැයක්ද කරවී පෙළහරද දුන්නේය. අද දක්වාත් ලක්දිවිහි රජ දරුවෝ ඒ පෙදෙස සමීපගත වුවෝ එම පෙළහරින් තුර්ජ වාදනය නොකරවති.”⁹

ඉර හඳ පවතිනා තාක්කල් පැවතිය යුතුයැයි නියම කළ බොහෝ අණපනත් සිංහල ජනමතයින් ඇකී මැකී යද්දී දුටුගැමුණු රජු වෙතින් ජනනය වූ මෙම යුක්ති සහගත සම්ප්‍රදාය, සිංහල රාජ්‍යයෙහි පරිහානි සමයන්හිදී පවා ජනමතයේ තදින් තැන්පත්ව පැවතුණි. 1818 මහ කැරැල්ලෙන් අනතුරුව පළා යමින් සිටි පිළිමතලාවේ දීසාව (කණිෂ්ඨ) අනුරාධපුරයේ එළාර සැය පැවති නියවිත ස්ථානය හඳුනාගත නොහී මේ තැන්හි ඇතැයි අනුමානයෙන් යුතුව ගමන් වෙහෙසද නොතකා බොහෝ දුර පාගමනින් ගියේ යැයි ෆෝබ්ස් සඳහන් කරයි.¹⁰

වරින් වර ඇකී මැකී යමින් වුවද සිංහල හඳුමනස තුළ කාලාන්තරයක් පුරා මෙවන් මානුෂීය ගුණාංග අභ්‍යන්තර දිය දහරක් මෙන් ගලා යමින් පැවතුණි.

සමකාලීන ලෝක බලවතා වූ රෝමය වහලුන් සහ සතුන් අතර මරාන්තික සටන් හරඹමින් ස්වකීය විනෝද මාධ්‍යය සපයා ගනිද්දී ක්‍රි.ව. 19 හිදී රාජ්‍යත්වයට පත්වූ අමණ්ඩගාමිණී රජු විසින් සතුන් මැරීම සම්පූර්ණයෙන්ම තහනම් කරමින් මාෂාත ආඥාව පනවන ලදී. අනතුරුව රජවරුන් ගණනාවක් විසින් එම ආඥාවම විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් පනවන ලදී. වාණිජ බලකේන්ද්‍රයක් බවට ලංකාව පත් කළ පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු පවා දියගොඩ සතුන්ට අහස දානය දෙන ලදී. නූතන රාජ්‍යයන්

⁹ (මහාවංශ. පුවම කායය. 99 පිට)

¹⁰ (Forbes, 1840, p.233)

මරණ දඬුවමෙන් ඉවත් වීමට වසර දහස් ගණනකට පෙර සිරි සඟබෝ වැනි රජවරුන් විසින් මරණ දඬුවම ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්හිටවන ලදී.

සිංහල ජනයා තුළ පැවති මෙම මානුෂීයත්වය විදාරණය වූ අප්‍රකට අවස්ථාවක් මෙම අවස්ථාවේදී දැක්වීම අවස්ථානුකූලයැයි අපි සිතන්නෙමු. ලන්දේසීන් විසින් කොළඹ පෘතුගීසි බලකොටුව වැටලූ අවස්ථාවේදී බලකොටුව තුළ ඇතිවූ සාගතය දරාගත නොති කාන්තාවන්, දරුවන් ආදීන් කොටු ද්වාරයෙන් තික්ම ලන්දේසි පාලන ප්‍රදේශයට පැමිණෙන ලදී. ලන්දේසීන් එම ජනයා විෂයෙහි ප්‍රදර්ශනය කරන ලද අමානුෂිකත්වය බෝල්දියස් ආදී පෘතුගීසි මූලාශ්‍ර උපුටා දක්වමින් පෝල් ඊ. පිරිස් විසින් පහත පරිදි සඳහන් කර ඇත.

"සිය ගණනක් වූ කාන්තාවන් සහ දරුවන්ට කස පහර ගසන ලද අතර ඔවුන්ගේම රටවැසියන්ගේ ඇස් ඉදිරියෙහි ඔවුන් සාගතයෙන් විනාශ වීමට කොළඹ කොටු බිත්ති පාමුලට ආපසු යවන ලදී. අනෙක් අයවලුන්ට කොටුවෙහි දෘෂ්ටි පථය තුළ එල්ලා මරන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ග වැඩකට නැතිවූ අතර අවසානයෙහි ලන්දේසීන් විසින් නගරය සහ අගල් අතර සීමාවෙහිදී ගම්බද දඩාවතෙහි නැසීමෙන් බල්ලන්ට මෙන් දුටු තැන වෙඩි තැබීම අරඹන ලදී. මෙයද ප්‍රමාණවත් නොවූ අතර මෙම අපරාධයන්ට සම්බන්ධ වූ සොල්දාදුවෙකු හට ස්වකීය රටවැසියන්ගේ සාරවත් උපකල්පනයන්ට සිදු කළ හැකි දේ පිළිබඳව විස්තර කිරීමට අපි ඉඩ ලබා දෙන්නෙමු. "අපගේ කඳවුරෙන් ඔවුන් එළවා දැමීමට අපට කළහැකි දෙයක් නොමැති වූ කල අපි එබාත් දැඩි හිෂ්ණයක් ඔවුන් මත ගෙන ඒමට තීරණය කළෙමු. ඒ අනුව කිසියම් කාන්තාවක් කුඩා දරුවන් රැගෙන ආ විට ඇයගේ දරුවා දැවමුළා එංගෝලියානුවා දමා මෝල් ගසෙන් එම දරුවා කොටා මරා දැමීමටත් අනතුරුව එම මළ දරුවා රැගෙන යාමටත් අපි ඇයට බලකරනු ලැබුවෙමු."¹¹

අවසානයේ බලකොටුවෙන් තික්ම එන ඇතැම් ජන කොටස් කොටු බැමීමත් ලන්දේසි ඉදිරි ආරක්ෂක වළල්ලත් අතර බිම් තිරයෙහි වැටී බේදනීය අයුරින් දැවී ගෙවූහ. එතෙක් ලන්දේසීන් හට ආධාරක සේනාංක වශයෙන් උඩරට රජු වෙතින් පැමිණි සිංහලයන් මෙම අවාසනාවන්ත ජනකොටසට දැක්වූයේ වෙනස් ප්‍රතිචාරයකි.

"රජුගේ සෙබළුන් ඕලන්දක්කාරයන්ට වඩා මානුෂීය විය. දුක්ඛිත අයුරින් ස්වකීය ජීවිතයන් මාපාගෙහි පවත්වා ගෙන ගිය අවාසනාවන්ත මිනිසුන් විඳි දුක්වේදනාවන්ගෙන් බිඳුණු හිත් ඇතිවූ ජයසුන්දර

¹¹ "Men, women and children were flogged, by the hundred, and sent staggering back to perish of starvation under the eyes of their countrymen before the walls of Colombo, while others were hanged on scaffolds within sight of the fort. These measures proved unavailing, and then the Hollanders took to shooting them at sight between the trenches and the town, like stray dogs which prowl round the outskirts of a village. But even this did not suffice, and we leave it to one of the Hollanders' soldiers, who took part in these atrocities, to describe what the fertile imagination of his countrymen was capable of; "As we had no means of driving them away from our camp, we had to strike still greater terror into them, and when a woman came and bought small children, we forced her to put her child into a wooden mortar and pound it to death with the pounder, and then again to go away with the dead child." (Pieris, 1983, Vol. II pp.387,388)

මුදලිවරයා එකී ජනතාවට ආහාර ස්වල්පයක් ලබා දුනි. මෙම සුවත සැළවූ වැන්ඩර් ලාන් එතැනට පැමිණ බාගෙට මීයැදි සිටි එම මිනිසුන්ට වෙඩි තබා මුදලිවරයා ද නිරන්තරයට ගන්නා ලදී.¹²

යුරෝපයේ දෙකෙළවර සිටි ජනකොටස් දෙකක් වූ පෘතුගීසීන් සහ ලන්දේසීන් මෙන් නොව සිංහල ජනයා පෘතුගීසීන් විසින් මුදාහළ අසීමාන්තික ක්‍රූරත්වයෙන් සියවස් එකහමාරක් පමණ අඛණ්ඩව පීඩා විඳි ජාතියක් විය. එහෙත් පෘතුගීසීන් පත්වූ බේදජනක ඉරණමෙහිදී මානුෂිකව එකී ජනකොටස දෙස බැලීමට සිංහලයන්ට එය බාධාවක් වූයේ නැත.

එසේම සිංහලයන් මානුෂිකත්වය සීමා විරහිතව උල්ලංඝනය කිරීම ඉවසා සිටියේ ද නැත. අවසාන රජු මුදාහළ අසීමාන්තික ක්‍රූරත්වය උඩරට මහවාසලට පැවති ජන සහයෝගය අතිමි වි ගොස් උඩරට රාජධානියෙහි බිඳවැටීමට සෘජු දායකත්වයක් දැක්වීය.

සිංහල වින්තනයෙහි පැවති මෙම මානුෂිකත්වයෙහි මූලය මුද්ධ ධර්මය බව නොරහසකි. කරණීය මෙතෙක වැනි මුද්දහමේ ප්‍රකට සූත්‍රයන් මවක් තම එකම දරුවා දිවි දෙවැනි කොට ආරක්ෂා කරන්නේ යම් සේද එපරිද්දෙන් සියලු සත්වයන්ට මෙෙක්‍රිය වඩන මෙන් බෞද්ධයාට කියා සිටින්නේ ය. එම මෙෙක්‍රිය ජාති, ආගම්, කුල ආදී බෙදීම් ද ඉක්මවා යමින් ප්‍රාණය තිබෙන සියල්ලන් දක්වාම විහිද යන්නේ ය. සර්වකාලිනව පැවතිය යුතු මනුෂ්‍ය ගුණදහමින් සාරවත් වූ එවන් වින්තනයක් තුළින් දුටුගැමුණු රජතුමාගේ පටන් ඉහත කී ජයසුන්දර මුදලිවරයා දක්වා වූ උදාර මිනිසුන් බිහි වීම අරාමයක් නොවේ. වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාව අක්ෂි කනිනිකාවන් ඇතුළු ගරීර ඉන්දියයන් ප්‍රදානය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ලොව ප්‍රමුඛතම ස්ථානයක් ගත්තේ ද මෙම අසිරිමත් වින්තනයේ ආභාසයෙන් බව පෙනී යයි.¹³

සිංහල වින්තනයෙහි පවත්නා මෙම මානුෂිකත්වයෙන් වූ පෝෂණය මෙරට අන්‍ය ජනකොටස් තුළින්ද නිරූපණය වේ. මෙරට සිටින සූරි මුස්ලිම් ප්‍රජාව දශක ගණනාවක් තිස්සේ ඉස්ලාම් අන්තවාදයට එරෙහිව ප්‍රමාණවත් රාජ්‍ය සහයෝගයක් නොමැතිව පිටිත පරිත්‍යාගයෙන් යුතුව සිදුකරන හුදෙකලා අරගලය එහි මනා නිදර්ශනයක් බව දැනුම් දීමට කැමැත්තෙමු. එමෙන්ම කිව යුතු කරුණක් වන්නේ නීතිය සැමට සාධාරණව ක්‍රියාත්මක වීම සම්බන්ධයෙන් දුටුගැමුණු රජුගේ ප්‍රතිවාදියා වූ එළාර රජුගේ දිවියෙන් ද සාරවත් උදාහරණ ලබා ගත හැකි බව ය. මහාවංශය එළාර රජුගේ යුක්තිගරුකභාවය හදුන්වා දෙන්නේ පහත පරිදි ය.

¹² "The King's Lascarins were more compassionate than the Holanders; moved by the heart-rending sufferings of the unhappy human beings who still dragged out their miserable existence on Mapane, Jayasundara Mudaliyar had supplied them with little food. Learning of this Van der Laan proceeded to the spot and fired on the half-dead wretches, and placed the Mudaliyar himself under arrest."
- (Pieris, 1983, Vol. II p.402)

¹³ (Velton, 2016)

"රජතෙමේ චිතිශ්චය කාලයෙහි සතුරන් කෙරෙහිත් මිතුරන් කෙරෙහිත් මධ්‍යස්ථ විය."¹⁴

ජනරජයෙහි ජනාධිපතිතුමා විසින් මෙම කාර්යසාධක බලකායට ලබා දෙන ලද ජනාධිපති විධානයට අදාළ සංකල්පීය පසුබිම වන නීතිය ඉදිරියෙහි සමානාත්මතාව මෙන්ම නීතිය තුළ පැවතිය යුතු සමානත්වය, බෙදීමේ නොසලකා සියලු සත්වයන්ට මෙහි කිරීම පාදක කරගත් මෙවන් මානුෂීය වින්තනයක් මගින් වඩාත් පෝෂණය කළ හැකි බව අපගේ වැටහීමයි.

¹⁴ (මහාවංශ, පූර්ව කාණ්ඩය. 82 පිට)

1 වන පරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවෙහි පොදුවෙහි ක්‍රියාත්මක නීති පද්ධතිය සහ

එහි ඓතිහාසික පදනම

ශ්‍රී ලංකාවෙහි නීති පද්ධතිය විවිධ ප්‍රභවයන් රාශියකින් සමන්විත සංකීර්ණ නීති පද්ධතියකි. 1796 වර්ෂයෙහිදී ස්වකීය පාලනය යටතේ පැවති ප්‍රදේශ ලන්දේසීන් විසින් ඉංග්‍රීසි පාලනාධිකාරියට භාර දෙනු ලබද්දී ලන්දේසීන් විසින් පාලිත ප්‍රදේශයන්හි පැවති රෝමානු ලන්දේසි නීතිය අඛණ්ඩව විවිධ වෙනස්කම්වලට භාජනය කරමින් ඉංග්‍රීසීන් විසින් පවත්වා ගෙන එන ලදී. යටත් විජිතකරණ ක්‍රියාවලියෙහිදී යටත් කර ගන්නා හෝ ඉංග්‍රීසීන් විසින් භාර ගනු ලබන විජිතයන්හි පවත්නා නීතින් තැකි තාක් දුරට නව ඉංග්‍රීසි පාලනාධිකාරීන් විසින් එසේම පවත්වා ගෙන යා යුතු යැයි දක්වනු ලැබූ **කැම්බල් එදිරිව හෝල්** නමැති මැන්ස්ෆීල්ඩ් සාම්භවයාගේ නඩු තීන්දුව, මෙරට තුළ රෝමානු ලන්දේසි නීතියෙහි මේ දක්වා වන අඛණ්ඩ පැවැත්මට හේතුවී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවෙහි පොදුවෙහි ක්‍රියාත්මක වන්නේ රෝමානු ලන්දේසි නීතිය බවට ජනප්‍රිය මතයක් පැවතුණද රෝමානු ලන්දේසි නීතිය ව්‍යාප්තව ඇති ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් ආවරණය කරමින් ඉංග්‍රීසි නීතිය මෙරට තුළ ක්‍රියාත්මකව පවතී. විශේෂයෙන් සිවිල් සහ අපරාධ නීති ක්ෂේත්‍රයන්ට අදාළ අණපනත් ගණනාවක්ම ඉංග්‍රීසි නෛතික ප්‍රතිපාදනයන්ට අනුකූලව නිර්මාණය කර තිබේ. එවන් අණපනත් ගණනාවක්ම එකී අණපනත් මගින් නියමිතව ආවරණය නොවන නෛතික ගැටලුන්ද ඉංග්‍රීසි නීතිය මගින් විසඳාලිය යුතු බවට සඳහන් කොට ඇත.²

දේපළ පිළිබඳ නීතීන්හි මූලිකාංග රෝම ලන්දේසි නීතිය මගින් පාලනය වුවද ප්‍රායෝගික තත්වයන් යටතේ මෙරට ව්‍යවස්ථාදායකය විසින් බලාත්මක කර ඇති අණපනත් සහ නඩු තීන්දු මගින් දේපළ නීතිය ද විශාල වශයෙන් වෙනස් වී ඇත.

මේ අවස්ථාව වන විට නෛතික පද්ධතිය එයාකාර වුවද මෙරට තුළ බුද්ධ ධර්මය, ශාක්‍ය සහ මෞර්ය සම්ප්‍රදායන්, හින්දු නීතීන් ආදී විවිධ නීති සම්ප්‍රදායන්ගෙන් ආභාසය ලත් අඛණ්ඩ නීති පද්ධතියක් ඉතිහාසගත කාල පරිච්ඡේදය පුරාම පවත්වාගෙන යනු ලැබූ බව අවිවාදාත්මක කරුණකි. බදුලු රැමි ලිපිය, වේවැල්කැටිය පුවරු ලිපිය වැනි ශිලා ලිපි මෙන්ම වංශකතාවන්ද ඒ පිළිබඳ සාක්ෂි

¹ *Campbell vs. Hall*, (1774) 1 Cowper 204.
² උදාහරණයක් ලෙස සාක්ෂි ආඥා පනතේ 100 වන වගන්තිය

දරන අතර සංකීර්ණ වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානයක් වශයෙන් කාලාන්තරයක් පුරා පැවති මෙරට තුළ එකී වාණිජ ගනුදෙනු නිශාමනයට අදාළ සංකීර්ණ නීති ක්‍රමයක් පැවති බවට නිගමනය කිරීම එතරම් අසීරු නොවේ. එකී නීතිය පොදුවේ සිංහල නීතිය වශයෙන් හැඳින්විය හැකි බවත් එහි ශේෂගත කොටසක් මේ වන විට උඩරට නීතිය නමින් හඳුන්වන විශේෂ නීතිය බවට පත් වී ඇති බවත් පෙනී යයි.

සිංහල පාලන තන්ත්‍රයෙහි පරිනාති කාලයෙහි පවා විස්තීර්ණ නීති පද්ධතියක් උඩරට පළාත්වල පවත්වාගෙන ගිය බව පැහැදිලිව පෙනී යයි. එකී නීතීන් පිළිබඳ යම් අදහසක් වේරගම්පිටියේ කරතොට ධර්මාරාම නිමියන් පුලුඬු මල්වතු විහාරීය නික්ෂුන් විසින් ලන්දේසි ආණ්ඩුකාර ෆල්ක් වෙත යැවීම පිණිස සම්පාදිත යැයි සැලකෙන "ලංකාවේ රජ සිරිත් සහ ලෝක වාරිත" වැනි ලේඛන මගින් ලබා ගත හැකිය.³ මේ සම්බන්ධයෙන් ආචාර්ය එම්. එල්. එස්. ජයසේකර පහත පරිදි සඳහන් කොට ඇත.

"සිංහල නීතීන්ගේ (එකී නීතීන් අතරින් ඉතිරි වූ අංශයන් වර්තමානයේ උඩරට නීතිය වශයෙන් හැඳින්වේ) මූලාශ්‍රයන් ක්‍රිස්තියානි යුගයට සියවස් කිහිපයකට පෙර වයඹ සහ ඊසාන දිග ඉන්දියාවෙන් ලංකාවට පැමිණි ආර්ය සංක්‍රමණිකයන් විසින් සහ බුදු දහම හඳුන්වා දීමට සමගාමීව ලංකාවට සංක්‍රමණය වූ වෙනත් ආර්ය කාණ්ඩයන් විසින් හඳුන්වා දුන් මූලික ස්වරූපයෙහි පැවති වාරිත වාරිත බවට සැලකිය හැකි ය."

³ (ආර්යසිංහ, 1985)

⁴ (Jayasekera, 1970, p. 81)

2 වන පරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවෙහි ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතින් සහ එක රටක්, එක නීතියක් සංකල්පයට අදාළව එකී නීතින්හි තත්ත්වය

වර්තමානය වන විට පොදුවේ පවත්නා නීතිය විස්තීර්ණ වශයෙන් බටහිර ආභාසය ලත් නීතියක් වුව ද ශ්‍රී ලංකාවේ ජන කොටස් තුනකගේ පෞද්ගලික ජීවිතයේ අංගයන් ගණනාවක් පාලනය කරමින් විශේෂ නීතින් ක්‍රිත්වයක් ද පවතී. මෙකී නීතින් පොදුවේ මෙහි ජීවත් වන සියලු ජනකොටස්වලට බල නොපාන අතර ආගමික සහ සංස්කෘතික කාරණා හේතුවෙන් බෙදී ගිය ජන කොටස් කිහිපයකට පමණක් බලපවත්වයි.

පුද්ගල ජීවිතයෙහි වැදගත්ම අවස්ථා වන විවාහය, මරණයෙන් අනතුරුව දේපළ බෙදී යාම, දරුවන් සහ මාපියන් අතර පවත්නා සබඳතාව ආදී කාරණා ගණනාවක් සම්බන්ධයෙන් වන නෛතික තත්වයන්, මෙම විශේෂ නීතින් මගින් පාලිත ජන කොටස්වලට අදාළව එකී නීතින් මගින් පාලනය කෙරේ. එමෙන්ම ප්‍රාදේශීය ඉඩම් අයිතිය සම්බන්ධ පූර්වතාවන් ලබා දීම ආදී වශයෙන් සිවිල් නීතියෙහි අන්‍ය අංගයන් කෙරෙහිද මෙම විශේෂ නීතින් විනිද ගොස් ඇති බව පෙනී යයි.⁵

ඇතැම් විශේෂ නීතින් මගින් විවාහ විය හැකි වයස් සීමාව, බහු විවාහය වැනි කාරණා සම්බන්ධයෙන් මෙරට අපරාධ නීතියෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය ද, අදාළ ජන කොටස්වලට විශේෂිතව වෙනස් කොට ඇත.

මෙම නීතින් උඩරට, තේසවලාමෙයි සහ මුස්ලිම් වශයෙන් පොදු ව්‍යවහාරයෙහි හැඳින්වෙන අතර එකී එක් එක් නීතිය සඳහා බලපාන ව්‍යවස්ථාපිත අණපනත් ගණනාවක් සහ වාරිත වාරිත සහ ගුරුකුල ආදී නෛතික සම්ප්‍රදායන් ද පවතී. මෙකී නීතින් සංවිධානය වී ඇති ආකාරය නිරීක්ෂණය කිරීමේදී මෙකී නීතින් හුදු නීතින් ම නොව නීති පද්ධති වශයෙන් සැලකීම වඩා උචිත බව පෙනී යයි.

මෙම නීතින් හැඳින්වීම සඳහා පුද්ගල නීතින් යන නාමය යොදා ගනු ලැබුවද මුස්ලිම් නීතිය හැරුණු කොට අනෙක් නීතින් ද්විත්වය ප්‍රාදේශීය ස්වරූපයක් ගනු ලබන හෙයින් මෙකී නීතින් හුදෙක් පුද්ගල නීතින් වශයෙන් සැලකීමට වඩා විශේෂ නීතින් වශයෙන් සැලකීම වඩාත් උචිත වේ.⁶

ශ්‍රී ලංකාවෙහි ක්‍රියාත්මක නීති පද්ධතියෙහි පවත්නා විෂමතා සැලකීමේදී මෙම නීතින් ක්‍රිත්වය කෙරෙහිද අප විසින් අවධානය යොමු කරන ලද අතර එකී නීතින් සම්බන්ධ කාරණා ගණනාවක්

⁵ 1947 අංක 59 දරන තේසවලාමෙයි පූර්වතා ආඥා පනත

⁶ (Cooray 2006, p.113)

සම්බන්ධයෙන් මහජනතාව, සිවිල් සංවිධාන සහ විවිධ කණ්ඩායම් විසින් ද අප වෙත කරුණු ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඒ අනුව එක් එක් නීතිය පිළිබඳ මූලික හැඳින්වීමක් සහ එක් නීතියක් තුළ පවත්නා මූලික විෂමතාවන් පිළිබඳව මෙම වාර්තාව මගින් කරුණු ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

2.1 උඩරට නීතිය

උඩරට නීතිය යැයි මේ වන විට පොදුවේ හැඳින්වෙන නීතිය උඩරට රාජධානියෙහි ක්‍රියාත්මකව පැවති විවාහ සහ දීක්කසාද, දරුකමට හදා වඩා ගැනීම, දේපළ උරුමය ආදී නීතින්හි ශේෂයක් වශයෙන් සැලකිය හැකි ය. ඉංග්‍රීසි පාලනාධිකාරිය විසින් ද උඩරට පැවැති නීති ක්‍රමයන්ට පිළියැනීමක් 1815 උඩරට ගිවිසුම මගින් ලබා දෙන ලදී. එකී ගිවිසුමෙහි සිව්වන වගන්තිය පහත පරිදි සඳහන් වේ.

“නා හා ප්‍රකාර වැකියන්ද ඔවුනොවුන්ගේ දේපලවලටද වෙනත් ඔවුනොවුන්ගේ යුතුකම්වලට හා නිදහස්කම්වලටද ඔවුනොවුන් අතරෙ නොකඩව පවතිනා පුරාණ සිලින් වාරිතු නඩු ප්‍රකාර ආරක්ෂා ඇතිව”

මොන්ගී ඵදර්ව සියාර් පායෝ වැනි මුල් කාලීන නඩු තීන්දු⁹ අනුව පැරණි උඩරට රාජධානියෙහි දිවිගෙවන ලද සියල්ලන්ටම උඩරට නීතිය බලපවත්වන බවට සඳහන් වුවද ඉන් අනතුරුව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි පුරාණ විනිසුරු මඩුල්ලක් විසින් විනිශ්චිත *විලියම්ස් ඵදර්ව රොබර්ට්ස්*¹⁰ නඩු තීන්දුව මගින් පැරණි උඩරට රාජධානියෙහි දිවි ගෙවන සිංහලයන්ට පමණක් උඩරට නීතිය අදාළ වන බවට දක්වන ලදී.¹¹

උඩරට නීතිය හා සම්බන්ධිත අණ පහත් කිහිපයක්ම මූතාන්‍ය පාලන යුගයෙහි ආරම්භයෙහි පටන් බලපැවැත්වුණ ද මේ වන විට උඩරට නීතිය, 1917 අංක 23 දරන උඩරට අනුප්‍රාප්තික ආඥා පනත¹² 1938 අංක 39 දරන උඩරට නීති ප්‍රකාශනය හා සංශෝධන ආඥා පනත¹³ සහ 1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දීක්කසාද ආඥා පනත¹⁴ යන පහත් ත්‍රිත්වය මගින් සංයුක්ත වන බව පැවසිය හැකිය.

⁹ මිමලානන්ද 2010, භෞත කාණ්ඩය, පිට.85)
¹⁰ *Mongee vs. Siyar Paye* Board Minutes, July 7, 1820
¹¹ *Kershaw vs. Nicholl*, (1860- 1862) Ramanathan 157
¹² *Williams vs. Robertson* (1886) 8 S.C.C.36.
¹³ (අනුරක්ෂ, 2018, පිට.199)
¹⁴ Kandyan Succession Ordinance No. 23 of 1917
¹⁵ Kandyan Law Declaration and Amendment Ordinance No. 39 of 1938
¹⁶ Kandyan Marriage and Divorce Act No. 44 of 1952

මේ අතරින් 1938 අංක 39 දරන උඩරට හිඟ ප්‍රකාශනය හා සංශෝධන ආඥා පනත මගින් දේපළ පැවරීම, දේපළ උරුමය, දරුකමට හදා වඩා ගැනීම ආදී කාරණා ආවරණය වන අතර 1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත මගින් විවාහය සහ දික්කසාදය වැනි කාරණා ආවරණය වේ. 1917 අංක 23 දරන උඩරට අනුප්‍රාප්තික ආඥා පනත මගින් අනෙකුත් කරුණු අතර උඩරට හිඟයට යටත් වන පුරුෂයෙකු සහ උඩරට හිඟයට යටත් නොවන ස්ත්‍රීයකු අතර ඇති වන විවාහය සහ උඩරට හිඟයට යටත් ස්ත්‍රීයකු සහ උඩරට හිඟයට යටත් නොවන පුරුෂයෙකු අතර බිත්ත ක්‍රමයට ඇතුළත් වන විවාහයන් ද උඩරට හිඟය යටතට ගැනීම සඳහා සම්පාදනය කර ඇත.

1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතෙහි උපලේඛනයෙහි 01 වන සහ 02 වන කොටස් අනුව අනුව අභිතයෙහි උඩරට රාජධානියෙහි බලය ව්‍යාප්තව පැවති භූමි ප්‍රදේශ දළ වශයෙන් ආවරණය වන පරිදි මෙම හිඟය ක්‍රියාත්මක වන බව පැවැසිය හැකි ය.

1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතේ එක් අංගයක් වන්නේ උඩරට හිඟයට අයත් පුද්ගලයන් අතර විවාහයක් වුවද 1907 අංක 19 සාමාන්‍ය විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව ස්ථාපිත කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීමයි.¹⁵

2.2 උඩරට හිඟයෙහි පවත්නා විෂමතා

2.2.1 දික්කසාදය

1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතෙහි 32 වන වගන්තිය අනුව උඩරට හිඟය ප්‍රකාරව ස්ථාපිත කරගන්නා ලද විවාහයක් දික්කසාදය මගින් විසුරුවා ලීම අනෙකුත් හේතූන් අතර පහත හේතූන් ද්විත්වය මත සිදු කළ හැකිය.

- අ) විවාහයෙන් අනතුරුව බිරිඳ විසින් සිදු කරනු ලබන අනාචාරය¹⁶
- ආ) සැමියා විසින් ව්‍යතිචාරය හෝ දැඩි කුරුල්ලය සමග සිදු කරනු ලබන අනාචාරය¹⁷

මේ අනුව බිරිඳ අනාචාරයෙහි හැසිරෙන්නේ නම් සහ එය අධිකරණය හමුවේ තහවුරු කළ හැක්කේ නම් කිසිදු අන්‍ය හේතුවකින් තොරව සැමියාට දික්කසාදයක් ලබා ගත හැකි ය. නමුත් සැමියා කොතරම් කාන්තාවන් පිරිසක් සමග අනාචාරයෙහි හැසිරුණද එම කරුණ මත පමණක් බිරිඳට දික්කසාදයක් ලබා ගත නොහැකි අතර සැමියා අනාචාරයෙහි හැසිරීමට අමතරව බිරිඳට දැඩි

¹⁵ 03 වන වගන්තිය
¹⁶ Adultery by the wife after marriage.
¹⁷ Adultery by the husband, coupled with incest or gross cruelty.

ක්‍රූරත්වයෙන් යුතුව සලකන්නේ නම් සහ/හෝ අනාවාරී සබඳතාව ව්‍යාප්තවී සබඳතාවක් වන්නේ නම් පමණක් අනාවාරය යන පදනමින් දීක්ෂකාදායක් ලබා ගැනීමට බිරිඳට හැකි ය. මෙහිදී සඳහන් කළ යුතු තවත් කරුණක් වන්නේ ක්‍රූරත්වයෙහි මිනුම් දණ්ඩ පවා හුදු ක්‍රූරත්වයෙන් ඔබ්බට ගොස් තදබල ක්‍රූරත්වය වශයෙන් ඉහළ දමා තිබීමයි.

පුරුෂයා හට අනාවාරය යන පදනමින් දීක්ෂකාදාය ලබා ගැනීමේදී සාපේක්ෂව ලිහිල් නෛතික අවශ්‍යතාවකුත් එම පදනමින්ම ස්ත්‍රිය හට දීක්ෂකාදාය ලබා ගැනීමේදී සම්පූර්ණ කිරීමට ඉතාම අපහසු නෛතික අවශ්‍යතා දැක්වීම කිසිසේත් සාධාරණ නොවන බව අපගේ වැටහීමයි.

2.2.2 දිග විවාහප්‍රාප්ත කාන්තාවන් පරවේණි උරුමයෙන් බැහැර කිරීම

පරවේණි උරුමය යන්න 1938 අංක 39 දරන උඩරට නීති ප්‍රකාශනය හා සංශෝධන ආඥා පනතේ 10වන වගන්තිය අනුව දීර්ඝව පැහැදිලි කර ඇති අතර එකී වගන්තිය මගින් දැක්වෙන පරවේණි උරුමය යන්න පිළිබඳ වඩා සරල පැහැදිලි කිරීමක් *ලෙබ්බේ වද්දර්ව බන්ඩා*¹⁸ යන නඩු තීන්දුවෙහි දක්වා ඇත.

*"අපගේ අධිකරණයන් විසින් උරුමය හා සම්බන්ධයෙන් පැන නැගී ගැටලුවලදී සෑම විටකම පාහේ පරවේණි දේපළ යන්න උරුමය මගින් පැමිණි පාරම්පරික දේපළ වශයෙන් හඳුනා ගනු ලැබ ඇති අතර වෙනත් ආකාර අධිකියක හෝ ආකාරයක මූලාශ්‍රයක් මත පැමිණි දේපළ අත්පත් කරගත් දේපළ වශයෙන් සලකන්නට යෙදුණි."*¹⁹

කාන්තාවන් විෂයෙහි උඩරට නීතිය විසින් අනුගමනය කර ඇති බරපතළ අකාරයෙන් විෂමව සැලකීමෙහි එක් අංගයක් වන්නේ දිග විවාහයට අවතීර්ණ වන කාන්තාවන් හට මෙම පරවේණි දේපළ උරුම වීම සම්බන්ධයෙන් පනවා ඇති සීමාව වේ. ඒ අනුව පරවේණි දේපළ හිමි අයෙකු අන්තිම කැමැති පත්‍රයකින් හෝ අන්‍ය ක්‍රමයකින් දේපළ බැහැර නොකර මිය ගිය හොත් එකී පරවේණි දේපළ සඳහා දිග විවාහයට අවතීර්ණ වන මිය ගිය අයගේ දියණියන් හට උරුමයක් උඩරට නීතිය අනුව නොලැබේ.

මේ සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි පංච පුද්ගල විනිශ්චය මණ්ඩලයක් විසින් තීරණය කරන ලද *පයසිංහ වද්දර්ව කිරිබිංදු*²⁰ නඩු තීන්දුව වැදගත් වේ. මෙම නඩුවෙහිදී කිරිබිංදු නැමැති කාන්තාව දිග විවාහයකට අවතීර්ණ වුවද ඇයගේ වැන්දඹු සොහොයුරාගේ දරුවන් රැක බලා ගැනීම සඳහා ආපසු පැමිණ ඇයගේ මුල් ගෙදර පදිංචි වී ඇති අතර කෙටි කාලයකට පසු ඇයගේ ස්වාමි පුරුෂයාද මිය යන ලදී. ඇය ඉන් අනතුරුවද ඇයගේ සහෝදරයාගේ පෙර කී දරුවන් රැකබලා ගනිමින්

¹⁸ *Lebbe vs. Banda*, 31 N.I.R. 28
¹⁹ එහිම පිටු 31
²⁰ *Jayasinghe vs. Kiribindu and Others*, [1997] 2 SLR 01

පරවේණි දේපළක් වන මුල් ගෙදර අඛණ්ඩව දැවී ගෙවන ලදී. මුල් ගෙදර ඇතුළත් පරවේණි උරුමය සම්බන්ධයෙන් ඇය විසින් රැකබලා ගත් දරුවන් සහ ඇය අතර ආරවුලක් හට ගන්නා ලදී. ඒ සම්බන්ධව පැවති දිරිස හඬු කටයුතු අවසානයෙහි ශ්‍රේණිධායකයෙහි පංච පුද්ගල විනිසුරු මඩුල්ලෙහි බහුතර තීන්දුව ප්‍රකාශයට පත්කරමින් ඒ. ආර්. බී. අමරසිංහ විනිසුරුවරයා විසින් උඩරට නීතිය අනුව පරවේණි දේපළ ස දිග විවාහප්‍රාප්ත කාන්තාවකගේ අයිතිය පිළිබඳව පහත පරිදි සඳහන් කරන ලදී.

“අප ඉදිරියෙහි ඇති කාරණයෙහිදී පැමිණිලිකාර වගඋත්තරකාර කිරීමේදී විවාහය දිග විවාහයක් වන අතර උඩරට නීති ප්‍රකාශනය හා සංශෝධන ආඥා පනතේ 9 (1) වන වගන්තිය අනුව ඇයගේ මියගිය පියා වන උක්කුවාගේ බුදුලයට ඇයට පවත්නා උරුමය තීරණය කරනු ලබන නෛතික ප්‍රතිපාදනයන් සඳහා එකී විවාහය දිග විවාහයක් වශයෙන් පුර්ණව සැලකිය යුතු ය. ඇයගේ දිග විවාහයෙහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ ඇයට පියාගේ බුදුලයට උරුමකම් කීමට පවත්නා අයිතිය අහිමි වීම වේ. එසේ නොවීන් බෙදීමට ඉල්ලා සිටිනු ලබන ඉඩම් ඇයට ඇයගේ පියාගෙන් උරුම වීමට ඉඩ ප්‍රස්තාවක් නොමැති වීම හේතුවෙන් එකී ඉඩම් සඳහා ඇයට කවර හෝ අයිතියක්, නිමිකමක් හෝ බැඳියාවක් නොමැත.”²¹

එපමණක් නොව මෙම කරුණ සම්බන්ධයෙන් උඩරට නීතියෙහි පවත්නා අනමන් සහ දෘඩ ස්වභාවය තහවුරු කරමින් දිග ගිය දියණිය මුල් ගෙදරට ආපසු පැමිණීම සහ ඇයගේ දිග විවාහය අවසන්ව පැවතීම යන සාධක පවා උඩරට නීතිය ප්‍රකාරව දිග ගිය දියණියකට පරවේණි දේපළ උරුමයට පවත්නා සීමාවන්ට බල නොපාන බව පහත පරිදි සඳහන් කරන ලදී.

“ඇයගේ ඉදිරියෙහි ඇති කාරණාවේදී කිරීමේදී විවාහයට කෙටි කලකට පෙර රනාගේ බිරිඳ මිය ගොස් ඇත. එකී තත්වය යටතේ දිග විවාහප්‍රාප්ත වුවද ඇයගේ සොහොයුරාගේ මව අහිමි වූ දරුවන් රැක බලා ගැනීම සඳහා ඇය ස්වකීය පියාගේ නිවසෙහි රැඳී සිටින ලදී. ඇය ඉතා වටිනා සහ ප්‍රශංසාත්මක කටයුත්තක් සිදු කරනු ලැබුව ද එය මගින් පමණක් ඇයගේ දිග විවාහය බිත්ත විවාහයක් බවට පරිවර්තනය කරන්නේ නැත.”

..... ආර්මර් (පිටු 61-62) ලබා දී ඇති නිදර්ශනය මගින් කිරීමේදී වැනි දිග විවාහයකට අවතිර්ණ වුවද මුල් ගෙදර සිටින කුඩා දරුවන්ගේ භාරකාරයෙකු වශයෙන් මුල් ගෙදර රැඳී සිටින දියණියකගේ තත්වය පිළිබඳව පැහැදිලි කරන අතර ඇය එනැයිම බිත්ත විවාහප්‍රාප්ත දියණියකගේ අයිතීන් අත්පත් කරගනු නොලබයි.²²

²¹ එනම් පිටු 67
²² එනම් පිටු 64

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ඉතාම මෑතකදී තීරණය කරන ලද නඩු තීන්දුවක් මගින්ද උඩරට නීතියෙහි පවත්නා මෙම නියමය පිළිබඳව දැක්වුණු ලැබ ඇත.²³

සැමියා විසින් අතහැර දමනු ලබන දිග විවාහ ප්‍රාප්ත කාන්තාවකට පවා නිමිකම පවතින්නේ පරවේණි උරුමයෙන් නඩත්තු වීමේ හැකියාව පමණක් වන අතර අදාළ පරවේණි දේපළට උරුමකම් කීමේ හැකියාව ඇයට නොලැබේ.

උඩරට නීතිය අනුව ස්ථාපනය කරගන්නා විවාහයන් අතරින් කාතියක බහුතරය දිග විවාහයන් වන අතර උඩරට නීතියට යටත් විවාහයක් ලියාපදිංචි කිරීමේදී විවාහයෙහි ස්වභාවය දිග හෝ බිත්ත වශයෙන් නිශ්චිතව දක්වා නොමැති නම් අදාළ විවාහය දිග විවාහයක් බවට වන පූර්ව නියමනයක් පවා පවතී.²⁴ මෙයාකාරයට දිග ගිය දියණියක පරවේණි උරුමයෙන් බැහැර කිරීමෙහි පසුබිමෙහි පවත්නා එක් තර්කයක් වන්නේ ඇය විවාහ ප්‍රාප්ත වන අවස්ථාවෙහි දැවැද්දක් ලබා දීම හේතුවෙන් පරවේණි උරුමයක් ඇය වෙත ලබා දීම අනවශ්‍ය බවට වන කාරණයයි.

දැවැද්ද යන සංකල්පයෙහි පසුගාමීත්වය සහ කාන්තාවන් විෂයෙහි එය ඇති කරනු ලබන අගතිගාමී බලපෑම පිළිබඳව මෙම වාර්තාවෙහි අත්‍ය තැනක වැඩිදුරටත් සාකච්ඡා කර ඇති අතර උඩරට නීතියෙහි පවත්නා මෙම සීමා කිරීම දැවැද්ද වැනි පසුගාමී සංකල්පයක් ආයතනගත කිරීමක් සහ චක්‍රාකාරයෙන් නීතිගත කිරීමක් වන බව අපගේ මතය වේ. එමෙන්ම නූතන තත්වයන් යටතේ දැවැද්ද රහිතව විවාහ ප්‍රාප්ත වන අයවලුන් සංඛ්‍යාව ඉහළ යමින් පවතින අතර එවන් පසුබිමක මෙවන් විෂම භෞතික ප්‍රතිපාදනයක් පවත්වා ගෙන යාමේ කවර හෝ සාධාරණ අවශ්‍යතාවක් නොමැති බව අපගේ මතය වේ.

2.3 මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතිය

ශ්‍රී ලංකාවෙහි මුස්ලිම් නීතිය පළමුවරට සංග්‍රහගත කිරීමක් සිදුවන්නේ ලන්දේසි ආණ්ඩුකාර ඉමාන් විලෙම් ෆල්ක් (1765-1785) යටතේය. සත්‍ය වශයෙන්ම එහිදී සිදුවූයේ එවකට ලන්දේසි පාලනය යටතේ පැවති බතාවියාවෙහි හෙවත් වර්තමාන ජකර්තා ප්‍රදේශයෙහි පැවති ගෘහ ගුරුකුලයට අයත් නීති සංග්‍රහය මෙරට මුස්ලිම් ප්‍රධානීන්ගේ අනුමැතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීම වේ. ඒ යටතේ අනුප්‍රාප්තිය, විවාහය සහ දික්කසාදය ආදී කාරණා පිළිබඳව එක්තරා දුරකට භෞතික වශයෙන් ආවරණය කිරීමක් සිදු කරන ලදී. මෙරට මුස්ලිම්වරුන්ගෙන් බහුතරය ගෘහ ඉස්ලාමීය ගුරුකුලයට අයත් විමට මෙම නීති සංග්‍රහය හේතු වී තිබේ.

²³ *Wickramasinghe Mudiyanseleage Podimenike vs. Wickramasinghe Mudiyanseleage Podinona and others SC APPEAL NO. 55/2016.* 2021-09-29 වන දින තීරණය කරනු ලැබ ඇත.

²⁴ *Lewis Singho vs. Kusumawathie and Others [2003] 2 Sri L.R 128 (at p.131)*

ඉන් අනතුරුව පහත රට ප්‍රදේශවලට අවතිර්ණ වූ ඉංග්‍රීසි පාලනය යටතේ 1806 වර්ෂයෙහිදී එවකට වැඩිමලන අගවිනිසුරුවරයා වූ ඇලෙක්සැන්ඩර් ජොන්සන් විසින් ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් මුස්ලිම් නීති සංග්‍රහයක් ස්ථාපනය කරන ලද අතර එකී සංග්‍රහය ඉහත කී ලන්දේසි නීති සංග්‍රහයම පදනම් කොට ගෙන සැකසුවක් බව සැලකේ.²⁵ තවද මෙරට තුළ කවර හෝ අවස්ථාවක සමස්ත මුස්ලිම් නීති පද්ධතියම ක්‍රියාත්මක නොවූ බවත් එය ඉහත කී පරිදි සිවිල් නීතියෙහි සීමිත අංශ කිහිපයකට පමණක් සීමාව පැවති බවත් පිළිගත් කාරණයකි.²⁶

එතෙක් පහත රට ප්‍රදේශවලට සීමාවී පැවති ඉහත කී 1806 වර්ෂයෙහි සංගෘහිත මුස්ලිම් නීති සංග්‍රහයෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය ඉංග්‍රීසි පාලකයන් විසින් සමස්ත ද්වයිතෙහිම සිටින මුස්ලිම්වරුන්ට බලපාන පරිදි 1852 අංක 05 දරන ආඥා පනත මගින් ව්‍යාප්ත කරන ලදී.²⁷

ඉන් අනතුරුව 20 වන ශතවර්ෂයෙහිදී ගෙන එනු ලැබූ පහත දැක්වෙන අණ පනත් ඉහත කී නීති සංග්‍රහය වෙනුවට ගෙන එන ලදී.

1929 අංක 27 දරන මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනත²⁸

1931 අංක 10 දරන මුස්ලිම් තෙස්තමේන්තු රහිත අනුප්‍රාප්තිය පිළිබඳ ආඥා පනත²⁹

1951 අංක 13 දරන මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත³⁰

2.4 මුස්ලිම් නීතියෙහි පවත්නා විෂමතා

2.4.1 කාන්තාවට ස්වකීය විවාහය පිළිබඳ තීරණ ගැනීමට ඇති අයිතියට පවත්නා බාධා

මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතේ 25වන වගන්තිය අනුව සාහි අරාබි රටවලට අයත් මුස්ලිම් කාන්තාවක් විවාහයට අවතිර්ණ වන අවස්ථාවෙහිදී එකී විවාහය සඳහා වාලි වශයෙන් හැඳින්වෙන ඇයගේ භාරකරුගේ කැමැත්ත අනිවාර්ය වේ. එකී භාරකරු ස්වකීය කැමැත්ත නොදෙන්නේ නම් එකී අවසරය නොමැතිව විවාහ විම සඳහා කාතිවරයා හමුවේ ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කිරීමට පනතේ 47 (2) වන වගන්තිය මගින් අවස්ථාව සලසා දී ඇත. මෙරට තුළ සිටින බහුතරයක් මුස්ලිම්වරුන් අයත් වන්නේ සාහි අරාබි රටවලට බව ද සඳහන් කළ යුතුව තිබේ. එමෙන්ම මේ වන විට ක්‍රියාත්මක පනතේ

²⁵ *Abdu L Rahiman et al. vs. Ussan Umma* (1916) 19 NLR 175 (at p.184)
²⁶ (Marasinghe and Scharenguivel 2015, p.265)
²⁷ 10 වන වගන්තිය
²⁸ Muslim Marriage and Divorce Registration Ordinance No. 27 of 1929
²⁹ The Muslim Intestate Succession Ordinance No. 10 of 1931
³⁰ The Muslim Marriage and Divorce Act No. 13 of 1951

19 වන වගන්තිය මගින් විවාහ ලියාපදිංචියෙහිදී අත්සන් කිරීමේ ඉඩ ප්‍රස්තාව පවා මනාලියට අහිමි කර තිබේ.

මෙම වාර්තාවෙහි අන් තැනක සවිස්තරව සාකච්ඡා කර ඇති මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනත සංශෝධනය කිරීම පිණිස විනිසුරු සලිම් මර්සුෆ්ගේ සභාපතිත්වයෙන් පත් කරන ලද කමිටුවෙහිදී එම්. අයි. එම්. ඊෂ්ට් මුෆ්තියේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නිකුත් කර ඇති වාර්තාව මගින් විවාහය සඳහා මනාලියගේ භාරකාරවරයාගේ කැමැත්ත ලබා ගත යුතු බවට වන ප්‍රතිපාදනය සාධාරණීකරණය කර ඇත්තේ මෙයාකාරයෙනි.

“කාන්තාවක කන්‍යාවක හෝ පෙර විවාහ වී සිටි තැනැත්තියක මුළු ඇයගේ භාරකාරයාගේ අවසරයකින් තොරව ඇය විවාහ කර ගැනීමට පුරුෂයෙකුට අවසර නොමැත. ඉමාම් ෂාෆි, ඉමාම් මලික්, ඉමාම් අහමඩ් ඇතුළු බහුතරයක් විද්වතුන්ගේ මතය වන්නේ මෙයයි. ගාරියාව අනුව වාලිවරයාගේ දායකත්වය විවාහයක අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වන අතර එවන් අවසරයකින් තොරව විවාහය ගුණ සහ බලරහිත වේ. නෂාරි ගුරුකුලයෙහිදී පාදක කරගන්නා ස්වාචරය වන්නේ නිදහස්, යහපත් මානසික තත්වයකින් යුත් සහ වයෝපූර්ණ කාන්තාවගේ විවාහය ඇයගේ භාරකාරවරයාගේ (වාලි) අනුමැතිය රහිතව මුළු බලාත්මක බවයි. ඇය විවාහ වන තැනැත්තා සුදුසු තැනැත්තෙකු නොවන්නේ නම් (කුෆ්) එවන් අවස්ථාවකදී ඇයගේ විවාහය අවලංගු බවට සැලකෙන අතර වාලිවරයාගේ අවසරය එකී විවාහය සඳහා ලබා ගෙන නොමැත්තේ නම් එකී විවාහය කාහිවරයා මගින් බලරහිත කළ හැකිය. එහෙයින් අප පනතේ 25 වන වගන්තියට කවර හෝ සංශෝධනයක් හෝ එකී වගන්තිය ඉවත් කිරීම සඳහා හෝ නිර්දේශ නොකරන්නෙමු.”³¹

මෙරට මුස්ලිම් සමාජයෙහි ප්‍රමුඛතමයන්ගෙන් සැදුම්ලත් කණ්ඩායමක් කාන්තාවක් හට විවාහ වීමට පවත්නා අයිතිය භාරකාරයෙකුගේ කැමැත්ත මත රඳා පැවත්වීම සාධාරණීකරණය කිරීම ඉතාම කණගාටුදායක කරුණක් වන බවත් මෙවන් පසුගාමී අදහස් හා නීතීන් මුස්ලිම් සමාජයෙහි ඉදිරි පෙළ කණ්ඩායම් විසින් විසි එක්වන සියවසෙහි පවා එකී සමාජය තුළ පවත්වා ගෙන යාම මගින් මුස්ලිම් සමාජය තවදුරටත් ආන්තිකකරණයට හා පසුගාමීත්වයට ලක්වන බව අපගේ අදහසයි. මෙයාකාරයට භාරකාරයන්ගේ කැමැත්ත අහිමි අයුරින් රඳවා තබා ගනිමින් තරුණියන්ගේ කැමැත්තෙන් තොර විවාහයන්ට එකී කාන්තාවන් යොමු කිරීම තුළ විශාල පවුල් සහ සමාජ ප්‍රශ්න හට ගන්නා බවත් පෙන්වා දීමට කැමැත්තෙමු.

³¹ “It is not permissible for a man to marry a woman without the permission of her guardian, whether she is a virgin or previously-married. This is the view of the majority of scholars, including Imam Shafi, Imam Malik and Imam Ahmad. According to the Shari’ah, the involvement of a Wali is an essential part of the marriage and without such permission the marriage would be null and void. The position relied upon within the Hanafi School is that the marriage of a free, sane and adult woman without the approval of her guardian (wali) is valid. If the person she is marrying is not a compatible partner (kuf’), then her marriage is considered invalid and can be nullified by the Quazi if the Wali’s permission has not been obtained. Hence we do not recommend any amendment to or deletion of Section 25 of the Act.”

- (Ministry of Justice, 2017. Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act. VOL.I, p.6)

තවද මෙම වාතාවරණය තුළ බලහත්කාරයෙන් විවාහ ප්‍රාප්ත වන්නන්ගේ කැමැත්ත රහිතව විවාහ කර දීමට අවශ්‍ය වටපිටාව සැකසෙන බවද පෙනී යන දෙයකි.

විවාහ ප්‍රාප්තියට භාරකාරවරයෙකුගේ කැමැත්ත අවශ්‍ය වීම සහ විවාහ ප්‍රාප්ත වන කාන්තාවට විවාහ සහතිකයට අත්සන් තැබීමට මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතිය මගින් ඉඩ ප්‍රස්තාව නොසැලැසීම එක්ව ගත් කල එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් 1948 වර්ෂයෙහිදී සම්මත කරන ලද එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයෙහි "මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශයෙහි"³² 16 (2) වන වගන්තිය මගින් ප්‍රකාශිත විවාහය ස්ථාපනය කළ යුත්තේ විවාහ ප්‍රාප්ත වන්නන්ගේ පූර්ණ සහ නිදහස් කැමැත්ත මත යන ප්‍රකාශයට හා ගැටෙන බව සඳහන් කිරීමට කැමැත්තෙනු.

2.4.2 ළමා විවාහ සහ එමගින් ඇති කරනු ලබන අගතිශාමී බලපෑම්

මෙරට සංදර්භය තුළ ළමා විවාහයක් යනුවෙන් මූලික වශයෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ වයෝපූර්ණත්වය වශයෙන් පොදුවේ සැලකෙන වයස අවුරුදු 18ට වඩා අඩු වයසින් යුත් කිසියම් අයෙකු විවාහ දිවියට එළඹීමයි. මෙම වයස් සීමාව විවිධ රටවල සංදර්භයන් අනුව සුළු වශයෙන් වෙනස් විය හැකි බවද දැක්විය යුතුය. අතීත සමාජයන්හි ළමා විවාහයන් සම්බන්ධයෙන් විරෝධාකල්පයක් නොපැවතියද වර්තමානයෙහි එකී විවාහ මගින් දරුවන්ට අගතිශාමී අයුරින් ඇති කරනු ලබන කායික, මානසික හා සමාජීය ආදී බලපෑම් පැහැදිලිව හඳුනා ගනු ලැබ ඇත.

විවාහයකට උචිත පරිදි ශාරීරික සහ මානසික වශයෙන් පරිපූර්ණත්වයට පත් නොවූවකු විවාහයකට එළඹීම තුළින් එකී අයට ජීවිත කාලය පුරා සිදුවන බලපෑම පිළිබඳව බොහෝ පර්යේෂණ මගින් තහවුරු කරනු ලැබ ඇත. දරුවෙකු ස්වකීය ළමා කාලයෙහිදී විවාහයට අවතීර්ණ කරවීම මගින් නිසි අවස්ථාවට පෙර අස්වාභාවික අයුරින් එකී දරුවා වැඩිහිටියෙකු බවට පත් කරවීමක් සිදු වන අතර එමගින් එකී දරුවාගේ මානසික යහපැවැත්ම කෙරෙහි ඉතාම අහිතකර බලපෑමක් එල්ල කරනු ලැබේ.

තවද වයෝපූර්ණත්වයට පත් නොවූ දැරියක හට ගර්භනීභාවයට පමණක් නොව දරුවෙකු රැකබලා ගැනීමට අවශ්‍යයෙන්ම පැවතිය යුතු ශාරීරික හා මානසික හැකියාව නිසි පරිදි නොපවතින අතර ලෝකය පුරාම වයස 15ත් 19ත් අතර වයස් කාණ්ඩයෙහි සිදුවන කාන්තා මරණයන්ගේ ප්‍රමුඛතම හේතුව බවට පත්ව ඇත්තේ ගර්භනීභාවය සහ දරු ප්‍රසූතියෙහිදී ඇතිවන සංකූලතා වේ.³³ එමෙන්ම මෙවන් දැරියන්ට ලැබෙන දරුවන්ගේ උපත් බරප්‍රමාණයන් සාපේක්ෂව අඩු බවත් උෟන ශාරීරික සහ මානසික සංවර්ධනයක් එකී දරුවන් විසින් දක්වනු ලබන බවත් එකී දරුවන් බාලවියෙහිදීම මරණයට පත්වීමෙහි වැඩි ඉඩ ප්‍රස්තාවක් පවත්නා බවටත් පර්යේෂණ ගණනාවක් මගින්ම තවදුරටත් තහවුරු වී තිබේ.

³² Universal Declaration of Human Rights (UDHR)

³³ (The World Health Organization., 2020)

ළමා විවාහයන් සෞඛ්‍ය තත්වය කෙරෙහි පොදුවේ ඇති කරනු ලබන අගතිගාමී බලපෑම කවරක්දැයි යන්න වටහා ගැනීමට එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් නිකුත් කර ඇති **“කාන්තාවන්, දරුවන් සහ යොවුන් වියෙහි පවුල්ගත සඳහා වන ගෝලීය උපක්‍රම (2016-2030)”** වාර්තාව මගින් දක්වනු ලැබ ඇති පහත සඳහන වැදගත් ය.

“ළමා විවාහයන් සියයට 10කින් අඩුවුවහොත් යම් රටක මාතෘ මරණයන් සියයට 70කින් අඩු කළ හැකි අතර ළදරු මරණ අනුපාතය සියයට 03කින් අඩු කළ හැක.”³⁴

එවන් විවාහකට එළඹෙන්නෙකුට ස්වකීය අධ්‍යාපනය හිසි පරිදි සම්පූර්ණ කර ගැනීමට නොහැකි විම හේතුවෙන් ආර්ථික වශයෙන්ද පහළ තත්වයකට පත්වන බවත් හිසි අධ්‍යාපනයක් රහිත ළමා මවුපිරුන්ගේ දරුවන්ගේ පවා අධ්‍යාපනික සංවර්ධනය කෙරෙහි එකී තත්වය අගතිගාමී අයුරින් බලපාන බවත් පෙනී යන කරුණකි.

ළමා විවාහයන්ට අවහිරණ වන දරුවන් ගෘහස්ථ ප්‍රවණතාවයන්ට ලක්වීමේ පමණක් නොව සමාජ රෝගයන්ට ගොදුරු වීමේදී ඉඩ ප්‍රස්තාව වැඩි බවද පෙනී යන දෙයකි.³⁵ තවද ළමා විවාහයන්ට අවහිරණ වන බොහෝ දරුවන් එම අවස්ථාවෙහි විවාහ විමට කවර හෝ කැමැත්තක් නොපවතින අයවලුන් බවට ද සමීක්ෂණ මගින් සොයා ගනු ලැබ ඇත. එමෙන්ම මෙවන් බොහෝ විවාහයන්ට අවහිරණ වන දැරියන් සහ ස්වකීය සැමියා අතර සැලකිය යුතු වයස් පරතරයක්ද පවතින බවත් එමගින්ද එකී දැරියන් විවාහ සංස්ථාව තුළ හුදෙකලා විමකට මුහුණ පාන බවටත් දක්වනු ලැබ ඇත.³⁶ තවද ළමා විවාහයන් විසින් පොදුවේ ආර්ථිකයන්ට ඇති කරනු ලබන බලපෑමද ඉතාම ඉහළ බව ලෝක බැංකුව විසින් වාර්තා කරනු ලැබ ඇත.³⁷ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයෙහි **“මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශයෙහි”**³⁸ 25 (2) වගන්තිය මගින් මාතෘත්වයට හා ළමාවියට විශේෂ ආධාරයක් සහ රැකබලාගැනීමක් අවශ්‍ය බවට සඳහන් කර ඇති නමුත් මෙවන් ළමා විවාහ මගින් මාතෘත්වය මෙන්ම ළමා වියෙහි සුරක්ෂිතතාව ද අහියෝගයන්ට ලක් කරන බව සඳහන් කළ යුතුව ඇත.

මෙවන් ආකාරයේ ඉතාම අගතිගාමී බලපෑමක් එල්ල කරනු ලබන ළමා විවාහයන්ට මෙරට නීතිය තුළින්ම ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දී ඇති බව කණගාටුවෙන් යුතුව සඳහන් කරන්නෙමු. මෙරට පවත්නා විශේෂ නීතීන් අතරින් උඩරට විවාහ සහ දික්කසාද ආඥා පනතේ 4 (2) සහ 4 (3) වගන්ති මගින් වයෝපූර්ණත්වයට පෙර ඇති කර ගනු විවාහයන්ගේ වලංගුතාවට ව්‍යතිරේකයන්ට යටත්ව ඉඩ ලබා දී තිබූ අතර එකී ප්‍රතිපාදනයන් කාමාන්‍ය නීතියට අනුකූල වන පරිදි සංශෝධනය කිරීමට මේ වන

³⁴ “A 10 per cent reduction in child marriage could contribute to a 70 per cent reduction in a country’s maternal mortality rates and a 3 per cent decrease in infant mortality rates.”
- (Every Woman Every Child, 2015, p.21)

³⁵ (Santhya & Jejeebhoy, 2007, p.1291)

³⁶ (World Health Organization, 2006, p. 12)

³⁷ (Wodon & Petroni, 2017)

³⁸ Universal Declaration of Human Rights (UDHR)

විට කටයුතු කරමින් පවතින බවට වාර්තා වේ.³⁹ එමෙන්ම මෙරට සාමාන්‍ය නීතියෙහි පැවති ළමා විවාහයන්ට අනුබල දෙන නෛතික ප්‍රතිපාදනයන්ද මේ වන විට ඉවත්ව කරනු ලැබ ඇත.⁴⁰

මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත ද මේ තාක් ළමා විවාහයන්ට අවශ්‍ය නෛතික වලංගුතාව ලබා දෙමින් පවතී.

විශේෂයෙන්ම මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද ආඥා පනතේ 23 සහ 47 වගන්ති මගින් වයස අවුරුදු 12ට අඩු දැරියකගේ විවාහය පවා ලියාපදිංචි කිරීමට කාරිවරයාට බලය ලබා දී ඇත. සැලකිය යුතු කරුණක් වන්නේ මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද ආඥා පනතෙහි 16වන වගන්තිය විසින් ලියාපදිංචි නොවූ විවාහයන්ගේද බලාත්මක භාවයට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දී ඇති තත්වය යටතේ ලියාපදිංචියක් සිදු නොකර සිදු කරනු ලබන ළමා විවාහයන්ට පවා ඉඩකඩ සලසා දී තිබීමයි. මෙම තත්වය **"1962 විවාහයට කැමැත්ත පළ කිරීම, විවාහයට අවම වයසක් ඇති කිරීම, විවාහ ලියාපදිංචිය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි"**⁴¹ 03වන වගන්තිය මගින් දක්වා ඇති සෑම විවාහයක්ම නිසි බලධාරියෙකු විසින් ලියාපදිංචි කළ යුතු බවට වන සම්මුතියට පටහැනි තත්වයකි. තවද මුස්ලිම්වරුන් සම්බන්ධයෙන් අවම විවාහ වයසක් නොපැවතීම එකී සම්මුතියෙහි 02වන සම්මුතිය උල්ලංඝනය කිරීමක් වන බව ද දැක්විය හැකිය. තවද **"1979 කාන්තාවන්ට එරෙහි නියලු ආකාරයේ වෙනස්කොට ඇති මුස්ලිම් ඉවත් කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි,"**⁴² 16(2) වගන්තිය මගින්ද අවම විවාහ වයසක් පැනවීම සහ විවාහ ලියාපදිංචිය සිදු කිරීමෙහි අවශ්‍යතාව පිළිබඳව දක්වනු ලැබ ඇත.

තවද **"1989 ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි"**⁴³ 24 (3) වන වගන්තිය මගින් දක්වනු ලැබ ඇති සම්මුතියක පාර්ශ්වයන් විසින් දරුවන්ගේ සෞඛ්‍යයට හානිකර සාම්ප්‍රදායික භාවිතාවන් අනෙකි කර දැමිය යුතු බවට වන සම්මුතියට මෙයාකාර ළමා විවාහයන්ට නීතිය මගින් ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම පටහැනි වේ.

එමෙන්ම රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල්වරයා සඳහන් කරනු ලැබ ඇත්තේ ලියාපදිංචියෙන් තොරව සිදු කරනු ලබන විවාහයන් පිළිබඳ තොරතුරු තම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව නොපවතින බව ය.⁴⁴ තවද මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද පනත සංශෝධනය කිරීම පිණිස පත් කරන ලද කමිටුවෙහිදී විනිසුරු සලිම් මර්ජුෆ්ගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නිකුත් කර ඇති වාර්තාවෙහිද අන්තවාදී මතවාද පවත්නා ප්‍රදේශයන්හිදී උපත්, විවාහයන්, දික්කසාදයන් පමණක් නොව මරණ පවා ලියාපදිංචි කිරීමට එරෙහි ප්‍රවණතා ක්‍රියාත්මක වන බවට දක්වනු ලැබ ඇත.⁴⁵ එමෙන්ම දොළොස් වන විශේෂිත පවා පසුවන දැරියන්

³⁹ (Samarawickrama, 2021)
⁴⁰ *Gunaratnam vs. Registrar-General* [2002] 2 Sri L.R 302
⁴¹ The Convention on Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriages, 1962
⁴² The UN Convention on Elimination of All Forms of Discriminations Against Women, 1979 (CEDAW)
⁴³ Convention on the Rights of the Child, 1989 (CRC)
⁴⁴ (Ministry of Justice, 2017. *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act*. VOL.I, p.87)
⁴⁵ එහිම පිටු 87

වෙයාකාරයට විවාහ කර ගනිමින් ලිංගිකව හැසිරීමට යොදා ගනු ලැබූ අවස්ථා ගණනාවක් පිළිබඳව වාර්තා වී ඇත.⁴⁶

ලියාපදිංචි මුස්ලිම් විවාහයන් පිළිබඳව රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල්වරයාගේ දත්ත අනුව 2014 වර්ෂයෙහිදී වයස අවුරුදු 12-18 වයස් කාණ්ඩයට අදාළ විවාහයන් 1618 ක්ද 2015 වර්ෂයේදී 1717 ක්ද 2016 දී 1777 ක් වශයෙන් දක්වනු ලබන අතර එය සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් ඉහළ යාමක් පෙන්නුම් කරනු ලබයි.⁴⁷ ලියාපදිංචියෙන් තොරව විවාහයන් බලාත්මක කිරීමට මුස්ලිම් විවාහ සහ දීක්කසාද ආඥා පනත මගින් ඉඩ ලබා දීමත් ලියාපදිංචියට එරෙහි සංවිධානාත්මක ව්‍යාපාරයන්ගේ බලපෑමත් ලියාපදිංචිය සඳහා අසත්‍ය තොරතුරු ලබා දීමේ ප්‍රවණතාවන්ද හේතුවෙන් ළමා විවාහයන් පිළිබඳ සත්‍ය සංඛ්‍යාවන් මෙයට වඩා අධිකතර බව නිගමනය කළ හැකිය. මීට සමාන නිගමනයකට ඉහත කී කමිටුවෙහිදී විනිසුරු සලිම් මර්සූර්ගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නිකුත් කර ඇති වාර්තාවෙහිදී එළඹ ඇත.⁴⁸ මුස්ලිම් සමාජය තුළ මේ පිළිබඳ සැබෑ දත්ත සපයා ගැනීමෙහි පවත්නා දැඩි දුෂ්කරතාව සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අරමුදල විසින් සම්පාදනය කර ඇති වාර්තාවකදී දැක්වෙයි.⁴⁹

මෙම අගතිගාමී ප්‍රවණතාව පිළිබඳ වැදගත් තීරණයක් හඹායාමා හමින් සහ හසනාත් සේගු ඉසදින් විසින් සම්පාදිත *“Unequal Citizen: Muslim Women’s Struggle for Justice and Equality in Sri Lanka”* යන ග්‍රන්ථයෙහි දක්වනු ලබන ඇති අතර එය විනිසුරු සලිම් මර්සූර් කමිටු වාර්තාවෙහිදී උපුටා දක්වනු ලබන අතර.

*“කාන්තාන්කුඩියෙහි විවාහ ලියාපදිංචි වාර්තාවන්ට අනුව 2015 වර්ෂයේදී සියලු ලියාපදිංචි විවාහයන් අතරින් 22% කගේ මනාලියගේ වයස අවුරුදු 18ට අඩුවෙන් විය. මෙය 14% ක් වශයෙන් පැවති 2014 වර්ෂයට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ යාමකි. නැගෙනහිර කොළඹ කාබ්වරයාට අනුව මට්ටක්කුලිය සහ මරදාන වැනි ප්‍රදේශයන්ගේ අඩු වයස් විවාහයන් පිළිබඳ සිද්ධි රාශියක් පවතී. කොළඹ සුවිතර මුස්ලිම් ප්‍රජාව නියෝජනය කරන කාබ්වරයා අනුව එකී ප්‍රජාවගේ ගැහැණු දරුවන් බොහෝ දුරට 15 සහ 17 වයස් සීමාවන් අතර විවාහප්‍රාප්ත වන අතර එයට හේතුව වන්නේ වයස 17 ඉක්ම ගිය පසුව ගැහැණු දරුවෙකුගේ චරිතාකම පහත බසින හෙයිනි.”*⁵⁰

⁴⁶ (Daniel, 2016)
⁴⁷ (Ministry of Justice. 2017. *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act*. VOL.I, p.88)
⁴⁸ ඵනම පිටු 89
⁴⁹ (Goonesekere & Amarasuriya, 2013, p.15)
⁵⁰ *“Records on Muslim marriage registration in Kattankudy indicate that in 2015 - 22% of all registered marriages were with a bride below 18 years of age. This is a considerable increase from 2014 when the figure was 14%. According to the Quazi for Colombo East, there are also many instances of early marriages happening in areas like Mattakkuliya and Maradana. The Quazi for the minority Muslim community in Colombo also mentioned that girls of the community mostly get married between 15 and 17 years of age because according to him “the value of the girl decreases after she is 17”* (Hyshyama & Isadeen, 2016, p. 8)

මෙරට මුස්ලිම් නීතියෙහි මෙන්ම සමාජයෙහිද පවතින මෙම අවසානාචාර ප්‍රවණතාවයෙහි අඩුත්ම ක්‍රියාකාරීත්වය එකී සමාජය අත්තවාදි මතවාදී දෙසට යොමු කිරීමටද ඉවහල් වන බව අපගේ හැඟීමයි.

2.4.3 බහු විවාහ සහ එමගින් ඇති කරනු ලබන අගතියාමී බලපෑම්

මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතේ ප්‍රතිපාදන මගින් මුස්ලිම්වරුන් අතර බහු විවාහයන් ඇති කර ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දී ඇත. එම පනතේ 24 වන වගන්තිය මගින් එවන් බහු විවාහයක් ස්ථාපනය කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු කාර්ය පටිපාටිය පිළිබඳව විස්තර කරනු ලැබ ඇත. මෙකී වගන්තිය මගින් විවාහ ප්‍රාප්ත වීමට අදහස් කරනු ලබන පුරුෂයා විසින් ස්වකීය අභිලාෂය සඳහන් කරමින් කානිවරයාට ලබා දෙනු ලබන නොතිසියක් පිළිබඳව විනා එකී පුරුෂයා හට අදාළ බහු විවාහය පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව පිළිබඳව කවර හෝ සැලකීමක් දක්වනු ලැබ නැත. එමෙන්ම එකී පුරුෂයාගේ ඒ වන විට සිටින බිරිඳගේ තත්වය පිළිබඳව පූර්ණ වශයෙන් නොසලකා හරිනු ලැබ ඇත.

බහු විවාහයන් හා සම්බන්ධිත රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල්වරයාගේ දත්ත අනුව මෙරට තුළ ලියාපදිංචි කරනු ලැබ ඇති බහු විවාහයන් ප්‍රමාණය අවම සංඛ්‍යාවක් වුවද ලියාපදිංචිය රහිත විවාහයන් ප්‍රමාණයක් පවතින බව පෙනී යන දෙයකි.⁵¹ මෙම තත්වය පෙර සාකච්ඡා කරන ලද ලියාපදිංචිය රහිත ළමා විවාහයන් හා සමාන තත්වයක් ගනී.

බහු විවාහ මගින් විවාහයකදී කාන්තාවට පැවතිය යුතු සමානාත්මතාව බරපතළ ආකාරයෙන් අභියෝගයට ලක් කරනු ලබන බව අපගේ හැඟීමයි. මෙම තත්වය පිළිබඳව "1979 කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස්කොට සැලකීම් ඉවත් කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ගම්මුතිය,"⁵² යටතේ පිහිටුවා ඇති කමිටුව විසින්ද 1994 වසරේදී පවත්වන ලද ස්වකීය 13 වන සැසිවාරයේදී අනුමත කරන ලද 21 වන නිර්දේශය මගින් පහත පරිදි දක්වනු ලැබ ඇත.

"බහු විවාහය මගින් පුරුෂයන් සමග සම සැලකුම් ලැබීමේ කාන්තාවගේ අයිතින් උල්ලංඝනය කරන අතර ඇයට සහ ඇයගේ යැපෙන්නන්ට බරපතළ ආකාරයෙන් භාවාත්මක සහ මූල්‍යමය බලපෑම් එල්ල කරන හෙයින් එවන් විවාහයන් අධෛර්යවත් කිරීම සහ තහනම් කිරීම සිදු කළ යුතුව තිබේ. ස්වකීය ව්‍යවස්ථාවන් මගින් සම අයිතින් තහවුරු කර ඇති ඇතැම් රාජ්‍ය පාර්ශ්වයන් පුද්ගල හෝ චාරිත්‍රානුකූල නීතින් ප්‍රකාරව බහු විවාහය සඳහා අවසර දී ඇති බව මෙම කමිටුව අවධානයෙන්

⁵¹ (Ministry of Justice, 2017. Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act. VOL.I, p.109)

⁵² The UN Convention on Elimination of All Forms of Discriminations Against Women, 1979

යුතුව නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. මෙය කාන්තාවන්ගේ ව්‍යවස්ථාමය අයිතීන් උල්ලංඝනය කරන අතර සම්මුතියෙහි 5 (ඒ) වගන්තියෙහි ප්‍රතිපාදන උල්ලංඝනය කිරීමක් වේ.⁵³

එලෙසම මෙවන් විවාහ සම්බන්ධයෙන් සිදු කර ඇති පර්යේෂණ ගණනාවක් මගින් බහු විවාහයන් හා සම්බන්ධිත කාන්තාවන් හට පවත්නා කායික හා මානසික ගැටළු පිළිබඳව සාකච්ඡා කරනු ලැබ ඇත. එකී කාන්තාවන් සාමාන්‍ය විවාහයකට අවතීර්ණ වී සිටින කාන්තාවන්ට වඩා සාපේක්ෂව විෂාදය ආදී මානසික රෝගයන්ගේ පටන් අවම වෙලාවක තෘප්තිය, ආත්ම විශ්වාසය අවම වීම, දුර්වල පවුල් පාලනය ආදී ගැටළුකාරී තත්වයන් ගණනාවකගෙන් පෙළෙහ බවට කරුණු දක්වනු ලැබ ඇත.⁵⁴

මෙවන් විවාහ මගින් එකී විවාහය හා සම්බන්ධිත කාන්තාවන්ට පමණක් නොව දරුවන්ට පවා අනිතකර බලපෑම් ගෙන දෙන බව පර්යේෂණ මගින් දක්වනු ලැබ ඇත. බහු විවාහ හා සම්බන්ධිත දරුවන්ගේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනික කුසලතා සාමාන්‍ය විවාහ හා සම්බන්ධිත දරුවන්ට වඩා අඩු බවත් එකී දරුවන් බහු විවාහ හා ආශ්‍රිතව නිරීක්ෂණය කළ හැකි ඊෂ්‍යාවන්, අනාරක්ෂිතතාවයන්, ගැටුම්කාරී පරිසර ආදිය හේතුවෙන් වඩාත් පීඩා විඳින බව දක්වා ඇත.⁵⁵

තවද බහු විවාහ එක් වාර්ගික කණ්ඩායමකට වරප්‍රසාදයක් ආකාරයෙන් ලබා දීම මගින් සමාජ ඒකාබද්ධතාවට අහිඬුකරණයක් එල්ල කරනු ලබන බවත් එමගින් ජනවර්ග අතර පවත්නා ආතතීන් තිබූ කිරීමට බලපෑමක් එල්ල කරනු ලබන බවත් අපගේ වැඩිදුරටත් හැඟීමයි.

තවද බහු විවාහය තුර්කිය වැනි මුස්ලිම්වරුන් බහුතරයක් සිටින රාජ්‍යයක් පවා 1926 වර්ෂයෙහි සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් ගෙන එම මගින් අපරාධමය වරදක් වශයෙන් තහනම් කොට ඇති බව සඳහන් කළ යුතුව තිබේ. තවද ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් 2003 වර්ෂයෙහිදී තීරණය කරන ලද *ජිවේච් සහ අනෙකුත් අය එදිරිව හර්ශානා ප්‍රාන්ත රජය සහ අනෙකුත් අය* දරන හඬුවෙහිදී ඉස්ලාම් ආගම මගින් හුදෙක් බහු විවාහයට අවසර ලබාදුන්න ද එය එකී ආගමෙහි අනුල්ලංඝනීය අංගයක් නොවන බවට පහත පරිදි දක්වනු ලැබ ඇති බවත් සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමු.

"මුස්ලිම්වරුන්ට කාන්තාවන් හතර දෙනෙකු සමග විවාහ හතරකට අවතීර්ණ වීමට අවසර පැවතිය හැකි වුවද සහ මුස්ලිම්වරුන්ගේ හෝ අන් කවර හෝ ප්‍රජාවකට හෝ ආගමකට අයත් අයෙකුට වුවත් බහු කැමති පරිදි දරුවන් ප්‍රමාණයක් බිහි කිරීමට හැකි වුවද ඉන්දියාවෙහි කවර හෝ ආගමක් විසින් ද්වි විවාහයක් හෝ බහු විවාහයක් ඇති කර ගැනීම හෝ දරුවන් එකකට වඩා බිහි කිරීම අනිවාර්ය හෝ නියම කර හෝ නොමැත. ආගමක් විසින් අවසර දී හෝ තහනම් නොකර ඇති කරුණක් ආගමික භාවිතාවක් හෝ ඒකාන්තයෙන් සිදු කළ යුතු ආගමික ශික්ෂාවක් බවට පත් වන්නේ නැත. හුදෙක් අවසර දී ඇති පමණින් කිසියම් භාවිතාවක් ආගමික අනුමැතියක් අත්පත් කරගන්නේ නැත.

⁵³ (Committee on the Elimination of Discrimination against Women, 13th session, 1994)

⁵⁴(Shepard, 2012)

⁵⁵ (Cherian, 1989, p.117)

එක් බිරිඳකට වඩා තබා ගැනීම සහ දරුවන් එක් අයෙකුට වඩා බිහි කිරීම යම් ප්‍රජාවක් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායමක් විසින් හෝ අනුගමනය කරන පිළිවෙතක් යැයි සැලකුවහොත් අභියෝගයට ලක්කළ පහත මගින් පැහැදිලිවම සිදු කර ඇති ආකාරයට එවැනිනක් මහජන කාමය, සදාචාරය සහ යෞව්‍ය වැනි කරුණක් වෙනුවෙන් පහතක් හෝ සමාජ සුභසාධනය සහ ප්‍රතිසංස්කරණ අරමුණු කරගත් නවර හෝ නීතියක් මගින් නියාමනය හෝ තහනම් හෝ කළ හැකිය.⁵⁶

මෙම ස්ථාවරයම 2015 වර්ෂයේදී **කුර්ෂීඩ් අත්මාඩ් කාන් වඳුර්ව උත්තර් ප්‍රදේශ් ප්‍රාන්ත රජය සහ අනෙක් අය**⁵⁷ හමුවෙහිදී ඉන්දීය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් අනුගමනය කරනු ලැබ ඇත.

ඛනු විවාහයට අවතිර්ණ වන පුරුෂයාට එකී විවාහ නිසි පරිදි පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව පවතින්නේද යන්න පිළිබඳව කොයා බැලීම ආදී වශයෙන් ඛනු විවාහ නියාමනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පහත සංශෝධනය කිරීම පිණිස පත් කරන ලද කමිටුවෙහිදී විනිසුරු සලිම් මර්ජුෆ්ගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නිකුත් කර ඇති වාර්තාව විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබ තිබුණද ඛනු විවාහ මගින් විවාහ ප්‍රාප්තිකයන්ට හා දරුවන්ට ඇති කරනු ලබන බලපෑම් පමණක් නොව පොදු සමාජය තුළද ඇති කරනු ලබන වාර්ගික හා ආගමික ආතතින් ද එකී සංස්ථාව ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ හෝ පවත්වාගෙන යාම මගින් සමනය කළ නොහැකි බව අපගේ වැටහීමයි.⁵⁸

2.4.4 දේපළ උරුමය බෙදී යාමේදී කාන්තාවන්ට විමෙව සැලකීම

1931 අංක 10 දරන මුස්ලිම් තෙස්තමේන්තු රහිත අනුප්‍රාප්තිය පිළිබඳ ආඥා පනතේ 02 වන වගන්තිය මගින් අන්තිම කැමති පත්‍රයක් රහිතව මියගිය මුස්ලිම් තැනැත්තෙකුගේ දේපළ උරුමය බෙදී යාම මිය ගිය තැනැත්තා අයත් වන ඉස්ලාමීය ගුරුකුලය විසින් දක්වා ඇති පරිදි සිදු විය යුතු

⁵⁶ *It may be permissible for Muslims to enter into four marriages with four women and for anyone whether a Muslim or belonging to any other community or religion to procreate as many children as he likes but no religion in India dictates or mandates as an obligation to enter into bigamy or polygamy or to have children more than one. What is permitted or not prohibited by a religion does not become a religious practise or a positive tenet of a religion. A practice does not acquire the sanction of religion simply because it is permitted. Assuming the practice of having more wives than one or procreating more children than one is a practice followed by any community or group of people the same can be regulated or prohibited by legislation in the interest of public order, morality and health or by any law providing for social welfare and reform which the impugned legislation clearly does.*
 - *Javed & Ors vs. State Of Haryana & Ors, (2003), Writ Petition (civil) 302 of 2001*

⁵⁷ *Khursheed Ahmad Khan vs. State Of U.P. & Ors, [AIR 2015 SC 1429]*

⁵⁸ (Ministry of Justice. 2017. *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act VOL.I*, pp.110-112)

බවට දක්වා ඇති අතර නියමිතව දේපළ බෙදී යා යුත්තේ කෙසේදැයි වගන්ති 04 කින් පමණක් සංයුක්ත එම පනත නොදක්වයි.

ඉස්ලාමෙහි විවිධ ගුරුකුල අතර විවිධ මතවාද පැවතියද පොදු මතය වන්නේ කාන්තාවකට උරුම විය යුත්තේ ඥාතිත්වය අතින් සමතලයෙහි සිටින පුරුෂයෙකුට ලැබෙන උරුමයෙන් අර්ධයක් පමණක් බවයි.

මෙම නියමය මගින් කාන්තාවන් බරපතළ ආකාරයෙන් අසාධාරණයට ලක්වන බවත් කාන්තාවකට සමාන තත්වයන් යටතේ සිටින පුරුෂයෙකුට ලැබෙන උරුමයෙන් අඩක් පමණක් ලැබීම නුතන සමාජ ආර්ථික තත්වයන් යටතේ කිසිසේත් සාධාරණීකරණය කළ නොහැකි බවත් අපගේ මතය වේ. මෙසේ දේපළ උරුමය බෙදී යාමේදී පවත්නා විෂමතාවන්ගේ අගතිගාමී මුහුණුවර පිළිබඳව මෙම වාර්තාවෙහිම අන් තැනක වැඩිදුරටත් සාකච්ඡා කොට ඇත. එය කාන්තාවට පොදු සමාජය හමුවෙහි තිබිය යුතු ආත්මානිමානය නිසා කිරීමේ පටන් කාන්තාව ආර්ථික වශයෙන් අසමානව ස්ථානගත කිරීමක් දක්වා වන අගතිගාමී ප්‍රතිඵල ගණනාවකට තුඩු දෙන කරුණක් වන බව අපගේ හැඟීමයි.

2.4.5 කුලවද්දා ගනු ලබන දරුවන්ට දේපළ උරුම විම වැළැක්වීම

දරුවෙකු කුලවද්දා ගන්නා (දරුකමට හදා වඩා ගන්නා) දෙමව්පියන් අතරින් අයෙකු අන්තිම කැමති පත්‍රයක් රහිතව මිය ගියහොත් එකී දරුවන්ට මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතිය මගින් කවර හෝ දේපළ උරුමයක් නොපැවරෙන අතර එකී දරුවන් ඉතාම අසරණභාවයට පත් කිරීමක් එමගින් සිදුවනු දැකිය හැකි ය. එකී මුස්ලිම් දරුවන් 1941 අංක 24 දරන ළමයින් දරුකමට හදා ගැනීමේ ආඥා (සංශෝධිත) පනත⁵⁹ යටතේ නිත්‍යනුකූලව කුලවද්දා ගනු ලැබුවද එකී කුලවද්දා ගැනීමේ නිත්‍යනුකූලත්වය එකී දරුවන්ට මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතිය මගින් උරුමය අහිමි කිරීමේදී බල නොපැවැත්වේ.

මෙරට නීතියෙහි පවත්නා එකී ස්වරූපය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි පංච පුද්ගල විනිසුරු මඩුල්ලක් විසින් ද විසින් *අසාර් ගවුස් එදිරිව මොහොමඩ් ගවුස් යන තවත් අය*⁶⁰ හඳුනාගෙන ද තහවුරු කර ඇත.

⁵⁹ Adoption of Children Ordinance No. 24 of 1941

⁶⁰ *Azar Ghouse vs. Mohamed Ghouse and other* 1988(1) Sri.L.R. 25

2.4.6 දික්කසාදයක් ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් මුස්ලිම් පුරුෂයාට පවත්නා අනුල්ලංඝනීය හැකියාව

පෙර සඳහන් කළ විවිධ ඉස්ලාමීය ගුරුකුල අනුව දික්කසාදය ලබා ගත හැකි ක්‍රමවේද වෙනස් වන අතර සැමියා සහ බිරිඳ සම්බන්ධයෙන් ද එකිනෙකාට වෙනස් ක්‍රමවේද දික්කසාදය සම්බන්ධයෙන් පවතී.

සැමියා විසින් දික්කසාදය ලබා ගන්නා ප්‍රධාන ක්‍රමවේද තුනක් පවතින අතර එකී ක්‍රමවේදයන් තලාක් අකාන්, තලාක් හසන්, තලාක් උල් බිද්දත් වශයෙන් හැඳින්වේ.

තලාක් උල් බිද්දත් ක්‍රමවේදයෙහිදී “මම ඔබ දික්කසාද කරන්නෙමි” යන තේරුමින් යුත් වදන් එකම අවස්ථාවෙහි තෙවරක් ප්‍රකාශ කිරීම මගින් දික්කසාදය ආපසු හැරවිය නොහැකි ආකාරයෙන් ලබා ගැනීමේ හැකියාව සැමියාට ලැබේ. ත්‍රිත්ව තලාක් යැයි (Triple talaq) ප්‍රකටව හැඳින්වෙන්නේ මෙම ක්‍රමවේදය වේ.

තලාක් හසන් ක්‍රමවේදයෙහිදී බිරිඳගේ මාස් ශුද්ධිය රහිත අඩණ්ඩ කාල පරිච්ඡේද තුනකදී දික්කසාද වන බව සැමියා විසින් ප්‍රකාශ කළ පසු දික්කසාදය ලැබෙන අතර තෙවන ප්‍රකාශය සිදු කිරීමට පෙර දෙදෙනාට සමාදාන විමෙහි හැකියාව පවතී. කෙසේ වෙතත් තෙවන වරට දික්කසාදය ප්‍රකාශ කළ පසු ආපසු හැරවිය නොහැකි පරිද්දෙන් දික්කසාදය සම්පූර්ණ වී ඇති බවට සැළකේ.

තලාක් අකාන් ක්‍රමවේදයෙහිදී බිරිඳගේ මාස් ශුද්ධිය රහිත එක් කාල පරිච්ඡේදයක් ඇතුළත දී එක් වරක් දික්කසාද විමට අවශ්‍ය බවට ප්‍රකාශ කිරීම සැලකෙන අතර එකී දික්කසාදය වලංගු විම ඉද්දත් කාලය සම්පූර්ණ වන තෙක් අත්හිටුවේ.

සැමියා විසින් දික්කසාදය ලබා ගන්නා කාර්ය පටිපාටිය එකී පනතේ දෙවන උපලේඛනය මගින් විස්තර කරනු ලැබ ඇත.

බිරිඳ විසින් දික්කසාදය ලබා ගන්නා ක්‍රමවේදයන් ප්‍රධාන වශයෙන් ආසා සහ කුලාත් වශයෙන් හැඳින්වේ.

ආසා ස්වරූපයෙහි දික්කසාදය ලබා ගත හැක්කේ කානිවරයා ඉදිරියෙහි සැමියාගේ වෛවාහක වරදක් ඔප්පු කිරීම මගිනි. එකී වෛවාහක වරද සැමියා විසින් කාන්තාවට පීඩා කිරීම හෝ වෛවාහක පාර්ශවයන්ට අදාළ ගුරුකුලය මගින් දක්වනු ලබන වරදක් විය යුතු බව මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද ආඥා පනතේ 28 වගන්තිය මගින් දක්වා ඇත.

කුලා ස්වරූපයෙහි දික්කසාදයක් පාර්ශවයන්ගේ කැමැත්ත මත ලබා ගත හැකි අතර දික්කසාද ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරනු ලබන්නේ කාන්තාව විසිනි. මෙම ක්‍රියාවලියෙහි සැමියා විසින් විවාහ ප්‍රාප්ත වන අවස්ථාවේදී ලබා දී ඇති ත්‍යාගයන් (මන්ර්) ආපසු ලබා ගැනීමේ අයිතිය සැමියාට පවතී.

බිරිද විසින් දීක්කසාදය ලබා ගන්නා කාර්ය පටිපාටිය එකී පනතේ තෙවන උපලේඛනය මගින් විස්තර කරනු ලැබ ඇත.

ඉස්ලාමෙහි අස් සිහාර්, ලියාන්, ඉලා යනාදී වශයෙන් අන්‍ය ස්වරූපයෙහි දීක්කසාද ක්‍රමවේදයන්ද පවත්නා අතර මෙම වාර්තාවෙහි විස්තර කර ඇති ක්‍රමවේදයන්ගේද දීර්ඝව සාකච්ඡා කළ හැකි විවිධ ව්‍යතිරේකයන් හා සංකීර්ණතා පවතී.

තවද සෑමයා සහ බිරිද හට දෙදෙනාගේම කැමැත්ත ප්‍රකාරව දෙදෙනා විසින්ම එකවර ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කරමින් දීක්කසාදයක් ලබා ගත හැකි මුඛාරත් නමින් හැඳින්වෙන දීක්කසාද ක්‍රමවේදයක් පවතී. මෙවන් ක්‍රමවේද නිශ්චිතව මුස්ලිම් විවාහ හා දීක්කසාද ආඥා පනතේ දක්වා නොමැති වුවද එකී පනතෙහි 28 හා 98වන වගන්තින් ප්‍රකාරව එම ස්වරූපයෙහි දීක්කසාදයන්ද මෙරට තුළ වලංගු වන බව ආචාර්ය යූ. එල්. අබ්දුල් මජිබ් විසින් දක්වනු ලැබ ඇත.⁶¹

බිරිද හට දීක්කසාදය ලබා ගත හැකි හේතු කිහිපයක් පවතී. තමා නඩත්තු නොකිරීම, ද්වේෂ සහගත අත්හැර යාම,⁶² සෑමයා විසින් බිරිදට එරෙහිව අනාවාරී චෝදනා අසාධාරණ අයුරින් එල්ල කිරීම, කුරුත්වය, පීඩා කිරීම, සෑමයාගේ උත්මත්තක භාවය, සෑමයාගේ ලිංගික බෙලහිතභාවය, සෑමයාට වැළඳී ඇති ලාදුරු රෝගය⁶³ වැනි හේතු ගණනාවක් ඒ අතර පවතී.

ගැටලුව වන්නේ බිරිදට දීක්කසාදයක් ලබා ගැනීම සඳහා හේතු ගණනාවක් මුස්ලිම් නීතිය අනුව අවශ්‍ය වුවද සෑමයාට දීක්කසාදයක් ලබා ගැනීම සඳහා කවර හෝ හේතුවක් මෙරට ක්‍රියත්මක මුස්ලිම් නීතිය අනුව අවශ්‍ය නොවීමයි. වර්තමානයෙහි ක්‍රියාත්මක පනතට පෙර පවා එම තත්වය පැවති අතර මේ පිළිබඳව මෙරට ශ්‍රේණිධායකරණය විසින් පහත පරිදි දක්වා ඇත.

“සෑමයා විසින් කවර හෝ හේතුවක් නොදක්වා ඔහුගේ අභිමතය සහ කැමැත්ත මත පමණක් බිරිදට දීක්කසාද කළ හැකි අතර මුස්ලිම් නීතියෙහි පවත්නා මෙම රීතිය පනත විසින්ද පිළිගනු ලැබ තිබේ.”⁶⁴

ස්වකීය බිරිද දීක්කසාද කිරීමට සෑමයාට පවත්නා මෙම හැකියාව තවත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සෑමයා විසින් බිරිද දීක්කසාද කිරීමට අදාළ කාර්ය පටිපාටිය ඇතුළත් මුස්ලිම් විවාහ හා දීක්කසාද ආඥා පනතෙහි දෙවන උපලේඛනයෙහි තුන්වන රීතිය මගින් උත්සාහ කොට තිබේ. එකී රීතිය පහත පරිදි වේ.

“තමාක් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා සෑමයා විසින් පාදක කර ගන්නා හේතු හෝ කාරණා කානිවරයා විසින් වාර්තා නොකළ යුතුය.”⁶⁵

⁶¹ (Majeed 2019 p.), (Rajapakshe 2020, pp. 638-640)

⁶² M. H. M. Ansar vs. Fathima Mirza 75 NLR 279

⁶³ Noorul Naleefa vs. M. Arikar Hadjiar 48 NLR 529

⁶⁴ එකීම පිටු, 537

මෙම රීතිය අනුව කවර හෝ හේතුවක් දැක්වීමෙන් තොරව සැමියාට බිරිඳ ව දක්කසාද කිරීමට ඉඩ සලසා දෙන අතර යම් හෙයකින් සැමියා විසින් දක්කසාදය සඳහා බලපාන කිසියම් හේතුවක් සඳහන් කළ හොත් එය වාර්තා කිරීමෙන් කාබවරයා නියවිතවම වළක්වා තිබේ. ඒ අනුව බලන කල සත්‍ය වශයෙන්ම මුස්ලිම් විවාහ හා දක්කසාද ආඥා පනත මගින් සිදු කරනු ලැබ ඇත්තේ දින 30ක් බැගින් වන කාල අන්තර තුනක් අවසානයෙහි දක්කසාදයක් කාබවරයා මගින් ලියාපදිංචි කරවා ගැනීමට ඉඩ සැලැස්වීම පමණි. සැමියා විසින් බිරිඳ දක්කසාද කිරීමට ඉල්ලා සිටින අවස්ථාවක කාබවරයා හට සිදු කළ හැක්කේ යම් සමවයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා මැදිහත් වීම පමණි.

සැමියා විසින් බිරිඳ දක්කසාද කිරීම සඳහා එවන් පියවර අනුගමනය කරනු ලැබුවද බිරිඳ හට සැමියා දක්කසාද කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වුවහොත් ගත යුතු සංකීර්ණ පියවර රාශියක් පවතී. එකී පියවරයන් කවරේද යන්න පහතේ තෙවන උපලේඛනය මගින් දක්වා සිටී. මුස්ලිම් තීරකවරුන් තිදෙනෙකු අදාළ ඉල්ලීම පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම සඳහා පත් කිරීමේ පටන් සාක්ෂිකරුවන් මගින් සාක්ෂි විමසීම ඇදී වශයෙන් පියවර රාශියක් ඒ අනුව දක්වා ඇත. පහතේ තෙවන උපලේඛනයෙහි දක්වා ඇති 11 වන රීතියෙන් කොටසක් මේ සම්බන්ධ නිදර්ශකයක් වශයෙන් ගෙනහැර දක්වන්නෙමු.

“කාබවරයා විසින් නඩුවෙහි කාර්ය සටහන් ඇතුළත් වාර්තාවක් පවත්වාගෙන යා යුතු අතර බිරිඳ සහ ඇයගේ සාක්ෂිකරුවන් ද සැමියා (ඔහු ඉදිරිපත් වී සිටින්නේ නම්) සහ ඔහුගේ සාක්ෂිකරුවන් ද දිවුරුම් මත හෝ ප්‍රතිඥා මත ලබා දෙන ප්‍රකාශයන් එකී වාර්තාවට ඇතුළත් කළ යුතු ය. ඕනෑම නඩුවකදී සාක්ෂි ලබා ගන්නා බිරිඳගේ සාක්ෂිකරුවන් සංඛ්‍යාව දෙකකට වඩා අඩු නොවිය යුතුය.”⁶⁵

මෙම 11 වන රීතිය මගින්ද කාන්තාවට සහ පුරුෂයාට සාක්ෂිමය වටිනාකම අතින් වෙනස් කොට සලකනු ලැබේ. බිරිඳ විසින් දක්කසාදයක් ලබා ගැනීම සඳහා අවම වශයෙන් සාක්ෂිකරුවන් දෙදෙනෙකු ඇය වෙනුවෙන් සාක්ෂි දිය යුතු නමුත් සැමියා වෙනුවෙන් එවන් අවශ්‍යතාවක් නොමැත.

මෙයාකාරයට කාන්තාව කෙරෙහි සාක්ෂිමය වශයෙන් ප්‍රමාණාත්මකතාවයක් නියම කිරීම මෙරට පොදුවේ ක්‍රියාත්මක සාක්ෂි ආඥා පනතේ 134 වන වගන්තිය මගින් දක්වා ඇති “කවර නඩුවකදී ඵ්‍රවද යම් කරුණක් ඔප්පු කිරීම සඳහා සාක්ෂිකරුවන් එක්තරා ගණනක් උවමනා නොවිය යුතුය.” යන රීතියට පැහැදිලිවම පටහැනි බවත් පෙනී යයි. මෙවන් රීතියක පවත්නා හුදුදුසුභාවය පිළිබඳව හැපෝලියන් බොනපාටි විසින් කළේයැයි පැවසෙන ප්‍රකාශයක් ජනාධිපති තීරණය ඊ. ආර්. එස්. ආර්. කුමාරස්වාමි විසින් පහත පරිදි දක්වා ඇත.

⁶⁵ “The Quazi shall not record the alleged reasons for which, or the alleged grounds upon which, the husband seeks to pronounce talak.”

⁶⁶ The Quazi shall maintain a record of the proceedings in the case and shall enter therein the statements made on oath or affirmation by the wife and her witnesses and by the husband (if he is present) and his witnesses. Of the wife’s witnesses number examined shall not be less than two in any case.”

"නැපෝලියන්ගේ වදන් අනුව බහු සාක්ෂි රීතිය අනුගමනය කළහොත් ගෞරවනීය මිනිසෙකු විසින් ලබා දෙන සාක්ෂිය මගින් එක් දුර්ජනයෙකු වරදකරුවෙකු බවට පත් කළ නොහැකි නමුත් දුර්ජනයන් දෙදෙනෙකුගේ සාක්ෂිය මගින් ගෞරවනීය මිනිසෙකු වරදකරුවෙකු බවට පත් කළ හැක."⁶⁷

මෙයාකාරයට සැමියා සඳහා දීක්කසාදය ලබා ගැනීම ඉතාම සරලව සහ කිසිදු නෛතික බාධාවකින් තොරව ඉෂ්ට කරවා ගැනීමට ඉඩ ලබා දීම යුද්ධ වූ කුරාණයෙහි දක්වා ඇති මූලික සංකල්පයන්ට පවා පැහැදිලිව පටහැනි වන බව පෙනී යයි. **ගුද්ධ වූ කුරාණයෙහි සුරා අත්තිකාරම්** 34 වන ආයතනයෙහි භාර්යාවන් පිළිබඳව සඳහන් වන "ඔවුන් තොපට කිකරූ වුවහොත් ඔවුන් කෙරෙහි (වරදකට හසුකරන්නට) මං නොසොයමි. ඇත්තෙන්ම, අල්ලාහු අතහැරිකෘෂ්ටය. අතිශ්‍රේෂ්ඨය." යන කියමනට⁶⁸ මෙයාකාර හේතු විරහිත ඒක පාර්ශ්වික ස්වරූපයෙහි දීක්කසාදයක් ලබා ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම පටහැනි බව කිව යුතු ය.

එමෙන්ම නබි නායකතුමා විසින් ද ඉස්ලාමයෙහි දීක්කසාදයකට දක්වන ස්ථාවරය පිළිබඳව පැහැදිලිව සඳහන් කර ඇත. ඒ සම්බන්ධයෙන් නබි නායකතුමා විසින් සඳහන් කරන ලද වැදගත් ප්‍රකාශ ඇතුළත් හදිස් සංග්‍රහයන් අතර පවත්නා සත්‍යවාදීත්වය අතින් ඉහළ හදිස් සංග්‍රහයක් ලෙස ගැනෙන අඩු දාඩුම් අල් සිපිස්ටාහි විසින් සංගෘහිත **සුනත් අඩු දාඩුද්** හි ඇතුළත් පහත සඳහන් වැකිය වැදගත් වේ.

"කියලු නිත්‍යනුකූල කටයුතුවලින් අල්ලා දෙවියන්ට පිළිකුල්ම කටයුත්ත වන්නේ දීක්කසාදය වේ."⁶⁹

මෙම අදහස කීර්තිමත් ඉන්දිය විනිසුරුවරයෙකු වූ ඩී. ආර්. ක්‍රිෂ්ණ අයියර් විසින් ද **ඒ. යුසුෆ් රථීෂාර් එද්ටිව කොට්ටම්මා**⁷⁰ නඩුවෙහි පහත පරිදි සඳහන් කර ඇත.

"කුරාණීය නීතිය අනුව මුස්ලිම් පුරුෂයා හට විවාහය විසුරුවා හැරීම සඳහා අයිමාන්තික බලයක් පවතින බවට වන ජනප්‍රිය මිට්‍යාවක් පවතී. සමස්ත කුරාණය විසින් බිරිඳ සැමියාට විශ්වාසවන්තව සහ කිකරුව සිටින තාක් කල් බිරිඳව දීක්කසාද කිරීම සඳහා විවිධ හේතු සොයා යාමෙන් පුරුෂයා ප්‍රකාශිතවම වළක්වනු ලබයි. "ඔවුන් (එනම් කාන්තාවන්) ඔබට අවහන වන්නේ නම් ඔවුන්ට එරෙහිව අන් මාර්ග සොයා නොයන්න." (කුරාණය IV:34) බිරිඳ ඇයගේ අකිකරුණාවය හෝ හරක වර්තය මගින් විවාහ දිවිය අසතුටුදායක බවට පත් කරන්නේ නම් ඉස්ලාමීය නීතිය මගින් පුරුෂයාට විවාහය විසුරුවා හැරීමේ බලය මූලිකව ලබා දෙනු ලබන නමුත් බරපතළ හේතූන් විරහිතව කවර හෝ

⁶⁷ "In the words of Napoleon, if the plurality rule were applied, the testimony of one honourable man cannot prove a single rascal guilty, though the testimony of two rascals can prove an honourable man guilty." - (Coomaraswamy, 2013, p.624)

⁶⁸ (පරිගුද්ධ වූ අල්-කුර්ආන්, 4:34)

⁶⁹ "Of all the lawful acts the most detestable to Allah is divorce". - (Sunan Abu Dawud, N. al-Khattab Eng. Trans. 2008, 2178).

⁷⁰ A. Yousuf Rawther vs. Sowramma AIR 1971 Kerala 261

පුරුෂයෙකුට දික්කසාදයක් ආගමික හෝ නෛතික ඇසකින් සාධාරණීකරණය කළ නොහැක. ඔහු විසින් ස්වකීය බිරිඳ අත්හැර දමන්නේ නම් හෝ ඇයව අපහසුතාවට ලක් කරන්නේ නම් හෝ ඔහු දෙවියන්ගේ කෝපය තමා වෙතට ඇද ගනු ලබන බවත් දේව ගාපය ස්වකීය බිරිඳ අත්හැර දමන්නා මත පතිත වන බවටත් නබි නායකතුමා පවසා ඇත. උගත් ලේඛක අනමඩ් ඒ. ගල්වාෂ් විසින් නිරීක්ෂණය කර ඇති ආකාරයට නබි නායකතුමාගේ ආගමනයට පෙර බහුදේවවාදී ආරඛිවරයා හට ඔහුගේ කැමැත්ත පරිදි අවශ්‍ය බිනාම අවස්ථාවක ඔහුගේ බිරිඳ අත්හැර දැමීමට සම්පූර්ණ නිදහස පැවතියද නබි නායකතුමාගේ ආගමනයෙන් අනතුරුව එතුමා විසින් දික්කසාදය දෙවියන් අකැමැතිම නිත්‍යහුකුල ක්‍රියාවන්ගෙන් එකක් බවට ප්‍රකාශ කරන ලදී. එමෙන්ම එතුමා කවර විටක හෝ දික්කසාදයට තමන් තුළ පැවති අකැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමෙන් වෙනෙසට පත්වූයේද නැත. "නිදහස දීම (වහලුන්ට) තරම් දෙවියන් තමා මිනිසිට මවන ලද නිර්මාණයන්ගෙන් ආදරය කරන අන් යමක් නොමැත. එමෙන්ම තමා විසින් මිනිසිට මවන ලද නිර්මාණයන්ගෙන් දික්කසාදය තරම් අන් යමකට දෙවියන් අකැමැත්ත දක්වන්නේ ද නැත" යනුවෙන් එතුමා එක් අවස්ථාවක පවසන ලදී. කුරාණයෙහි විචාරකයන් විසින් නිවැරදිව නිරීක්ෂණය කර ඇති පරිදි දික්කසාදය ලබා ගැනීමට පෙර සැමියා විසින් එයට අදාළ හේතු සම්බන්ධයෙන් අධිකරණය සැහීමට පත් කළ යුතු අතර එය ඉරාකය වැනි ඇතැම් මුස්ලිම් රටවල මේ වන විට අනුගමනය කරන නීතිය හා සමපාත වේ.⁷¹

විනිසුරු ක්‍රිෂ්ණ අයිසර් විසින් ඉහත කී නඩුවෙහිදී ගනු ලැබ ඇති ස්ථාවරය ගැමිණි ආරා එදිරිව උත්තර් ප්‍රදේශ් ප්‍රාන්ත රජය සහ තවත් අය⁷² යන නඩුවෙහිදී ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් තවදුරටත් අනුමත කරනු ලැබ ඇත.

මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනත සංශෝධනය කිරීම පිණිස එවකට අධිකරණ සහ නීති ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍යවරයා විසින් 2009 ජූලි මස 09 වන දින පත් කරන ලද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරු සලිම් මර්සූෆ්ගේ සභාපතිත්වයෙන් යුත් කමිටුව මගින් ඉදිරිපත් කර ඇති වාර්තා ද්විත්වයෙහි (මෙම කමිටුව විසින් සමාන සාමාජික සංඛ්‍යාවක් විසින් අත්සන් තබන ලද වාර්තා

⁷¹ "It is a popular fallacy that a Muslim male enjoys, under the Quaranic law, unbridled authority to liquidate the marriage. "The whole Quaran expressly forbids a man to seek pretexts for divorcing his wife, so long as she remains faithful and obedient to him, "if they (namely, women) obey you, then do not seek a way against them"." (Quaran IV:34). The Islamic "law gives to the man primarily the faculty of dissolving the marriage, if the wife, by her indocility or her bad character, renders the married life unhappy; but in the absence of serious reasons, no man can justify a divorce, either in the eye of religion or the law. If he abandons his wife or puts her away in simple caprice, he draws upon himself the divine anger, for the curse of God, said the Prophet, rests on him who repudiates his wife capriciously." As the learned author, Ahmad A. Galwash notices, the pagan Arab, before the time of the Prophet, was absolutely free to repudiate his wife whenever it suited his whim, but when the Prophet came He declared divorce to be "the most disliked of lawful things in the sight of God. He was indeed never tired of expressing his abhorrence of divorce. Once he said: 'God created not anything on the face of the earth which He loveth more than the act of manumission. (of slaves) nor did He create anything on the face of the earth which he detesteth more than the act of divorce". Commentators on the Quaran have rightly observed -- and this tallies with the law now administered in some Muslim countries like Iraq -- that the husband must satisfy the court about the reasons for divorce."
- A. Yousuf Rawther vs. Sowramma AIR 1971 Kerala 261

⁷² Shamim Ara vs. State of U.P. & Anr (2002) 7 SCC 518

ද්විත්වයක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර ඉන් එක් වාර්තාවක් විනිසුරු සලිම් මර්සුන් සභාපතිවරයා ප්‍රමුඛව ලබා දී ඇති අතර අනෙක් වාර්තාව සමස්ත ලංකා ජම්ඉයියතුල් උලමා සභාවෙහි සභාපතිවරයා වන එම්. අයි. එම්. ඊෂ්ටි මුර්තියේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නිකුත් කරනු ලැබ ඇත.) හෝ මෙම බරපතළ ආකාරයෙන් විෂමව සැලකීමේ ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳව ආමන්ත්‍රණය කිරීමක් නොමැති වීම කණගාටුට කරුණක් බව සඳහන් කරනු කැමැත්තෙනු.

විනිසුරු සලිම් මර්සුන් සභාපතිවරයා ප්‍රමුඛව ලබා දෙන ලද වාර්තාවෙහි සැමියා විසින් දික්කසාද කරනු ලබන බිරිඳකට එකී දික්කසාදය අසාධාරණ හේතු මත පදනම් වී ඇත්නම් මාතෘ නමින් හඳුන්වන වන්දියක් බිරිඳට ලබා දීමට යෝජනා කර ඇත.⁷³ කෙසේ වෙතත් එකී වාර්තාව මගින් යෝජනා කොට ඇති සැමියා විසින් බිරිඳව දික්කසාද කිරීම සඳහා කරනු ලබන ඉල්ලීමකට අදාළ නව කාර්ය පටිපාටිය ඇතුළත් එකී වාර්තාවෙහි 02 වන උපලේඛනයෙහි 06 වන ඊතිය වශයෙන් පෙර සඳහන් අගතිගාමී ඊතිය වාචනාර්ථයෙන්ම පාහේ ඇතුළත් කර තිබේ.

*"කාහි අධිකරණය විසින් ඉල්ලුම්කරු තලාක් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා හේතූන් හෝ ඒ සඳහා පාදක කර ගන්නා පදනම් හෝ වාර්තා නොකළ යුතුය."*⁷⁴

එමෙන්ම 02 වන උපලේඛනයෙහි 15 වන ඊතිය මගින් නඩු කටයුතු වාර්තා කිරීමද ඉහත කී 06වන ඊතියට යටත්ව සිදු කිරීමට නියම කිරීම මගින් ද ඉහත කී 06 වන ඊතියෙහි ඇතුළත් අගතිගාමී සීමාවන් තවදුරටත් තහවුරු කිරීමක් සිදුවන බව පෙනී යයි.

මෙම ක්‍රමවේදය මගින් ඇති කරන තවත් එක් ගැටලුවක් වන්නේ නව ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් හඳුන්වා දී ඇති ඉහත කී මාතෘ වන්දි මුදල ලබා දීමේ එක් ප්‍රධාන නිර්ණායකයක් වන සැමියා විසින් සාධාරණ හේතු විරහිතව බිරිඳ දික්කසාද කිරීම යන නිර්ණායකය ප්‍රායෝගිකව බලගැන්වීම මේ තුළින් අසීරු වීමයි. ඒ අනුව කාහිවරයා විසින් සැමියා විසින් බිරිඳව අසාධාරණ පරිදි දික්කසාද කරනු ලබන බවත් එකී හේතු කවරේද යන්නත් වාර්තා නොකොට අදාළ වන්දි මුදල තිරණය කිරීම ප්‍රායෝගික කරුණක් නොවේ. නව ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් යෝජිත කාහි අභියාචනාධිකරණය විසින් ඉහත කී වන්දි මුදල හා සම්බන්ධ අභියාචනා තිරණය කිරීමේදී ද ඉහත කී හේතූන් මුල් නඩු වාර්තාවෙහි සටහන්ව නොතිබීම හේතුවෙන් දුෂ්කරතාවන්ට ද මුහුණ පාන්නට වනු ඇති බව අපගේ නිගමනයයි.

තවද මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනතේ 16 වන වගන්තිය මගින් එකී පනත මගින් දක්වා ඇති ලියාපදිංචි කිරීමෙහි පටිපාටිය විවාහය හෝ දික්කසාදය වලංගු වීමේ එකම ක්‍රමවේදය නොවන බවට ප්‍රකාශිතවම දක්වා තිබීම මත සැමියා විසින් වාචිකව සිදු කරනු ලබන දික්කසාදයකට පවා වලංගුතාව ලැබී ඇත.

⁷³ (Ministry of Justice. 2017. *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act VOL.I, p.41*)

⁷⁴ එනම් පිටු. 184 "The Quazi Court shall not record the alleged reasons for which, or the alleged grounds upon which, the Applicant seeks to pronounce talak."

මේ වන විට මහත් විවාදාපන්න ක්‍රිත්ව තලක් ක්‍රමවේදය මේ අනුව මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද පනතෙහි ප්‍රතිපාදන ඔස්සේම බලාත්මක කිරීමක් සිදු කරනු ලැබ ඇත. මෙරට තත්වය එසේ වුවද ඉන්දිය ශ්‍රේණිධායකරණය විසින් *ගර්වා බාහෝ ඵදර්ව ඉන්දිය ජනරජය*⁷⁵ නමැති සුප්‍රකට නඩු තීන්දුවෙහි මගින් ක්‍රිත්ව තලක් ක්‍රමවේදය ඉන්දිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 14 වන ව්‍යවස්ථාව මගින් තහවුරු කර ඇති සමානාත්මතා සංකල්පයට පටහැනි බවට තීරණය කර ඇති බව මෙහිදී සඳහන් කළ යුතුව තිබේ.

ඉන් අනතුරුව ඉන්දිය පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද *2019 අංක 20 දරන මුස්ලිම් කාන්තාවන් (විවාහය හා ගම්බන්ධ අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම) පනතෙහි* 03 වන සහ 04 වන වගන්ති⁷⁶ මගින් වාවිකව, ලිඛිතව හෝ විද්‍යුත් කෙටි පණිවිඩ වැනි ඉලෙක්ට්‍රොනික ස්වරූපයෙන් හෝ අන්‍ය ක්‍රමවේදයක් මගින් ක්‍රිත්ව තලක් ස්වරූපයෙහි ක්ෂණික දික්කසාදයන් සිදු කිරීමට යන්න දැරීම අපරාධමය වරදක් බවට පත් කරන ලද අතර එවැනිකට වරදකරුවෙකු වන තැනැත්තෙකු වසර තුනක් දක්වා වන දඩුවමකට යටත් වන බව දක්වන ලදී.

2.4.7 කාහි ක්‍රමය පිළිබඳ හැඳින්වීමක්

මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද ආඥා පනතේ 12 වන වගන්තිය මගින් කාහිවරයා නමින් නෛතික ආයතනයක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර කාහිවරුන් අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි සිදු කරනු ලබන නම් කිරීමක් මගින් පත් කරනු ලැබේ. එකී පනතේ 13 වන වගන්තිය මගින් තාවකාලික කාහිවරුන්ද, 14 වන වගන්තිය මගින් විශේෂ කාහිවරුන්ද, පත් කිරීමට අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත බලය ලබා දී තිබේ. කාහිවරුන්ගේ තීරණවලින් අගතියට සහ/හෝ අතෘප්තියට පත් වුවන්ට අභියාචනා කිරීම සඳහා එකී පනතේ 15 වන වගන්තිය මගින් කාහි මණ්ඩලයක් ද ස්ථාපිත කර තිබේ. එමෙන්ම කාහි මණ්ඩලයෙහි තීරණයන්ට එරෙහිව පනතේ 62 වන වගන්තිය මගින් අභියාචනාධිකරණයට අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කිරීමේ ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දී තිබේ. පනතේ 64 වන වගන්තිය මගින් කාහිවරයා විසින් නියම කරනු ලබන ඇතැම් මුදල් ප්‍රමාණයන් අයකරවා දීමේ බලය ප්‍රදේශයෙහි මහේස්ත්‍රාත්වරයාට ලබා දී තිබේ.

මෙරට තුළ කාහිවරුන් වශයෙන් 64 දෙනෙකු පත් කොට තිබෙන අතර ඛෝටා සහ මෙහෙමන් ප්‍රජාවන් වෙනුවෙන් විශේෂ කාහිවරු දෙදෙනෙකුද පත් කොට තිබේ.⁷⁷

⁷⁵ *Sharya Bano vs. Union of India*, AIR 2017 SC 4609
⁷⁶ The Muslim Women (Protection of Rights on Marriage) Act, No. 20 of 2019
⁷⁷ (Ministry of Justice. 2017. *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act VOL.I*, p.56)

පනතේ 47 වන වගන්තිය මගින් කාතිවරයාට මුස්ලිම් විවාහයන් සහ දික්කසාදයන්ට අදාළ බලතල ගණනාවක් ලබා දී තිබේ. ඒ අතර,

අ) කැබලි සහ මහර් වශයෙන් හඳුන්වන දැවැද්ද ස්වරූපයෙහි දේපළ දේපළ ආපසු ලබා ගැනීම කරනු ලබන ඉල්ලුම් පිළිබඳව තීරණය කිරීම.

ආ) බිරිඳගේ සහ/හෝ දරුවන්ගේ නඩත්තුව පිණිස කරනු ලබන ඉල්ලුම් පිළිබඳව තීරණය කිරීම.

ඇ) දික්කසාද වූ බිරිඳකගේ නඩත්තුව පිණිස කරනු ලබන ඉල්ලුම් පිළිබඳව තීරණය කිරීම.

ඈ) සැමියා සහ බිරිඳ අතර ආරවුල් සමථයකට පත් කිරීමට යත්න දැරීම.

ඉ) විවාහ ගුණතාව පිණිස කරනු ලබන ඉල්ලුම් පිළිබඳව තීරණය කිරීම.

තවද පනතේ 47 (1) අනු වගන්තිය යටතේ කාතිවරයාට ලබා දී ඇති සුවිශේෂී බලයක් වන්නේ වයස අවුරුදු 12 ට වඩා අඩු දැරියකගේ විවාහය ලියාපදිංචියට ලබා දී ඇති බලයයි.

පනතේ 48 වන වගන්තිය මගින් 47 වන වගන්තියෙහි දක්වා ඇති කාරණා සම්බන්ධයෙන් තීරණය කිරීමේ සුවිශේෂී සහ අනන්‍ය බලය කාතිවරයාට ලබා දී ඇති අතර අන්‍ය අධිකරණයන් එකී කාරණා සම්බන්ධයෙන් විමසීමෙන් වළක්වනු ලැබ තිබේ.

එමෙන්ම පනතේ 24 වන වගන්තිය මගින් බහු විවාහයකට අවතීර්ණ වීමට අදහස් කරනු ලබන පුරුෂයෙකු විසින් ස්වකීය අභිරාමය ප්‍රදේශයෙහි කාතිවරයාට දැනුම් දීම අවශ්‍ය වේ.

එමෙන්ම පනතේ 27, 28, සහ 29 වන වගන්තින් සහ 02 වන සහ 03 වන උපලේඛනයන්හි දැක්වෙන ක්‍රියාපටිපාටීන් අනුව ලියාපදිංචි කරනු ලබන මුස්ලිම් දික්කසාදයන් හා සම්බන්ධිත කාරණා සඳහා කාතිවරයාගේ මැදිහත්වීම සහ සහභාගිත්වය අවශ්‍ය වේ. එමෙන්ම පනතේ 74 වන වගන්තිය මගින් කාතිවරයා ඉදිරියෙහි පවත්නා විමසීම් සඳහා හිතියදයන් සහභාගි වීම වළක්වා තිබේ.

ඉහත දැක්වූ කාරණා මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද ආඥා පනත මගින් දැක්වෙන කාතිවරයා හා සම්බන්ධ කෙටි හැඳින්වීමක් පමණක් බව සඳහන් කළ යුතු වේ.

2.4.8 කාති ධුරය හා බැඳී පවත්නා ගැටළු

මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතියෙහි පවත්නා විවාදාපන්නතම අංගයන්ගෙන් එකක් වන්නේ මෙරට ක්‍රියාත්මක මෙම කාතිධුරයයි. කාතිධුරය මුස්ලිම් පුරුෂයන්ට සීමා කිරීමේ සහ කාතිවරයාට එකී ධුරය දැරීමට පැවතිය යුතු සුදුසුකම් ආදී ව්‍යුහාත්මක දෝෂයන්ගේ පටන් එකී ධුරයෙහි බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සිදුවනු ලබන අසාධාරණයන් මෙරට සමාජයෙහි සාකච්ඡාවට දැනටමත් බඳුන් වී තිබේ.

කානිවරයකු බවට පත්වීමට අවශ්‍ය වන ප්‍රධානතම සුදුසුකම වශයෙන් මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනතේ 12 (1) වගන්තිය දක්වා සිටින්නේ යහපත් චරිතයකින් යුත් මුස්ලිම් පුරුෂයෙකු වීම පමණකි. පනතේ 15 (1) වගන්තිය මගින් කානි මණ්ඩලයෙහි ධුරයන් දැරීමද මුස්ලිම් පුරුෂයන්ට සීමා කොට ඇත. සංකීර්ණ සිවිල් සහ අපරාධ නඩු විසඳන මෙරට අධිකරණ පද්ධතියෙහි අන්‍ය ධුරයන් මුස්ලිම් කාන්තාවන් විසින් දරනු ලැබුවද විවාහ සහ දික්කසාදයන් ආදී පවුල් සංස්ථාව හා බැඳුණු ගැටළු විසඳීමට සීමා වන ධුරයක් දැරීමෙන් කාන්තාවන් වළක්වා තිබීම කාන්තාවන් විෂයෙහි අසාධාරණ ක්‍රියාවක් වනවා පමණක් නොව කාන්තාවන් සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අගතිගාමී අදහස් සහ ප්‍රවණතා කානි ක්‍රමය මගින් ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීමක් වන බව ද පෙනී යයි.

මෙම වාර්තාව පිළියෙල කරගෙන යන අතරතුරදී පාකිස්තාන ඉස්ලාමීය ජනරජයෙහි ප්‍රථම ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවරිය වශයෙන් අයේෂා මලික් විනිසුරුවරිය දැවුරුම් දුන් බවද දැක්වීමට කැමැත්තෙමු.⁷⁸

මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනත සංශෝධනය කිරීම පිණිස විනිසුරු සලිම් මර්සූෆ්ගේ සහායවීමෙන් පත් කරන ලද කමිටුවෙහිදී එම්. අයි. එම්. ඊෂ්ට් මුෆ්තියේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නිකුත් කර ඇති වාර්තාව මගින් ද කානි ධුරය දැරීම පුරුෂයන්ට පමණක් සීමා කිරීමේ ප්‍රතිපාදනය එයාකාරයටම පවත්වා ගෙන යා යුතුයැයි පිළිගත හැකි කවර හෝ හේතුවක් නොදක්වා සඳහන් කර ඇති බව මෙහි සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමු.⁷⁹

ඔහුගේ පුරුෂභාවය සහ යහපත් චරිතය හැර කානිවරයා එම ධුරය දැරීමට කොතරම් සුදුසුදැයි තීරණය කිරීමේ අන්‍ය කවර හෝ ක්‍රමවේදයක් පනත මගින් දක්වා නොමැති අතර එමගින් ද එකී ධුරය අවභාවිත වනු දැකිය හැකිය. එක් අවස්ථාවක අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් පත් කරනු ලැබූ කානිවරයා ත්‍රි රෝද රථ රියදුරෙකු වශයෙන් ස්වකීය පිවිකාව පවත්වාගෙන යන්නෙකු බවටත් එකී කානිවරයා ස්වකීය ධුරය සඳහන් පුවරුවක් අදාළ ත්‍රිරෝද රථයෙහි ප්‍රදර්ශනය කරමින් කටයුතු කරන ලද බවටත් වන සිද්ධියක් වාර්තා වී තිබේ.⁸⁰

තවද පනතේ 47 (1) අනු වගන්තිය මගින් වයස අවුරුදු 12ට වඩා අඩු දැරියකගේ විවාහය ලියාපදිංචියට කානිවරයාට ලබා දී ඇති බලය මගින් ළමා විවාහයන් ද අඩණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාමට ද කානිවරයාගේ දායකත්වය ලබා දී තිබේ.

කානිවරුන් විවිධ අවස්ථාවන්හිදී සිදුකරන ලද ලිංගික අල්ලස් ඉල්ලීමෙහි, තමන් අඩිමුළුට යුක්තිය අයදීමින් පැමිණෙන කාන්තාවන්ට පහරදීමෙහි පටන් පුරුෂ පාර්ශ්වයට වාසි සහගත වන පරිදි කටයුතු කිරීම ආදී වශයෙන් සිදුකරන ලද අකටයුතු ක්‍රියා ගණනාවක් පිළිබඳව වාර්තා වන අතර ඉන් ඇතැම් අකටයුතුකම් පිළිබඳව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හමුවෙහිදීද කරුණු

78 (Kunycky, 2022)
 79 (Ministry of Justice, 2017, Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act dated 21-12-2017, p.3)
 80 (Ministry of Justice, 2017, Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act VOL.I, p.57)

ඉදිරිපත් වන ලදී. කානිවරයා හමුවෙහි නීතිඥයන්ට ඉදිරිපත් වීමට ඉඩ නොසැලැස්ම මගින් මෙම අසාධාරණ ක්‍රියා තවදුරටත් උග්‍ර කරනු ලැබ ඇත.

මෙයාකාරයට ව්‍යුහාත්මකව සහ ක්‍රියාත්මක වීම අතින් බරපතල ආකාරයෙන් බිඳවැටී ඇති කානි ක්‍රමයෙහි අසාර්ථකත්වය හුදෙක් ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීමෙන් වළක්වා ලිය නොහැකි බව අපගේ අදහසයි. විශේෂයෙන්ම විවිධ පසුගාමී අදහස් කානි ක්‍රමය මගින් යුක්තිය පසිඳ ලීමෙහිදී උපයෝගී වීම නොවැළැක්විය හැකි බවත් පෙනී යන දෙයකි.

කානිධුරය අධිකරණයක් බවට පරිවර්තනය කිරීමටත් කානි මණ්ඩලය අභියාචනාධිකරණයක් බවට පරිවර්තනය කිරීමටත් කානිවරු වශයෙන් නීතිඥයන් පූර්ණ කාලීන අධිකරණ නිලධාරීන් වශයෙන් පත් කිරීමටත්⁸¹ ඉහත කී කමිටුවෙහිදී විනිසුරු සලීම් මර්සූෆ්ගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් හිකුත් කර ඇති වාර්තාව මගින් දක්වා සිටිනු ලැබ ඇති අතර කාන්තාවන්ට ද ඒ සඳහා අවස්ථාව සලසා දිය යුතු බවට යෝජනා කොට ඇත.⁸² එම කමිටුවෙහිම එම්. අයි. එම්. ඊෂ්වි මුෆ්තීගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් හිකුත් කර ඇති වාර්තාව මගින් කානිවරුන්ට හය මසක පුහුණුවක් විනිසුරුවරුන් පුහුණු කිරීමේ ආයතනය මගින් ලබා දිය යුතු බවටත් කානිවරයාට සහයට සිටින තීරකවරුන් සඳහා කාන්තාවන් පත් කිරීමත් ආදී කාරණා කිහිපයක් හැර සැලකිය යුතු වෙනත් ප්‍රතිසංස්කරණයක් යෝජනා කොට නොමැත. විශේෂයෙන්ම එම වාර්තාව මගින් කාන්තාවන්ට කානි ධුරය දැරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීමට එකඟ වී නොමැති බවද සඳහන් කළ යුතුව තිබේ.⁸³

කානිධුරය අධිකරණයක් බවටත් කානි මණ්ඩලය අභියාචනාධිකරණයක් බවටත් පරිවර්තනය කිරීම මගින් මේ වන විටත් ඉතා සීමිතව පවත්නා අධිකරණ සමීපත් තවදුරටත් සීමා කිරීමට හේතු විය හැකි බවට පෙනී යයි. එමෙන්ම පූර්ණ බලැති අධිකරණ ජ්‍යෙෂ්ඨයන් මෙරට එක් ජනකොටසක් වෙනුවෙන් වෙන් කිරීම මෙරට අනෙකුත් ජන කොටස් අතර වාර්ගික ස්වරූපයෙහි ආතතින් තවදුරටත් තිවු කිරීමට හේතුවක් විය හැකි බව අපගේ අදහසයි. තවද පෙර සඳහන් කළ පරිදි මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතිය මෙන්ම එකී නීතියට ඉදිරිපත් කොට ඇති ප්‍රතිසංස්කරණයන් පවා හරයානුකූලවම කාන්තාවන් විෂයෙහි විෂමව සලකනු ලබන පසුබිමක එවන් පසුගාමී නීතියක් පූර්ණ බලැති අධිකරණයක් මගින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යත්න දැරීම එකී අසාධාරණකම් අඛණ්ඩව සහ වඩාත් බලයකින් යුක්තව පවත්වා ගෙන යාමට ඉඩ දීමක් වනු ඇති බව අපගේ වැඩිදුරටත් අදහසයි.

⁸¹ එනම් පිටු 60

⁸² එනම් පිටු 72

⁸³ (Ministry of Justice, 2017. Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act dated 21-12-2017. p.3)

2.5 මුස්ලිම් නීතිය සම්බන්ධයෙන් මුස්ලිම් සමාජයෙහි පවත්නා තිබූ යහ ගැඹුරු බෙදීම

මුස්ලිම් නීතිය පිළිබඳව මෙරට මුස්ලිම් සමාජය තුළම පවත්නා තීරණයක් ගත නොහැකි මට්ටමේ විවාදාත්මක ස්වරූපය තේරුම් ගැනීම සඳහා මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනත සංශෝධනය කිරීම පිණිස වඩාත්ම අධිකරණ සහ නීති ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍ය මිලින්ද මොරගොඩ විසින් 2009 වර්ෂයෙහි පත් කරන ලද කමිටුව විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති වාර්තා පිළිබඳව නිරීක්ෂණය කිරීම පවා ප්‍රමාණවත් වේ. එකී කමිටුව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරු ජනාධිපති නීතිඥ සලිම් මර්සූෆ්ගේ සභාපතිත්වයෙන් සහ ලේකම්වරියද ඇතුළත්ව තවත් සාමාජිකයන් 19 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වූ අතර එකී සාමාජිකයන් අතරින් එස්. එම්. ඒ. ජබ්බාර් සහ ඒ. එච්. ජී. අමීන් යන අය කමිටුව පැවති කාලවකවානුව තුළ අනාවාස වන ලදී.

මෙම කමිටුවෙහි සභාපතිවරයා ප්‍රමුඛ සාමාජිකයන් නව දෙනෙකු විසින් 2017 දෙසැම්බර් මස 20 දානමින් යුත් වාර්තාවක් මගින් (මින් ඉදිරියට ඇතැම් තැනක පළමු වාර්තාව වශයෙන් හඳුන්වන) නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර තිබේ. එකී නිර්දේශයන් මගින් පෙර සඳහන් කළ පරිදි මෙරට පවත්නා මුස්ලිම් නීතියෙහි ඇති ඇතැම් අගතිගාමී අංශයන් එසේම පවත්වාගෙන යාමට අනුබල දුන්නද මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද නීතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් කාහි ධුරයන් සඳහා කාන්තාවන් පත්කිරීම, කාහි ක්‍රමය නිසි බලැති අධිකරණයක් බවට පත් කිරීම, ළමා විවාහ ඇති කර ගැනීමෙහි ඉඩ ප්‍රස්තාව හැකි කිරීම ආදී වශයෙන් පුළුල් යෝජනා ඉදිරිපත් කර තිබේ. මෙහිදී ප්‍රතිසංස්කරණයන් මගින් පමණක් මෙරට පවත්නා විශේෂ නීතියේ අඩුබලවත්වය සාධාරණීකරණය කළ නොහැකි බවට අප විසින් පෙර කරුණු දක්වා තිබෙන බවද සඳහන් කළ යුතු වේ.

එකී 2017 දෙසැම්බර් මස 20 දානෙහි නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ සාමාජිකයන් 09 දෙනා අතර මුස්ලිම් ජාතිකයන් පමණක් නොව විවිධ ජනවර්ග නියෝජනය කරනු ලබන පුද්ගලයන් ද ඇතුළත් විය.

කෙසේවෙතත් සමස්ත ලංකා ජම්ඉයිගතුල් උලෙමා සභාවෙහි සභාපති එම්. අයි. එම්. ඊෂ්ටි මුෆ්ති, හිටපු නීතිපති ශිබ්ලි අසීස්, ජනාධිපති නීතිඥ ෆයිස් මුස්තාෆා වැනි මෙරට මුස්ලිම් සමාජය නියෝජනය කරනු ලබන ප්‍රමුඛතම පුද්ගලයන්ගෙන් සමන්විත සාමාජිකයන් 09 දෙනෙකු විසින් 2017 දෙසැම්බර් මස 21 වන දානමැති තවත් වාර්තාවක් (මින් ඉදිරියට ඇතැම් තැනක දෙවන වාර්තාව වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන) ලබා දී තිබේ.

එකී දෙවන වාර්තාව මගින් ඉහත කී පළමු වාර්තාවෙහි බොහෝ කරුණුවලට පටහැනි වාර්තාවක් ලබා දී තිබෙන අතර කාන්තාවන් විවාහ වීමේදී භාරකරුගේ කැමැත්ත ලබා ගත යුතු වීම, බහු විවාහ එසේම පවත්වා ගෙන යාම, කාහි ධුරයන් සඳහා කාන්තාවන් පත් කිරීමට විරුද්ධ වීම ආදී

වශයෙන් මෙරට මුස්ලිම් නීතියෙහි පවත්නා ගැටළුකාරී අංශ බොහොමයක් සුළු ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් පමණක් සිදු කර එයාකාරයටම පවත්වාගෙන යාමට මෙම දෙවන වාර්තාව මගින් යත්න දරා තිබේ.

විශේෂයෙන්ම මෙම දෙවන වාර්තාවට අත්සන් තබා ඇති නාම ලේඛනය පිරික්සීමේදී ඒ අතර මෙරට මුස්ලිම් සමාජයෙහි ඉහළම පෙළේ සාමාජිකයන් ගණනාවක් සිටින බව පෙනී යන අතර එවන් පිරිසක් මුස්ලිම් නීතිය එහි අගතිගාමී සහ පසුගාමී අංශ ලක්ෂණ සහිතව එයාකාරයෙන්ම පවත්වාගෙන යාමට යත්න දරා තිබීම කණගාටුවට කරුණකි.

මෙම දෙවන වාර්තාවට අත්සන් තබා ඇති සාමාජිකයන් අතර සමස්ත ලංකා ජම්ඉයියතුල් උලමා සභාව නියෝජනය කරමින් එහි සභාපති එම්. අයි. එම්. ඊෂ්වි මුර්ති සහ එහි එවකට මහලේකම් එම්. එම්. ඒ. මුබාරක් යන අය සිටින අතර එකී සංවිධානය විසින් ද වෙනම යෝජනාවලියක් ද මැයෙන් ඉදිරිපත් කර තිබේ. එකී වාර්තාවෙහි සඳහන් පහත සඳහන් වැකිය ඉහත කී දෙවන වාර්තාව පිළියලෙ කිරීමෙහිලා ද ගුරු කොට ගෙන ඇති බව පෙනී යයි.

*"ඉස්ලාමය සමානාත්මතාවෙහි ආගමයැයි පවසන අය ඉස්ලාමයෙහි නිවැරදි ඉගැන්වීම් තේරුම් ගෙන නොමැත. ඉස්ලාමය යනු යුක්තියෙහි ආගම වන අතර එයින් අදහස් කරනු ලබන්නේ සමාන අයවලුන්ට සමානව සැලකීමත් වෙනස් අයවලුන් අතර වෙනස්ව සැලකීමත් ය."*²⁴

පුද්ගලයන් වෙනස් කොට සැලකීමට තුඩු දෙන මෙවන් ඉතාම පසුගාමී මතවාද ඉස්ලාම් ආගමෙහි නාමයෙන් සමාජගත කරමින් එකී පසුගාමී මතවාදයන්ගේ යුහනයට මෙරට මුස්ලිම් සමාජය හසු කර ගැනීම මිස අන් අරමුණක් මෙම සභාව තුළ නොපවතින බව කිව යුතු වේ. වෙනස් පුද්ගලයන්ට වෙනස්ව සැලකිය යුතුයැයි දැක්වීමෙහි තාර්කික අවසානය වන්නේ අනන්‍යාත්මකයන් මරා දැමීමේ සහරාන් පන්නයේ වින්තනය විනා අන් යමක් නොවේ. මෙයාකාරයට අන්තවාදයෙහි සරු තෝතැනි නිර්මාණය කරන්නේ නම් අවසානයෙහි ඒවායින් බිහිවන ත්‍රස්තවාදීන්ගේ වගකීම ද ඒවා නිර්මාණය කරන්නන් විසින්ම භාරගත යුතු බව පැවසිය යුතුව තිබේ.

මෙකී තත්වය තුළ මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතිය සම්බන්ධයෙන් කවර හෝ ඒකමිතික මතයක් මෙරට මුස්ලිම් ප්‍රජාව තුළ නොපවතින බව පෙනී යන අතර මෙම බෙදීම විසින් ඇති කරනු ලබන විවාදාපන්න තත්වය විසින්ම මුස්ලිම් සමාජය තවදුරටත් අන්තවාදී ප්‍රවණතාවන්ට ඇද දමා ඇත. මුස්ලිම් නීතිය මගින් ඇති කරන අගතිගාමී බලපෑම් පසෙක තිබියදී පවා මෙම විවාදය මගින්ම පමණක් මුස්ලිම් සමාජය තුළ ගැඹුරු තුවාල ඇති කර ඇති බව පෙනී යන දෙයකි.

²⁴ Those who say that Islam is the religion of equality have not understood the correct teachings of Islam. Rather Islam is the religion of justice which means treating equally those who are equal and differentiating between those who are different. (All Ceylon Jamiyyathul Ulama, 2016, p.20)

අධිකරණ අමාත්‍යාංශය විසින්ම පත් කරනු ලැබ ඇති ඉහත කී කමිටුව මගින් ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ගෙන එනු ලැබ තිබියදී අධිකරණ අමාත්‍යාංශය විසින්ම මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද නීතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට 2020 නොවැම්බර් මස 11 වන දානමින් සහ 2020/Cab Memo/J/1/66 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර තවදුරටත් ඒ පිළිබඳවම 2022/Cab Memo/J/L/4 (22/0179/330/009) දරන මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද පනත සංශෝධන යන මාදෙයන් වූ 2022 ජනවාරි මස 05 වන දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් ද අධිකරණ අමාත්‍යවරයා විසින් ඉදිරිපත් කර ඇත. එකී සංදේශය සමග නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක විසින් සම්පාදිත පනත් කෙටුම්පතක් ද ඉදිරිපත් කරනු ලැබ ඇත. කෙසේවෙතත් එකී අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය පිළිබඳ තීරණයක් ගැනීම ද අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් කල් තබනු ලැබ ඇති බවට වාර්තා පළ විය.⁸⁵ ඒ අනුවද මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ කතිකාවත නිමා නොවන අවණ්ඩ කතිකාවතක් බවට පත්ව ඇති සෙයක් පෙනී යයි.

මෙවන් අවස්ථාවක සිදු කළ යුතු සුදුසු ම පියවර වන්නේ දියුණු බටහිර රටවල ක්‍රියාත්මක වන්නාක් මෙන් මෙරට මුස්ලිම් ප්‍රජාව ද සියලු රට වැසියන් හට පොදුවෙහි බලපාන එක් සිවිල් නීතියක් යටතට ගෙන ඒම වේ. එවැනි වැඩපිළිවෙළක් මගින් මෙරට මුස්ලිම් නීතිය සම්බන්ධයෙන් මුස්ලිම් සමාජය තුළ ගැඹුරු තුවාල ඇති කරමින් පවත්නා කිසිදු නිමා නොවන විවාදය නිමා කළ හැකි වනු ඇති බවත් අන්‍ය ජන කොටස් මෙන් නූතන නෛතික සහ සමාජ වටිනාකම්වලට මුස්ලිම් ප්‍රජාවද සහභාගි කර ගැනීමට හැකි වනු ඇති බවත් අපගේ මතය වේ.

2.5.1 අධිකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් මැතකදී ගෙනෙන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ

තවද කිව යුතු කරුණක් වන්නේ ඉහත කී පරිදි අධිකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 වර්ෂයෙහි පටන් මෙරට මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද නීතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිණිස නැවතත් කටයුතු අරඹා ඇති අතර එකී ප්‍රතිසංස්කරණ ඇතුළත් පනත් කෙටුම්පතක් ද අමාත්‍ය මණ්ඩලයට 2022 වර්ෂයෙහි දී ඉදිරිපත් කරන ලද බවත් ය. එකී ප්‍රතිසංස්කරණ ඇතුළත් පනත් කෙටුම්පත මෙම කාර්ය සාධක බලකායෙහි ලේකම්වරිය විසින් 2022 මාර්තු මස 02 වන දිනැති සහ PS/PTF/OCOL අංකයෙන් යුත් ලිපියක් මගින් මෙම කාර්යසාධක බලකාය වෙත අධ්‍යයනය පිණිස අධිකරණ අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයා වෙතින් ඉල්ලා සිටින ලදී.⁸⁶

එහෙත් අධිකරණ අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයා විසින් 2022 මාර්තු 04 වන දිනැති සහ MOJ/L12/task force/17/2021 දරන ලිපියක් මගින් අමාත්‍ය මණ්ඩලයෙහි මග පෙන්වීමක් ලැබෙන තෙක් එකී 22/0179/330/009 දරන මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද පනත සංශෝධන යන මාදෙයන් වූ

⁸⁵ (ඒකභාසක, 2022 පෙබරවාරි 23).
⁸⁶ ඇමුණුම් අංක 09

අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය ලබා දිය නොහැකි බවට දන්වා ඇත.⁸⁷ ඒ අනුව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායට අධිකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් ගෙනෙන ලද එකී නව ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව කරුණු දැක්වීමට නොහැකි වී ඇති බව සඳහන් කළ යුතුය.

2.6 තේසවලාමෙයි නීතිය

තේසවලාමෙයි යන්නෙහි අදහස ගුමියෙහි පවත්නා වාරිඟු වාරිඟු යන්නයි. මෙම නීතියෙහි සම්භවය ඉන්දියාවෙහි මලබාර් වෙරළ තීරයෙහි දෙමළ ජනතාව වෙත පැවති වාරිඟු වාරිඟු බව සඳහන් වේ. මෙම නීති පද්ධතිය නිත්ය නීතිය වශයෙන් හැඳින්වෙන නීතියෙන් ස්වායත්ත නීතියක් වුවද නිත්ය නීතිය සහ මෙම නීති පද්ධතිය එකිනෙකෙහි සංවර්ධනය කෙරෙහි අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් බලපෑම් ඇති කර තිබේ. විශේෂයෙන්ම යාපනය අර්ධද්වීපයෙහි මෙම නීති ක්‍රමය ස්ථාපිත වූ පසුව නිත්ය නීතියෙහි බලපෑම එයට ලැබී ඇති බව සැලකේ.⁸⁸

මෙම නීතියෙහි වර්තමානයෙහි පවත්නා ස්වරූපයෙහි ආරම්භය වර්ෂ 1706 දී එවකට යාපනය නාට දිසාව වූ ක්ලාස් ඉසාක්ස් විසින් සංගෘහිත තේසවලාමෙයි සංග්‍රහය වශයෙන් සැළකේ. අනෙකුත් විශේෂ නීතින් සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කළ ක්‍රියා පිළිවෙළ මෙම නීතිය සම්බන්ධයෙන් ද අනුගමනය කළ ඉංග්‍රීසින් වර්ෂ 1806 අංක 18 දරන රෙගුලාසිය මගින් තේසවලාමෙයි නීතියට ස්වකීය පාලනය යටතේ ද පිළිගැනීමක් ලබා දෙන ලදී. එම රෙගුලාසියෙහි 03 වන වගන්තිය අනුව මෙම නීතිය බලපාන ජන කණ්ඩායම පිළිබඳ සඳහනක් කර ඇත.

*"එකී පළාතේ මලබාර් වැසියන් අතර හෝ මලබාර් වැසියෙකු විත්තිකරුවෙකු වන අවස්ථාවකදී සියලු ගැටලු එකී වාරිඟු අනුව විසඳාලිය යුතු ය."*⁸⁹

යාපනයෙහි විසූ මුක්කුචා ප්‍රජාවගේ අනුප්‍රාප්තික නීතිය සඳහා ඔවුන්ටම සුවිශේෂී වූ නීතියක් පැවතියද මේ වන විට එකී ප්‍රජාවද තේසවලාමෙයි නීතියට යටත් සේ සැළකේ.⁹⁰ එමෙන්ම තේසවලාමෙයි නීතිය මධ්‍යම පළාතෙහි දිවි ගෙවන ඉන්දියානු දෙමළ ජාතිකයන්ට අදාළ නොවන බවට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි පූර්ණ විනිශ්චය මණ්ඩලයක් විසින් විනිශ්චිත රජු එදිරිව පෙරාමාල් හඬුවෙහිදී තීරණය කර ඇත.⁹¹

එමෙන්ම මෙම නීතියෙහි ඇතැම් අංග යාපනයෙහි වෙසන ජන කොට්ඨාසයකට පමණක් නොව යාපනයෙහි පවත්නා ඉඩම්වලට ද අදාළ වේ. මෙම නීතියෙහි වර්තමාන ක්‍රියාකාරීත්වය අනුව යම්

⁸⁷ ඇමුණුම් අංක 10

⁸⁸ (Cooray 2006, p.140)

⁸⁹ "All questions between Malabar inhabitants of the said Province or wherein a Malabar inhabitant is defendant, shall be decided according to the said Customs."

⁹⁰ (Marasinghe and Scharenguivel 2015, p.341)

⁹¹ *The King vs Perumal* (1911) 14 NLR 496

සුද්ගලයෙකුගේ මලධාරි සම්භවය මේ වන විට නොසැලකෙන බව තිලෙයිනාදන් වදැරිව රාමනාම් චෙට්ටියාර් හඬුවෙතිදි ශ්‍රේණිධායිකරණය විසින් තීරණය කර ඇත.⁹²

මේ වන විට මෙම නීතිය පහත දැක්වෙන ආඥා පනත් දෙක මගින් මූලික වශයෙන් මෙරට තුළ ක්‍රියාත්මක වේ.

1911 අංක 01 දරන යාපනය වෛවාහක අයිතින් හා උරුම ආඥා පනත⁹³

1947 අංක 59 දරන තේසවලාමෙයි පූර්වතා ආඥා පනත⁹⁴

2.7 තේසවලාමෙයි නීතියෙහි පවත්නා විෂමතා

2.7.1 1947 අංක 59 දරන තේසවලාමෙයි පූර්වතා ආඥා පනත හා ඒ ආශ්‍රිත ගැටලු

මෙම පනත මගින් තේසවලාමෙයි නීතිය යටතට ගැනෙන ඉඩම්වල නොබෙදූ අයිතින් යම් හවුල් අයිතිකරුවෙකු විසින් විකුණනු ලැබීමේදී එකී නොබෙදූ අයිතින් වෙළෙඳපොළ වටිනාකමට මිලදී ගැනීමේ ප්‍රමුඛතා අයිතිය එකී ඉඩමෙහි අනෙකුත් හවුල් අයිතිකරුවන්ට සහ විකිණුම්කරුගේ උරුමකරුවන්ට ලබා දීම සිදු කර ඇත. නොබෙදූ අයිතිය විකිණීමේ අභිලාෂය දැක්වෙන නොතීසි පළ කිරීමේ පටන් ඒ සදහා අනුගමනය කළ යුතු පියවර පහතේ 05 වන වගන්තියෙහි පටන් ඉදිරියට දක්වා ඇත. අදාළ නොතීසිය පවා නොතාරිස්වරයෙකු ඉදිරියෙහි අත්සන් කළ යුතුව ඇත.

සිංහලයන් හා අන්‍ය ජාතීන්ට යාපනයෙහි ඉඩම් මිලදී ගත නොහැකි බවට වන ජනප්‍රිය එහෙත් දෝෂ සහගත මතවාදය පවතින්නේ මෙම පනත මගින් දක්වා ඇති සීමා හේතුවෙනි. මෙම පනතෙහි සෘජු අරමුණ වන්නේ සිංහලයන් හෝ අන්‍ය ජාතිකයෙකු යාපනයෙහි ඉඩම් මිලදී ගැනීම සීමා කිරීම නොව තේසවලාමෙයි නීතියට යටත් ඉඩම් එකී ඉඩම් හා සම්බන්ධ පවුල් පරම්පරාව තුළම රඳවා ගැනීමට යත්ත දැරීම වේ. මෙය ඉඩම් අයිතිය පවුල් සංස්ථාව තුළම පවත්වාගෙන යනු ලැබූ අතීත සමාජයන්හි පොදුවේ නිරීක්ෂණය කළ හැකි තත්වයකි. මෙම පූර්වතා සංකල්පය තේසවලාමෙයි නීතියට අවතිර්ණ වී ඇත්තේ මුස්ලිම් භෞතික සංකල්ප ඔස්සේ බවටද මතයක් පවතී.⁹⁵

කෙසේවෙතත් මෙම නීතිය බලපවත්වන්නේ නොබෙදූ ඉඩම් අයිතියක් විකිණීමේදී පමණක් වන අතර පහතේ 04 වන වගන්තිය මගින් යම් ඉඩමක තනි නිමිකරුවෙකුට මෙම පනත යටතේ සීමාවන් පැහවිය නොහැකි බවට දක්වනු ලැබ ඇත.

⁹² *Thillainathan vs. Ramaswamy Chettiar* (1900) 4 NLR 328 AT 333

⁹³ Jaffna Matrimonial Rights and Inheritance Ordinance No: 01 of 1911

⁹⁴ *Thesawalamai* Pre-emption Ordinance No. 59 of 1947

⁹⁵ (Cooray 2006, p.140,141)

කෙසේවෙතත් මෙම නීතිය හේතුවෙන් දීර්ඝ නඩුකටයුතු ඇති වී ඇති අතර⁹⁶ පවුලෙන් පරිබාහිර පාර්ශ්වයන්ට ඉඩම් මිලදී ගැනීමට බාධා ඇති කිරීම මගින් එකී ඉඩම් ඵලදායී කටයුත්තකට යොදා ගැනීමේ හැකියාවට බාධා පැමිණවීමට අදාළ ඉඩමට සුළු හෝ සබඳතාවක් පවතින අයෙකුට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා ඇත.

2.7.2 1911 අංක 01 දරන යාපනය වෛවාහක අයිතීන් සහ උරුම ආඥා පනත මගින් දේපළ බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් කාන්තාවන්ට පනවා ඇති සීමා

මෙම පනතේ 06 වන වගන්තිය මගින් විවාහක කාන්තාවක් ස්වකීය නිශ්චල දේපළ බැහැර කරන්නේ නම් ඒ සම්බන්ධයෙන් ස්වකීය සැමියාගේ ලිඛිත අවසරය අවශ්‍ය බවට දක්වනු ලැබ ඇත. පොදුවේ කාන්තාවන් කෙරෙහි මෙම ප්‍රතිපාදනය විෂමව සලකන්නාක් මෙන්ම පසුගිය යුද්ධයේදී ස්වකීය සැමියන් අතුරුදහන් වූ කාන්තාවන්ටද එය අගතිගාමී අයුරින් බලපෑ හැකි බව පෙනී යයි.

එමෙන්ම දේපළ එක් කලත්‍රයෙකුගෙන් අනතුරුව අනෙක් කලත්‍රයාට උරුම වීමට ද එකී නීතිය යටතේ සංකීර්ණ බාධාවන් එල්ල කරනු ලැබ ඇත. විශේෂයෙන්ම එක් කලත්‍රයකුට අල්ප බාධාවන් යටතේ අයිතිවාසිකම් කිව හැක්කේ විවාහය පවත්නා අතරතුර අත්පත් කර ගනු ලැබූ දේපළ සම්බන්ධයෙන් පමණි. යම් හෙයකින් විවාහය අතරතුර සැමියා විසින් කවර හෝ දේපළක් අත්පත් කරගෙන නොමැත්තේ නම් සැමියාගේ අභාවයෙන් අනතුරුව බිරිඳට කවර හෝ උරුමයක් නොලැබීමෙහි ඉඩ ප්‍රස්තාව වැඩිය.

පසුගිය යුධ සමයෙන් අනතුරුව වැන්දඹුකාවයට පත් කාන්තාවන් රාශියක් ස්වකීය පවුලේ වගකීම් දරමින් ජීවිතයට මුහුණ දීමට යත්ත දරන අවස්ථාවක මෙවන් පසුගාමී නීතීන් එකී සමාජයෙහි අඛණ්ඩව පැවතීමට ඉඩ සලසා දීම බරපතළ අයුරින් අසාධාරණ කරුණක් බව පැවසිය යුතුව තිබේ.

2.8 මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතීන් මගින් දැවැද්ද වැනි පසුගාමී සංකල්පයන්ට හේතීකතාවයක් ලබා දීම.

දැවැද්ද යනුවෙන් මූලික වශයෙන් විවාහ ප්‍රාප්ත වීමෙහිදී බිරිඳගේ පාර්ශ්වය විසින් ලබා දෙනු ලබන නිශ්චල හෝ වංචල දේපළ අදහස් කරනු ලබන අතර එකී දේපළ අනාගත වෛවාහක දිවියට බිරිඳගේ පාර්ශ්වයෙන් ලබා දෙනු ලබන අත්වැලක් සේ සැළකේ. මෙම සංකල්පය කාන්තාව සමාජය

⁹⁶ *Nagaratnam and wife vs. Sunmugam and Others.* 69 NLR 389, *Sangarapillai Navaratnarajavel vs. Kandiah Naganathan and others.* SC. Appeal 87/2010

සහ ආර්ථිකමය වශයෙන් පසුගාමී ස්ථානයක ස්ථානගත කොට පැවති අතිත සමාජයකට යම් පමණකට වලංගු වුවද වර්තමාන සමාජයට නොගැලපෙන සංකල්පයක් බව අපගේ අදහස වේ.

විශේෂයෙන්ම මෙමගින් විවාහ ප්‍රාප්ත වීමට අනිලාභයෙන් පසුවන තරුණියන්ට සහ එම තරුණියන්ගේ පවුල්වල අයවලුන්ට මෙම සංකල්පය හේතුවෙන් දැඩි ආතතියකට ලක්වීමට සිදුවන අවස්ථා නිරීක්ෂණය වන අතර විවාහයෙන් අනතුරුව පවා දැවැද්ද ලබා නොදීම හෝ ලබා දුන් දැවැද්ද ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් වෛවාහක දිවියෙහි විවිධ ගැටුම් ඇතිවන අවස්ථා ද නිරීක්ෂණය වේ.⁹⁷

ඉන්දියාවෙහි දැවැද්ද හා සම්බන්ධිතව ඇතිවූ බරපතළ අගතින් හේතුවෙන් 1960 දශකය තරම් ඇතකදී පහවන ලද 1961 අංක 28 දරන දැවැද්ද තහනම් කිරීමේ පනත⁹⁸ මගින් දැවැද්ද ඉල්ලීම සහ ලබා දීම නිරවිරෝධී කටයුත්තක් බවට පත් කොට තිබෙන අතර ඉන්දීය දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයෙහි 304බී සහ 498ඒ වගන්ති මගින්ද දැවැද්ද ආශ්‍රිත කාරණා සම්බන්ධයෙන් එයාකාරයට නීති පනවා තිබේ.

කෙසේවෙතත් ශ්‍රී ලංකාවෙහි ක්‍රියාත්මක උඩරට, තේසවලාමෙයි සහ මුස්ලිම් යන විශේෂ නීතින් තුළ මගින්ම දැවැද්ද හෝ ඊට සමාන සංකල්පයන්ට හේතූනු වරක් ලබා දී තිබෙන අතර එකී නීතින්හි පවත්නා ඇතැම් මූලික සංකල්පයන්ගේ පදනම දැවැද්ද බවට පත්ව ඇත.

පෙර සඳහන් කළ ආකාරයට උඩරට නීතිය අනුව දිග විවාහයට අවතිර්ණ වූ දියණියකට ඉතා දැඩි ව්‍යතිරේකී අවස්ථා කිහිපයකදී හැර පරවේණි උරුමයට නිමිකම් පෑමේ හැකියාව අනිමි වේ. උඩරට නීතියෙහි පවත්නා මෙම අනමන් ඊතිය සාධාරණීකරණය කරනු ලබන එක් පදනමක් වන්නේ දිග විවාහයට අවතිර්ණ වන දියණියකට දැවැද්ද ලබා දීමයි.

“දිග විවාහයකදී මනාලියගේ දෙමව්පියන්ගේ දේපළට ඇයට ඇති කොටස නියෝජනය කරමින් ඇයට දැවැද්දක් ලබා දෙන අතර ඉන්පසුව ඇය මනාලියාගේ නිවසට රැගෙන යනු ලැබේ.”⁹⁹

උඩරට නීතියෙහි ක්‍රියාත්මක මෙම සංකල්පයට යම් පමණකට සමාන සංකල්පයක් තේසවලාමෙයි නීතියෙහිද ක්‍රියාත්මක වන අතර තේසවලාමෙයි නීතිය යටතේ පියෙකු විසින් දියණියකට නිශ්චල දේපළ විවාහයට පෙර ලබා දී ඇති විටක ඇය විවාහ වුවහොත් සහ පියාට පිරිමි දරුවන් සිටියහොත් ඇයට ආපසු පියාගේ නිශ්චල දේපළට උරුමකම් කීමේ හැකියාව අනිමි වී යයි.¹⁰⁰

තේසවලාමෙයි නීතියෙහිදී දැවැද්ද යන්න විදනාමි වශයෙන් හැඳින්වේ. මුස්ලිම් නීතියෙහි විවාහ ප්‍රාප්ත වන දෙපාර්ශ්වයම ලබා දෙනු ලබන දේපළ හා සම්බන්ධිත සංකල්ප පවතින අතර ඒ අතරින් මනාල පාර්ශ්වය විසින් මනාලිය වෙත ලබා දෙනු බලන මන්ර වශයෙන් හදුන්වනු ලබන දේපළ සහ

⁹⁷ (Arudpragasam, 2020.)

⁹⁸ The Dowry Prohibition Act No. 28 of 1961

⁹⁹ (Marasinghe and Scharenguivel 2015, p.27)

¹⁰⁰ *Murugeau vs. Subramaniam* 1967 NLR 533

මනාලියගේ පාර්ශවය විසින් ලබා දෙනු ලබන කයිකුලි යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන දේපළ ප්‍රධාන තැනක් ගනී. මේ වන විට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතෙහි පස්වන කොටස මගින් මහර් සහ කයිකුලි යන සංකල්පයන්ට නෛතික පිළියැතිමක් ලබා දී ඇති අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් වන ආරවුල් විසඳීමේ බලය කාබිවරයාට ලබා දී තිබේ.

තවදුරටත් කිවයුතු කරුණක් වන්නේ කයිකුලි ආදි දැවැද්ද හා සමාන සංකල්පයන්ට පවත්නා නෛතික වලංගුතාව මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනත සංශෝධනය කිරීම පිණිස පත් කරන ලද කමිටුවෙහිදී විනිසුරු සලීම් මර්ජුෆ්ගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නිකුත් කර ඇති වාර්තාව මගින් ද තවදුරටත් රදවා තබා ගෙන ඇති බව ය.¹⁰¹ කෙසේවෙතත් එම කමිටු වාර්තාව මගින්ම දැවැද්ද ඉල්ලීම අපරාධමය වරදක් බවට පත් කළ යුතුයැයිද යෝජනා කොට ඇත.¹⁰²

මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතීන් මගින් වෙන් වෙන් සංකල්පයකට නෛතික වලංගුතාවක් ලබා දීම කාන්තාවන් විෂයෙහි දැඩි අගතියක් ඇති කරන්නක් වන බවත් විශේෂයෙන්ම එකී සංකල්පය මගින් දේපළ මගින් පරිපූරණය කළ යුතු කාන්තාවන්ගේ යම් අඩුපාඩුවක් පවත්නා බවට අදහසක් සමාජගත වන බවත් එය සමාජයෙහි යහපැවැත්ම කෙරෙහි හානිදායක අයුරින් බලපානු ලබන බව අපගේ අදහසයි. විශේෂයෙන්ම අනෙක්තෘ ආදරය, විශ්වාසය මත පදනම්ව ගොඩනැගිය යුතු විවාහයකට මූල්‍යමය අර්ථයන් කාවැද්දීම එකී විවාහයෙහි යහපැවැත්මට අහිතකර අයුරින් බලපෑ හැකි බවද අපගේ වැටහීමයි.

එවකට කැස්බෑව සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වශයෙන් කටයුතු කරන ලද ප්‍රදීප් යසරත්න විසින් යුවත් විදුලි වැඩසටහනකදී දක්වන ලද දැවැද්ද හා බැඳුණු සංවේදී අත්දැකීමක් මෙහි දැක්වීම උචිතයැයි සිතන්නෙමු.

“මම කැස්බෑව සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වශයෙන් සේවය කරන කාලයේදී කොස්ගස් හතක් කැපීමට බලපත්‍ර ඉල්ලුම් ලිපියක් ලැබුණා. එක් ගසක් කැපීමේදී පවා අපි දිරාපත් ද දේපළකට පිවිසීමට හානි වෙනවාද අනතුරුදායකද කියලා බලලයි දෙන්නේ. එම නිසා ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවක් මම පුද්ගලිකවම කිරීමට තීරණය කළා. කැස්බෑවේ කොහක දුෂ්කර පෙදෙසක නිවසකින් තමයි මේ ඉල්ලීම ඇවිත් තිබුණේ. ගිනිත් බලන විට පර්චස් 40ක පමණ ඉඩමක ගරා වැටුණා ගෙයක් තිබුණා. මැදවියට කිට්ටු ගැහැණු ළමයි නිටියේ වයෝවෘද්ධ මවක් සමග.

මම ඇහුවා ඇයි මේ කොස් ගස් හතක් කපන්න ඉල්ලලා. එහෙම අනතුරුදායක හැටිනම් කපන්න බැහේ කියලා. ඒ අම්මාගේ ඇතැට කඳුලක් ආවා. ස්වාමියාද හැතුව ළමයි හදා වඩාගත් බවත් ලොකු දවට විවාහ යෝජනාවක් සාර්ථක වී ඇති බවත් ඒ මහත්මයාගේ පාර්ශවයෙන් රුපියල් 75,000/-ක්

¹⁰¹ (Ministry of Justice. 2017. Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act. VOL.1, pp.43)

¹⁰² එහිම පිටු. 45

දැවැද්දට ඉල්ලන බවත් කොස් ගස් හත 75,000/-ට දෙන පුලුවන් බවත් ඒ අමිමා කිව්වා. සමාජයේ තත්වය පිළිබඳව මා හට කණගාටුවක් ආවා.”¹⁰³

මෙරට තුළද ඉන්දියාවෙහි මෙන් දැවැද්ද තහනම් කිරීමේ පනතක් ගෙන ඒම සඳහා විවිධ අදහස් ඉදිරිපත් වී ඇති බවද සඳහන් කළ යුතුවේ.¹⁰⁴

කෙසේවෙතත් ඉන්දියාවෙහි මෙන් දැවැද්ද ඉල්ලීම සහ ලබාදීම මෙරට තුළ අපරාධමය වරදක් බවට පත් කිරීමට මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් නිර්දේශ නොකරන අතර 1961 අංක 28 දරන දැවැද්ද තහනම් කිරීමේ පනතේ නෛතික ප්‍රතිපාදන අවතාවිත කිරීමක් ද ඉන්දිය සමාජය තුළ පවතින බව නිරීක්ෂණය වේ. එමෙන්ම ඉහත තීරිය පවතිද්දී පවා ගම්බද ඉන්දියාවෙහි 1960 සිට 2008 දක්වා කාලයෙහි සිදුවූ විවෘත 40,000ක් අතරින් 95% කදීම දැවැද්ද ලබා දී ඇති බව හෙළි වී ඇත.¹⁰⁵

මෙවන් සංකල්පයන් වෙනස් කිරීම ළමා වියෙහි පටන් සිදු කරනු ලබන තිවු ආකල්පමය වෙනසකින් මිස අන් මගකින් සිදු කිරීම අපහසු බව ඉන්දිය අත්දැකීම් මගින් පෙන්වා සිටී. කෙසේවෙතත් දැවැද්ද යන සංකල්පයට කිසිසේත් නෛතික වලංගුතාවක් හෝ එකී සංකල්පය ආයතනගත කිරීමක් හෝ ප්‍රචාරකය කිරීමක් මෙරට හිතී පද්ධතිය මගින් සිදු නොකළ යුතු බව අපගේ හැඟීමයි.

2.9 උඩරට රාජධානියෙහි සියලු ජනකොටස් සඳහා එක් පොදු නීතියක් ක්‍රියාත්මක වූ බව

උඩරට රාජධානියෙහි සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් මුස්ලිම්වරුන් සහ අනන්‍ය ජාතීන් දිවි ගෙවනු ලැබූ නමුත් එකී ජනකොටස්වල ආරවුල් උඩරට අධිකරණ පද්ධතිය මගින් විසඳනු ලැබීමේදී උපයෝගී කර ගනු ලැබුවේ එකී ජනකොටස්වලට සුවිශේෂී නීතිය නොව සිංහල නීතිය බවට සාධක ගණනාවක් පවතී.

1820 වසරේදී තීරණය කරන ලද මොන්ගී චඳුර්ව සීයාර් පායේ හමුවෙහිදී ඉංග්‍රීසි කොමසාරිස් මණ්ඩලය හමුවෙහි සාක්ෂි ලබාදුන් උඩරට ප්‍රධානීන් විසින් උඩරට රාජධානියෙහි විසූ හින්දුන් අතර වන ආරවුල් සෑම අවස්ථාවකදීම විසඳනු ලැබුවේ උඩරට නීතිය අනුව බව දක්වා ඇත.¹⁰⁶ එමෙන්ම

¹⁰³ (ලක්කඩ., 2022)
¹⁰⁴ (Pathirana, 2012)
¹⁰⁵ (Anukriti et al., 2021)
¹⁰⁶ *Mongee vs. Siyar Paye*, Board Minutes, July 7, 1820

උඩරට අධිකරණ පද්ධතිය මගින් මුස්ලිම්වරුන් අතර ආරවුල් විසඳනු ලැබුවේද උඩරට නීතිය අනුවම බව 1856 වර්ෂයෙහිදී තීරණය කරන ලද නඩුවකදී සඳහන් කර දක්වා ඇත.¹⁰⁷

මේ සම්බන්ධයෙන් උඩරට නීතිය පිළිබඳ ප්‍රාමාණික මූලාශ්‍රයක් සම්පාදනය කළ එන්. ඒ. හේලි මේ සම්බන්ධයෙන් පහත පරිදි දක්වා ඇත.

“උඩරට ගිවිසුමට වළඹුණු වකවානුවෙහිදී සිංහල නීතිය එහි දෘඩ අර්ථයෙන්ම පොදු නීතිය විය.”¹⁰⁸

මෙම මතයම ආචාර්ය එල්. ජේ. එම්. කුරේ සහ නිටපු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරු ආචාර්ය ඒ. ආර්. බී. අමරසිංහ යන විද්වතුන් විසින් ද දක්වා ඇත.¹⁰⁹

2.10 බෙදා වෙන් කොට පාලනය කිරීම සඳහා යටත් විජිත පාලකයන් විසින් විශේෂ නීතින් යොදා ගැනීම

විදේශ බලවේගයක් විසින් පාලනය කරනු ලබන රටක විවිධ ජනවර්ග අතර ජාතික ඒකාබද්ධතාවක් ඇති වීම එකී රටෙහි විදේශීය පාලනයෙහි පැවැත්මට සෘජු තර්ජනයක් එල්ල කරනු ලබන කාරණයකි. ඉන්දියාවෙහි පැවති බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයට එරෙහිව 1857 වර්ෂයෙහි හටගත් මහ කැරැල්ලේදී නිත්දුන් මෙන්ම මුස්ලිම්වරුන් ද ඒකාබද්ධව සටන් කිරීම හේතුවෙන් ඉන්දියාවෙහි බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය දැඩි තර්ජනයකට ලක්වූ අතර බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයන් විසින් ජාතින් බෙදා වෙන් කොට පාලනය කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය තිබූ ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ කරනු ලැබුවේ ඉන් අනතුරුව බව සැළකේ. මේ සම්බන්ධයෙන් එකී කැරැල්ලෙන් අනතුරුව ඉන්දියාව පිළිබඳ රාජ්‍ය ලේකම්වරයා වූ චුඩ් සාම්වරයා පවසා ඇති පහත දැක්වෙන සඳහන වැදගත් වේ.

“එක් කොටසකට එරෙහිව තවත් කොටසක් යොදවා ගැනීම මගින් අප විසින් ඉන්දියාව තුළ අපගේ බලය පවත්වාගෙන ගොස් තිබෙන අතර අප එය අඛණ්ඩව සිදු කළ යුතුව ඇත. එසේ හෙයින් සියලු දෙනා තුළ පොදු හැඟීමක් ඇති වීම වැළැක්වීම සඳහා අපට හැකි සෑම පියවරක්ම අනුගමනය කළ යුතුව තිබේ.”¹¹⁰

එක් එක් ජාතින්ට යුච්චේෂී නීතින් පවත්වාගෙන යාමට ඉඩ දීම මගින් පොදු ජාතික ඒකාබද්ධතාවකින් ඔබ්බට යන නෛතික සහ සමාජීය ස්වාධීනතාවක් හට ගන්නා අතර එමගින් එකී ජන කොටස් හට පොදු ජන සමාජයෙන් වෙන්ව කටයුතු කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දෙනු ලැබේ. එමෙන්ම බෙදා වෙන්

¹⁰⁷ (1833-1859) Austin’s Report 192, (Cooray 2006, pp.117)
¹⁰⁸ (Hayley, 1923, p.12)
¹⁰⁹ (Amarasinghe, 1999, p.3) (Cooray 2006, pp.3,116,117)
¹¹⁰ “We have maintained our power in India by playing off one part against the other and we must continue to do so. Do all we can, therefore, to prevent all having a common feeling.”
-(Wood Papers: Wood to Elgin, 1862 March 3)

කොට පාලනය කිරීම හුදෙක් විශේෂ නීතීන් පවත්වා ගෙන යාමට සීමා නොවී රජයේ විවිධ වරප්‍රසාද විවිධ ජාතීන්ට ලබා දීම ආදී වශයෙන් විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් ක්‍රියාත්මක වේ.¹¹¹

විශේෂ නීතීන් පවත්වාගෙන යාමට ගෙන එනු ලබන තර්කය වන එමගින් ජාතීන් අතර විවිධත්වය තුළින් ඒකාබද්ධතාවක් ගොඩ නැගෙනු වෙනුවට එහි විලෝමය එනම් ජාතීන් අතර අසමගිය වර්ධනය වන බව පැහැදිලිව පෙනී යන දෙයකි. ඉන්දිය මුස්ලිම් ප්‍රජාව වෙත ලබා දෙනු ලැබූ විශේෂ නීතීන් පවත්වාගෙන යාම වැනි වරප්‍රසාද මූලිකව පාලනයෙන් අනතුරුව ඉන්දියාව දෙකඩ කරමින් පාකිස්තානය බිහි වීම වළක්වා ලීමට අපොහොසත් වූ බව කිව යුතුව තිබේ.

විශේෂ නීතීන් මූලිකවශයෙන් යටත් විජිත රටවල් තුළ බල සහිතව පවත්වාගෙන යාමට මූලිකවශයෙන් යටත් විජිත පාලකයන් විසින් ඉඩ ලබා දුන්තැන් විවිධ ජනවර්ග ගණනාවක් වෙසෙන මහා මූලිකවශයෙන් මෙවන් නීතීන් ක්‍රියාත්මක නොවන බවත් සියලු ජාතීන්ට පොදුවේ බලපාන එක් නීතියක් පමණක් ක්‍රියාත්මක වන බවත් පැවසිය යුතු වන වේ. පීටීතුරු හෙළ උරුමය දේශපාලන පක්ෂය විසින් “එක රටක් එක නීතියක් - පීටීතුරු හෙළ උරුමය මතය” යන මෑයමක් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය වෙත එවා ඇති ලිපියෙහි මහා මූලිකවශයෙන් අධිකරණ කටයුතු පිළිබඳ රාජ්‍ය ලේකම්වරයා විසින් මූලිකවශයෙන් පාර්ලිමේන්තු විවාදයකදී සිදුකර ඇති පහත ප්‍රකාශය කෙරෙහි අපගේ අවධානය යොමු කොට ඇත.

“අප මේ සම්බන්ධයෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ පැහැදිලි අදහසක් දැක්විය යුතුව තිබේ. ජාතිය, වර්ණය හෝ ආගම කවරක් වුවද මෙම රටේ සිටින සෑම පුරවැසියෙකුටම - මේ රටේ සිටින සෑම පුද්ගලයෙකුටම - අදාළ වන එක් නීතියක් අපට ඇත. එය කිසිදු ප්‍රශ්නයකින් තොරව පවත්නා අතර මගේ මතයේ ආකාරයට එය කිසිසේත් වෙනස් විය යුතු නොවේ. ආගමික කණ්ඩායම් තුළ බේරුම්කරණ සේවාවන් සපයන ක්‍රමවේදයන් හට අවසාන වශයෙන් හේතිකව බැඳීමක් නොමැත. අවසාන වශයෙන් හේතිකව බැඳෙන තීරණයන් ලබා දෙන මෙරට පවත්නා එකම ස්ථානයන් වන්නේ අපගේ අධිකරණ වන අතර මෙරට වැසියන්ගේ පිවිත්වලට වල්ලවන අභියෝගයන් සම්බන්ධ කටයුතුවලදී සෑම විටකම පාහේ අධිකරණයන්හි පිහිට පැත්ත තැබිය යුතුය.”¹¹²

¹¹¹ (ගුණරත්න, 2018.)

¹¹² Let us be absolutely clear about this. We have one law of the land which applies to every single citizen of this country —to every single person who is in this country— regardless of race, colour or creed. That is beyond question, and, in my view, it can never be different. Systems that offer arbitration services within, for example, religious groups are ultimately not legally binding. Ultimately, the only places in our country that deliver legally binding rulings are our courts, and people in this country can always have recourse to the courts in the event of matters of challenge in their lives.
- (House of Commons, 2019)

2.11 විශේෂ නීතින් පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් පවත්නා ඉන්දිය කතිකාවත

මෙරට තුළ මේ වන විට ක්‍රියාත්මක 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් ස්ථාපනය කර ඇති විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය ප්‍රංශ පක්ෂවන ජනරජයෙහි ව්‍යවස්ථාවෙහි ආභාසයෙන් සකස් කර ඇත්තේ වුවද මූලික අයිතිවාසිකම් ඇතුළත් තුන්වන පරිච්ඡේදය සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීමේ මූලධර්ම සහ මූලික යුතුකම් ඇතුළත් 06 වන පරිච්ඡේදය ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි ආභාසයෙන් සකස් වී ඇත. ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි මුල් කෙටුම්පත සකස් කිරීම ඉන්දිය නීතීවේදී ඩී. එන්. රාමු විසින් සිදු කරන ලද අතර එකී කෙටුම්පත වර්ධනය කොට සැකසීම සහ සංකල්පීය මග පෙන්වීම ඉන්දිය ව්‍යවස්ථා සභාවෙහි කෙටුම්පත් කමිටුවෙහි සභාපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කරන ලද ආචාර්ය ඩී. ආර්. අම්බේඩ්කාර් විසින් මූලික වශයෙන් සිදු කරන ලදී. ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි පියා වශයෙන් සැළකෙන්නේ ආචාර්ය අම්බේඩ්කාර් වේ.

ඉන්දියාවෙහි ඒ වන විටත් පැවති පුද්ගල නීතින් හෙවත් විශේෂ නීතින්හි අඩණ්ඩුතාව සහ එකී නීතින් ජන පිටිතයට සිදු කරනු ලබන දැඩි අගතිගාමී බලපෑම පිළිබඳව ආචාර්ය අම්බේඩ්කාර් විසින් ඉන්දිය ව්‍යවස්ථා සභාවෙහි 1948 දෙසැම්බර් මස 02 වන දින පැවති විවාදයේදී පහත පරිදි සඳහන් කර ඇත.

“පුද්ගල නීතින් ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ගැටලුව ආමන්ත්‍රණය කිරීමේදී මෙම රටෙහි පවත්නා ආගමික සංකල්පයන් ඉතා පැරුලු වන අතර උපතේ සිට මරණය දක්වා වන පිටිතයෙහි සියලු අංගයන් එකී සංකල්පයන් විසින් ආවරණය කරනු ලැබේ. ආගමෙන් පරිබාහිර කිසිවක් නොමැති අතර පුද්ගල නීතින් ආරක්ෂා කරන්නේ නම් සමාජීය කාරණාවන් සම්බන්ධයෙන් අප තතර වනු ඇති බවට මම තරයේ විශ්වාස කරමි. එවන් පදනමක් පිළිගත හැකියැයි මම කල්පනා නොකරමි. ආගමෙහි අර්ථ නිරූපණය ඉදුරාම ආගමික වන පුළු විධි සමග සම්බන්ධ වන ඇදහිලි සහ වාරිතුවලින් ඔබ්බට දිගු නොවන පරිදි අප විසින් සීමා කළ යුතුයැයි පැවසීමේ කවර හෝ අමුත්තක් නොමැත. ඇතැම් නීතින් උදාහරණයකට කුලී අයිතීන්, හෝ උරුමකාරත්වය පිළිබඳ නීතින් ආගම මගින් පාලනය වීමේ අවශ්‍යතාවක් නොමැත. යුරෝපයෙහි ක්‍රිස්තියානිය පවතින නමුත් ලොව පුරා සිටින ක්‍රිස්තු භක්තිකයන් හට හෝ යුරෝපයෙහි එකී අය දිවි ගෙවන කවර හෝ ප්‍රදේශයක හෝ ඒකමිතික සිවිල් දේපළ උරුම නීති පද්ධතියක් පැවතිය යුතුයැයි ක්‍රිස්තියානිය යන්නෙන් අදහස් කරනු නොලැබේ. එවැන්නක් කොහේ හෝ පවතින්නේ නැත. ආගමට මෙයාකාරයෙන් සමස්ත පිටිතයම ආවරණය වන පරිදි සහ ව්‍යවස්ථාදායකය එකී බලය අතික්‍රමණය කිරීමෙන් වළක්වාලන පුළුල් සහ පැතිරුණු අණසකක් ලබා දිය යුත්තේ මන්දැයි මා හට තේරුම් ගත නොහැක. එසේ නම් මෙම නිදහස අපට ඇත්තේ කුමක් පිණිසද? අපට මෙම නිදහස ලැබී ඇත්තේ අපගේ මූලික අයිතිවාසිකම් හා ගැටෙන අයුරින් අයුක්තියෙන් පිරී ගිය, අසමානතාවන්ගෙන්, වෙනස්කොට සැළකීමිච්චලින් සහ අනෙක් අංගයන්ගෙන් පිරීගිය අපගේ සමාජ ක්‍රමය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පිණිසය. එකී තත්වය

යටතේ පුද්ගල නීතිය රාජ්‍යයෙහි අණකින් විතැන් කළ යුතුයැයි කවර අයෙකුට හෝ සිහිම කළ නොහැකි දෙයකි.¹¹³

ඉහත සඳහන් ප්‍රකාශයෙන් පැහැදිලි වන පරිදීම ආචාර්ය අම්බේඩ්කාර් හට විශේෂ නීතීන් අනෝසි කර සියලු ඉන්දිය පුරවැසියන් ඒකීය සිවිල් නීති පද්ධතියක් යටතට ගෙන ඒමෙහි දැඩි අවශ්‍යතාවක් පැවතියද විවිධ පසුගාමී බලවේගයන් හේතුවෙන් එකී කාර්යය ඉෂ්ට කර ගැනීම ව්‍යවස්ථා සම්පාදන ක්‍රියාවලියෙහිදී අපහසු විය. කෙසේවෙතත් ඔහුගේ මූලිකත්වයෙන් ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙය වීමේ මූලධර්ම ඇතුළත් 04 වන පරිච්ඡේදයෙහි 44 වන වගන්තිය ඇතුළත් කිරීම සිදු කරන ලදී. එකී වගන්තිය පහත පරිදි සඳහන් වේ.

“රජය විසින් ඒකීය සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් ඉන්දිය භූමිය පුරා සෑම පුරවැසියෙකු වෙනුවත් ඇති කිරීම පිණිස පියවර ගත යුතුය.”¹¹⁴

ආචාර්ය අම්බේඩ්කාර් ඉන්දිය කැබිනට් මණ්ඩලයෙන් 1951 වර්ෂයෙහිදී ඉල්ලා අස්වීමට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුව වූයේද කාන්තා සමානාත්මතාව වැනි ඉදිරිගාමී සංකල්ප පාදක කර ගනිමින් ඔහු විසින් ගෙන එනු ලැබූ නිත්‍ය නීති සංග්‍රහයට එල්ලවූ දැඩි විරෝධයයි.

ඉන්දිය සන්දර්භයෙහිදී එක් රටක් එක් නීතියක් යන සංකල්පය ප්‍රධාන වශයෙන් මාතෘකා දෙකක් ඔස්සේ සාකච්චාවට බඳුන් වේ. එක් මාතෘකාවක් වන්නේ ඉහතින් සඳහන් කළ ආකාරයට සියලු ඉන්දිය වැසියන් එක් පොදු සිවිල් නීති පද්ධතියක් තුළට ගෙන ඒමයි.

අනෙක් මාතෘකාව වන්නේ ජම්මු හා කාශ්මීර ප්‍රාන්තයට විශේෂ ව්‍යවස්ථා සම්පාදක බලතල ලබා ගැනීමට ඉඩ සලස්වනු ලැබූ ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි 370 වන වගන්තිය සහ 35^ව වගන්ති බලරහිත කිරීමෙහි කතිකාවතයි. 2019 වසරෙහි අගෝස්තු මස 05 වන දින ජනාධිපති නිරෝගයක් මගින්

¹¹³Coming to the question of saving personal law, The religious conceptions in this country are so vast that they cover every aspect of life, from birth to death. There is nothing which is not religion and if personal law is to be saved, I am sure about it that in social matters we will come to a standstill. I do not think it is possible to accept a position of that sort. There is nothing extraordinary in saying that we ought to strive hereafter to limit the definition of religion in such a manner that we shall not extend beyond beliefs and such rituals as may be connected with ceremonials which are essentially religious. It is not necessary that the sort of laws, for instance, laws relating to tenancy or laws relating to succession, should be governed by religion. In Europe there is Christianity, but Christianity does not mean that the Christians all over the world or in any part of Europe where they live, shall have a uniform system of law of inheritance. No such thing exists. I personally do not understand why religion should be given this vast, expansive jurisdiction so as to cover the whole of life and to prevent the legislature from encroaching upon that field. After all, what are we having this liberty for? We are having this liberty in order to reform our social system, which is so full of inequities, so full of inequalities, discriminations and other things, which conflict with our fundamental rights. It is, therefore, quite impossible for anybody to conceive that the personal law shall be excluded from the jurisdiction of the State. (Constituent Assembly Of India, 1948)

¹¹⁴ “The State shall endeavour to secure for the citizens a uniform civil code throughout the territory of India.”

ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි සියලු විධිවිධාන ජම්මු හා කාශ්මීර ප්‍රාන්තයට බලපැවැත්වීමට අවකාශ සලසා දුන් අතර එකී නියෝගය මගින් ඉහත කී වගන්ති ද්විත්වය බලරහිත කරනු ලැබිය.

එක් රටක් එක් නීතියක් යන සංකල්පයෙහි ආරම්භය ලෙස සැළකෙන්නේද භාරතිය ජනසංඝයෙහි ආරම්භක සභාපතිවරයා වූ ස්වාම ප්‍රකාශ් මුකර්ජි විසින් ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි ඉහත කී වගන්තින්ට එරෙහිව සිදු කරනු ලැබූ ප්‍රකාශයකි.

මෙම කතිකාවතෙහිම අනෙක් මාතෘකාව වන පුද්ගල නීතීන් අහෝසි කොට ඒකීය සිවිල් නීති පද්ධතියක් තුළට සියලු ඉන්දිය වැසියන් ගෙන ඒම පිළිබඳව දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයෙහි විවිධ මතිමතාන්තර පැවතියද ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය අවස්ථා ගණනාවකදීම පුද්ගල නීතීන් විසින් පිවිතයට එල්ල කරනු ලබන අගතිගාමී බලපෑම හා විවිධ ඇදහිම් අදහන ජනතාවන් එක් පොදු නීති පද්ධතියක් තුළට ගෙන ඒම මගින් ජාතික ඒකාබද්ධතාව ගොඩ නැගීමෙහි වැදගත්කම පිළිබඳව සඳහන් කර ඇත.

ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ගනු ලැබූ මෙම ඉදිරිගාමී මතවාදයෙහි සන්ධිස්ථානයක් ලෙස සැළකෙන්නේ මොනොමඩ් අස්මඩ් කාන් නම් ධනවත් ඉන්දිය නීතිඥයෙකුගේ බිරිඳ වූ ශා බානෝ බෙගම් විසින් ස්වකීය සැමියාට එරෙහිව නඩත්තු මුදල් ඉල්ලා ගොනු කරන ලද නඩු කටයතු අවසානයේ ලබා දෙන ලද **මොනමඩ් අසමඩ් කාන් එදිරිව ශා බානෝ බෙගම්** නඩු තීන්දුව වේ.

විවාහ දිවියට දැනක හතරක් ගත වීමෙන් සහ දරුවන් පස් දෙනෙකු ජනිත වීමෙන් අනතුරුව ඇයගේ සැමියා විසින් ඇය දික්කසාද කොට අත්තරිනු ලැබීමට හා සම්බන්ධයෙන් ඉන්දිය අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහයෙහි 125 වන වගන්තිය යටතේ නඩත්තු ඉල්ලා ඇය විසින් කරනු ලැබූ ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබීය. එයට එරෙහිව ඇයගේ සැමියා විසින් ඉන්දියාවෙහි ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් පුද්ගල නීතිය අනුව ඉද්දත් කාලය (දික්කසාදයෙන් අනතුරුව වන තුන් මසක කාලය) තුළ පිවත් වීම සඳහා පමණක් ඔහු විසින් ඒ වන විටත් ඇයට ලබා දුන් සුළු මුදල ප්‍රමාණවත් බවට ස්ථාවරයක් ගන්නා ලදී.

පහළ අධිකරණයන් විසින් ද ගනු ලැබූ ස්ථාවරය අනුමත කරනු ලැබූ එවකට අගවිනිසුරු වයි. ටී. එන්ද්‍රවුද් ප්‍රමුඛ ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි පංච පුද්ගල විනිසුරු මඩුල්ල විසින් ඉන්දිය අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහයෙහි 125 වන වගන්තිය පුද්ගල නීතීන් අහිතවමින් සෑම ඉන්දිය වැසියෙකුටම බලපාන බව සඳහන් කරමින් ඇය වෙත මාසිකව නඩත්තු මුදල් ගෙවීමට ඇයගේ සැමියාට නියම කරන ලදී. මෙම නඩු තීන්දුව මගින් එන්ද්‍රවුද් අගවිනිසුරුවරයා ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි 44 වන වගන්තිය විසින් ද දක්වා සිටින ඒකීය සිවිල් නීතියක් සියලු ඉන්දිය වැසියන් සඳහා පොදුවේ ගෙන ඒමේ වැදගත්කම සහ ඒ සඳහා අවශ්‍ය වන දේශපාලන නිර්නිතතත්වය පිළිබඳව පහත සඳහන සිදු කරන ලදී.

“කණගාටුවට කරුණක් වන්නේ අපගේ ව්‍යවස්ථාවෙහි 44 වන ව්‍යවස්ථාව මළ වදනක් ලෙස පැවතීමයි. එකී ව්‍යවස්ථාව “ඒකීය සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් ඉන්දිය භූමිය පුරා සෑම පුරවැසියෙකු සඳහාම ඇති කිරීම පිණිස පියවර ගත යුතුව ඇත” යනුවෙන් දක්වා ඇත. රට වෙනුවෙන් පොදු

සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් ගෙන ඒමට ගන්නා කවර හෝ නිල පියවරක් පිළිබඳ සාක්ෂියක්ද නොමැත. මුස්ලිම් ජන ප්‍රජාවගේ පුද්ගල නීතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා නායකත්වය ගත යුත්තේ එක් ජනප්‍රජාවම බවට වන මතයක් ද ඉදිරියට එමින් පවතී. පොදු සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් මගින් ප්‍රතිවිරුද්ධ දෘෂ්ටිවාද සහිත නීතින්ට පවත්නා විෂමාකාර පක්ෂපාතිත්වයන් ඉවත් කරමින් ජාතික ඒකාබද්ධතාවක් ගොඩනැගීමට උපකාරී වනු ඇත. කවර හෝ ජන ප්‍රජාවක් මෙම කාරණය සම්බන්ධයෙන් ස්වේච්ඡාවෙන් ඉඩකඩ සලසා දීමෙන් අවදානමක් තමන් වෙත පවරා ගැනීමට යන්න නොදරනු ඇත. රටෙහි පුරවැසියන්ට ඒකීය සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් ලබා දීම සඳහා වගකීම පැවරී ඇත්තේ රජයට වන අතර අවිවාදාපන්නව රජයට ඒ සඳහා වන ව්‍යවස්ථාදායක හැකියාව පවතී. මෙම හඬුවෙහි නීතිඥයෙකු යම් පමණකට ඇසෙන පරිදි කොදුරු ලැබුවේ ව්‍යවස්ථාදායක හැකියාව එක් දෙයක් බවත් එකී හැකියාව උපයෝගී කර ගැනීමේ දේශපාලන ධෛර්යය තවත් දෙයක් බවත් ය. විවිධ ඇදහිලි සහ දෘෂ්ටි අති පුද්ගලයන් එකම වේදිකාවකට ගෙන ඒමේ දුෂ්කරතාවන් අපිද දකිමු. එහෙත් ව්‍යවස්ථාවට කවර හෝ අර්ථයක් ලබා දෙන්නේ නම් ඒ සඳහා ආරම්භයක් ලබා ගත යුතුව තිබේ. නොවැළැක්විය හැකි පරිදි ප්‍රතිසංස්කාරකයාගේ භූමිකාව අධිකරණය විසින් අත්පත් කරගත යුතුව තිබේ. මන්ද යත් ඉතාම පැහැදිලිව දෘශ්‍යමාන වෙමින් පැවතියදී අසාධාරණයන්ට ඉඩ ලබා දීම සංවේදී මහසක දරා ගැනීමේ හැකියාවෙන් ඔබ්බට යනු ලබන දෙයක් වීමයි. කෙසේ වෙතත් පුද්ගල නීතීන් අතර පවත්නා පරතරයන් යා කිරීමට අධිකරණයන් විසින් වරින් වර ගනු ලබන උත්සාහයන් මගින් ඒකීය සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් පිළිබඳ අවශ්‍යතාව පුරණය කළ නොහැක. සියල්ලන්ටම යුක්තිය යන්න සිද්ධියෙන් සිද්ධියට යුක්තිය ඉෂ්ට කිරීමට වඩා බොහෝ සෙයින් තෘප්තිමත් දෙයකි.¹¹⁵

ශා බාහෝ හඬුවෙහිදී ගනු ලැබූ මෙම ස්ථාවරය ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් අවස්ථා ගණනාවකදී විවිධ හඬු තීන්දු ගණනාවක් මගින් යළි යළිත් පුනරාවිචාරණය කර ඇත. 1925 ඉන්දිය අනුප්‍රාප්ති පනතෙහි¹¹⁶ 118 වන වගන්තිය විසින් ක්‍රිස්තු භක්තිකයන් විසින් පුණ්‍යායතන සඳහා සිදු කරනු ලබන

¹¹⁵ "It is also a matter of regret that Article 44 of our Constitution has remained a dead letter. It provides that "The State shall endeavour to secure for the citizens a uniform civil code throughout the territory of India". There is no evidence of any official activity for framing a common civil code for the country. A belief seems to have gained ground that it is for the Muslim community to take a lead in the matter of reforms of their personal law. A common Civil Code will help the cause of national integration by removing disparate loyalties to laws which have conflicting ideologies. No community is likely to bell the cat by making gratuitous concessions on this issue. It is the State which is charged with the duty of securing a uniform civil code for the citizens of the country and, unquestionably; it has the legislative competence to do so. A counsel in the case whispered, somewhat audibly, that legislative competence is one thing, the political courage to use that competence is quite another. We understand the difficulties involved in bringing persons of different faiths and persuasions on a common platform. But, a beginning has to be made if the Constitution is to have any meaning. Inevitably, the role of the reformer has to be assumed by the courts because, it is beyond the endurance of sensitive minds to allow injustice to be suffered when it is so palpable. But piecemeal attempts of courts to bridge that gap between personal laws cannot take the place of a common Civil Code. Justice to all is a far more satisfactory way of dispensing justice than justice from case to case."
 - Mohd. Ahmed Khan vs. Shah Bano Begum AIR 1985 SC 945

¹¹⁶ Indian Succession Act, 1925

පරිත්‍යාගයන්ට සීමා පැනවීම මගින් ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවෙහි 14 වන වගන්තිය උල්ලංඝනය කරන බවට තීරණය කරමින් ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ලබා දෙන ලද **ජෝන් චල්ලමාට්ටොම් චද්දේව ඉන්දිය ජනරජය** තීන්දුවෙහිදී වචකට අගවිනිසුරු ඩී. ඩී. කාරේ විසින් පහත සඳහන සිදු කරන ලදී.

"44 වන ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව රජය විසින් ඒකීය සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් ඉන්දිය භූමිය පුරා සැම පුරවැසියෙකු සඳහාම ඇති කිරීම පිණිස පියවර ගත යුතුව ඇත. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 44 වන ව්‍යවස්ථාව බලාත්මක නොකිරීම දැඩි සේ කණගාටුවට කාරණයකි. පාර්ලිමේන්තුව විසින් රටෙහි පොදු සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් නිර්මාණය කිරීමට තවමත් අවතිර්ණ වී නොමැත. පොදු සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් විසින් දෘෂ්ටිවාද මත පදනම් වන පරස්පරතා ඉවත් කරමින් ජාතික ඒකාබද්ධතාවක් ගොඩනැගීමට උපකාර කරනු ඇත."¹¹⁷

මෙම නඩු තීන්දුව මගින් විවිධ දෘෂ්ටිවාද මගින් ඇතිකරනු ලබන පරස්පරතා හැකි කොට ජාතික ඒකාබද්ධතාවක් ගොඩනැගීම සඳහා ඒකීය සිවිල් නීති පද්ධතියක් ගෙන ඒමෙහි වැදගත්කම පිළිබඳව ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් නියමිතව දක්වන ලදී.

ඉස්ලාමීය බහුවිචාන නීතිය අවනාවිත කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ලබා දෙන ලද **සරලා මුද්ගල් චද්දේව ඉන්දිය ජනරජය** නඩු තීන්දුවෙහිදී රජය විසින් ඒකීය සිවිල් නීති පද්ධතියක් ගෙන ඒම පිණිස ගනු ලබන ඉදිරි පියවර කවරේද යන්න දක්වමින් දිවුරුම් ප්‍රකාශයක් පවා ලබා දෙන ලෙසට ඉන්දිය අධිකරණ අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයාට නියම කරන ලදී. එම නඩු තීන්දුවෙහිදී කුල්දීප් සිං විනිසුරුවරයා පහත සඳහන සිදු කරන ලදී.

"සංගෘහිත පුද්ගල නීතියක් යටතට පුරවැසියන්ගෙන් 80% කට වඩා පිරිසක් දැනටමත් ගෙන එනු ලැබ ඇති තත්වයක් යටතේ සමස්ත ඉන්දිය භූමියෙහි සිටින සියලුම පුරවැසියන්ට ඒකීය සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් හඳුන්වා දීම තවදුරටත් පමා කිරීමට කවර හෝ සාධාරණ හේතුවක් නොමැත."¹¹⁸

වර්තමානයෙහි බලයේ සිටින භාරතීය ජනතා පක්ෂයද ස්වකීය මැතිවරණ ප්‍රකාශනයෙහි ඒකීය සිවිල් නීතියක් ගෙන එමින් සමානාත්මතාව ඇති කිරීම තම අභිලාෂය බව දක්වා ඇත.¹¹⁹

ඒකීය සිවිල් නීති පද්ධතියක් සියලු ඉන්දිය වැසියන්ට බලපාන පරිදි ගෙන එමින් තේරික ඒකමිතියක් ඇති කිරීම සම්බන්ධයෙන් දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයෙහි කවර අදහස් උදහස් පැවතියද

¹¹⁷ "Article 44 provides that the State shall endeavour to secure for all citizens a Uniform Civil Code throughout the territory of India. It is a matter of great regrets that Article 44 of the Constitution has not been given effect to. Parliament is still to step in for framing a common civil code in the country. A Common Civil Code will help the cause of national integration by removing the contradictions based on ideologies".
- John Vallamattom vs. Union of India (2003) 6 SCC 611

¹¹⁸ When more than 80% of the citizens have already been brought under the codified personal law there is no justification whatsoever to keep in abeyance, any more, the introduction of "uniform civil code" for all citizens in the territory of India.
- Sarla Mudgal vs. Union of India (AIR 1995 SC 1531)

¹¹⁹ (Bharatiya Janata Party, 2014, p.41)

ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය අවස්ථා ගණනාවකදීම ඒ සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි හා නිශ්චිත ස්ථාවරයක් ගෙන ඇති බව ඉහත දැක්වූ නඩු තීන්දු ගණනාව අනුව පෙනී යයි. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව තුළද සංගෘහිත සහ ඒකීය සිවිල් නීති සංග්‍රහයක් හඳුන්වා දීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව විවිධ අවස්ථාවන්හිදී කරුණු දක්වනු ලැබ ඇත.¹²⁰

2.12 මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතින් පූර්ණ වශයෙන් අහෝසි කිරීම

ඉහත සි පරිදි මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතින්ගේ බොහෝ අංශ ලක්ෂණ මගින් එකී නීතින්ට යටත් ප්‍රජාවන්ගේ පිවිත වඩාත් සුරක්ෂිත කරනු වෙනුවට එකී පිවිතයන් පසුගාමී තත්වයකට ඇද දමන ආකාරය පැහැදිලිව පෙනී යන දෙයකි. විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන් විෂයෙහි මෙකී නීතින් බරපතල ආකාරයෙන් අගතිගාමී අයුරින් ක්‍රියාත්මක වනු ලබයි. කාන්තාවන් මෙරට ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක පසුගාමී තත්වයකට පත්වීමට මෙම නීතින් ද පොදුවේ ඉවහල් වී ඇති බව පෙනී යන දෙයකි.

විශේෂයෙන්ම මෙම නීතින්ගේ බලපෑම වැඩි වශයෙන්ම පවතින මෙරට මුස්ලිම් ප්‍රජාව කාන්තා ශ්‍රම බලකායට දක්වන අවම දායකත්වයෙහි පටන් ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක දක්වන පසුගාමීත්වයට මෙවන් නීතින් මගින් ද විශාල දායකත්වයක් දක්වනු ලැබ ඇති බව පෙනී යයි.

මෙම පසුගාමී අංශ ලක්ෂණ මෙරට ආර්ථික හා සමාජීය සංවර්ධනය කෙරෙහිද අහිතකර ආකාරයෙන් බලපා තිබෙන අතර යුරෝපා කොමිෂම විසින්ද මෙරටට ලබා දෙනු ලබන බදු සහන පිළිබඳව නැවත සමීක්ෂණය කිරීමෙහිදී පිළියෙල කරන ලද *"The EU Special Incentive Arrangement for Sustainable Development and Good Governance ('GSP+') assessment of Sri Lanka covering the period 2016 – 2017"*¹²¹ ලේඛනය මගින්ද මෙම නීතින්ගේ පවත්නා වෙනස් කොට සැලකීමේ අංශ ලක්ෂණ පිළිබඳව සාකච්ඡා කරනු ලැබ ඇත. එමෙන්ම මෙම නීතින්ගේ පවත්නා අංශ ලක්ෂණ ඉහත සාකච්ඡා කළ ආකාරයට ශ්‍රී ලංකාව විසින් සම්මත කරනු ලැබ ඇති ජාත්‍යන්තර සම්මුතීන් ගණනාවකට සහ මෙරට ව්‍යවස්ථාවෙහි සඳහන් මූලික අයිතිවාසිකම් ගණනාවකට පටහැනි බවද පෙනී යන දෙයකි.

මෙම වාර්තාව මගින් මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතින්ගේ ප්‍රධානතම විෂමතා සහ ගැටළු පිළිබඳව අවධානය යොමු කර ඇති බවත් ඒ හැරුණු කොට තවත් ගැටළු ගණනාවක් එකී නීතින්ගේ පවත්නා බවත් වැඩිදුරටත් කිව යුතු වේ.

තවද හුදෙක් ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් පමණක් මෙම නීතින් මගින් ඇති කරනු ලබන අගතිගාමී බලපෑම් ඉවත් කළ නොහැකි බව අපගේ හැඟීම වේ. විශේෂයෙන්ම මෙවන් නීති පද්ධති එක් එක් ජන

¹²⁰ (Panditharathne, 2022)
¹²¹ (European Commission, 2018, p.6)

කොටස්වලට විශේෂිතව ලබා දීම මගින් සමාජීය ඒකාබද්ධතාවක් ඇති වනු වෙනුවට සමාජ බෙදීම් වර්ධනය කරන බව පෙනී යන දෙයකි. සමාජ ඒකාබද්ධතාවයක් මෙවන් නීතීන් මගින් ඇති කරනු ලබන්නේ නම් මේ වන විට මෙරට තුළ මෙන්ම ඉන්දියාව තුළද එවැන්නක් පැවතිය යුතුව ඇත. ඒ වෙනුවට මෙවන් විශේෂිත නීතීන් ක්‍රියාත්මක රාජ්‍යයන් තුළ පවතින්නේ තිවු හා ගැඹුරු බෙදීම් සහිත ආගමික සහ වාර්ගික සමාජයන් වේ.

එමෙන්ම මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතෙහි 16 වන වගන්තිය ආදී ප්‍රතිපාදන මගින් විවිධ ඉස්ලාමීය ගුරුකුලයන්ගේ නීතින්ට ඉඩ ලබා දීම තුළ මුස්ලිම් සමාජයද තවදුරටත් බෙදීමට ඉඩ කඩ සලසා දී ඇත. මුස්ලිම් නීතියට ගෙන ආ යුතු ප්‍රතිසංස්කරණ කවරේද යන්න පිළිබඳව පවා එකී සමාජය තුළ පවතින්නේ ගැඹුරු බෙදීමකි.

තවද මෙකී නීතීන් මගින් විවාහය, දික්කසාදය, දේපළ බෙදී යාම ආදී කාරණා ගණනාවක් පිළිබඳව ඉතාම ව්‍යාකූල සහ සංකීර්ණ නීතීන් හඳුන්වා දී ඇති අතර එවන් සංකීර්ණත්වයක් යුක්තිය පතිදලීමේ ක්‍රියාවලිය කෙරේද බාධා එල්ල කරනු ලැබේ.

මෙම සියලුම තත්වයන් සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි අදහස වන්නේ මෙරට ක්‍රියාත්මක උඩරට, මුස්ලිම් සහ තේසවලාමෙයි නීතීන් සම්පූර්ණයෙන්ම අහෝසි කිරීම යුක්ති යුක්ත වන බව ය.

මෙම අදහස පෙර සඳහන් කළ පරිදි ඉන්දියාවෙහි ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය අවස්ථා ගණනාවකදී පළ කර ඇති අදහසක් වේ.

ඒ අනුව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් මෙරට විශේෂ නීතීන් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක උඩරට නීතිය, මුස්ලිම් නීතිය සහ තේසවලාමෙයි නීතිය පහත සඳහන් පරිදි අහෝසි කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

1917 අංක 23 දරන උඩරට අනුප්‍රාප්තික ආඥා පනත (Kandyan Succession Ordinance), 1938 අංක 39 දරන උඩරට නීති ප්‍රකාශනය හා සංශෝධන ආඥා පනත (Kandyan Law Declaration and Amendment Ordinance), 1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත (Kandyan Marriage and Divorce Act), 1911 අංක 01 දරන යාපනය වෛවාහක අයිතීන් හා උරුම ආඥා පනත (Jaffna Matrimonial Rights and Inheritance Ordinance), 1947 අංක 59 දරන තේසවලාමෙයි පූර්වතා ආඥා (Thesawalamai Pre-emption Ordinance), 1951 අංක 13 දරන මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත (Muslim Marriage and Divorce Act) සහ 1931 අංක 10 දරන මුස්ලිම් තෙස්තමේන්තු රහිත අනුප්‍රාප්තිය පිළිබඳ ආඥා පනත (Muslim Intestate Succession Ordinance) යන පනත් හත වෙන් වෙන් අහෝසි කිරීමේ පනත් හතක් මගින් පූර්ණ වශයෙන් අහෝසි කිරීම.

තවද ඉහත කී ආඥා පනත්වලට මෙරට කාමාන්ත නීතිය මගින් බලාත්මකතාවය ලබා දී ඇති පහත දැක්වෙන නෛතික ප්‍රතිපාදනයන් ද ඉහත කී අහෝසි කිරීම්වලට සමගාමීව සුදුසු පරිදි සංශෝධනය සහ/හෝ අහෝසි කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

අ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1876 අංක 15 දරන වෛවාහක අයිතින් සහ උරුම ආඥා පනතෙහි 02 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (**Matrimonial Rights and Inheritance Ordinance**)

ආ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1907 අංක 19 දරන කාමාන්ත විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතෙහි දීර්ඝ නාමය සහ 64 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (**Marriage Registration Ordinance**).

ඇ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1923 අංක 18 දරන වෛවාහක කාන්තාවන් සතු දේපළ ආඥා පනතෙහි 03 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (**Married Women's Property Ordinance**).

ඈ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1941 අංක 24 දරන ළමයින් දරැකමට හදා ගැනීමේ ආඥා (සංශෝධිත) පනතෙහි 16 වන වගන්තිය අහෝසි කිරීම (**Adoption of Children Ordinance**)

ඉ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1844 අංක 21 දරන අන්තිම කැමති පත්‍ර ආඥා පනතෙහි 08 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (**Wills Ordinance**).

ඊ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි සිවිල් හමු විධාන සංග්‍රහයෙහි 627 වන වගන්තිය අහෝසි කිරීම.

මෙයාකාරයට මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතින් අහෝසි කරනු ලැබීමේදී එකී විශේෂ නීතින් යටතේ මේ වන විට ඇති කරගනු ලැබ ඇති විවාහයන්ගේ සහ දැනට පවත්නා නෛතික ක්‍රියාවලීන්ගේ නිත්‍යනුකූලත්වයට බලපෑමක් ඇති නොවන පරිදි සහ පවත්නා තත්වය වනාකුල නොවන පරිදි අන්තර්කාලීන විධිවිධාන ගෙන ඒමෙහි අවශ්‍යතාව පවතින බවද පැවසිය යුතුව තිබේ.

කෙසේවෙතත් ඉස්ලාම් භක්තික විවාහ රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් සඳහා මුස්ලිම් විවාහ කටයුතු වෙනුවෙන් අවශ්‍ය වන නිකාස් වාරිත්‍ර ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය බලතල එකී කාර්යයන් ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය දැනුම

එකී අයට පවතින්නේ නම් ලබා දීමටද තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ. මෙම හැකියාව දැනට පවත්නා මුස්ලිම් විවාහ සහ දික්කසාද ආඥා පනතේ 19 (2) වගන්තිය මගින්ද හඳුනාගෙන ඇති බව පැවසිය යුතුය.

මෙම විශේෂ නීතීන් ත්‍රිත්වය අහෝසි කිරීමෙන් අනතුරුව මෙරට සියලුම වැසියන්ගේ විවාහ දික්කසාද, දේපළ උරුම ආදී කටයුතු මුලිකව පහත නීතීන් මගින් පාලනය වනු ඇත.

- අ) 1876 අංක 15 දරන වෛවාහක අයිතීන් සහ උරුම ආඥා පනත (Matrimonial Rights and Inheritance Ordinance)
- ආ) 1907 අංක 19 දරන සාමාන්‍ය විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනත (Marriage Registration Ordinance)
- ඇ) 1923 අංක 18 දරන වෛවාහක කාන්තාවන් සතු දේපළ ආඥා පනත (Married Women's Property Ordinance).
- ඈ) 1941 අංක 24 දරන ළමයින් දරුකමට හදා ගැනීමේ ආඥා පනත (Adoption of Children Ordinance)
- ඉ) 1989 අංක 17 දරන පූර්ණ වයස් (සංශෝධන) පනත (Age of Majority (Amendment) Act)
- ඊ) සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහය

2.13 මෙරට විශේෂිත නීතීන්හි පවත්නා ඇතැම් සාධනීය අංග ලක්ෂණ සාමාන්‍ය නීතිය තුළට ගෙන ඒම

2.13.1 උඩරට නීතියෙහි සහ මුස්ලිම් නීතියෙහි දික්කසාදය සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරනු ලබන ඇතැම් නමුත් ප්‍රවේශයන්

උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත මෙන්ම මෙරට ක්‍රියාත්මක මුස්ලිම් නීතියද දික්කසාදය කෙරෙහි එක්තරා ආකාරයක නමුත් ආකල්පයක් අනුගමනය කරනු ලැබේ. එකී නීතීන්ගේ දික්කසාදය සම්බන්ධයෙන් පවත්නා ඇතැම් පසුගාමී ලක්ෂණ පසෙක තිබියදී එකී නමුත් අංග ලක්ෂණ මෙරට පොදු නීතියෙහි අංගයක් වශයෙන් යොදා ගත හැකි බව අපගේ හැඟීමයි.

උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනතෙහි 32 ඉ) වගන්තිය මගින් දෙදෙනා හට සතුටින් දිවි ගෙවීමට නොහැකි විම දික්කසාදය ලබා දීමෙහි පදනමක් වශයෙන් දක්වා ඇති අතර 32 ඊ) අනු වගන්තිය මගින් දෙදෙනාගේ කැමැත්ත මත දික්කසාදය ලබා ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දී ඇත.

එමෙන්ම මුස්ලිම් නීතියෙහිදී කුලා සහ මුබාරත් ස්වරූපයේ දීක්කසාදයන් දෙදෙනාගේ කැමැත්ත පරිදි ලබා ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා ඇත.

කෙසේ වෙතත් විශේෂ නීතින්ගෙන් පරිබාහිර අයවලුන්ට පොදුවේ බලපාන 1907 අංක 19 දරන සාමාන්‍ය විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතෙහි 19 වන වගන්තිය මගින් දීක්කසාදයක් ලබා ගැනීම වෛවාහක වරද කිහිපයක් මත සිදු විය යුතු බවට අනුමත ස්ථාවරයක් ගනු ලැබ ඇති අතර අවම වශයෙන් විවාහය නැවත යථා තත්වයට පත් කළ නොහැකි අයුරින් බිඳ වැටීමෙහි පදනම හෝ එකී පනත මගින් දක්වා නොමැත. 17 වසරක් පුරා මෙරට අධිකරණ පද්ධතිය තුළ ඇදී ගිය දීර්ඝ දීක්කසාද හඬුකරයක් නිෂ්ප්‍රභ කරමින් ප්‍රසන්න ජයවර්ධන ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවරයා මෙරට නීතියෙහි පවත්නා එකී අඩු පාඩුව විසින් ඇති කරනු ලබන බලපෑම පිළිබඳව පහත පරිදි දක්වනු ලැබ ඇත.

“අවසාන වශයෙන් කිව යුත්තේ මෙය තමන් විවාහ වී සිටිය යුතුද නැතිද යන කාරණය වෙනුවෙන් දීර්ඝ සහ අමිනිරි අරගලයක පාර්ශ්වයන් නියුක්තව සිටි දුක්ඛිත සිද්ධියක් බවයි. බිරිඳ මෙම දීක්කසාදය 2001 වර්ෂයෙහිදී ඇඳ සිටින ලද්දේ ඇය සහ සැමියා හතලිස් වියෙහි මුල් කාලයෙහි පසුවෙද්දීය. මෙම අනියාවන්හි සඳහා දෙදෙනා විසින්ම සටන් කිරීම මගින් පෙනී යන්නේ මෙම නඩු කටයුත්ත අධිකරණයන් ඔස්සේ ගමන් කළ 17 වසර පුරාම මෙම නඩු කටයුත්ත ගොනු කිරීමට හේතු වූ විවාහයෙහි අතෘප්තිකර තත්වය එසේම පැවති ඇති බවයි. වෛවාහක පාර්ශ්වයන් අතර පැවති ද්වේෂය අඩු නොවී අඛණ්ඩව පැවති ඇති සෙයක් පෙනී යයි. මෙම නඩු කටයුත්ත පැමිණිලිකරුගේ සහ විත්තිකරුගේ දිවි මගෙහි පස්වන දශකයන්හි අවසානය තෙක්ම ඇදී ගොස් තිබෙන අතර පාර්ශ්වයන් දෙකටම මෙන්ම දරුවන් කෙරෙහි දැඩි සේ අගතිගාමී බලපෑමක් එල්ල කොට තිබේ.”¹²²

ප්‍රසන්න ජයවර්ධන ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවරයා විසින් එකී හඬුවෙහිදී විවාහයක් නැවත යථා තත්වයට පත් කළ නොහැකි අයුරින් බිඳ වැටී ඇත්නම් දීක්කසාදයක් ලබා දීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව දීර්ඝව සාකච්ඡා කරනු ලැබ ඇත.

එමෙන්ම ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයද විවාහයක් නැවත යථා තත්වයට පත් කළ නොහැකි අයුරින් බිඳ වැටීම පිළිබඳව **ජෝර්ඩන් දියෝන්ටේ එදිරිව එස්. එස්. චෝප්‍රා** හඬුවෙහිදී පහත පරිදි සාකච්ඡා කරනු ලැබ ඇත.

¹²² Before I conclude, it has to be observed that, this is a sad case which has seen the parties locked in a long and bitterly contested battle over whether they should remain married or not. The wife sought this divorce in 2001, when she and her husband were both in their early forties. The fact that this appeal was fought by both of them suggests that, the unhappy marriage which led to this action being instituted has continued to remain so during the 17 years in which this case has traversed the Courts. It seems that the rancour between the spouses continues unabated. This litigation has seen the plaintiff and the defendant into their late fifties and has to have exacted its heavy toll on both spouses and their children. - Guneshi Mallika Gomes [nee Gunawardena] vs. Jammagalage Ravindra Ratnasiri Gomes. S.C. Appeal No. 123/14 p.18

“සෑම අවස්ථාවකදීම විවාහය යළි යථා තත්වයට පත් කළ නොහැකි පරිදි බිඳ වැටීම සහ අන්‍යෝන්‍ය කැමැත්ත යන පදනම් දික්කසාදය සඳහා වන පදනම් වශයෙන් හඳුන්වා දීම අවශ්‍ය බව පෙනී යයි. අප ඉදිරියෙහි ඇති කාරණය ලිහා දැමීම වඩා සුදුසු වන වෛවාහික බන්ධනයකින් පාර්ශ්වයන් බැඳී තැබීම පෙන්වන නිදර්ශනයක් වේ. මෙයාකාරයට පූර්ණ වශයෙන් සහ දෘශ්‍යමානාකාරයෙන් බිඳ වැටී ඇති විවාහයක් පවත්වා ගෙන යාම මගින් කවර හෝ තේරුමක් හෝ අභිලාෂයක් හෝ සාක්ෂාත් වන්නේ නැත.”¹²³

මෙකී තත්වයන් යටතේ විවාහයක් නැවත යථා තත්වයට පත් කළ නොහැකි අයුරින් බිඳ වැටීම දික්කසාදය ලබා දීමේ පදනමක් වශයෙන් යොදා ගත හැකි පරිදි 1907 අංක 19 දරන සාමාන්‍ය විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතෙහි 19වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

2.13.2 ඉස්ලාම් ආගම විසින් පවුල් උපදේශනයට ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛතාව පොදු හිතිය තුළ ද ක්‍රියාත්මක කිරීම

ඉස්ලාම් ආගම විසින් දක්වනු ලබන සාධනීය අංශයක් වන්නේ දික්කසාදයකට අවතිර්ණ වුවත් හට සාමදාන කිරීම සඳහා වන කාර්ය පටිපාටියක් නිර්දේශ කිරීමයි. මෙම කාර්ය පටිපාටිය ශුද්ධ වූ කුරාණය විසින්ම පහත සඳහන් පරිදි නියම කරනු ලැබ ඇත.

“ඔවුන් දෙදෙනා අතර වෙන්වීමක් තොපි බිය වන්නනු නම් ඔහුගේ පක්ෂයෙන් පක්ෂයන්වරයෙක්ද ඇයගේ පක්ෂයෙන් පක්ෂයන්වරයෙක්ද පත්කරවු. ඔවුන් දෙදෙනා සාමදානය අපේක්ෂාකරන්නානු නම් අල්ලානු ඔවුන් දෙදෙනා අතර සාමදානය අතිකරවන්නේය.”¹²⁴

මේ වන විට මෙරට ක්‍රියාත්මක පවුල් උපදේශන සේවාව උපදේශනය සහ සමච්ඡාරණය සම්බන්ධයෙන් සාධනීය බලපෑමක් වල්ල කරන ආකාරයක් නොපෙනෙන අතර එකී උපදේශකවරුන්ට පවත්නා පුහුණුවෙහි සීමාසහිතකම් හා සේවයෙහි පවත්නා අවම ගුණාත්මකභාවය එකී සේවයෙහි පවත්නා පිරිහීමට දායක වී ඇති බව පෙනී යයි. එකී සේවය ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉෂ්ට කරනු වෙනුවට ද්විතීයික කාර්යභාරයක් පමණක් ඉෂ්ට කරනු ලබන අතර දික්කසාදයට අවතිර්ණ වන පාර්ශ්වයන් හුදෙක් කාර්ය පටිපාටිය අනුගමනය කිරීමේ අදහසින් පමණක් එකී ක්‍රියාවලියට යොමු වන නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය.

මෙකී උපදේශන සහ සමච්ඡාරණ සේවාවන්ට ඉස්ලාමය විසින් ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛතාව මෙරට තුළ පොදුවේ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බව අපගේ අදහසයි. ඒ අනුව ගුණාත්මක පුහුණුවකින් යුක්ත සහ

¹²³ *Jordan Diengdeh vs. S.S.Chopra* [AIR 1985 SC 935 at p.940-941]

¹²⁴ (පරිශුද්ධ වූ අල්-කුරාන්, 4:35)

ආකල්පමය වශයෙන් ඉදිරිගාමී උපදේශකවරුන්ගෙන් සමන්විත සමටකරණ සහ උපදේශන ක්‍රියාවලියක් වඩාත් පුළුල් ස්වරූපයකින් මෙරට තුළ දක්කාතාද සහ පවුල් ගැටලු සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

2.14 ව්‍යවස්ථාවේ 16 (1) වන අනු ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය වෙත පැවරී ඇති ජනාධිපති විධානය ප්‍රකාරව පවත්නා නීතියෙහි ඇති විෂමතාවන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේදී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 16 (1) වන අනු ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳවද අවධානය යොමු විය. පවත්නා නීතියේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ තුන්වන පරිච්ඡේදයෙහි විධිවිධානයන්ට පටහැනි වුවද එකී නීතියේ බලාත්මක කිරීමට හැකියාව පවතින බවට එකී වගන්තිය මගින් දක්වනු ලැබ ඇත. මෙම බලාත්මකතාවය ලිඛිත නීතියට පමණක් නොව ලිඛිත නොවන නීතිය දක්වාම පුළුල් හෙතික වපසරියක විහිදී පවතී.

මෙම වාර්තාව මගින් සඳහන් කර ඇති බොහෝ නීතියේ පවත්නා විෂමතා මේ තාක් ආරක්ෂා වීමට මෙම 16 (1) වන අනු ව්‍යවස්ථාවෙහි පැවැත්ම බොහෝ දුරකට හේතු වී ඇත. මෙම අනු ව්‍යවස්ථාව මගින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි පරමාධිපත්‍යයට හානි ගෙන දෙන බවත් අන්‍ය නීතියට වඩා ඉහළින් ස්ථානගත විය යුතු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට හා විශේෂයෙන්ම එහි මූලික අයිතිවාසිකම්වලට හානි ගෙන දෙන බවත් අපගේ අදහසයි. මෙම අදහස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා නීතිය පිළිබඳ විද්වතුන් විසින්ද දක්වනු ලැබ ඇත.¹²⁵

එකී තත්වයන් යටතේ මෙම වාර්තාව මගින් සඳහන් කරනු ලැබ ඇති නීතියේ සම්බන්ධයෙන් සුදුසු පියවර ගැනීමට සමගාමීව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 16 (1) වන අනු ව්‍යවස්ථාව, දැනට පවත්නා ලිඛිත සහ අලිඛිත නීතියේ බලාත්මක තාවය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි ප්‍රතිපාදනයන්ට අනුකූල විය යුතු බවට දක්වමින් සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

¹²⁵ (Wickramaratne, 2021, p. 181)

3 වන පරිච්ඡේදය

විවිධ ස්තරවල පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් මෙරට නෛතික රාමුවෙහි පවත්නා අනන්‍ය විෂමතාවන් කිහිපයක්

3.1 රජයේ ඉඩම්වල අනුප්‍රාප්තිය පැවරීමේදී කාන්තාවන්ට විෂමතාව සැලකීම

රජයේ ඉඩම් හා මහජනතාව අතර තිබෙන සබඳතාව 1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනත¹²⁶ සහ 1947 අංක 08 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත¹²⁷ යන පනත් ද්විත්වය මගින් මූලික වශයෙන් නියාමනය කර ඇති අතර සංඛ්‍යාත්මකව 40ක් පමණ වන තවත් අනු පනත් ගණනාවක්ද ඒ සම්බන්ධයෙන් පවතී. විශේෂයෙන්ම 1950 අංක 09 දරන ඉඩම් අත්පත් කරගැනීමේ ආඥා පනත¹²⁸ ආදී පනත් ගණනාවක් මගින් රජයේ අයිතිය තහවුරු කරගනු ලැබ ඇති ඉඩම්ද මේ ගණයට ඇතුළත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්නා හෙක්ටෙයාර් 6,552,500ක් පමණ වන සමස්ත භූමි ප්‍රමාණයෙන් පෞද්ගලික හිමිකාරීත්වය දරන ඉඩම් පවතින්නේ 18%ක් වැනි ප්‍රමාණයක් වන අතර ඉතිරි රජය විසින් හිමිකාරීත්වය දරනු ලැබේ.

1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනතෙහි 72 වන වගන්තිය සමග එක්ව කියවිය යුතු එකී පනතෙහි තුන්වන උපලේඛනය මගින් පහත සඳහන් පුද්ගලයන්ට පහත සඳහන් ප්‍රමුඛතා අනුපිළිවෙළ අනුව සහ වැඩිමහල්තාවය අනුව රජයේ ඉඩමෙහි අනුප්‍රාප්තිය හිමි විය යුතු යැයි දක්වනු ලැබ තිබුණි. (2022 වර්ෂයෙහි සම්මත කරන ලද ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) පනත් කෙටුම්පතෙහි 10 වන වගන්තිය මගින් 1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනතේ පවත්නා ලිංග භේදය මත වෙනස් කොට සැලකීමේ රීතිය ඉවත් කොට ඇති බව සඳහන් කළ යුතුව ඇත.)

- i. පුත්‍රයන්
- ii. දියණියන්
- iii. මුතුපුරන්
- iv. මිනිපිරියන්

¹²⁶ Land Development Ordinance No.19 of 1935

¹²⁷ State Lands Ordinance No.08 of 1947

¹²⁸ Land Acquisition Act No.09 of 1950

- v. පියා
- vi. මව
- vii. සහෝදරයන්
- viii. සහෝදරියන්
- ix. මාමලා
- x. නැන්දලා
- xi. බැනලා
- xii. ලේලිලා

මේ අනුව වැඩිමහල් පිරිමි දරුවෙකු හට වැඩිමහල් ගැහැනු දරුවෙකුට වඩා වැඩි ප්‍රමුඛතාවක් ඉඩම් අනුප්‍රාප්තියෙහිදී අත්වන ආකාරයට මෙම පනතෙහි ප්‍රතිපාදන සැකසී ඇත. මෙම පනත සැකසී ඇත්තේ ඩී. ඇස්. සේනානායක එවකට සිටි කෘෂිකර්ම අමාත්‍යවරයා විසින් වියළි කලාපය පුනරුදයට ලක් කරමින් ගෙන ගිය වාරි කර්මාන්ත බිහි කිරීම සහ ඒ ආශ්‍රිත ජනාවාසකරණයට අවශ්‍ය ව්‍යවස්ථාපිත ආධාරකයක් වශයෙනි. එම අවස්ථාවෙහි පැවති සමාජ ආර්ථික තත්වයන් අනුව යම් රජයේ ඉඩමක අනුප්‍රාප්තිය පුරුෂ මූලිකව තබා ගැනීමට ඉඩ දීම හරහා අදාළ ඉඩම ලබා දීමෙහි සංවර්ධන පරමාර්ථයන් වඩාත් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ අභිලාෂයෙන් මෙම ප්‍රතිපාදනය ගෙන එන්නට ඇතැයි නිගමනය කිරීම අපහසු නොවේ. එහෙත් එම පනත බිහිවූ 1930 දශකයෙහි පැවති සමාජ ආර්ථික වාතාවරණය ඉන් දශකයක් යන්නටත් මත්තෙන් වේගයෙන් වෙනස් වීම ආරම්භ වූ අතර කාන්තාවන් රටේ ඉහළම තනතුරු වෙත මෙන්ම තාක්ෂණික වශයෙන් ශාරීරික වෙනස වැඩියෙන් අවශ්‍ය වෘත්තීන් වෙත පවා කෙමෙන් අවතීර්ණ වීම සිදු විය.

සංඛ්‍යාන දත්ත පරීක්ෂා කිරීමේදී කෘෂිකර්මාන්තයට වැඩි දායකත්වයක් සපයන දිස්ත්‍රික්ක ලෙස සැළකිය හැකි නුවරඑළිය, කුරුණෑගල, අනුරාධපුරය වැනි දිස්ත්‍රික්කයන්හි කාන්තාවන් යුම බලකායට දක්වන දායකත්වය ජාතික සාමාන්‍යයට වඩා ඉහළ අගයක් ගන්නා ආකාරය නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය.¹²⁹ තවද ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා යුම බලකායෙන් කෘෂිකර්මාන්තයට දක්වන දායකත්වය පුරුෂයන්ගේ එම ප්‍රමාණයට වඩා සැළකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ අගයක් ගනී. 2021 වසරේ දෙවන කාර්තුවෙහිදී පුරුෂ යුම බලකායෙන් කෘෂි ක්ෂේත්‍රයට දායකත්වය දැක්වූ ප්‍රතිශතය 25.8% ක් ගනු ලබද්දී කාන්තා යුම බලකායෙන් 32.1% ක් එම ක්ෂේත්‍රයට ස්වකීය දායකත්වය දැක්වන ලදී.¹³⁰

මෙවන් තත්වයක් යටතේ 1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනතේ තුන්වන උපලේඛනයෙහි පැවති ලිංග භේදය මත වෙනස් කොට සැළකීමේ රීතිය මගින් කෘෂි ක්ෂේත්‍රයට කාන්තාවන්ගේ පවත්නා සාපේක්ෂව ඉහළ නැඹුරුතාව තවදුරටත් දෙබරයවත් කරනු වෙනුවට එය

¹²⁹(Department of Census and Statistics, 2020, p.9)
¹³⁰(Department of Census and Statistics, 2021, p.2)

අධිකාරියක් කිරීමක් සිදු කරනු ලැබිය. එමගින් රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් පවතින සංවර්ධන අභියාචනා ද සීමා කිරීමක් සිදුකරන ලද බව පෙනී යයි.

කෙසේවෙතත් 1979 අංක 43 දරන ඉඩම් ප්‍රදාන (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ¹³¹ 10වන වගන්තිය මගින්ද 1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනතෙහි පවත්නා ඉහත ප්‍රතිපත්තියට සමාන ප්‍රතිපත්තියක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එය මෑත කාලයකදී ඉදිරිපත් කරන ලද එකී පනත මගින් පූර්ව පනතෙහි ප්‍රතිපාදන වාච්ඡාර්ථයෙන් එසේම අනුගමනය කොට තිබේ.

මේ වන විට ඉහත කී පරිදි 2022 වර්ෂයෙහි සම්මත කර ඇති ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) පනතෙහි 10 වන වගන්තිය මගින් 1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනතේ 72 වන වගන්තිය හා එක්ව කියවිය යුතු තුන්වන උපලේඛනයෙහි පවත්නා ලිංග හේදය මත වෙනස් කොට සැලකීමේ රීතිය ඉවත් කොට ඇති නමුත් 1979 අංක 43 දරන ඉඩම් ප්‍රදාන (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ 10වන වගන්තිය තවදුරටත් බලාත්මකව පවතී.

එකී තත්වයන් අනුව 1979 අංක 43 දරන ඉඩම් ප්‍රදාන (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ 10 වන වගන්තිය ද 1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනතට 2022 වර්ෂයෙහි ගෙන ආ සංශෝධනයට සමාන ආකාරයෙන් සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

3.2 කාන්තාවන් හට විහාර භාරකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් පවත්නා සීමාවන්

මෙරට විහාර සහ දේවාලයන්හි ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් පවත්නා 1931 අංක 19 දරන බෞද්ධ විහාර දේවාලයම් ආඥා පනතේ¹³² 40 වන වගන්තිය මගින් එම පනතෙහි 06 වන වගන්තිය යටතේ ස්ථාපිත උපදේශක සභාවෙහි සාමාජිකත්වය, 09වන වගන්තිය මගින් ස්ථාපිත අටමස්ථාන කමිටුවෙහි සාමාජිකත්වය දැරීම, විහාරයක භාරකරුවෙකු වශයෙන් කටයුතු කිරීම පමණක් නොව විහාරයක භාරකරුවන් තෝරා ගනු ලබන ඡන්ද විමසීමක ඡන්දය භාවිත කිරීම පවා පුරුෂයන්ට පමණක් සීමා කොට ඇත.

මෙකී තත්වය යටතේ ඉහත කී පනතෙහි 07 වන වගන්තිය මගින් ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති මහනුවර දළදා මාළිගාවෙහි දියවඩන නිලමේවරයා තෝරා ගනු ලබන ඡන්ද විමසීමෙහි පටන් දැවසින පුරා බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයන් හා සම්බන්ධිත භාරකාරීත්වයට අදාළ කටයුතුවලින් කාන්තාවන් ඉවත් කොට ඇත.

මෙරට සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි පවත්නා ප්‍රධානතම සංකේත දෙක වන අනුරාධපුරයෙහි වැඩසිටින ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ සංඝමිත්තා තෙරණිය විසින් මෙරටට වැඩමවූ බවත් මහනුවර දළදා මාළිගාවෙහි වැඩසිටින දන්ත ධාතූන් වහන්සේ ද හේමමාලා කුමරිය විසින් ස්වකීය

¹³¹ Land Grants (Special Provisions) Act No: 43 of 1979
¹³² Buddhist Temporalities Ordinance 19 of 1931

කෙස් කළඹෙහි සඟවා ගෙන මෙරටට වැඩමවූ බවත් මෙවන් තිහි සම්පාදනයෙහිදී නොසැලකීම කණගාටුවට කරුණකි.

එකී පුජනිය වස්තූන් දැඩි අභියෝග මධ්‍යයෙහි ස්වකීය භාරකාරීත්වය යටතේ සුරක්ෂිතව මෙරටට වැඩම වීමට කාන්තාවන්ට හැකිවිණි නම් එකී පුජනිය වස්තූන්ගේ වර්තමාන භාරකාරීත්වය සම්බන්ධ පත්ද විමසීමකට පවා සහභාගි වන්නට කාන්තාවන්ට ඉඩ පුස්තාව නොසැලසීම ආගමික සහ ඓතිහාසික අර්ථයෙන් පවා අසාධාරණ ක්‍රියාවක් බව අපගේ අදහසයි. තවද මෙවන් සීමා කිරීම් මගින් කාන්තාවන් සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අනෙකුත් පසුගාමී සමාජ ආකල්පයන්ට හේරික මුහුණුවරක් සහ වලංගුතාවක්ද ලබාදෙනු ලබයි.

ඒ අනුව සාම්ප්‍රදායිකව පුරුෂයන් විසින් ඉටුකරනු ලබන කාර්යයන් ඇතුළත් දියවඩන නිලමේ, බස්නායක නිලමේ වැනි ධුරයන් දැරීම හැර විහාරයන් සම්බන්ධ අනෙකුත් භාරකාර තනතුරු දැරීමට සහ දියවඩන නිලමේ වැනි ධුරයන් සඳහා සුදුසු පුද්ගලයන් තේරීම ආදී පත්ද විමසීම් සඳහා බෞද්ධ කාන්තාවන්ට ඉඩ පුස්තාව සැලසෙන පරිදි 1931 අංක 19 දරන බෞද්ධ විහාර දේවාලයම් ආඥා පනතේ 40 වන වගන්තිය සංශෝධනය කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

3.3 රජයේ සේවයෙහි නිරත මුස්ලිම් කාන්තාවන්ට ලබා දෙන සාපේක්ෂව දීර්ඝ ඉඩ්ඩා පිළිපැදීම සඳහා වන නිවාඩු කාලය

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හමුවේ අදහස් දක්වනු ලැබූ ඇතැමෙකු ආයතන සංග්‍රහයෙහි XII පරිච්ඡේදයෙහි 12:12 වන ඡේදයෙහි පවත්නා රාජ්‍ය සේවයෙහි නියුතු මුස්ලිම් කාන්තාවන්ට ස්වකීය සැමියාගේ අභාවයෙන් අනතුරුව ස්වකීය සමුච්චිත සහ ඉකුත් නිවාඩු හිලවී කරමින් ලබා ගත හැකි මාස 04 දින 10ක නිවාඩුව හා දීක්කසාදයෙන් අනතුරුව ලබා ගත හැකි මාස 03ක නිවාඩුව ආයතන සංග්‍රහයෙන් ඉවත් කොට මුස්ලිම් කාන්තාවන්ට ද අනන්‍ය කාන්තාවන්ට බලපාන පරිද්දෙන්ම නිවාඩු ලබා දිය යුතු යැයි සඳහන් කරන ලදී.

කෙසේ වෙතත් විවිධාකාරයෙන් අත්විඳිනු ලබන ජීවන බේදවාචකයන්ට මුහුණ දීමේදී කිසියම් ආකාර පොදු නිවාඩු ක්‍රමයක් හේදයකින් තොරව ලබා දිය යුතුයැයි මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය කල්පනා කරන අතර එමගින් රැකියාව නිසි පරිදි ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය මානසික තත්වය වඩාත් යහපත් වනු ඇති බවට කල්පනා කරමු.

ඒ අනුව ආයතන සංග්‍රහයෙහි XII පරිච්ඡේදයෙහි 12:12 වන ඡේදයෙහි පවත්නා රාජ්‍ය සේවයෙහි නියුතු මුස්ලිම් කාන්තාවන්ට ස්වකීය සැමියාගේ අභාවයෙන් අනතුරුව ලබා ගත හැකි මාස 04 දින 10ක නිවාඩුව හා දීක්කසාදයෙන් අනතුරුව ලබා ගත හැකි මාස 03ක නිවාඩුව ආයතන සංග්‍රහයෙන් ඉවත් කොට රාජ්‍ය සේවයෙහි නියුක්ත කාන්තාවන් සහ පුරුෂයන් යන සියල්ලන්ටම හේදයකින්

තොරව වචන් තත්වයකදී පමණක් නොව දරුවෙකු වැනි සම්පතමයෙකුගේ විශේෂ වැනි බේදජනක අවස්ථාවකදී මානසිකව ස්ථාවර තත්වයකට පැමිණීම සඳහා මාසයක කාලයක නිවාඩුවක් ස්වකීය සමුච්චිත සහ ඉකුත් නිවාඩු හිලවි කරමින් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ආයතන සංග්‍රහය මගින් ලබා දිය යුතු බවට තීරණය කරනු ලැබේ.

3.4 ඛන්ධනාගාරගතවුවන්

පුද්ගලයෙකු හට සිරදඬුවම් ලබා දීමේ එක් ප්‍රධාන පරමාර්ථයක් වන්නේ එකී තැනැත්තා පුනරුත්ථාපනය කොට පොදු සමාජයට අන්තර්ග්‍රහණය කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම වුවද සිරගත වුවන් සම්බන්ධයෙන් මෙරට ඛන්ධනාගාර පද්ධතිය තුළ කාලාන්තරයක් පුරා පවත්නා ක්‍රියාමාර්ගයන් හේතුවෙන් එකී අයවලුන් අපරාධකරුවන් බවට තවදුරටත් තහවුරු කිරීමක් සහ සමාජයට එක් වූ පසු තවදුරටත් අපරාධකරණයෙහි නියැලීමට එකී අයවලුන්ට අත්වැලක් සපයන ස්ථාන බවට මෙරට ඛන්ධනාගාර පත්ව තිබේ.

මේ සම්බන්ධයෙන් දීර්ඝ වශයෙන් මෙම වාර්තාව මගින් සාකච්ඡා නොකරන නමුත් සිරකරුවන් සමාජයට වැඩිදායී පුද්ගලයන් බවට පරිවර්තනය කිරීමට අවශ්‍ය වන එකී අයවලුන්ගේ ආත්ම ගෞරවය ආරක්ෂා කිරීමෙහි සහ එකී අය වෙත පවත්නා මන්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට ඇඹිබැහිවීම්, සමාජය කෙරෙහි පවත්නා අපරාධකාරී ආකල්පයන් ආදියෙන් එකී අයවලුන් මුදවා ලීමේ පුළුල් වැඩ පිළිවෙළක් මෙරට ඛන්ධනාගාර තුළ නොමැති බවට නිරීක්ෂණය වේ. විශේෂයෙන්ම ඛන්ධනාගාර නිලධාරීන් විසින් සිරකරුවන්ගේ ආත්ම ගෞරවය හා ආත්ම විශ්වාසයට හානි වන අන්දමෙන් එකී අයවලුන් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කරන අයුරු මෙරට ඛන්ධනාගාර තුළ පවතින සුලභ දසුනකි. නීති විරෝධී වුවද ශාරීරික පහරදීම් ආයතනගත මට්ටමෙන් ඛන්ධනාගාර තුළ සිදු වන බවට චෝදනා අවස්ථා ගණනාවකදී මෙරට ඛන්ධනාගාර පද්ධතියට එල්ල වී තිබේ.

තවද සිරකරුවන් සම්බන්ධයෙන් නිසි පුනරුත්ථාපනයක් සිදු කිරීම සඳහා සිරකරුවන් හට වෙන්වූ කාමර ලබා දීම කළ යුතු වුවද මෙරට ඛන්ධනාගාර පද්ධතියේ පවත්නා අධික තදබදය හේතුවෙන් විශාල පිරිසක් එක් සිරමැදිරියක් තුළ රඳවා තබා ගැනීම සාමාන්‍යකරණය වී තිබේ. පවත්නා අධික තදබදය හේතුවෙන් ඛන්ධනාගාර රැඳවියන් භූමාරු ක්‍රමයට නිදා ගන්නා බවටද තොරතුරු පවතී.¹³³ මෙම තත්වය තුළ ඛන්ධනාගාර රැඳවියන්ගේ මානසික සහ ශාරීරික සෞඛ්‍ය බිඳවැටීමටත් බරපතළ අපරාධකරුවන් සමග නිදහසේ සම්බන්ධ වී අත්දැකීම් බෙදා හදා ගැනීමටත් ඉඩ ප්‍රස්තාව සැලසී ඇත. ඛන්ධනාගාර අපරාධකරණය පිළිබඳ විශ්ව විද්‍යාල බවට පරිවර්තනය වීමට මෙය ප්‍රධානතම හේතුවක් වී තිබේ.

¹³³ (The Centre for Policy Alternatives, 2020, p. 32)

1955 වර්ෂයෙහි තරම් ඇතකදී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය සම්මත කරන ලද “**සිරකරුවන්ට සැලකීම පිළිබඳ සම්මත අවම රීති**”¹³⁴ අනුව බන්ධනාගාරගත වූ රැඳවියන් සඳහා පැවතිය යුතු අවම ඉඩ ප්‍රමාණයන්, ආහාර සහ සෞඛ්‍ය පහසුකම් ආදියෙහි ගුණාත්මකභාවය, අධ්‍යාපනය, ඔවුන් සිදු කරනු ලබන කාර්යයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් ගෙවීම් ලබා දීම ආදිය පිළිබඳ රීතින් ගණනාවක් දැක්වුවද, එහි සඳහන් බොහෝ රීතින් මෙරට බන්ධනාගාර පද්ධතිය තුළ මේ දක්වා ගුණාත්මක අයුරින් ක්‍රියාත්මක නොවන බව පෙනී යන අතර මෙරට බන්ධනාගාර පද්ධතිය පුද්ගලයන් රඳවා තබා ගැනීමේ අරමුණ පමණක් මූලික කොට ගත් ආයතනයක් බවට පත්ව තිබේ. තවද බන්ධනාගාර නිලධාරීන් හුදෙක් පුද්ගලයන් රඳවා තබා ගැනීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක පිරිසක් නොව රැඳවියන් නිසි පරිදි පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ හැකියාවෙන් යුක්ත පිරිසක් බවට පත් කිරීම සිදු කළ යුත්තකි.

තවද බන්ධනාගාරගතවුවත් පමණක් නොව බන්ධනාගාර නිලධාරීන් පවා විවිධාකාර මානසික රෝග සහ ව්‍යාකූලතාවන්ගෙන් පෙළෙන බව නිරීක්ෂණය වී ඇති හෙයින්¹³⁵ මෙරට බන්ධනාගාරයන් සඳහා මනෝ වෛද්‍ය විශේෂඥයන්ගේ සේවාව නිරන්තරයෙන් ලබා ගැනීම සුදුසු බවද පෙනී යයි. තවද බරපතල වැඩ සහිත සහ සාමාන්‍ය සිර දඬුවම් ක්‍රමය වෙනුවට සුදුසුකම් සහිත සියලු රැඳවියන්ට වෘත්තීය පුහුණු සහ රැකියා අවස්ථා විවර කර දීම සුදුසු බවටද යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇත.¹³⁶

විශේෂයෙන්ම සුළු වැරදි සම්බන්ධයෙන් වැරදිකරුවන් වන පුද්ගලයන් බන්ධනාගාරගත නොකොට සමාජ සහසාධන කටයුතුවලට යොමු කිරීම වැනි සහනයකට ප්‍රතිපත්ති පුළුල්ව මෙරට තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසු බව පෙනී යන අතර එමගින් වැරදිකරුවන් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ අරමුණ වර්තමානයේ පවතින ආකාරයට වඩා සාධනීය අයුරින් සිදු කළ හැකි බව අපගේ අදහස වේ.

මෙකී තත්වයන් යටතේ හුදෙක් පුද්ගලයන් රඳවා තබා ගැනීමේ අරමුණ පමණක් මූලික කොට ගත් ආයතනයක් බවට පත්ව ඇති මෙරට බන්ධනාගාර පද්ධතිය රැඳවියන් නිසි පරිදි පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ හැකියාවෙන් යුක්ත ආයතනයක් බවට පත් කිරීම සඳහා වන මූලික පියවරක් වශයෙන් “**සිරකරුවන්ට සැලකීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මත අවම රීති**” (*UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners*) අනුව බන්ධනාගාරගත වූ රැඳවියන් සඳහා පැවතිය යුතු අවම ඉඩ ප්‍රමාණයන්, ආහාර සහ සෞඛ්‍ය පහසුකම් ආදියෙහි ගුණාත්මකභාවය, අධ්‍යාපනය, ඔවුන් සිදු කරනු ලබන කාර්යයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් ගෙවීම් ලබා දීම ආදී ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් පුළුල් ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට ලක් කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

¹³⁴ UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners
¹³⁵ (Human Rights Commission of Sri Lanka, 2020, p. xxvii)
¹³⁶ (Centre for Policy Alternatives, 2020, p. 45)

3.5 ආදිවාසී ප්‍රජාව

මෙරට සිටින ආදිවාසී ප්‍රජාව මුහුණ දෙන සමාජ ආර්ථික ගැටලු රාශියක් පවත්නා බව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය දමාන ප්‍රදේශයෙහි සිදු කරන ලද මහජන හමුවේදී කරුණු ඉදිරිපත් වූ අතර ආදිවාසී නායක උරුවරියේ වන්නිල ඇත්තන් විසින් ස්වකීය ප්‍රජාව මේ වන විට මුහුණ පාන විරැකියා ප්‍රශ්න, මත්ද්‍රව්‍ය ගැටලු ආදී ප්‍රශ්න ගණනාවක් පිළිබඳව කරුණු දක්වන ලද අතර මේ වන විට ස්වකීය ජන ප්‍රජාව දැඩිසේ අපේක්ෂා භංගත්වයකින් දිවි ගෙවන බවට සඳහන් කරන ලදී. එමෙන්ම මෙරට නැගෙනහිර පළාත කේන්ද්‍ර කරගනිමින් පිවත් වන මුහුදු වැදී ප්‍රජාව ද අත්‍ය ආදිවාසී ප්‍රජාවන්ටත් වඩා අන්ත දරිද්‍රතාවන්ගෙන් පීඩා විඳින බව පෙනී යයි.¹³⁷

මෙම ප්‍රජාව ආර්ථිකමය වශයෙන් ඉතා පසුගාමී තත්වයක පසුවන බවත් එකී ආර්ථික පසුගාමීත්වය මත්ද්‍රව්‍ය ආදී තවත් සමාජ ගැටලු රාශියකට මග පාදනු ලැබ ඇති බවත් පෙනී යන දෙයකි. මෙම ජන ප්‍රජාවෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් දිවි ගෙවන දමාන, දිමුලාගල ආදී ප්‍රදේශ කේන්ද්‍ර කරගනිමින් මහවැලි ආදී විශාල සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම රැසක් ක්‍රියාත්මක වුවද ඒවායින් නිසි ඵල ප්‍රයෝජනයක් එකී ජන ප්‍රජාව වෙත ලැබී ඇති බවක් ද නොපෙනේ.

විශේෂයෙන්ම මෙම ජනතාව එකී ජනතාවගේ සාම්ප්‍රදායික ආර්ථික ක්‍රමෝපායන් කෙරෙහි ඉවත් කිරීම මගින් එකී ජනතාව තව තවත් ආර්ථිකමය වශයෙන් පරිහානියකට ලක්වන බව පෙනේ. මී කැඩීම ආදී ස්වකීය සාම්ප්‍රදායික ජීවන රටාවන් පවත්වා ගෙන යාම සඳහා වන සියලුම ඇතුළු විමේදී වනජීවී නිලධාරීන් වෙතින් විවිධ කරදර නිරීහැරයන්ට ලක්වන බව මෙම ප්‍රජාව විසින් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය වෙත කරුණු දක්වන ලදී.

මෙවන් ආදිවාසී ජනතාවන් කෙරෙහි රටේ සියලු ජනතාවන්ට බලපාන පරිදි සමාන අයිතිවාසිකම් පැවතිය යුතුවන බව මෙන්ම එකී ජනතාව පසුවන සුවිශේෂී සමාජ ආර්ථික තත්වයන් සලකා එකී ජනතාවගේ සමාජ ආර්ථික සුරක්ෂිතතාව සඳහා වන විශේෂ අයිතින්ද ලබා දිය යුතුවේ. විශේෂයෙන්ම එකී ජන ප්‍රජාවන්ට අයත් සංස්කෘතික අංශ ලක්ෂණ නූතන මානුෂීය සාරධර්මයන්ට පටහැනි නොවන පරිදි ආරක්ෂා කිරීම සඳහා විධිවිධාන පැනවීම සිදු කළ යුතු දෙයකි.

මෙවන් ජන ප්‍රජාවන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් 2007 එක්සත් ජාතීන්ගේ ආදිවාසී ජනතාව පිළිබඳ ප්‍රකාශය¹³⁸ මගින්ද කරුණු දක්වා තිබේ.

ඒ අනුව මෙරට ආදිවාසී ප්‍රජාව නගා සිටුවීමෙහි ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් එකී ප්‍රජාවගේ සුවිශේෂී සංස්කෘතික භාවිතාවන් හඳුනා ගනිමින් එකී සංස්කෘතික භාවිතාවන් පරිසරයට විශාල බලපෑමක් සිදු නොවන පරිදි මෙරට ආරක්ෂිත වන භූමි තුළ විශේෂයෙන්ම මාදුරැඹය ජාතික වනෝද්‍යානය තුළ සිදු කිරීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම සුදුසු බවත් ඒ සඳහා 1937 අංක 02

¹³⁷ (Asian Development Bank, n.d., p. 55)

¹³⁸ 2007, Declaration on the Rights of Indigenous Peoples

දරන වන සත්ව හා වෘක්ෂලතා ආරක්ෂක (සංශෝධිත) ආඥා පනත¹³⁹ සහ 1907 අංක 16 දරන වන සංරක්ෂණ (සංශෝධිත) ආඥා පනත¹⁴⁰ සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

එමෙන්ම ආදිවාසී ප්‍රජාවගේ සංස්කෘතිය සුරක්ෂිත කිරීම සඳහාත් එකී ජන ප්‍රජාව සමාජීය සහ ආර්ථික වශයෙන් නගා සිටුවීම සඳහාත් අරමුණු කොට ගත් ආදිවාසී ප්‍රජාව සම්බන්ධ විශේෂිත අධිකාරියක් ස්ථාපනය කිරීමත් ඒ සඳහා එකී ප්‍රජාවගේ නායකයන් ද ඇතුළත් කිරීම සුදුසු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

තවද වනජීවී සහ වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු සඳහා පුද්ගලයන් බඳවා ගැනීමේදී ආදිවාසී ප්‍රජාවට නියමිත කෝටා ක්‍රමයක් මගින් රැකියා අවස්ථා සම්පාදනය කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

මෙහි දක්වා ඇති යෝජනා කිසියෙක් ආදිවාසී ප්‍රජාවගේ අභිවෘද්ධිය පිණිස වන සියලුම සහ අවසානාත්මක යෝජනා නොවන බවට විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු අතර මෙම ජන ප්‍රජාව පිළිබඳව සැලකිල්ලෙන් සොයා බලා එකී ප්‍රජාවගේ ජන ජීවිතය ඔවුන් කාලාන්තරයක් පුරා පවත්වාගෙන යාමේහි භාෂාවත් සහ සංස්කෘතික භාවිතාවත් නොනැසෙන පරිදි නගා සිටු වීමට ප්‍රමාණවත් රාජ්‍ය මැදිහත් වීමක් සිදුවිය යුතු බව අපගේ අදහසයි.

3.6 ආබාධිත ප්‍රජාව

2012 වර්ෂයෙහිදී සිදු කරන ලද ජන හා නිවාස සංගණනය අනුව මෙරට සමස්ත ජනගහනයෙන් 1,617,924 දෙනෙකු කිසියම් ආකාරයක හෝ මානසික හෝ ශාරීරික ආබාධිත තත්වයකින් පෙළෙන බව දක්වා ඇති අතර එකී අයවලුන්ගෙන් බහුතරයක් එනම් 996,939 දෙනෙකු දෘශ්‍යබාධිතයන් බව දක්වනු ලැබ ඇත. ඇවිදීම සම්බන්ධ දුබලතාවන්ගෙන් පෙළෙන්නන් 734,213 දෙනෙකුද ශ්‍රවණබාධිත තැනැත්තන් 389,077 දෙනෙකුද එකී සංගණනය අනුව වාර්තා වී ඇත. මෙම වාර්තාව අනුව මෙරට ජනගහනයෙන් 1000කට 87 දෙනෙකු ආබාධිතයන් වශයෙන් දක්වනු ලැබ ඇත.¹⁴¹

පවුලේ සාමාජිකයෙකු ආබාධිත තත්වයන්ගෙන් පෙළීම තුළ සමස්ත පවුලටම එමගින් බලපෑමක් එල්ල කරනු ලබන අතර එකී තත්වය තුළ මෙරට ජනගහනයෙන් 34% ක් පමණ ආබාධිත තත්වයන් හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්ව ඇති බවට නිගමනය කරනු ලැබ ඇත.¹⁴²

¹³⁹ Fauna and Flora Protection Ordinance No. 02 of 1937

¹⁴⁰ Forest Ordinance No. 16 of 1907

¹⁴¹ (Department of Census & Statistics, 2015, p. 132)

¹⁴² (Mendis & Perera, 2019, p. 6)

වයස්ගත විමත් සමග ආබාධිත තත්වයන්ද ඉහළ යන අතර වයස 70-74 වයස් කාණ්ඩයෙහි පසුවන්නන් අතරින් සැම තිදෙනෙකුගෙන් එක් අයෙකුම ආබාධිතයන් වශයෙන් ඉහත කී සංගණන වාර්තාව දක්වනු ලැබ ඇත.¹⁴³

ආබාධිත තත්වය පිළිබඳව පවත්නා නූතන නිර්ණායකයන් අනුව ආබාධිත වශයෙන් සැලකිය හැකි තැනැත්තන් ඉහත කී වාර්තාව මගින් දක්වා ඇති ප්‍රමාණයට වඩා ඉහළ අගයක් ගනු ලබන බවටද නිගමනය කළ හැක. විශේෂයෙන්ම නූතන නිර්ණායක හුදෙක් පුද්ගලයෙකුගේ ශාරීරික දුබලතාවන්ට සීමා නොවී එකී පුද්ගලයා මුහුණ දෙන සමාජ හා පාරිසරික සාධක ද සැලකිල්ලට ගනිමින් නිර්මාණය වී ඇත.¹⁴⁴

කෙසේවෙතත් මෙකී ප්‍රජාව සමාජය තුළ කටයුතු කිරීමේදී මුහුණ දීමට සිදුවන ගැටලු රාශියක් පවතින බව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හමුවේ අදහස් දක්වනු ලැබූ එකී ප්‍රජාවට අයත් නියෝජිතයන් සඳහන් කරන ලදී. විශේෂයෙන්ම ගොඩනැගිලිවලට ප්‍රවේශ වීමේ පටන් අධිකරණ ක්‍රියාවලියන්ට සහභාගි වීමේදී, අධ්‍යාපන කටයුතුවලට යොමු වීමේදී එකී අය මුහුණ පාන ගැටලු පමණක් නොව එකී ප්‍රජාව මුහුණ දෙන දුර්ද්‍රතාවන් පිළිබඳවද මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි අවධානයට යොමු විය.

උදාහරණයකට 2017 වර්ෂය වන විට සංඥා අර්ථ නිරූපකයන් මෙරට තුළ සිටින ලද්දේ පස් දෙනෙකු පමණ වන අතර එකී අයවලින් සංඛ්‍යාව කිසිසේත් මෙරට සිටින ශ්‍රවණාබාධිත ප්‍රජාවගේ සන්තියේදන අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවේ.¹⁴⁵ තවද 2012 සංගණනයට අනුව ආබාධිත පුද්ගලයන් අතරින් 1,548,684 දෙනෙකු කවර හෝ අධ්‍යාපන කටයුත්තක නියුක්තව නොමැති බවට දක්වා ඇති අතර¹⁴⁶ වයස 15ට ඉහළ ආබාධිත ප්‍රජාවගෙන් 70.9% ක්ම කවර හෝ ආර්ථික ක්‍රියාවක නියුක්තව නොමැති බවට දක්වනු ලැබ ඇත.¹⁴⁷ එමගින්ම මෙරට ආබාධිත ප්‍රජාව මුහුණ පාන ලබන දුෂ්කරතාවන් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගත හැකි වේ.

මෙකී ප්‍රජාව සම්බන්ධයෙන් දැනට පවත්නා ප්‍රධානතම නීති ප්‍රතිපාදනය වන්නේ 1996 අංක 28 දරන ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත¹⁴⁸ වේ. මෙකී පනත මගින් ආබාධිත ප්‍රජාවට බලපාන ප්‍රවේශ ගැටළු, අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ගැටළු පිළිබඳව යම් පමණකට ආමන්ත්‍රණය කොට තිබුණද එකී පනත මගින් ආබාධිත අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව නිසි සහ ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු කොට නොමැත. එමෙන්ම එකී පනත ආබාධිත තත්වය වැනි වෙනස්වන සුළු ගතිකයකට ආමන්ත්‍රණය කිරීමට සුදුසු පරිද්දෙන් යාවත්කාලීන වීමක් ද සිදුවී නොමැත.

¹⁴³ (Department of Census & Statistics, 2015, p. 133)

¹⁴⁴ (WHO | World Health Organization, n.d.)

¹⁴⁵ (Disability Organizations Joint Front, 2017, p.6)

¹⁴⁶ (Department of Census & Statistics, 2015, p. 136)

¹⁴⁷ එනම් පිටු 137

¹⁴⁸ Protection of the Rights of Persons with Disabilities Act No. 28 of 1996

කරුණු මෙසේ පැවතියදී ශ්‍රී ලංකාව විසින් “ආබාධ සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය”¹⁴⁹ යන සම්මුතියට 2007 මාර්තු 30 වන දින අත්සන් තබන ලද අතර එකී සම්මුතිය හා සමපාත වන ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් නව පනතක් කෙටුම්පත් කරමින් පවතින බව දැක්වනු ලැබුවද එවන් පනතක් මේ දක්වා සම්මත කරගෙන නොමැති බව සඳහන් කළ යුතු වේ. 2019 වර්ෂයෙහි ගෙනෙන ලද පනත් කෙටුම්පත මගින් පවා ඉහත කී එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි ප්‍රතිපාදනයන් හිසි පරිදි අන්තර්ගත කර නොමැති බවට සඳහන් වේ.¹⁵⁰

මෙරට ව්‍යවස්ථාදායකය ආබාධ සහිත වූවන්ගේ අයිතින් සම්බන්ධව ඉතාම මන්දගාමී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරනු ලැබුවද මෙරට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් අවස්ථා කිහිපයකදීම ආබාධිත ප්‍රජාවගේ අයිතිවාසිකම් සුරැකීමට විශේෂයෙන්ම ගොඩනැගිලි ප්‍රවේශයන් සම්බන්ධයෙන් එකී ප්‍රජාව මුහුණ පාන ගැටළු නිරාකරණය කිරීමට ක්‍රියාශීලීව කටයුතු කර ඇති බව සඳහන් කළ යුතු වේ.¹⁵¹

ඉහත කී සම්මුතිය මගින් ආබාධ සහිත වූවන් මිනිස් සමාජයෙහි සහ එහි විවිධත්වයෙහිම අංගයක් වශයෙන් සලකනු ලැබ ඇති අතර ආබාධ සහිත වූවන්ට යහපත් සහ ඵලදායී දිවි පෙවෙතක් සමානාත්මතා සංකල්පය මූලික කරගනිමින් ලබා දීම අරමුණු කරගනිමින් සකසනු ලැබ ඇත.

ඉහත දැක්වූ පරිදි ආබාධ සහිත වූවන් සහ එකී ආබාධ හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්වූවන් විශාල පිරිසක් මෙරට තුළ සිටින තත්වය යටතේ ආබාධිත ප්‍රජාවගේ සුභසිද්ධිය අරමුණු කර ගත් ජාතික කොමිෂන් සභාවක් පිහිටු වීම සිදු කළ යුතු බව පෙනී යන දෙයකි. මෙවන් කොමිෂන් සභාවක් පිහිටු වීම ඉහත කී එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි 33 වන සම්මුති වගන්තිය අනුව ද සිදු කළ යුත්තකි.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි කාල රාමුව සහ විෂය වපසරිය අනුව මෙරට ආබාධිත ප්‍රජාව මුහුණ දෙන සංකීර්ණ ගැටලු සියල්ලම ආමන්ත්‍රණය කිරීම දුෂ්කර නමුත් ඉහත කී එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි 24 වන සම්මුතියට වගන්තිය මගින් දැක්වනු ලැබ ඇති ආබාධ සහිත දරුවන් හැකි තාක් දුරට පොදු අධ්‍යාපන ක්‍රමයට අන්තර්ග්‍රහණය කළ යුතු බවට දක්වා ඇති සඳහන කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. එවන් අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් මගින් ආබාධ සහිත දරුවන් සමග අධ්‍යාපන කටයුතුවල නියැලෙන සාමාන්‍ය දරුවන් ද වඩාත් මානුෂීය ගුණාංගයන්ගෙන් පෝෂණය කළ හැකි බවත් එහෙයින් එවැනිනක් දෙපාර්ශ්වයටම අනෙක් වශයෙන් ඵලදායී බවටත් පෙනී යන කරුණකි.

මෙම තත්වයන් යටතේ ආබාධිත ප්‍රජාවගේ සුභසිද්ධිය අරමුණු කර ගත් ජාතික කොමිෂන් සභාවක් පිහිටු වීම ඇතුළුව ආබාධිත තත්වය පිළිබඳ නූතන නිර්ණායක ද ඇතුළත් කරමින් “ආබාධ සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි” ප්‍රතිපාදනයන්ට සමපාත වන ආබාධ සහිත වූවන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නව පනතක් ගෙන ඒමට තීරණය කරනු ලැබේ.

¹⁴⁹ United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (UNCRPD)
¹⁵⁰ (Mendis & Percera, 2019, pp. 22,23)
¹⁵¹ *Dr. Perera vs. Hon Attorney General and 66 Others*, [2011] 2 Sri L.R. 171, *Dr. Ajith C.S. Perera vs. Daya Gamage and others*, SC FR Application No. 273/2018

“ආබාධ සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි” 24 වන සම්මුතියක වගන්තිය මගින් දක්වනු ලැබ ඇති ආබාධ සහිත දරුවන් හැකි තාක් දුරට පොදු අධ්‍යාපන ක්‍රමයට අන්තර්ග්‍රහණය කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

මෙම නිර්දේශ කිසිසේත් ආබාධිත ප්‍රජාවට බලපාන සමාජ, ආර්ථික, සෞඛ්‍ය ආදී ගැටළු සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන බවට මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි වැටහීම වන අතර එකී කටයුත්ත සඳහා අවශ්‍ය මූලික පියවරක් පමණක් බව සැලකිය යුතු වේ.

3.7 කුල ක්‍රමය හේතුවෙන් ඇති කරනු ලබන අගතින්

මෙරට සමාජය බෙදා වෙන් කරන තවත් එක් පසුගාමී අංගයක් වන්නේ මෙරට තුළ ක්‍රියාත්මක කුල ක්‍රමයෙහි බලපෑමයි. සිංහල හා දෙමළ ජන සමාජයන් දෙකෙහිම පිහිත කුලයන්ට අයත් තරුණ ප්‍රජාව හිඳහසින් පසුව එකී සමාජයන් තුළින් හට ගත් සන්නද්ධ කැරලි සියල්ලේම ප්‍රමුඛ කාර්ය භාරයක් ඉෂ්ට කළ බව තොරතුරුකි.¹⁵² ශ්‍රී ලංකාව හිඳහසින් පසුව පරිහානි මාවතක ගමන් කිරීම කෙරෙහි කුලය යන සාධකය විවිධ ස්වරූපයන්ගෙන් බලපෑ බව පැහැදිලි කරුණක් වන අතර මේ වන විටත් කුල සාධකය ග්‍රාමීය දේශපාලනයෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ලබයි.

මේ වන විට පවත්නා නව සමාජ ආර්ථික ගතිකයන් හේතුවෙන් කුලය යන සාධකයෙහි බලපෑම සමාජයෙහි ඉහළට ගමන් කිරීම සඳහා අවම බව නිගමනය කළ හැකි වුවද මෙරට පිහිත කුලයන්හි සමාජ ආර්ථික තත්වය තවමත් කාපේක්ෂව පහළ බව පෙනී යන දෙයකි. මෙරට පිහිත කුලයන්හි සමාජ, ආර්ථික තත්වයෙහි වර්තමානය වන විට පවත්නා සැබෑ ස්වරූපය පිළිබඳව හිසි හා විධිමත් තක්සේරුවක් ලබා ගැනීමෙහි අවශ්‍යතාවක්ද පවතින බව පෙනී යයි.

කුලය වැනි බුදු දහමෙහිද මූලික සංකල්ප විසින්ද පිටු දැක ඇති සහ නූතන මානුෂීය අදහස්වලට පටහැනි සංකල්පයක් හැකි තාක් දුරට සමාජ ධාරාවෙහි භාවිතයෙන් ඉවත් කළ යුතු බව අපගේ හැඟීම වේ.

මේ වන විට කුලය පිළිබඳව සඳහන් කරමින් ප්‍රසිද්ධ ජනමාධ්‍යයෙහි පළ කරනු ලබන මංගල යෝජනා ඇතුළත් වෙළඳ දැන්වීම් ආදිය මගින් පවා කුල ක්‍රමය සමාජය තුළ පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි අගතිගාමී දායකත්වයක් ලබා දෙන බවත් කුල සාධකය ප්‍රච්චිතය කිරීම පිණිස ප්‍රසිද්ධ ජනමාධ්‍ය අවකාශය ලබා නොදිය යුතු බවත් අපගේ හැඟීමයි. ඒ අනුව මෙවන් දැන්වීම් කුලය පිළිබඳව සඳහන් කිරීම හැකි තාක් දුරට අධෛර්යවත් කළ යුතු බව අපගේ වැටහීමයි.

¹⁵² (අයිවන්, 1990)

ජනමාධ්‍ය හා ප්‍රවෘත්ති අමාත්‍යාංශය විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ජනමාධ්‍ය ආචාර ධර්ම සංග්‍රහයෙහි ප්‍රතිපාදන සහ 1981.10.14 දිනැති සහ අංක 162/5A අභිවිරෝෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කොට ඇති 1981 පුවත් පත් මණ්ඩල (පත්‍ර කලාවේදීන් සඳහා ආචාර ධර්ම සංග්‍රහය) රීතින්හි ප්‍රතිපාදන මෙම කටයුත්ත සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන හෙයින් මේ සඳහා වන නව ආචාර ධර්ම ඇතුළත් රීතින් පිළියෙල කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

කෙසේ වෙතත් මෙවන් සංකල්පයක් හුදෙක් හිතියෙහි ප්‍රතිපාදන මගින් ප්‍රමාණවත් පරිදි ආමන්ත්‍රණය කළ නොහැකි බව අපගේ තේරුමේ ගැනීම වන අතර ළමා විද්‍යෙහි පටන්ම පුළුල් ආකල්පමය වෙනසක් මේ කෙරෙහි හට ගත යුතු බව ද පැවසිය යුතුව තිබේ.

3.8 සමලිංගික ප්‍රජාව

ශ්‍රී ලංකාව තුළ පෘථුල වශයෙන් සමලිංගික ප්‍රජාවට එරෙහිව නඩු පැවරීම සඳහා යොදා ගනු නොලැබූවද දණ්ඩ හිඟ සංග්‍රහයෙහි 365 සහ 365අ වගන්ති මගින් සමලිංගික සේවනයෙහි යෙදීම අපරාධමය වරදක් බවට පත් කොට ඇත. වික්ටෝරියානු යුගයේ ගෙනෙනු ලැබූ මෙම නීතිය පෙර සඳහන් කළ පරිද්දෙන් බහුලව අපරාධ නඩු පැවරීම සඳහා යොදා ගනු නොලැබූවද මෙකී වගන්ති යොදා ගනිමින් මෑත යුගයෙහි පවා නඩු පවරනු ලැබූ අවස්ථා දැකිය හැකිය. මෙම නීතිය වර්තමානය වන විට එකී නීතියෙහි සම්භවය සිදු වූ මහා බ්‍රිතාන්‍යයෙහි පවා ඉවත් කොට ඇති බව මෑතකදී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් තීරණය කරනු ලැබූ **ජී. ජී. සනත් විමලසිරි වද්දිව මරදාන පොලිස් ස්ථානාධිපති** නඩුවෙහිදී බුවනෙක අලුවිහාරේ විනිසුරුවරයා විසින් පහත පරිදි දක්වනු ලැබ ඇත.

“වැඩිහිටියන් දෙදෙනකු අතර කැමැත්තෙන් සිදුවන ලිංගික ක්‍රියාවන් රජය විසින් පාලනය නොකළ යුතුය සහ අපරාධකාරීත්වයෙහි පදනමක් නොවිය යුතුය යන වර්තමාන අදහස කාලාන්තරයක් පුරා වර්ධනය වී ඇති බව පෙනෙන අතර එංගලන්තයෙහි බරපතළ අශෝභනතාවයන්ට සහ පුරුෂයන් අතර සංසර්ගයට අදාළ නීතින් අවලංගු කිරීමට බලපා ඇති භාර්කික පදනමද විය හැකිය.”¹⁵³

ඉහත තත්වයන් සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව වැඩිහිටි සමලිංගික පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකු විසින් අනෙක් අය කැමැත්තෙන් ලිංගික සේවනයෙහි යෙදීම අපරාධමය වරදක් බවට පත් කිරීම නොකළ යුත්තක් බව අපගේ හැඟීමයි. එමගින් අනවශ්‍ය ආකාරයෙන් පුද්ගලයන්ගේ ලිංගික පීඩනයට මැදිහත් වීමක් සිදුවන බවත් එමගින් අසාධාරණ අයුරින් පුද්ගලයන් හුදෙක් ඔවුන්ගේ ලිංගික නැඹුරුතාව මත අපරාධකරුවන් බවට පත් කිරීමක් සිදු වන බවත් අපගේ වැඩිදුරටත් මතය වේ. ඒ අනුව දණ්ඩ හිඟ සංග්‍රහයෙහි 365 සහ 365අ වගන්ති මගින් සිදු කොට ඇති සමලිංගික සේවනයෙහි යෙදීම

¹⁵³ G. P. Sanath Wimalasiri vs. Officer-in-Charge, Police Station, Maradana. SC Appal No.32/11 p.12

අපරාධමය වරදක් බවට පත් කිරීම ඉවත් කරමින් එකී වගන්ති සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

කෙසේවෙතත් සමලිංගික විවාහය යන සංකල්පයට කවර ආකාරයකින් හෝ නෛතික වලංගුවක් ලබා දීමක් මෙමගින් අදහස් නොවන බවද සඳහන් කළ යුතුවේ. බටහිර ලෝකයෙහි සිදුවන පරිද්දෙන් සමලිංගික විවාහයන්ට මෙරට තුළ නෛතික වලංගුවක් ලබාදුනහොත් එමගින් සමලිංගික සේවනය මෙරට තුළද උත්කර්ෂයට නත්වමින් යොවුන් හා තරුණ කොටස් කෘත්‍රිමාකාරයෙන් සමලිංගික සේවනයට පෙළඹවිය හැකි බවත් එමගින් සමාජ ගැටලු සහ ආතතින් තිවු විය හැකි බවත් අපගේ හැඟීමයි.

3.9 සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව

සංක්‍රාන්ති ලිංගිකයන් සම්බන්ධයෙන් මෙරට සමාජයෙහි ඇතැම් කොටස් විසින් වෙනස් කොට සැලකීමත් එකී අයගේ අනන්‍යතාව අත්‍ය සමාජ කොට්ඨාසයන්ට සාපේක්ෂව පහත් අනන්‍යතාවක් බවටත් සළකමින් ක්‍රියා කරනුත් නිරීක්ෂණය කළ හැකි අතර එය යහපත් කාරුණික සමාජයක් ගොඩ නැගීම සම්බන්ධයෙන් පවත්නා බාධාවක් බව අපගේ අදහසයි. සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව පොදු සමාජයට අන්තර්ග්‍රහණය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර නොගැනීම හා එකී අයට සමාජය තුළ ගෞරවත්විතව දැවී ගෙවීමට අවශ්‍ය පරිසරය නිර්මාණය නොකිරීම තුළින් එකී සමාජ කොට්ඨාසය සමාජ, සෞඛ්‍ය සහ ආර්ථික ආදී අංශයන් අතින් පරිහානියකට ලක්වන බවත් මානසික වශයෙන් පවා ව්‍යාකූල තත්වයකට පත් වන බවත් පෙනී යයි.

විශේෂයෙන්ම මෙම ප්‍රජාව ලිංගික ශ්‍රමිකයන් වශයෙන් කටයුතු කිරීමෙහිලා වැඩි ප්‍රවණතාවක් පවත්නා අතර ලිංගික ශ්‍රමිකයන් වශයෙන් කටයුතු කරන සංක්‍රාන්ති ලිංගිකයන් හට එච්.අයි.වී. වෛරසය ආසාදනය වීමේ ප්‍රවණතාව කාන්තා ලිංගික ශ්‍රමිකයන්ට වඩා 09 ගුණයකින් ඉහළ බව **එක්සත් ජාතීන්ගේ එච්.අයි.වී./එඩ්ස් වැඩබසටහන (UNAIDS)** ආයතනය විසින් හිඳුන් කරන ලද වාර්තාවක දැක්වේ.¹⁵⁴ එමෙන්ම සංක්‍රාන්ති ලිංගික කාන්තාවන් හට එච්.අයි.වී. වෛරසය ආසාදනය වීමේ හැකියාව ප්‍රජනන ගතයාව සහිත වයස් කාණ්ඩයෙහි පසුවන අන් සියලු පුද්ගලයන්ට වඩා 49 ගුණයක් බව එම වාර්තාවෙහිම දැක්වේ.¹⁵⁵ එමෙන්ම මෙම ප්‍රජාව අතර මානසික රෝග ව්‍යාප්තියද සාපේක්ෂව ඉහළ බව වාර්තා වී තිබේ.¹⁵⁶ මෙම ප්‍රජාව අත්විඳින අගතින්හි බලපෑම හුදෙක් මෙම ප්‍රජාවට සීමා නොවන අතර එය පොදු සමාජයටද බලපානු ලබන කාරණයකි. එමෙන්ම අනෙකුත් රැකියාවන්ට යොමු වීමෙහිදී ඇති වන ගැටලු සහ නියමාකාර පිළිගැනීම නොලැබීම මගින් ද තවදුරටත් සංක්‍රාන්ති

¹⁵⁴ (Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS), 2014, p. 218)

¹⁵⁵ එනම් පිටු. 217

¹⁵⁶ (Anderssen et al., 2020)

ලිංගික ප්‍රජාව ලිංගික කර්මාන්තයන්ට යොමු වීමේ වැඩි නැඹුරුතාවක් දක්වන ආකාරයක් ද පෙනී යයි.

මෙරටට සාපේක්ෂව කලාපයෙහි බොහෝ රටවල් මෙම ප්‍රජාව කෙරෙහි සහනශීලී ආකල්පයක් දරමින් එකී ප්‍රජාවට අවශ්‍ය නෛතික පිළිගැනීම ලබා දී ඇත. ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් 2014 වර්ෂයෙහිදී ලබා දෙන ලද *ජාතික නීති සේවා අධිකාරිය වැදිරි ඉන්දිය ජනරජය*¹⁵⁷ නඩු තීන්දුවෙහි දී මෙම ප්‍රජාවට අවශ්‍ය නෛතික පිළිගැනීම ලබා දීමට අමතරව මෙම ප්‍රජාව කෙරෙහි සමාජයෙහි පවත්නා ආකල්ප වෙනස් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමටත් ඔවුන් හට අධ්‍යාපන සහ රැකියා අවස්ථා ලබා ගැනීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්තා වෙන් කිරීමටත් ආදී වශයෙන් පියවර ගැනීමට ඉන්දිය මධ්‍යම රජයට දැනුම් දෙන ලදී. මෙම නඩු තීන්දුවෙහි ආරම්භයේදී කේ. එස්. රාධකුණන් විනිසුරුවරයා විසින් සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව කෙරෙහි සඳහන් කර ඇති පහත කියමන මෙරට සන්දර්භයටද වැදගත් වේ.

“සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව මුහුණ දෙන කම්පනයන්, පීඩා සහ වේදනාවන් තේරුම් ගැනීම හෝ තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කිරීම හෝ එකී සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාවෙහි සාමාජිකයන් විශේෂයෙන්ම ස්වකීය ජෛව විද්‍යාත්මක ලිංගිකත්වයට ස්වකීය මනස සහ ශරීරය විසින්ම අධිනිවාසිකම් නොකියන අයවලුන් මුහුණ දෙන සහජ නැගීමේ අගය කිරීම අප සමාජය කලාතුරකින් පමණක් සිදු කරන දෙයකි. දුම්රිය ස්ථාන, බස් නැවතුම් පළවල්, පාසල්, රැකියා ස්ථාන, වෙළෙඳ සංකීර්ණ, සිනමාහල්, රෝහල් ආදී පොදු ස්ථානයන්හිදී අපගේ සමාජය විසින් නිතරම පාහේ සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව පරිහාසයට සහ පරිහවයට ලක් කරන අතර එකී අය ස්පර්ශ කළ නොහැකි අය වශයෙන් සලකමින් පසෙකට කරනු ලබයි. සමාජය එසේ සිදු කරනු ලබන්නේ විවිධ ලිංගික අනන්‍යතා අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීමට හෝ පිළිගැනීමට සමාජය අකැමැති වීම මගින් සදාචාරාත්මක අසමත් වීමක් හටගන්නා බවට වන කරුණු අමතක කරමින් ය. මෙකී අදහස අප විසින් වෙනස් කළ යුතු ය.”¹⁵⁸

එමෙන්ම බංග්ලාදේශයෙහි පවා හිස්ටරා නමින් උතුරු ඉන්දිය කලාපයෙහි හඳුන්වන සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාවට අදාළ නෛතික පිළිගැනීම 2013 වර්ෂයෙහි කැබිනට් තීරණයක් මගින් ලබා දී තිබේ.¹⁵⁹ මෙම ප්‍රජාවගේ අධිනිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව තවදුරටත් සිටින්නේ කලාපයෙහි අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව පසුගාමී ස්ථානයක බව කණගාටුවෙන් යුතුව සඳහන් කරන්නෙමු.

¹⁵⁷ National Legal Services Authority vs. Union of India, WRIT PETITION (CIVIL) NO.400 OF 2012

¹⁵⁸ “Seldom, our society realizes or cares to realize the trauma, agony and pain which the members of Transgender community undergo, nor appreciates the innate feelings of the members of the Transgender community, especially of those whose mind and body disown their biological sex. Our society often ridicules and abuses the Transgender community and in public places like railway stations, bus stands, schools, workplaces, malls, theatres, hospitals, they are sidelined and treated as untouchables, forgetting the fact that the moral failure lies in the society’s unwillingness to contain or embrace different gender identities and expressions, a mindset which we have to change.”

-National Legal Services Authority vs. Union of India, WRIT PETITION (CIVIL) NO.400 OF 2012

¹⁵⁹ (Karim, 2013)

මෙරට තුළ මෙම ජන කොට්ඨාසයෙහි යහපත වෙනුවෙන් ගත හැකි ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් දැනටමත් නිකුත් කර ඇති පොදු චක්‍රලේඛ අංක 01-34/2016 දරන “සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව සඳහා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පිළිගැනීම සඳහා වූ සහතිකය නිකුත් කිරීම”¹⁶⁰ යන මාදයෙන් යුත් චක්‍රලේඛයෙහි පවත්නා නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් විශේෂයෙන්ම එකී නිර්දේශයන් අතර පවත්නා සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාවට අයත් අයවලුන්ගේ අනන්‍යතාව පිළි ගැනීම සඳහා අනන්‍යතා සහතිකයක් අදාළ රාජ්‍ය ආයතන මගින් නිකුත් කිරීමටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

එමෙන්ම සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව කෙරෙහි සමාජයෙහි පවත්නා අගතිගාමී ආකල්ප වෙනස් කිරීමෙහි සහ එකී තැනැත්තන්ගේ සුභසාධනය පිණිස සුදුසු වැඩපිලිවෙළක් රාජ්‍ය මැදිහත් වීමෙන් සිදු කළ යුතු බවට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

¹⁶⁰ (සෞඛ්‍ය, සෞඛ්‍ය සහ දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය, 2016)

4 වන පරිච්ඡේදය

ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්ගේ තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් වන නිරීක්ෂණ කිහිපයක්

4.1 කාන්තාවන් කෙරෙහි විෂමව බලපවත්වන දේපළ උරුම නීතිය විසින් කාන්තාවන් කෙරෙහි සිදුවන අගතිගාමී බලපෑම

කොබෙල් සම්මානලාභි ඉන්දිය ආර්ථික විද්‍යාඥ අමාර්තස සෙන් විසින් කාන්තාවන් ආර්ථික ක්‍රියාවලියට සක්‍රීයව දායක වුවහොත් එනයිත්ම කාන්තාවන් සමස්ත සමාජය වෙතස් කිරීමේ ප්‍රමුඛ නියෝජිතයන් බවට පත්වන බව සඳහන් කර ඇති අතර එකී සක්‍රීය දායකත්වයට පවත්නා ප්‍රධාන බාධාවක් වන්නේ දේපළ අයිතිය සම්බන්ධයෙන් කාන්තාවන්ට පවත්නා බාධක බව ද දක්වනු ලැබ ඇත. එමෙන්ම කාන්තාවන්ගේ සක්‍රීයත්වය හුදෙක් කාන්තාවන්ට පමණක් නොව සමස්ත සමාජයටම සාධනීය අයුරින් බලපානු ලබන අනෙත්තරුව වාසිදායක සංසිද්ධියක් බව සඳහන් කර ඇත.

“අප ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලට හැරුණහොත් කාන්තාවන්ගේ සහභාගිත්වය මගින් විශාල වෙනසක් ඇති කළ හැකි බව පෙනී යයි. බොහෝ රටවල එදිනෙදා සිදුවන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලදී කාන්තාවන්ගේ සාපේක්ෂව අඩු සහභාගිත්වයට එක් හේතුවක් වන්නේ ආර්ථික සම්පත් සඳහා වන සාපේක්ෂව අඩු ප්‍රවේශයයි. සංවර්ධනය වන රටවල ඉඩම් සහ ප්‍රාග්ධන අයිතිය පවුලේ පුරුෂ සාමාජිකයන්ට වාසි සහගත ලෙස විශාල වශයෙන් පක්ෂග්‍රාහීව සැකසී ඇත. ඇපයට තැබිය හැකි සම්පත් නොමැති වීම මත සාමාන්‍යයෙන් කාන්තාවන්ට ඉතා කුඩා පරිමාණ වුවද ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීම සාපේක්ෂව අසීරු වී ඇත. කෙසේ වෙතත් පුරුෂ අයිතිය සම්බන්ධයෙන් වන සම්මත භාවිතාවන්ගෙන් සමාජ සැකසීම් ඉවත්ව යන කළ කාන්තාවන් හට ව්‍යාපාර සහ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සැහෙන දුරකට වන සාර්ථකත්වයක් සහිතව ග්‍රහණය කළ හැකි බවට බොහෝ සාක්ෂි පවතී. එමෙන්ම කාන්තාවන්ගේ සහභාගිත්වය මගින් කාන්තාවන්ට ආදායමක් ඇති වීම පමණක් නොව කාන්තාවගේ ඉහළ නගින සමාජ තත්වය සහ ස්වාධීනත්වය හේතුවෙන් සමාජීය ප්‍රතිලාභයන්ද ලැබෙන බව පෙනී යයි. (පෙර සාකච්ඡා කළ පරිදි මරණ සහ උපත් අනුපාතයන් පහළ යාම ඇතුළත්ව) එකී තත්වයන් යටතේ කාන්තාවන්ගේ ආර්ථික සහභාගිත්වය ඒ අර්ථයෙන්ම වන ප්‍රතිලාභයක් පමණක් නොව (පවුලේ තිරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලීන් තුළ කාන්තාවන්ට සැලකීමේදී දක්වන ලිංගික

පක්ෂග්‍රාහිතාවන් අඩුවීම වැනි සමීකර්මකාරණාද සමග) සමාජ පරිවර්තනයන් සඳහා වන ප්‍රධාන ආභාසයක් බවත් පෙනී යයි.¹⁶¹

ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් මැතකදි ලබා දෙන ලද හඬ තිත්දුවක් මගින් ද, අමාර්තස සෙන් විසින් සඳහන් කරන ලද කාන්තාවන් බලාත්මක වීම මගින් සමස්ත සමාජයටම අත්වන අනෙක්තස සාධනිය බලපෑම පිළිබඳව පහත පරිදි දක්වන ලදී.

“කාන්තාවන් තවදුරටත් සුභසාධන උපකාර ලබා ගන්නා පිරිසක් නොවන බවටත් කාන්තාවන් සාධනිය පරිවර්තනයන් සඳහා වන සක්‍රීය නියෝජිතයන් බවටත් පුරුෂයන් මෙන්ම කාන්තාවන් විසින්ද සලකනු ලබමින් පවතින අතර කාන්තාවන් තමන්ගේ පමණක් නොව පුරුෂයන්ගේද පිවිත වෙනස් කළ හැකි සමාජ පරිවර්තනයන්ගේ පවසම්පත්ත ප්‍රවර්ධකයන් වශයෙන්ද සැලකිය හැකි වේ. මේ වන විට වටහා ගනිමින් පවතින දෙයක් වන්නේ ආර්ථික වර්ධනය සහ කාන්තාවන්ගේ සවිබල ගැන්වීම අතර අනෙක්තස සහසමීකර්මයක් පවත්නා බවත් විශේෂයෙන්ම සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපන, ඉපයීම් අවස්ථා, අයිතිවාසිකම් සහ දේශපාලන සහභාගිත්වය ආදී සංවර්ධනයෙහි අංශයන් වෙත කාන්තාවන්ට අවතිර්ණ වීමේ හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම වශයෙන් ද අර්ථ නිරූපණය කළ හැකි බවත් ය.¹⁶²

ශ්‍රී ලංකාවෙහි කාන්තාවන් විසින් දේපළ අයිතිය දැරීම ඉතා අවම මට්ටමක පවතින අතර පෞද්ගලික ඉඩම් අතරින් 16% කගේ හිමිකාරිත්වය පමණක් කාන්තාවන් විසින් දරන බවට ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවක දැක්වේ.¹⁶³ මෙයාකාරයට ඉඩම් අයිතිය සීමා වීම කෘෂි කර්මාන්තයෙහි නියැලෙන සහ නියැලීමට අපේක්ෂිත කාන්තාවන්ට ඉඩම් අයිතිය හා බැඳි ඇති සහනාධාර, කෘෂි උපකරණ, ණය සහ වාරි පහසුකම් ආදිය ලබා ගැනීමට ද අගතිගාමී

¹⁶¹ “If we turn now to economic activities, women’s participation can -, also make a big difference. One reason for the relatively low participation of women in day-to-day economic affairs in many countries is a relative lack of access to economic resources. **The ownership of land and capital in the developing countries has tended to be very heavily biased in favor of the male members of the family.** It is typically much harder for a woman to start a business enterprise, even of a very modest size, given the lack of collateral resources. And yet there is plenty of evidence that whenever social arrangements depart from the standard practice of male ownership, women can seize business and economic initiative with much success. It is also clear that the result of women’s participation is not merely to generate income for women, but also to provide the social benefits that come from women’s enhanced status and independence (including the reduction of mortality and fertility rates, just discussed). The economic participation of women is, thus, both a reward on its own (with associated reduction of gender bias in the treatment of women in family decisions), and a major influence for social change in general.” (Sen, 1999, pp.200,201)

¹⁶² “No longer the passive recipients of welfare-enhancing help, women are increasingly seen, by men as well as women as active agents of change: the dynamic promoters of social transformation that can alter the lives of both women and men. It is now realised that there is a bidirectional relationship between economic development and women’s empowerment defined as improving the ability of women to access the constituents of development- in particular health, education, earning opportunities, rights, and political participation. - Richa Mishra vs State of Chhatisgarh & ors [Civil Appeal No. 274 of 2016]

¹⁶³ (Agriculture and Environment Statistics Division, 2002.), (Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2018, p. ix)

ආකාරයෙන් බලපා ඇත.¹⁶⁴ මෙයාකාරයට ඉතා අල්ප ඉඩම් හිමිකාරිත්වයක් කාන්තාවන් විසින් දරනු ලැබීමට මෙරට කාන්තාවන් විෂයෙහි ක්‍රියාත්මක විෂම නීතින් බලපා ඇති බව පැහැදිලිව පෙනී යන කාරණයකි. කාන්තාවන්ගේ දේපළ දැරීමේ අයිතිය ඇතුළත් අයිතිවාසිකම් විෂයෙහි වෙනස්කොට සැලකීම් නොතිබිය යුතු බවට **"1979 කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස්කොට සැලකීම් ඉවත් කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි"**¹⁶⁵ 01, 14 ආදී සම්මුති වගන්ති කිහිපයකම දක්වා තිබෙන බවද සඳහන් කළ යුතුව තිබේ.

සඳහන් කළ යුතු තවත් විශේෂිත කරුණක් වන්නේ කාන්තාවන් ආර්ථිකමය අතින් ස්වාධීනත්වය අත් කරගන්නා අවස්ථාවන්හිදී සහ දේපළ උරුමය අත්පත් කර ගන්නා අවස්ථාවන්හිදී එකී කාන්තාවන් ගෘහස්ත හා සම්පතමයන් අතින් වන ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක්වීමේ ඉඩ ප්‍රස්තාව අල්ප බවට පර්යේෂණ මගින් හෙළිදරව් වී තිබීමයි.¹⁶⁶ මේ තත්වය අනුව පෙනී යන්නේ ශ්‍රී ලංකාව වැනි කාන්තාවන්ට එරෙහි ගෘහස්ත ප්‍රචණ්ඩත්වය අධික රටක¹⁶⁷ කාන්තාවන්ගේ දේපළ උරුමය සීමා කිරීමේ නීතින්ගේ අඛණ්ඩත්වය සහ කාන්තා ශ්‍රම බලකායෙහි අල්පත්වය සමග ගෘහස්ත ප්‍රචණ්ඩත්වය අතර සබඳතාවයක් ඇති බව ය.

4.2 කාන්තාවන්ට විෂමව සැලකීමේ ප්‍රතිපත්තින් සහ ශ්‍රම බලකායට කාන්තාවන්ගේ පවත්නා අවම දායකත්වය

යම් රටක ආර්ථිකමය වශයෙන් සක්‍රීය වයස් කාණ්ඩයට ඇතුළත් කාන්තා ජනගහනයෙන් ශ්‍රම බලකායට දායකත්වය දෙනු ලබන කාන්තාවන් සංඛ්‍යාවෙහි අනුපාතය ශ්‍රම බලකායට සහභාගි වන කාන්තා අනුපාතය වශයෙන් සැලකේ. ආර්ථිකමය වශයෙන් අවම සක්‍රීය වයස් සීමාව ලෙස සැලකෙන්නේ වයස අවුරුදු 15 වේ.¹⁶⁸ විශේෂයෙන් සාක්ෂරතාව ඇතුළත්ව අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙහි ඉහළ දියුණුවක් සහිත රටක් වන මෙරට ශ්‍රම බලකායෙහි කාන්තා දායකත්වය අවම වීම ප්‍රශ්නකාරී ස්වභාවයක් බව සඳහන් කළ යුතුව තිබේ. 2016 වර්ෂය වන විට 36% ක් වශයෙන් පැවති මෙම ප්‍රතිශතය 2019 වර්ෂයෙහි 34.5% ක් වශයෙන් පහත වැටී 2021 වසරේ දෙවන කාර්තුවෙහි දී 30.9% ක් දක්වා වන ඓතිහාසික පහළ අගයක් ගෙන තිබේ.¹⁶⁹

¹⁶⁴ (Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2018, p.ix)
¹⁶⁵ The UN Convention on Elimination of All Forms of Discriminations Against Women, 1979
¹⁶⁶ (Anderson, 2021).
¹⁶⁷ (Department of Census and Statistics, Sri Lanka, 2020, p.1)
¹⁶⁸ (Department of Census and Statistics, 2020, p.8)
¹⁶⁹ (Department of Census and Statistics, 2021, p.1)

ශ්‍රී ලංකාවෙහි එසේ වුව ද ලෝකයෙහි කාන්තා ශ්‍රම බලකායට කාන්තාවන්ගේ දායකත්වයෙහි සාමාන්‍ය ප්‍රතිශතය 2019 වර්ෂය වන විට 47% ක් වැඩි අගයක පැවතුණි.¹⁷⁰

ආසියානු කලාපයේ පිහිටි තායිලන්තය වැනි රටක එය 2019 වර්ෂයේදී 59%ක් වැඩි ඉහළ අගයක් ගනී.¹⁷¹

තවද ශ්‍රී ලංකාවෙහි රැකියා විරහිත පුරුෂයන්ගේ ප්‍රතිශතය 2019 වර්ෂයෙහිදී 3.3% වන විට කාන්තාවන්ගේ එම ප්‍රතිශතය පුරුෂයන් මෙන් දෙගුණයකටත් වඩා ඉහළ අගයක් එනම් 7.4% ක ප්‍රතිශතයක් ගන්නා ලදී.¹⁷² තවද 2019 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාවෙහි කාන්තා සේවයෝජකයන්ගේ ප්‍රතිශතය 0.8% ක් ගනු ලබද්දී පුරුෂ සේවයෝජකයන්ගේ ප්‍රතිශතය 3.5% ක අගයක් ගන්නා ලදී.¹⁷³

ශ්‍රී ලංකාවෙහි කාන්තාවන් සමස්ත අධ්‍යාපන අංශයෙන් පිරිමින් හා සම මට්ටමක සිටින අතර තෘතීයික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීම අතින් කාන්තාවන් 64% ක පමණ ඉහළ අගයක් ගනී.¹⁷⁴ කාන්තාවන් හා පිරිමින් අතර ඥානන සහ ඥානන නොවන කුසලතා අතින් සැලකිය යුතු වෙනසක් නොපවතින පසුබිමක මෙරට කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකායට දක්වන අවම සහභාගිත්වය පිළිබඳව දිලේනි ගුණවර්ධන විසින් පහත පරිදි නිරීක්ෂණය කරනු ලැබ ඇත.

“ප්‍රතිඵලයන් දක්වා සිටින්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් හට පුරුෂයන්ට වඩා උසස් ඥානන නැකියාවන් (cognitive skill) පවත්නා බවත් වෙළෙඳපොළ විසින් ඉල්ලා සිටින ඥානන නොවන කුසලතා (non-cognitive skills) අවශ්‍ය රැකියාවන් සම්බන්ධයෙන් ද පුරුෂයන්ට වඩා විශාල වෙනස්කම් ඔවුන් නොදක්වනු ලබන බවත් ය. එසේ වුවත් දත්ත ප්‍රතිඵලයන් දක්වා සිටින්නේ වෙළෙඳපොළ විසින් පුරුෂයන්ට සහ කාන්තාවන්ට අසමාන පරිදි සලකනු ලබන බවත් පුරුෂයන් හට ඉහළ වේතනයන් ලැබෙන බවත් ය. එයට අමතරව ශ්‍රම වෙළෙඳපොළට ඇතුළත් වන්නන් සැලකීමේදී කාන්තාවන්ට වඩාත් ඉහළ ඥානන කුසලතා පැවතියද ඒ සඳහා ඔවුන් ප්‍රතිලාභයන් නොලබයි. එකී තත්වය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත් වීමක් අවශ්‍ය බවට පෙන්වා සිටී.”¹⁷⁵

දැරුවත් සහ වැඩිමහලු පවුලේ අයවලුන් රැකබලා ගැනීමේදී කාන්තාවන්ට පැවරෙන වැඩි වගකීම්, එකී කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ආයතනගත සහයක් ප්‍රමාණවත් පරිදි නොලැබීම, කාන්තාවන්

¹⁷⁰ (International Labour Organization, 2020, p.13)
¹⁷¹ (World Bank Group, 2021, p.2)
¹⁷² (Department of Census & Statistics, 2020, p.12)
¹⁷³ (Department of Census & Statistics, 2020, p.3)
¹⁷⁴ (University Grants Commission, 2020, p.22)

¹⁷⁵ *“The results indicate that women in Sri Lanka have higher measured cognitive skill than men, and are not very different than men in terms of possession of non-cognitive skills that the market values. Rather, the results show that the market treats men and women with the same skills differently: Men get paid more. In addition, among labor market entrants, although women have higher mean cognitive skills, they do not earn any returns to cognitive skills, suggesting a role for policy intervention in the labor market.”*
(Gunewardena, 2015, p.32)

සම්බන්ධයෙන් පවත්නා සමාජ සංස්කෘතික ආකල්පයන් ආදී හේතු ගණනාවක් කාන්තාවන් මෙයාකාරයට ජාතික ශ්‍රම බලකායෙන් විතැන් වීම කෙරෙහි බලපාන බව දක්වා තිබේ.¹⁷⁶

කාන්තා ශ්‍රම බලකාය ඉහළ නැංවීම මෙරට ආර්ථික සංවර්ධනය පිණිස ගත යුතු ප්‍රමුඛතම පියවරක් වශයෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් 2022 මාර්තු මස 25 වන දින ඉදිරිපත් කරන ලද 2021 වර්ෂය සඳහා මෙරටට අදාළ ස්වකීය කාර්ය මණ්ඩල වාර්තාව මගින් ද දක්වා ඇති බව පැවසිය යුතු වේ.¹⁷⁷

4.2.1 මෙරට මුස්ලිම් කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකායෙන් විතැන් වීමෙහි ඉතා ඉහළ ප්‍රතිශතය

ශ්‍රී ලංකාවෙහි ශ්‍රම බලකායට කාන්තාවන් දක්වන දායකත්වයෙහි සාමාන්‍ය අගය 34%ක් පමණ වුවද එය සියලු වාර්ගික කණ්ඩායම් හා සමානව නොපවතී. විශේෂයෙන්ම මුස්ලිම් කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකායට දක්වන දායකත්වය පවතින්නේ ඉතාම පහළ අගයක වන අතර ලෝක බැංකු දත්තයන්ට අනුව 2009 වර්ෂයෙහි 17%ක්ව පැවති එය 2015 වර්ෂය වන විට 15% ක් දක්වා පහත බැස තිබේ.¹⁷⁸ මෙය 1997 වසර තරම් ඈතකදී මල්හෝත්‍රා සහ ඩෙබෝරා යන පර්යේෂකයන් විසින් මෙරට තුළ සිදු කරන ලද සමීක්ෂණයකින් පහත පරිදි නිරීක්ෂණය වී තිබේ.

“කෙසේවෙතත් ප්‍රමාණික සාධකය මුස්ලිම් වාර්ගිකත්වය මගින් ඇති කරනු ලබන සෘණාත්මක භාවිතාව බව ඉතා පැහැදිලිව පෙනී යයි. සියලු තත්වයන් සමාන වුවද මුස්ලිම් සම්භවයක් සහිත තරුණ කාන්තාවන් සිංහල පසුබිමක් සහිත කාන්තාවන්ට වඩා ශ්‍රම බලකායෙහි නියුක්ත වීමට ඉඩ අඩුය. මෙම ප්‍රතිඵලය බලාපොරොත්තු වූ කරුණු හා සමපාත වීමක් දක්වනු ලබයි. ඓතිහාසිකව ශ්‍රී ලංකාවෙහි මෙම වාර්ගික කණ්ඩායමට අයත් සාමාජිකයන් කාන්තාවන්ගේ භූමිකාව සම්බන්ධයෙන් වඩාත් සාම්ප්‍රදායික ආකල්පයක් දරනු ලැබ ඇති අතර ස්වකීය නිවසකයන්ගෙන් පරිබාහිරව තරුණ කාන්තාවන්ගේ චලයතාව සම්බන්ධයෙන් වඩා වැඩි අවධානයක් ප්‍රදර්ශනය කර ඇත.”¹⁷⁹

මෙයට සමාන නිරීක්ෂණයක් රමණී ගුණතිලක විසින්ද 2013 වර්ෂයෙහි සිදු කර තිබේ.¹⁸⁰

¹⁷⁶ (Gunatilaka, 2013, p.44)

¹⁷⁷ (International Monetary Fund, 2022, p.43)

¹⁷⁸ (Solotaroff et al., 2020, pp.19,20)

¹⁷⁹ “The normative factor, however, is most clearly apparent in the negative effect of Moor ethnicity. All else being equal, young women of Moor origins are much less likely to be in the labor force when compared to women of Sinhalese background. This result is consistent with expectations. Historically, members of this ethnic group in Sri Lanka have had a more conservative attitude toward women’s roles and have exhibited greater concern about the mobility of young women outside of the household.” (Malhotra & Degraffs, 1997, p.387)

¹⁸⁰ (Gunatilaka, 2013, p.23)

මුස්ලිම් කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකායට දායකත්වය දැක්වීම අවම වුවද ශ්‍රම බලකායට අවතිර්ණ වී සිටින මුස්ලිම් කාන්තාවන් එක් රැකියාවන්හි කාර්යක්ෂමතාව නියැලෙන බවටත් ඔවුන්ගේ වාර්ගිකත්වය එක් රැකියාවන් පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි බල නොපාන බවත් ඉහත කී මල්හෝත්‍රා සහ ඩෙබෝරා යන පර්යේෂකයන් විසින් මෙරට තුළ සිදු කරන ලද සමීක්ෂණයෙන් පහත පරිදි නිරීක්ෂණය වී තිබේ.

“වාර්ගිකත්වය සම්බන්ධ ප්‍රතිඵලයන්ද සිත් ගන්නා සුලු අතර තරුණ, අවිවාහක මුස්ලිම් කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකාය තුළට අවතිර්ණ වීමේ ඉඩ ප්‍රස්තාව අවම වුවද වාර්ගිකත්වය ඔවුන්ගේ රැකියාව පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි සාමාන්‍යමත බලපෑමක් ඇති කර නොමැත. විය හැකි එක් පැහැදිලි කිරීමක් වන්නේ ශ්‍රම බලකායට අවතිර්ණ වන තරුණ මුස්ලිම් කාන්තාවන් ඉතා ඉහළින් අතිප්‍රේරිත, සුවිශේෂීව දක්ෂ, වඩාත් ස්වාධීන සහ/හෝ වඩාත් අඩු සාම්ප්‍රදායික පවුල්වලින් පැවත එම හේතුවෙන් ඒ වන විටත් තෝරාගෙන තිබීම විය හැකිය. එහෙයින් ඔවුන්ට ස්වකීය වාර්ගික පසුබිම මගින් තවදුරටත් රැකියා වෙළෙඳපොළ තුළ අවාසියක් අත් නොවේ.”¹⁸¹

කාන්තාවන් මෙයාකාරයට ජාතික ශ්‍රම බලකායෙන් විතැන් වීම හේතු ගණනාවක් නිසා සිදු වන බව ඉහත ද සඳහන් කළ නමුත් මුස්ලිම් කාන්තාව ජාතික සාමාන්‍යයට වඩා දෙගුණයකටත් වඩා අඩුවෙන් ශ්‍රම බලකායෙන් විතැන් වීම සඳහා බලපාන ප්‍රධානතම හේතුව ආගමික හා වාර්ගික බලපෑම් බව පෙනී යන අතර පර්යේෂකයන් අතරද මෙයට සමාන මතයක් පවතී.¹⁸²

4.3 දේශපාලන නියෝජනය අතින් ශ්‍රී ලංකේය කාන්තාව දක්වන අවම සහභාගිත්වය

1889 වර්ෂයෙහි ස්ථාපිත අන්තර් පාර්ලිමේන්තු සංගමය විසින් 2021 නොවැම්බර් මාසය සඳහා නිකුත් කර ඇති වර්ගීකරණය අනුව ශ්‍රී ලංකාවෙහි ජාතික පාර්ලිමේන්තු අතර කාන්තාවන්ගේ සහභාගිත්වය 5.4% ක පහළ අගයක් ගනී.¹⁸³ කාන්තා පාර්ලිමේන්තු නියෝජනයෙහි ලෝක සාමාන්‍යය 25% ක්¹⁸⁴ වන අතර ශ්‍රී ලංකාව ලෝක සාමාන්‍යයට වඩා පස් ගුණයක පමණ පහළ ස්ථානයක පසුවේ. ෮෦වල 193ක් අතරින් ශ්‍රී ලංකාව ස්ථානගත වන්නේ 179 වන ස්ථානයෙහිය. මෙම වර්ගීකරණය අනුව ශ්‍රී ලංකාවට පහතින් සිටින්නේ, ලෙබනනය, මාලදිවයින, කාටාර් රාජ්‍යය, නයිජීරියාව, හයිටිය වැනි ෮෦වල කිහිපයක් පමණි.¹⁸⁵ දකුණු ආසියානු සාමාන්‍ය පවා පවතින්නේ 17.6% ක සීමාවෙහි ය.¹⁸⁶

මෙම වර්ගීකරණය මගින් පවා පෙන්නුම් කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකාවෙහි කාන්තාවන් පොදුවේ ශ්‍රම බලකායෙන් පමණක් නොව තිරණ ගන්නා ක්‍රියාවලියෙන්ද බැහැර වී ඇති ආකාරයයි.

¹⁸¹ (Malhotra & Degraffs, 1997, p.388)

¹⁸² (Gunatilaka, 2013, pp.43,44)

¹⁸³ (Inter-Parliamentary Union, 2021)

¹⁸⁴ (Inter-Parliamentary Union, 2022)

¹⁸⁵ (Inter-Parliamentary Union, 2021)

¹⁸⁶ (Inter-Parliamentary Union., 2022)

විශේෂයෙන් කාන්තා ජන්ද අයිතියද, ඇතුළත් කරවන ජන්ද බලය 1931 වර්ෂයෙහි පටන් මෙරට තුළ අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වී ඇති පසුබිමක හා ලොව පළමු කාන්තා අගමැතිත්වය 1960 වර්ෂය වන විට ද, 1994 වර්ෂය වන විට එක් විධායක ජනාධිපතිත්වයකද, බිහි කර ඇති ශ්‍රී ලංකාවෙහි කාන්තාවන්ට දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයෙහි මෙයාකාර අවම නියෝජනයක් පැවතීම කණගාටුදායක බව කිව යුතුව තිබේ.

4.4 කාන්තාවට සම තැනද නිසි තැනද?

කාන්තා අයිතින් පිළිබඳව තනා කිරීමේදී කාන්තාවන්ට පුරුෂයන් හා සම තැනක් ලැබිය යුතුයැයි එක් මතයක් පවතින අතර සම තැන වෙනුවට කාන්තාවට ලැබිය යුත්තේ නිසි තැන බවට ප්‍රතිවිරුද්ධ මතයක් පවතී. එම මතවාදයන් ද්විත්වය ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායට පැවරී ඇති විෂය පථයට සෘජුවම සබඳතාවයක් දක්වනු ලබයි.

කාන්තාවට නිසි තැනක් ලබා දීම යනු සාපේක්ෂව වෙනස් විය හැකි දෙයකි. නිසි තැන යන්න විවිධ පුද්ගලයන්ගේ අදහස්, සිතූම් පැතුම්, සංස්කෘතික හා ආගමික පසුබිම ආදී කාරණා ගණනාවක් හේතුවෙන් වෙනස් වන යුලු නියවිත ස්වරූපයක් නොගන්නා සංකල්පයක් බව අපගේ මතය වේ. එක් පුද්ගලයෙකු විසින් නිසි තැන වශයෙන් අදහස් කරනු ලබන කාරණය තවත් පුද්ගලයෙකුට අනුව විෂමව සැලකීමක් විය හැකි ය.

උදාහරණයක් වශයෙන් උඩරට නීතිය අනුව බිරිඳ විසින් අනාවාරයෙහි යෙදීම පමණක් දීක්ෂකාදය සඳහා ප්‍රමාණවත් පදනමක් වුව ද සැමියා අනාවාරයෙහි යෙදීම පමණක් දීක්ෂකාදය ලබා දීම සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවේ. ඒ සඳහා අනාවාරය සමග දැඩි ක්‍රෑරත්වය සහ/හෝ ව්‍යතිචාරය ද සැමියා විසින් සිදු කළ යුතුව ඇත.¹⁸⁷ මෙය උඩරට නීතියෙහි අඛණ්ඩ පැවැත්ම වෙනුවෙන් තර්ක කරන්නෙකුට කාන්තාවට නිසි තැන දීම බවට දැක්විය හැකි ය.

අතිතයෙහි මෙරට සිටි ඇතැමෙකුට පහත්යැයි සම්මත කුලයක කාන්තාවන්ට උඩුකය වැසෙන පරිදි ඇඳුම් ඇඳීමට ඉඩ නොදීම කාන්තාවට නිසි තැන දීමක් බවට දැක්වීමට හැකිව තිබුණි.

ඇෆ්ගනිස්ථානයෙහි වර්තමාන තල්ලෝන් පාලකයන්ට අනුව ගැහැනු දරුවන්ට ද්විතීයික අධ්‍යාපනය තහනම් කිරීම කාන්තාවට නිසි තැන ලබා දීම වන අතර 1996 - 2001 වර්ෂයන් අතර වරටෙහි සිටි තල්ලෝන් පාලකයන්ට අනුව නම් ගැහැනු දරුවන්ට කවර හෝ පාසල් අධ්‍යාපනයක් ලබා නොදීම කාන්තාවට නිසි තැන ලබා දීම විය.¹⁸⁸

¹⁸⁷ 1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දීක්ෂකාද ආඥා පනතෙහි 32 වන වගන්තිය

¹⁸⁸ (Williams & Hamodani, 2021)

මෙයාකාරයට කාන්තාවට නිසි තැන ලබා දීම යන සංකල්පය තාර්කිකව සිත් ගන්නා සුලු සහ ආකර්ෂණීය වුව ද එකී සංකල්පය අවිනිශ්චිත බවත් එමගින් කාන්තාව වඩාත් තර්ජිත තත්වයකට පත් කළ හැකි බවත් අපගේ මතය වේ.

කාන්තාවට සම තැන දීම යන සංකල්පය ද අවභාවිත විය හැකි බවත් එමගින් සම තැන ඉක්මවා ගොස් අභවය පරිදි විශේෂ තැනක් අයැදීම දක්වාම එකී සංකල්පය විවිධ අගතිගාමී අරමුණු සහිත පාර්ශ්ව විසින් යොදා ගත හැකි බවටත් වන කාරණය අපි ප්‍රතික්ෂේප නොකරන්නෙමු. නමුත් අවංක අරමුණු මත යොදා ගතහොත් සම තැන යන සංකල්පය වඩා නිශ්චිත බවත් එමගින් කාන්තාව වඩා ආරක්ෂිත තත්වයකට පත්කරන බවත් අපගේ මතය වන අතර පුරුෂයන් හා සම ස්ථානයන්හි සිටි කාන්තාවන් බොහෝ දෙනෙකු තමන්ගේ සම ස්ථානයට සාධාරණය ඉෂ්ට කර ඇති බවත් පැවසීමට කැමැත්තෙමු.

ලොව පළමු අගමැතිනිය බිනි කළ රට මෙරට බවත් එම අගමැතිනිය විසින් හමුදා කුමන්ත්‍රණයන්හි පටන් දිවයින පුරා පැතිර ගිය තරුණ කැරළි ආදී අභියෝග ගණනාවකට සාර්ථකව පමණක් නොව මානව ගුණ දහමී අනිමී කර නොගනිමින් මුහුණ දුන් බවත් සිහිපත් කරනු කැමැත්තෙමු.

තවදුරටත් කිව යුතු කරුණක් වන්නේ රටක සමාජ, ආර්ථික සහ දේශපාලන ස්ථායීතාවත් එම රට ස්වකීය කාන්තා ප්‍රජාවට දක්වන සැලකිල්ලත් අතර අනන්‍යතා සබඳතාවක් පවත්නා බව ය. කාන්තාවන් පහත් කොට සළකනු ලබන රටවල ආර්ථික සහ සමාජීය අතින් පරිහානි ලක්ෂණ දෘශ්‍යමාන වනවා පමණක් නොව සිවිල් යුද්ධ ආදී ප්‍රවණ්ඩත්වයන්ටද, ගොදුරු වන බවට රටවල් ගණනාවක සමාජ, ආර්ථික දත්ත සහ දේශපාලන තත්වයන් එම රටවල්වල කාන්තාවන්ගේ තත්වයන් පිළිබඳව සිදුකරන ලද පුළුල් සංසන්දනාත්මක පර්යේෂණයක ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශයට පත් කරමින් ද **ඉනොනෝමිස්ට් (The Economist)** සඟරාව පසුගිය වසරෙහි සඳහන් කරන ලදී. එම වාර්තාවෙහි දැක්වෙන පහත ප්‍රකාශය මෙහි දැක්වීම වැදගත් යැයි සිතමු.

“යම් ජාතියක් ශාපයට ලක්වීමෙහි අතිවාර්ධ ක්‍රමවේදය වශයෙන් පෙනී යන්නේ එම ජාතියෙහි කාන්තාවන් පහත් කොට සැලකීමයි.”¹⁸⁹

ඒ අනුව කාන්තාවට සම තැන ලැබිය යුතුය යන ආකල්පයෙහි සිටිමින් මෙම වාර්තාව පිළියෙළ කළ බව පැවසීමට කැමැත්තෙමු.

¹⁸⁹ “It seems as if the surest way to curse one’s nation is to subordinate its women,” (The Economist, 2021)

74

5 වන පරිච්ඡේදය

සමාජය අන්තවාදයනට යොමු කරන ප්‍රවණතාවන් කිහිපයක්

5.1 පූර්ණ වශයෙන් මුහුණ ආවරණය කරන ඇඳුම් පැළඳුම් තහනම් කිරීම

ආගමික අර්ථයකින් සම්පූර්ණ ශරීරය ආවරණය කොට පොදු ස්ථානයන්ට අවතීර්ණ වීම මෙරට තුළ පමණක් නොව ලොව අන් රටවලද ඉමහත් ආන්දෝලනයකට ලක්ව පවතින කාරණයක් වේ. 2019 අප්‍රේල් මස 21වන දින සිදුවූ ත්‍රස්ත ප්‍රහාරයෙන් අනතුරුව කෙටි කලකට ශ්‍රී ලංකාවෙහි එයාකාරට පොදු ස්ථානයන්හි හැසිරීම තහනම් කරනු ලැබුවද මේ වන විට එම තහනම ඉවත්ව ගොස් ඇත.

මෙයාකාරට සම්පූර්ණ ශරීරයම ආවරණය කිරීම මගින් එකී ඇඳුම් පැළඳ සිටින්නාගේ අනන්‍යතාව කවරක්දැයි හඳුනාගත නොහැකි වීමෙන් ඔබ්බට යන සමාජ ප්‍රශ්න ඇති කරන බව අපගේ අදහසයි. විශේෂයෙන්ම බොහෝ කාන්තාවන් මෙවන් ඇඳුම් ඇඳීමට ස්වේච්ඡාවෙන් යොමු වීමට වඩා මුස්ලිම් සමාජයෙහි අන්තවාදී කොටස් තුළින් එල්ල වන පීඩනය මත එයාකාරයට යොමු වන බව පෙනී යයි. එමෙන්ම මෙවන් ඇඳුම් පැළඳුම් මගින් කාන්තාවන් පසුගාමී සහ පහත් සමාජ තත්වයකට තල්ලු කර දමන බවත් පොදු සමාජයට අන්තර්ග්‍රහණය වීමට මෙවන් කාන්තාවන්ට දුෂ්කර බවත් පෙනී යන දෙයකි.

මෙවන් ඇඳුම් ඇඳීමෙහි ව්‍යාජ්‍ය බව මුස්ලිම් සමාජය අන්තවාදී ප්‍රවණතාවන්ට යොමු වීමට සමගාමීව ඉහළ යන බව පැහැදිලිව පෙනී යන කරුණකි.

මෙරට මුස්ලිම් සමාජය අන්තවාදී මාවතකට අවතීර්ණ කරවීමෙහිලා සමස්ත ලංකා ජම්මුඛයතුල් උලමා සභාව විසින් සිදු කර ඇති ප්‍රමුඛ කාර්ය භාරයෙහිම දිගුවක් වශයෙන් මෙවන් ඇඳුම් මුස්ලිම් කාන්තාවන් මත පැනවීමේ විශාල වැඩකොටසක් එම සභාව විසින් සිදු කර ඇත. එකී සභාව විසින් නිකුත් කර ඇති ෆත්වා අංක 008/F/ACJU/2009 දරන “මුස්ලිම් කාන්තාවන්ගේ ඇඳුම හා සම්බන්ධ ආගමික නියමය”¹⁹⁰ යන මාතෘකාවෙන් යුත් ෆත්වා ටීච්‍රියෙහි පහත සඳහන් පරිදි දක්වා තිබේ.

“ඉහත කී වැඩියන්ගෙන් පැහැදිලිව පෙනී යන්නේ කාන්තාවන් ස්වකීය සැරසිලි සඟවා ගත යුතු බව ය. එහෙයින් මුහුණ, අත් සහ සම්පූර්ණ ශරීරයම වසා ගැනීම අවශ්‍ය වේ. බහුතරයක් විද්වතුන්ගේ

¹⁹⁰ Religious ruling concerning the attire of the Muslim women

අදහසද මෙයම වේ. කෙසේවෙතත් යළයකර්මයන්, සාක්ෂි ලබා දෙන අවස්ථාවන්, විවාහ යෝජනාවන්හිදී තරුණිය දැක බලා ගන්නා අවස්ථා, ආරක්ෂක මුරකපොළවලදී හඳුනා ගැනීමේ දැඩි අවශ්‍යතාව ආදියෙහිදී සුදුසු පරිදි ශරීරය නිරාවරණය කිරීමට ශාරීර්‍යවේදී සීමා තුළ ඉඩ ප්‍රස්තාව පවතී.

ඇතැම් විද්වතුන්ගේ මතය වන්නේ මුහුණ සහ අතේ මැණික් කටුව නිරාවරණය කළ හැකි බවත් ශරීරයෙහි ඉතිරි කොටස් ආවරණය කළ යුතු බවත් ය. කෙසේ වෙතත් අශිලාවාර භාවිතාවන් පෘථුලව පවත්නා වර්තමාන සන්දර්භයන් ආකර්ෂණය සඳහා මුලිකම හේතුව කාන්තාවගේ මුහුණ විමත් තුළ මුහුණ සහ මැණික් කටුවද ඇතුළත් සම්පූර්ණ ශරීරයම වසා ගැනීම කාන්තාවන්ට අනිවාර්ය වේ.¹⁹¹

සමස්ත ලංකා ජම්ඉයියතුල් උලමා සභාව විසින් නිකුත් කර ඇති මෙම ආගමික නියමය අනුව මුහුණ පමණක් නොව මැණික් කටුව තෙක් සමස්ත ශරීරයම වැසීම අනිවාර්ය කොට ඇති අතර මෙරට තිබෙන ප්‍රමුඛතම මුස්ලිම් ආගමික සංවිධානය විසින් නිකුත් කර ඇති මෙම නියමය මුස්ලිම් කාන්තාවන් විෂයෙහි පමණක් නොව සමස්ත මුස්ලිම් සමාජයටම අගතිගාමී බලපෑමක් එල්ල කර තිබේ.

මෙවන් ඇඳුම් පැළඳුම් හේතුවෙන් මුස්ලිම් කාන්තාවන් සහ අන්‍ය වාර්ගික හා ආගමික ප්‍රජාවන් සමග පැවතිය යුතු සහසම්බන්ධය පමණක් නොව සාමාන්‍ය පුද්ගලාත්තර සබඳතාවන් ද දුර්වල කරන අතර අන්‍ය වාර්ගික හා ආගමික ප්‍රජාවන් හා මුස්ලිම් ප්‍රජාව අතර අගතිගාමී ආතතින් ගොඩ නැගීමෙහි ද විශාල ඉඩ ප්‍රස්තාවක් පවතී.

විශේෂයෙන්ම පියුනිසියාව¹⁹² වැනි මුස්ලිම් බහුතරයක් වෙසෙන රටවල පටන් ප්‍රංශය¹⁹³ වැනි බටහිර රටවල් දක්වා රටවල් ගණනාවක් විසින් මෙයාකාර ඇඳුම් පැළඳීම තහනම් කොට ඇති බවද සඳහන් කළ යුතුව තිබේ. තවද 2020 පෙබරවාරි මස 19 වන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර ඇති ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ආංශික අධීක්ෂණ කාරක සභා වාර්තාව මගින් ද මෙයාකාර ඇඳුම් පැළඳුම් තහනම් කිරීමට නිර්දේශ කර ඇති අතර ඒ සඳහා දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය සංශෝධනය කිරීමට ද නිර්දේශ කර ඇත.¹⁹⁴

¹⁹¹ It is very clear from the above Verses, that women should conceal their adornment. Thus, concealing the face, hands and the complete body is a necessity. This is the opinion of majority of the scholars. However, to expose sufficient amount of the body on certain occasions like: surgical operation, giving testimony, seeing the girl during marriage proposals, strict need of identification at security checkpoints, are permissible within the limits of the Shariah.
Some scholars are of the opinion that the face and wrists could be revealed, and the rest of the body should be covered. However, in the context of the present situation, where immorality is widespread; and the fact that the face of woman is the main cause of attraction, it will be incumbent upon women to cover the whole body, including the face and the wrists.
(All Ceylon Jamiyyathul Ulama, 2009)

¹⁹² (Al Jazeera, 2019)
¹⁹³ (Silverstein, 2020)
¹⁹⁴ (ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව, 2020. පිටු 30)

මෙහි තත්වයන් යටතේ යොමුව ඇවයවන වැඩි ව්‍යතිරේකී තත්වයන් හැරුණු කොට අනන්‍යතාව හඳුනා ගත නොහැකි ආකාරයෙන් පූර්ණ වශයෙන් මුහුණ ආවරණය කරන ඇඳුම් පැළඳුම් පැළඳ පොදු ස්ථානයන්හි ගැවසීම නීතියෙන් තහනම් කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

5.2 හමුල් සහතිකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ දැනටමත් දී ඇති නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම

හමුල් සහතිකය සහිත භාණ්ඩ වෙන් කොට හඳුනා ගැනීම අසීරු වීම මගින් මුස්ලිම් නොවන අන්‍ය ආගමික හා වාර්ගික කණ්ඩායම්වලට අසාධාරණයක් සිදුවන බවට පුළුල් මතයක් පවතින අතර එය සාධාරණ මතයක් බව අපට ද පෙනී යයි. හමුල් සහතිකකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් පුළුල් නිර්දේශ ගණනාවක් 2020 පෙබරවාරි මස 19 වන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර ඇති ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ආංශික අධීක්ෂණ කාරක සභා වාර්තාවෙහි සඳහන් වන අතර ඉන් එක් නිර්දේශයක් වන්නේ වෙළඳසැල් තුළ හමුල් සහතිකය සහිත භාණ්ඩ සහ එම භාණ්ඩයටම අදාළ හමුල් සහතිකය නොමැති භාණ්ඩ වෙන්ව තබා පාරිභෝගිකයන්ට මිලදී ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම වේ. හමුල් සහතිකකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් එකී වාර්තාව මගින් ලබා දී ඇති එම නිර්දේශය ඇතුළත් අන්‍ය නිර්දේශයන් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් ද පිළිගනු ලැබේ.¹⁹⁵

ඒ අනුව හමුල් සහතිකකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් 2020 පෙබරවාරි මස 19වන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර ඇති ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ආංශික අධීක්ෂණ කාරක සභා වාර්තාවෙහි සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

5.3 වහාම අත්තවාදය සහ එය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ආගමික නියමයන් මගින් සිදු කර ඇති ඇතැම් බලපෑම්

වහාමවාදය වශයෙන් පොදුවෙහි හැඳින්වෙන මතවාදය 18 වන සියවසෙහි වර්තමාන සෞදී අරාබියාව වශයෙන් හැඳින්වෙන කලාපයෙහි හටගත් ඒකදේවවාදය ඉතා දැඩිසේ අනුගමනය කිරීම අරමුණු කරගත්තක් සේ සැලකේ. එම මතවාදයෙහි ආරම්භකයා ලෙස සැලකෙන මුහම්මද් ඉබින් අබ්දුල්

¹⁹⁵(ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව, 2020, පිටු 119)

වහාබියේ නමින් එම මතවාදය නම් කරනු ලැබුවද 18 වන සියවසට පෙර පවා දෘඩ ඒකදේවවාදී පිළිවෙත් ඉස්ලාමය පැතිර ගිය භූමිකි පැවති බව පෙනී යන දෙයකි. කෙසේවෙතත් වහාබිවාදය මගින් ඒකදේවවාදය සහ ඉස්ලාමය වත් පිළිවෙත් ඉතා දැඩි සහ අනම්ය ආකාරයකින් අනුගමනය කිරීම තුළ එකී මතවාදය පිළිගන්නා ඉස්ලාමය සමාජය අන්තවාදී මාවතකට අවතීර්ණ කරනු ලැබේ. 20 වන සහ 21 වන සියවස්හි ඉස්ලාමය සමාජයන් ගිලගත් තුස්තවාදී ප්‍රවණතාවන්ගේ පදනම මෙම වහාබි අන්තවාදය මගින් සපයනු ලැබ ඇත.

වහාබිවාදයෙහි එක් මූලික අංගයක් වන්නේ මුල් කාලීන ඉස්ලාමයයැයි වහාබිවාදීන් විසින් පිළිගනු ලබන ඉස්ලාම් මතවාදයන්ගෙන් සුළුතම හෝ විතැන්වන්නන්ට එල්ල කරනු ලබන දැඩි විරෝධයයි. විශේෂයෙන්ම සූරි වයයෙන් හැඳින්වෙන ආධ්‍යාත්මිකත්වය අරමුණු කොටගත් ගුඩවාදී ඉස්ලාමය සම්ප්‍රදාය කෙරෙහි මෙම මතවාදීන් වෙතින් දැඩි විරෝධයක් එල්ල වේ.

අබ්දුල් වහාබි විසින් ද ස්වකීය ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපාරය මගින් ඉලක්ක කරනු ලැබූ එක් ඇදහිලි පද්ධතියක් වූයේ නජ්ඩ් කලාපයෙහි එවකට පැතිර පැවති ඉස්ලාමය මුනිවරුන් සහ එකී මුනිවරුන්ගේ සොහොන් වන්දනාමාන කරන සූරි ආගමික සම්ප්‍රදායයි.

මෙරට තුළ ද සූරි වයයෙන් හැඳින්වෙන ඉස්ලාමය සම්ප්‍රදාය විවිධ ස්වරූපයෙන් අනුගමනය කරනු ලබන විශාල මුස්ලිම් ප්‍රජාවක් දිවි ගෙවන අතර 20 වන සියවසෙහි ආරම්භය වන විට මෙරට සිටි මුස්ලිම් ප්‍රජාවගෙන් සාතියය බහුතරයක් සූරි දහම අදහන්නවුන් බවට මෙරට පුරා පැතිර පවතින එකී දහමට අයත් මුනිවරුන්ගේ සොහොන් ප්‍රමාණය නිරීක්ෂණය කිරීමෙහිදී නියමනය කළ හැකිය.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය නැගෙනහිර පළාතේ සිදු කරනු ලැබූ මහජන හමුම්වලදී එකී සූරි ප්‍රජාවට අයත් කාතාන්කුඩියෙහි සහ කල්මුණේ ප්‍රදේශයෙහි පවත්නා මුස්ලිම් සිද්ධස්ථානයන්හි ද මහජන හමුම්වේ පවත්වන ලද අතර ඒ අතරින් අල්හාජ් අබ්දුල් පවාඩා ආලිම් වලියුල්ලා හාරය විසින් කාතාන්කුඩියෙහිදී පවත්වා ගෙන යනු ලබන සිද්ධස්ථානයෙහිදී එකී හාරය පවත්වාගෙන යනු ලබන සූරි ප්‍රජාව කාලාන්තරයක් පුරා මුහුණ දී සිටින ගැටලුවක් පිළිබඳව සාකච්ඡාවට බඳුන් විය. එකී ප්‍රජාවගේ නායකයා වන අල්හාජ් ඒ. අබ්දුර් රවුෆ් මිස්බිහි බාහාජ් මවුලවිවරයා සහ ඔහු විසින් නායකත්වය දෙනු ලබන සූරි ප්‍රජාව ඉස්ලාමය හැර ගිය වුන් (මුර්දන්වරුන්) බවට ප්‍රකාශ කරමින් සමස්ත ලංකා ජම්ඉයිදතුල් උලමා සභාව විසින් 1979 අප්‍රේල් 01වන දානමින් යුතුව නිකුත් කර ඇති ආගමික නියමය (ෆත්වා) මගින් එකී ප්‍රජාව දැඩි සේ තර්ජනයට සහ අපහසුතාවන්ට ලක්ව ඇති බවට මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හමුවෙහි එකී ප්‍රජාව නියෝජනය කරන බොහෝ දෙනෙකු විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී.¹⁹⁶

එකී ආගමික නියමයෙහි එක් අංගයක් වන්නේ ඉස්ලාමය හැර යන්නවුන්ට දඩුවම මරණය බවට එකී නියමයෙහි පිටු අංක 20 හි දක්වා තිබීම ය. මෙකී ආගමික නියමය හේතුවෙන් කාලාන්තරයක් පුරා අන්තවාදීන් කෙරෙහි එල්ලවූ ප්‍රවණත්වයන්ට ස්වකීය ප්‍රජාවට මුහුණ දීමට සිදුවූ බව එකී ප්‍රජාව

¹⁹⁶ එකී ආගමික නියමය සහ එහි ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය ඇමුණුම් අංක 11 වයයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

නියෝජනය කරන භාගයේ මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හමුවෙහි කරුණු දක්වා සිටින ලදී.

උදාහරණයක් වශයෙන් කාන්තන්කුඩි ප්‍රදේශයෙහි ව්‍යාප්ත වෙමින් පැවති වනාඩි අන්තවාදයෙහි ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරයක් ඉෂ්ට කරනු ලැබූ සභාරාන් හමිමි විසින් නායකත්වය දෙනු ලැබූ ජාතික තවුහිඩි ජමාත් සංවිධානය විසින් 2017 වර්ෂයෙහිදී කාන්තන්කුඩියෙහි අලියාර් හන්දියෙහිදී මෙම සුභ ප්‍රජාව සමග ප්‍රවණ්ඩ ගැටුමක් ඇති කරගන්නා ලද අතර ඉන් තුවාල ලැබුවෝ ගණනාවක්ද සිටියහ. සභාරාන් හමිමියේ ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියාවලියෙහි එක් සන්ධිස්ථානයක් ලෙස සැලකෙන්නේ එම සිද්ධියයි.

මෙම ජන ප්‍රජාවගේ මතවාද ඉස්ලාමීය ප්‍රධාන ධාරාව සමග ගැටෙන බවට පැවසුන ද කාලාන්තරයක් පුරා සාමකාමීව දිවිගෙවන එවන් විශාල ජන ප්‍රජාවක් ඉස්ලාමය හැර ගියවුන් ලෙස සඳහන් කිරීම සහ ඊට අදාළ දැඩුවමී පිළිබඳව සඳහන් කිරීම මගින් එකී ප්‍රජාව බරපතල ආකාරයෙන් තර්ජනයට ලක් කොට ඇත. එමෙන්ම එවන් ආගමික නියමයන් මගින් එම ප්‍රජාවෙන් පරිබාහිර මෙරට මුස්ලිම් මහා සමාජයද අන්තවාදය දෙසට තල්ලු කර දැමීමක් සිදුව ඇති බවත් එය සමස්ත ජාතික ආරක්ෂාවටම තර්ජනයක් එල්ල කරනු ලබන බවත් පෙනී යන දෙයකි. උදාහරණයකට මෙම සුභ ප්‍රජාව පළමුවෙන්ම ඉලක්ක කරගනිමින් ප්‍රහාර එල්ල කිරීම ආරම්භ කරන ලද සභාරාන් හමිමි වැන්නවුන්ගේ අවසාන ඉලක්කය මෙරට පොදු ජනතාව බවට පත්වීම පෙන්වා දිය හැකිය. එමෙන්ම සභාරාන් හමිමි ගෙන ගිය අන්තවාදී ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් පළමුවෙන්ම මෙරට ආරක්ෂක බලධාරීන් දැනුවත් කරනු ලැබූ අයවලුන් අතර මෙම සුභ ප්‍රජාව සිටින බව ප්‍රකට කරුණකි.

සමස්ත ලංකා ජම්මුගියතුල් උලමා සභාව විසින් නිකුත් කර ඇති 1979 අප්‍රේල් 01වන දාතමින් යුත් ආගමික නියමය සෘජුවම මෙරට පුරවැසි කණ්ඩායමක් කෙරෙහි මරණීය තර්ජනයක් එල්ල කරනු ලබන බවත් සමස්තයක් වශයෙන් එමගින් මෙරට පුරවැසියන් පිරිසකගේ ආගමික අයිතින් අසාධාරණ අයුරින් අභියෝගයට ලක් කොට ඇති බවත් එකී පුරවැසියන් මෙරට මහා සමාජයෙන් විතැන් කොට සමාජීය වශයෙන් කොන් කිරීමට ලක් කොට ඇති බවත් එකී සමස්ත ක්‍රියාවලියෙහි තාර්කික අවසානය වශයෙන් මෙරට ජාතික ආරක්ෂාව කෙරෙහිද බරපතල තර්ජනයක් එල්ල කොට ඇති බවත් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි අදහස වේ.

ඒ අනුව සමස්ත ලංකා ජම්මුගියතුල් උලමා සභාව විසින් නිකුත් කර ඇති 1979 අප්‍රේල් 01වන දාතමින් යුත් එකී ආගමික නියමය පූර්ණ වශයෙන් ඉවත් කිරීමට එකී සභාවට ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයා සහ/හෝ අන්‍ය සුදුසු බලධාරියෙකු මගින් දැනුම් දිය යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

එමෙන්ම මෙම ආගමික නියමය පමණක් නොව මෙම වාර්තාවෙහි අන්තර්ගත සඳහන් කර ඇති මෙරට මුස්ලිම් කාන්තාවන්ට පූර්ණ වශයෙන් සිරුර ආවරණය කරගැනීමට නියම කරන ලද ආගමික නියමය ආදිය ඇතුළත්ව සමස්ත ලංකා ජම්මුගියතුල් උලමා සභාව කවර හෝ නියාමනයක් රහිතව ආගමික නියමයන් නිකුත් කිරීම මගින් මෙරට මුස්ලිම් සමාජය අන්තවාදය දෙසට ඇද දැමීමට විශාල කාර්යයක් ඉෂ්ට කර ඇති බව පෙනී යන දෙයකි. මෙයාකාරයට මුස්ලිම් ආගමික විශතුන් වශයෙන්

හැඳින්වෙන විශාල පිරිසක් විසින් වරින් වර නියාමනයක් රහිතව ගත්වා වශයෙන් ආගමික නියමයන් නිකුත් කිරීම ලෝකයෙහි අන්‍ය රටවලටද තර්ජනයක් එල්ල කර ඇති අතර ඇතැම් ආගමික වියතුන් විසින් නිදහස් මතධාරී ලේඛකයන් ඝාතනය කිරීම සහ එකී අයට ශාරීරික තර්ජන එල්ල කිරීම,¹⁹⁷ සිවිල් ජනතාව වෙත මරාගෙන මැරෙන ප්‍රහාර එල්ල කිරීම ආදිය ඉලක්ක කරමින්ද¹⁹⁸ මෙවන් ආගමික නියමයන් නිකුත් කර තිබේ.

එකී තත්වය යටතේ කවර හෝ ඉස්ලාමීය ආගමික වියතෙක් හෝ ආගමික සංවිධානයක් විසින් ගත්වා නමින් හැඳින්වෙන ආගමික නියමයන් අත්තවාදයන්ට අනුබල දෙන අයුරින් සහ සමාජ ඒකාබද්ධතාවට හානි ගෙන දෙන අයුරින් නිකුත් කිරීම තහනම් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

5.4 අයටා සහ සද්‍යවාරාත්මක නොවන අයුරින් ක්‍රියාත්මක අන්‍යාගමිකරණය තහනම් කිරීම

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය සිදු කළ බොහෝ මහජන හමුවීම්වලදී සද්‍යවාරාත්මක නොවන අයුරින් පුද්ගලයන් ලවා ආගම් වෙනස් කරවීමේ ව්‍යාපාරයන් පිළිබඳ මහජනතාව වෙතින් පුළුල් අදහස් දැක්වීම් ලැබුණු අතර විශේෂයෙන්ම උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් ද්විත්වයෙහි සහ මධ්‍යම පළාතෙහි මෙම ක්‍රියාවලීන් පුළුල් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන බව පෙනී යන ලදී. එමෙන්ම කාලාන්තරයක් පුරා මෙරට පැවති පුද්ගල දරිද්‍රතාවන් ඉල්ක්ක කරගනිමින් සිදු කරනු ලබන අන්‍යාගමිකරණ ක්‍රියාවලීන් 2004 දෙසැම්බර් මස පැමිණි සුනාමි ව්‍යසනයත් සමග තවදුරටත් ව්‍යාප්ත වී ඇති සෙයක් පෙනී යයි.

විශේෂයෙන්ම පුද්ගලයන්ගේ දරිද්‍රතාව උපයෝගී කරගනිමින් විවිධ ආර්ථික වරප්‍රසාද ලබා දෙමින් අන්‍යාගමිකරණයට ලක් කිරීම පිළිබඳ නිදර්ශන ගණනාවක් මහජනතාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී ප්‍රදේශයෙහි රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ සෘජු සහ වක්‍ර උපකාරද මෙම ව්‍යාපාරයන් සඳහා ලැබෙන බවට කරුණු සඳහන් කරන ලදී.

මෙම අන්‍යාගමිකරණය පුළුල් වශයෙන් බෞද්ධ සහ හින්දු ප්‍රජාවන් ඉලක්ක කර ගනිමින් මුලධර්මවාදී ක්‍රිස්තියානි නිකායන් සහ මුස්ලිම් අත්තවාදී කණ්ඩායම් විසින් සිදු කරනු ලබන අතර මෙම කටයුතු සඳහා ප්‍රධාන ධාරාවෙහි කතෝලික ප්‍රජාව සහ සාම්ප්‍රදායික මුස්ලිම් ප්‍රජාවන් වෙතින් සැලකිය යුතු සහයක් නොලැබෙන බව පෙනී යන කරුණකි. මෙවන් සද්‍යවාරාත්මක නොවන අයුරින් සිදු කරගෙන යනු ලබන අන්‍යාගමිකරණයට එරෙහිව කොළඹ අගරදගුරු අති උතුම් මැල්කම් රංජිත් කාදින්දල්ගමා

¹⁹⁷ (The Times of India, 2006)
¹⁹⁸ (Raghavan & Warrick, 2017)

පවා අදහස් දක්වා ඇති බවටත් එකී ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ විමර්ශනයක් පවත්වන ලෙසටත් එතුමා ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කර ඇති බවටත් සඳහන් කරනු කැමැත්තෙනු.¹⁹⁹ විශේෂයෙන්ම මෙයාකාරයට අයවා අනන්‍යාගමීකරණය යොදා ගනු ලබන පාර්ශ්වයන් සියල්ලන්ම පාහේ ප්‍රධාන ධාරාවෙහි ආගමික සම්ප්‍රදායන්ගෙන් බැහැරව අන්තවාදී ස්වරූපයක් ගන්නා කණ්ඩායම් බව පෙනී යයි.

පසුගිය දිනෙක බඩල්ගම ප්‍රදේශයෙන් වාර්තා වූ රෝගී දරුවෙකුට අවයව ප්‍රතිකාර ලබා දීම පැහැර හරිමින් රෝග සුවය පතා යාඤා කිරීම වැනි සිද්ධි පසුගිය කාලය පුරා මෙරටින් වාර්තා වන ලද අතර අයවා සහ සදාචාරාත්මක නොවන අයුරින් අනන්‍යාගමීකරණය යොදා ගනු ලබන්නේද මෙවැනි කණ්ඩායම් වේ.²⁰⁰

තවද මෙවන් අනන්‍යාගමීකරණයන් මුස්ලිම් අන්තවාදීන් විසින්ද ස්වකීය අගතිගාමී අරමුණු සඳහා යොදා ගන්නා බව පාස්කු ප්‍රහාරය හා සම්බන්ධව සඳහන් වූ පුලස්තිනි මහේන්ද්‍රන් තරුණියගේ උදාහරණයෙන් පෙනී යයි. දෙමළ භික්ෂු භක්තික තරුණියක වූ ඇයව ආදර සබඳතාවයක් මාර්ගයෙන් ඇයගේ පවුලෙන් වෙන් කොට ඉස්ලාම් ආගමට හරවනු ලැබූ අතර එකී තරුණිය අදාළ ප්‍රහාරයට සම්බන්ධ වූ මරාගෙන මැරෙන බෝම්බකරුවෙකු වූ මොහොමඩ් හස්තුන් යන අය විසින් විවාහ කරගත් බව පැවසේ.²⁰¹ ඇයට සිදු වූ මෙම අවසානාවන්ත ඉරණම සහ සිරියාවෙහි සහ ඉරාකයෙහි අයිවස් සංවිධානය විසින් ස්වකීය සටන්කරුවන් වෙත ලබා දුන් කාන්තාවන්ගේ ඉරණම අතර කණගාටුදායක අයුරින් සමානතා දිස් වේ.

මෙම කටයුතු හේතුවෙන් එකම ගම්මානයෙහි පමණක් නොව එකම පවුලේ පවා විවිධ ගැටුම් ඇතිව ඇති බව පෙනී යන දෙයකි. විශේෂයෙන්ම මෙවන් අනන්‍යාගමීකරණයන්ට එරෙහිව බෞද්ධ සහ භික්ෂු ප්‍රජාවන් තුළින් පමණක් නොව කතෝලික ප්‍රජාව වෙතින්ද දැඩි විරෝධයක් එල්ල වන අතර එමගින් අදාළ ප්‍රදේශයන්හි ජන කණ්ඩායම් අතර පැවතිය යුතු සමගියට ද බාධා එල්ල වෙමින් පවතී. එමෙන්ම ජනවර්ග හා ආගමික කණ්ඩායම් අතර සැලකිය යුතු මට්ටමේ ආතතින් නිර්මාණය වෙමින් පවතී.

මෙරට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 10 වන ව්‍යවස්ථාවෙහි ප්‍රතිපාදන මගින් සෑම තැනැත්තෙකුටම ආගමික නිදහස තහවුරු කර දී ඇති අතර 14 (ඉ) අනු ව්‍යවස්ථාව මගින් ස්වකීය ආගම ඉගැන්වීමෙන් ප්‍රකාශ කිරීමෙහි නිදහස ද තහවුරු කර දී ඇත. කෙසේවෙතත් මෙම නිදහස යම් ආගමික විශ්වාසයක් පිළිබඳව පැහැදීමක් ඇති කරවීමෙන් සහ ඉන් පසු එකී ආගමට යොමු වීමෙන් ඔබ්බට යමින් ආර්ථික සහ අන්‍ය වරප්‍රසාදයන් ලබා දීම මගින් අනන්‍යාගමීකරණයට යොමු කිරීම දක්වා විහිදී යන නිදහසක් නොවිය යුතු බව අපගේ අදහසයි. විශේෂයෙන්ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 15

¹⁹⁹ (Perera, 2021)
²⁰⁰ (ගමගේ, එස්., & කීර්ති ඩබ්, 2022)
²⁰¹ (Rathindra, 2020)

(7) අනු ව්‍යවස්ථාව මගින් 14 වන ව්‍යවස්ථාවට පහවා ඇති සීමාවන්ට ඉහත කරුණද ඇතුළත් බව අපගේ අදහසයි.

තවද මෙරට ව්‍යවස්ථාවෙහි 14 (ඉ) අනු ව්‍යවස්ථාව මගින් දක්වා ඇති මූලික අයිතිවාසිකම් ආගම ඉගැන්වීම මගින් ප්‍රකාශ කිරීමෙහි නිදහසට මිස ආගම් ප්‍රචාරණය තෙක් නොවිභිදෙන බවද පෙනී යයි. යොකෝවාගේ සාක්ෂිකරුවන් නැමැති ක්‍රිස්තියානි ඉවැන්ජලික නිකායෙහි සාමාජිකයන් හට නිවෙස්වලට යමින් ස්වකීය ආගම ප්‍රචාරණය කිරීමට මෙරට ව්‍යවස්ථාවෙහි ප්‍රතිපාදන මගින් සුරක්ෂිත මූලික අයිතිවාසිකමක් පවතින්නේ ද, යන්න පිළිබඳව ප්‍රසන්න ජයවර්ධන ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවරයා විසින් **කරැවලගස්වැව විද්‍යාලයේ ස්වර්ණා මංජුලා සහ තවත් අයෙකු එදිරිව වි. පී. ජේ. පුෂ්පකුමාර සහ තවත් අය** නඩුවෙහිදී පහත පරිදි අදහස් දක්වනු ලැබ ඇත.

“ලෝකික රාජ්‍යයක් වන ඉන්දියාවෙහි ව්‍යවස්ථාව විසින් ආගමක් “පැතිරවීමේ” අයිතිය ලබා දෙනු ලැබුවද අපගේ ව්‍යවස්ථාව විසින් වයාකාර අයිතියක් ලබා දෙනු නොලබයි. අපගේ ව්‍යවස්ථා සම්පාදකයන් විසින් ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවද, ව්‍යවස්ථා සම්පාදකයෙහිදී සැලකිල්ලට භාජනය කරන්නට ඇති බවට කවර හෝ සැකයක් නොමැති වුව ද, අපගේ ව්‍යවස්ථා සම්පාදකයන් විසින් ආගමක් හෝ විශ්වාසයක් “පැතිරවීමේ” අයිතිය ලබා නොදීමටත් ආගමක් හෝ විශ්වාසයක් “ඉගැන්වීමේ” වඩාත් සීමාසහිත සහ පුද්ගලික අයිතිය පමණක් ලබා දීමටත් තීරණය කර ඇති බවත් පෙනී යයි. එකී තීරණය සඳහා බහු වාර්ගික, බහු ආගමික සහ ආර්ථිකව විෂමව වේගයෙන් වර්ධනය වන ජනගහනයක් සහිත භූගෝලීයව කුඩා රටක ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී බිඳවැටීමට ද ලක්වූ සමාජ ඒකාබද්ධතාව සහ සුභදතාව රැකගැනීමෙහි ඉතා වැදගත් පියවර ගැනීම වැනි හේතු පවතින්නට ඇත. කණගාටුවට කාරණයක් වන්නේ සමාජ ඒකාබද්ධතාවය සහ සුභදතාවය දෙදො යාම හේතුවෙන් සිදුව ඇති බිහිසුණු ප්‍රතිවිපාකයන් පිළිබඳ පාඩම් ගණනාවක් අපගේ ඉතිහාසයෙහි පැවතීමයි. එමෙන්ම ප්‍රකටව පෙනෙන පරිදි ලෝකික ඉන්දියාවෙහි මෙන් නොව ශ්‍රී ලංකාවෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 09 වන ව්‍යවස්ථාව මගින් බුදු දහමට ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ලබා දීමෙහි වගකීම ජන රජයට පවරා දී තිබීමද අපගේ ව්‍යවස්ථා සම්පාදකයන්ගේ මනසෙහි පවතින්නට ඇත. කවර තත්වයක් යටතේ වුව ද මෙම අධිකරණයෙහි වගකීම වන්නේ ව්‍යවස්ථාව ආරක්ෂා කරමින් එහි ප්‍රතිපාදකයන් බලාත්මක කිරීම වන අතර අපගේ ව්‍යවස්ථාව වර්තමානයෙහි පවත්නා ආකාරයට අනුව මෙරට පුරවැසියන් හට ස්වකීය ආගම හෝ විශ්වාසයක් “පැතිරවීමේ” ව්‍යවස්ථාව මගින් ආරක්ෂිත අයිතියක් නොමැත.”²⁰²

²⁰² Although the Constitution of India, which is a secular State, confers the right to “propagate” a religion, our Constitution does not. The Constitution of India would have, undoubtedly been considered by the drafters of our Constitution and, having done so, they appear to have taken a considered decision to omit granting a right to “propagate” religion or beliefs in Sri Lanka and to grant only a more private and confined right to “teach” religion or beliefs. There could have been reasons for that decision, including the vital importance of taking measures to preserve social harmony and amity, which have proved to be fragile at times, in a geographically small country with a rapidly growing population which is multi-ethnic, multi-religious and economically disparate. Regrettably, there have been many lessons in our history, of the horrendous consequences of fractures in social harmony and amity. The drafters of our Constitution may have also had in their minds, that, unlike in avowedly secular India, Article 9 of our Constitution vests in the Republic, a duty to give Buddhism the foremost

මෙවන් සදාචාරාත්මක නොවන ක්‍රියාවලීන් මගින් සමාජයෙහි අත්‍යවශ්‍යයෙන් පැවතිය යුතු ආගමික සහජීවනයට මෙන්ම සමාජීය සමතුලිතතාවට තර්ජනයක් එල්ල කරනු ලබන බවත් ප්‍රධාන ධාරාවෙහි ආගමික සම්ප්‍රදායන්ගෙන් බැහැරව පවත්නා මෙවන් ආගමික කල්ලි විසින් විවිධ සමාජ විරෝධී ක්‍රියාවලීන්ගේ පටන් තුස්තවාදී ව්‍යාපාර දක්වා අවශ්‍ය වන සරු තෝතැනි තීර්මාණය කරන බවත් අපගේ අදහසයි.

මෙම ක්‍රියාවලීන් හේතුවෙන් මෙරට සමාජයට විශේෂයෙන්ම බෞද්ධ සමාජයට එල්ල වන බලපෑම පිළිබඳව සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය විසින් 2009 වර්ෂයෙහි ඉදිරිපත් කරන ලද කොමිෂන් සභා වාර්තාවෙහි පුළුල්ව සාකච්චාවට බඳුන් කොට ඇති බවද සඳහන් කිරීමට කැමැත්තෙමු.²⁰³ තවද සදාචාරාත්මක නොවන අයුරින් සිදුවන අත්‍යාගමිකරණය පිළිබඳ කතිකාවත නිදහස ලැබීමට පෙර පටන්ම මෙරට තුළ පැවති බවත් 1956 බෞද්ධ තොරතුරු පරීක්ෂක වාර්තාව එකී කතිකාවතෙහි එක් සන්ධිස්ථානයක් ලකුණු කර සිටින බවත් සඳහන් කිරීමට කැමැත්තෙමු.²⁰⁴ මෙම අත්‍යාගමික ක්‍රියාදාමයන් හා ඒවායෙහි අගතිගාමී බලපෑම පිළිබඳව සමාජය තුළ පුළුල් වශයෙන් කතිකාවට බඳුන් කළ පූජ්‍ය ගංගොඩවිල සෝම හිමියන්ගේ අපවත්වීමෙන් අනතුරුව අවස්ථා කිහිපයකදීම මේ සම්බන්ධ පහත් කෙටුම්පත් ආදිය ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවද ඒ කිසිවක් පාර්ලිමේන්තුව තුළ සම්මත කර ගත නොහැකි විය.

මෙයාකාර පහත් කිහිපයක් ඉන්දියාවෙහි ප්‍රාන්ත කිහිපයකම ක්‍රියාත්මක වන අතර ඔරිස්සා සහ මධ්‍ය ප්‍රදේශ් ප්‍රාන්තයන් විසින් ගෙන එනු ලැබූ එවන් පහත් ද්විත්වයක් ඉන්දිය ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල බව සඳහන් කරමින් ඉන්දිය අගවිනිසුරු ඒ. එන්. රේ විසින් *පූජ්‍ය ස්වාමිස්වරාජ් චෛරිච් මධ්‍ය ප්‍රදේශය* හඬුවෙහිදී පහත පරිදි සඳහන් කර ඇත.

මෙම අර්ථයෙන් 25(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි "පැතිරවීම" යන අදහස යොදා ගෙන ඇති බව අපට කවර හෝ සැකයක් නොමැත. එකී ව්‍යවස්ථාව ලබා දෙනු ලබන්නේ යමෙක්ව තමන්ගේ ආගමට හරවා ගැනීමේ අයිතිය නොව යමෙකුගේ ආගමෙහි ශික්ෂාවන් පෙන්වා දෙමින් එකී ආගම ප්‍රචාරණය කිරීමේ හෝ පැතිරවීමේ අයිතියයි. මතකයෙහි තබා ගත යුතු කරුණක් වන්නේ 25(1) ව්‍යවස්ථාව මගින් කිසියම් එක් ආගමක අනුගාමිකයන්ට සීමා නොවී සෑම පුරවැසියෙකුටම "නෘද සාක්ෂියෙහි නිදහස" ලබා දී ඇති බව ය. එයාකාරයට උපකල්පනය කළ හැක්කේ යමෙකුට තමන්ගේ ආගමට තවත් පුද්ගලයෙකු හරවා ගැනීමට මූලික අයිතිවාසිකමක් නොමැති බව ය. මන්ද යත් යමෙක් ස්වකීය ආගමෙහි ශික්ෂාවන් ප්‍රචාරණය කිරීම හෝ පැතිර වීම වෙනුවට සවේතනිකවම තවත් අයෙකුට

place. 37 In any event, the duty of this Court is to uphold and give effect to the Constitution and as our Constitution now stands, the citizens of this country do not possess a constitutionally protected freedom to "propagate" their religion or beliefs.
 - Karuwalagaswewa Vidanelage Swarna Manjula and another vs. V.P.J. Pushpakumara and others S.C. F.R. No. 241/14, pp.36,37

²⁰³ (සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය, 2009)
²⁰⁴ (බෞද්ධ තොරතුරු පරීක්ෂක සභාව, 1956)

ස්වකීය ආගමට හරවා ගැනීමට යත්න දරන්නේ නම් එය සෑම පුරවැසියෙකුටම අයිතියැයි තහවුරු කර ඇති "නෘද සාක්ෂියෙහි නිදහස" සමග සටන්කය වන බැවිනි.²⁰⁵

ඒ අනුව අයටා සහ සදාචාරත්මක නොවන අයුරින් අනන්‍යාගමිකරණය වැළැක්වීම සඳහා මෙරට තුළ ද සුදුසු නීතියක් ගෙන ආ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. එවන් නීතියක් ආර්ථික හෝ අන්‍ය බලපෑම්වලින් තොරව කිසියම් අයෙකුට ස්ව කැමැත්තෙන් වෙනත් ආගමකට එක් වීමට සවත්තා අයිතියට බාධා එල්ල නොවන පරිද්දෙන් සහ මෙරට ආගමික ප්‍රජාවන්ගේ ආගමික නිදහසට බාධා වන පරිද්ද එකී නීතිය අවහාසිත කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාවන් නොසැලැසෙන පරිද්දෙන් වන ප්‍රතිපාදන ඇතුළත්ව ගෙන ආ යුතු බවට ද වැඩිදුරටත් නිර්දේශ කරන්නෙමු.

5.5 මෙරට පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය සහ විෂය මාලාවන් පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් සහ ජාතික ඒකාබද්ධතාවක් සිසුන් තුළ ගොඩනැගෙන පරිද්දෙන් නිර්මාණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවෙහි ඇතිවූ ජාතික පරිහානිය කෙරෙහි මෙරට අධ්‍යාපන ක්‍රමවේදය ද සෘජු දායකත්වයක් දක්වා ඇති බව නොරහසකි. නිදහස් අධ්‍යාපනය පිළිබඳව මෙරට තුළ සාඩම්බර කතිකාවතක් පැවතිය ද එහි නිර්මාතෘවරුන් අපේක්ෂා කළ ස්වරූපයෙහි එලයන් නිදහස් අධ්‍යාපනය මගින් මෙරට තුළ ජනිත වී නොමැති බව පැහැදිලිව පෙනී යන කරුණකි. එමෙන්ම මෙරට අධ්‍යාපන විෂය මාලා නූතන අවශ්‍යතාවන්ට ගැලපෙන ආකාරයට සකස් වී නොමැති බවත් විශේෂයෙන්ම විද්‍යා සහ ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපන ව්‍යාප්තිය පසුගාමී තැනක පවත්නා බවත් පෙනී යයි.

එමෙන්ම සංවර්ධිත රටවල තෘතීයික අධ්‍යාපනයට සිසුන්ගේ යොමු වීම සාමාන්‍යයෙන් 50 % ක පමණ ඉහළ අගයක් ගනු ලැබුව ද මෙරට තුළ ද්විතීයික අධ්‍යාපනයෙහි නිරත වන සිසුන්ගෙන් තෘතීයික අධ්‍යාපනයට යොමු වන්නේ 20 % ක පමණ පිරිසකි. එමෙන්ම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වන සිසුන්ගෙන් තෘතීයික අධ්‍යාපනයට යොමු වන සිසුන් ප්‍රමාණය පවතින්නේ තවදුරටත් අඩු මට්ටමකය.

²⁰⁵ "We have no doubt that it is in this sense, that the word 'propagate' has been used in Article 25 (1), for what the Article grants is not the right to convert another person to one's own religion, but to transmit or spread one's religion by an exposition of its tenets. It has to be remembered that Article 25 (1) guarantees "freedom of conscience" to every citizen, and not merely to the followers of one particular religion, and that, in turn, postulates that there is no fundamental right to convert another person to one's own religion because if a person purposely undertakes the conversion of another person to his religion, as distinguished from his effort to transmit or spread the tenets of his religion, that would impinge on the "freedom of conscience" guaranteed to all the citizens of the country alike."

- Rev Stanislaus vs. Madhya Pradesh 1977 SCR (2) 611

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි විෂය පථය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ වැනි පුළුල් විෂයක් ආමන්ත්‍රණය කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවන බව පෙනී යන්නේ වුව ද මෙරට අධ්‍යාපනයෙහි විෂය මාලාවන් පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් ගොඩනැගෙන පරිදි නිර්මාණය විය යුතු බවට දැක්වීමට කැමැත්තෙමු. විශේෂයෙන්ම ඉතිහාසය සහ ආගමික විෂයන් පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් ගොඩනැගෙන පරිදි නැවත සමාලෝචනය කිරීමක් සිදු කළ යුතු බවට අප අදහස් කරන්නෙමු. එමෙන්ම මෙරට ඉස්ලාම් ධර්මය ඉගැන්වීමට අදාළ පාසල් පෙළ පොත්හි තිබූ ජාතික ඒකබද්ධතාවට සහ අනන්‍යතාවට හානිවන ස්වරූපයෙහි ඉගැන්වීම් පිළිබඳ 2022 අප්‍රේල් 24 වන දිනැති වාර්තාවක් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයාට මේ වන විට ලබා දී බව ද සඳහන් කරනු ලැබේ.²⁰⁶

මෙවන් තත්වයක් යටතේ මෙරට පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය සහ විෂය මාලාවන් පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් සහ ජාතික ඒකබද්ධතාවක් සිසුන් තුළ ගොඩනැගෙන පරිදි නිර්මාණය කළ යුතු බවට ද ඒ සඳහා වන ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් ඉතිහාස සහ ආගමික විෂයන්ගේ සැකැස්ම සහ අන්තර්ගතය නැවත සමාලෝචනය කිරීමට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

ආගම ඉගැන්වීම මූලිකාංගය කරගත් පොදු අධ්‍යාපනය ද්විතියික කොට සලකන අධ්‍යාපන ආයතන වෙනුවට සියලු දරුවන්ට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය මගින් අනුමත විෂය නිර්දේශයන්ගෙන් සංයුක්ත පොදු අධ්‍යාපනයක් ලබා දීම අනිවාර්ය කිරීමට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

5.6 වාර්ගික, ආගමික සහ ප්‍රාදේශීය පදනම්වලින් දේශපාලන පක්ෂ ලියාපදිංචි කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම තහනම් කිරීම

මෙරට දේශපාලන ධාරාව කාලාන්තරයක් පුරා වාර්ගික සහ ආගමික පදනමක පැවති බවත් දේශපාලන කටයුතු කෙරෙහි වාර්ගික සහ ආගමික හැඟීම් බලවත් සහ තිබූ ආකාරයෙන් උපයෝගී කරගත් බවත් නොරහසකි. එකී වාර්ගික සහ ආගමික බෙදුම් රේඛා ඔස්සේ පටු දේශපාලනයක් සිදු කිරීම හේතුවෙන් මෙරට ගෙවා ඇති වන්දිය අතිමහත්ය. මෙකී තත්වය යටතේ වාර්ගික, ආගමික සහ ප්‍රාදේශීය පදනම් මත දේශපාලන පක්ෂ හම් කිරීම සහ ප්‍රතිපත්ති පවත්වාගෙන යාම තහනම් කිරීම සිදු කිරීමේ සහ පවත්නා දේශපාලන පක්ෂයන්ගේ ද නාමයන් සහ ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය කර එකී පක්ෂ පොදු ජාතික අනන්‍යතාවකට ගොනු කිරීමට ද කාලීන සහ ජාතික අවශ්‍යතාවයක් පැන නැගී ඇත.

²⁰⁶ ඇමුණුම් අංක 12

2020 පෙබරවාරි මස 19 වන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර ඇති ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ආර්ථික අධීක්ෂණ කාරක සභා වාර්තාව මගින් ද මෙම අවශ්‍යතාව පිළිබඳව සාකච්ඡා කොට තීරණය ඉදිරිපත් කර ඇත. එමෙන්ම මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මේ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලබන බවට වරින් වර සඳහන් කර සිටියද 1981 අංක 01 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පනත මගින් එකී බලතල හිසි පරිදි එකී කොමිෂන් සභාවට ලබා දීම තුළින් මෙම කටයුත්ත වඩාත් සාක්ෂාත් කරගත හැකි වනු ඇති බව අපගේ මතය වේ.

මේ අනුව වාර්ගික, ආගමික සහ ප්‍රාදේශීය පදනම් මත දේශපාලන පක්ෂ ලියාපදිංචි කිරීම, පවත්වාගෙන යාම, පක්ෂ ව්‍යවස්ථා සම්මත කරගැනීම තහනම් කරමින් 1981 අංක 01 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පනත සංශෝධනය කිරීමට තීරණය කරනු ලබන අතර පවත්නා දේශපාලන පක්ෂයන්ට ද නිශ්චිත කාල පරාසයක් තුළ පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් නිරූපණය වන ආකාරයට පරිවර්තනය වීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්තාව ලබා දීමටත් එකී කාල පරාසය තුළ අවශ්‍ය වෙනස් වීම් සිදු කිරීම පැහැර හරින දේශපාලන පක්ෂයන්ගේ ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීමටත් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට බලය ලබා දිය යුතු බවට ද තීරණය කරනු ලැබේ.

6 වන පරිච්ඡේදය

නීතිය ක්‍රියාත්මක වීමේදී පවත්නා විෂමතා

6.1 බලය, ධනය සහ අකාර්යක්ෂමතාව වැනි අගතිගාමී සාධක හමුවේ එක රටක්, එක නීතියක් සංකල්පය ශ්‍රී ලංකාව තුළ නීති පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම

පෙර සඳහන් කළ අයුරින් එක රටක් එක නීතියක් සංකල්පය ස්වරූප දෙකක් ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක වේ. එක් ස්වරූපයක් වන්නේ නීතිය තුළ විෂමතා නොමැති වීම වන අතර එකී ස්වරූපය සම්බන්ධයෙන් මෙම වාර්තාවෙහි කරුණු සඳහන් කරන ලදී. අනෙක් ස්වරූපය වන්නේ නීතිය ක්‍රියාත්මක වීමෙහිදී නීතිය අභිමුඛව සිටින පුද්ගලයාගේ ධනය, දේශපාලන බලය, සමාජ තත්වය, ජාතිය, ආගම යනාදී කාරණා සැලකිල්ලට නොගෙන නීතිය සාධාරණව ක්‍රියාත්මක වීමයි.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හමුවෙහි කරුණු දැක්වූ බොහෝ දෙනෙකු මෙරට නීතිය සෑම අයෙකුටම සමානව සැලකිල්ලක් දක්වමින් ක්‍රියාත්මක නොවන බවට අදහස් දක්වන ලදී. එම අදහස මෙරට සමාජයෙහි පොදුවේ පවත්නා සහ දැන ගන්නාවක් තිස්සේ මෙරට ජන මතයේ තදින් තැන්පත්ව ඇති දෙයක් වේ. සමාජයෙහි පොදුවෙහි එවන් අදහසක් පැවතීම මෙරට නීතියෙහි ආධිපත්‍යයට එල්ල වන බරපතල අභියෝගයක් වන බවත් එමගින් මෙරට රාජ්‍යය සෑම අංශයක් ඔස්සේම පොදුවේ දුර්වල කිරීමක් සිදු කරනු ලබන බවත් අපගේ අදහස වේ.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය මධ්‍යම පළාතේ සිදු කරනු ලැබූ මහජන හමුවීම්වලදී ද විශේෂයෙන් වතු ආශ්‍රිත දුටු පුජාව තමන් හට රජයේ ඉඩම් ගැනීමේ පටන් යුක්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම දක්වාම විවිධ අකටයුතුකම් සිදුවන බව දක්වා සිටින ලදී. වාර්ගික හේදයකින් තොරව එය මෙරට අනන්‍ය දිළිඳු පුජාවන් ද මුහුණ පාන තත්වයක් බව අපට පෙනී යන දෙයකි.

නිදහසින් පසු මෙරට දේශපාලනය මූල්‍යමය දූෂණයන්, කාතන ඇතුළත් ප්‍රවණ්ඩත්වයන් ආදී බරපතල විෂමාචාරයන්ගෙන් පිරී ඉතිරි ගිය ද ඒ සම්බන්ධ චෝදනාවන් එල්ලවූ දේශපාලකයන් මෙරට අධිකරණ පද්ධතිය තුළින් වැරදිකරුවන් වූ අවස්ථා ඉතාම අල්පයක් බව පෙනී යන දෙයකි. මින් ඇතැම් වැරදි සඳහා ඉහළ පෙළේ දේශපාලකයන් සම්බන්ධ බවට බැලූ බැල්මට පෙනෙන සාක්ෂි ද පැවති සහ පවතින බව ද නොරහසකි. අධිකරණයට අපහාස කිරීම වැනි දේශපාලනයෙහිදී අදහස් පළ කිරීම හා සම්බන්ධිත චෝදනාවන්ට වැරදිකරුවන් වූ දේශපාලකයන් කැරුණු කොට පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී හෝ ඉන් ඉහළ තලයන්හි සිටි දේශපාලකයන් වෙනත් බරපතල වැරදි සඳහා සිර දඬුවම් විඳි

අවස්ථා ඉතාම අල්ප බව නිදහසින් පසු ගතවූ දශක සහ දෙස බැඳු විට කැපී පෙනෙන ආකාරයෙන් දැකිය හැකි කරුණකි. දේශපාලකයන්ට එල්ල වූ බරපතල චෝදනාවන්ගේ ප්‍රමාණය හා සාපේක්ෂිතව බැඳු කල ඉතාමත්ම අල්පයක් වන එකී චෝදනාවන්ට වැරදිකරුවන් වූ දේශපාලකයන්ගේ සංඛ්‍යාව මගින් පෙන්නුම් කෙරෙන්නේ මෙරට යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලිය බරපතල ආකාරයෙන් බිඳ වැටී ඇති බව ය.

දේශපාලකයන් පමණක් නොව සමාගම් ප්‍රධානීන්, නිලධාරීන් ආදී වශයෙන් ධනය සහ බලය කේන්ද්‍රගත වූ විශාල පිරිසක් මෙරට තුළ සිටිය ද එම පැළැන්තියෙහි අයවලුන් ද වරදකට දැඹුවම් විඳින අවස්ථා සාපේක්ෂව අල්ප බව කරුණු දෙස සැලකිල්ලෙන් බැඳු විට පෙනී යන දෙයකි. දේශපාලනඥයන් සහ අන්‍ය බලවතුන්ට මෙතරම් අපරාධ චෝදනා ප්‍රමාණයක් එල්ල වී මෙතරම් අඩු පිරිසක් වැරදිකරුවන් බවට පත් වීම ඉතාම අස්වාභාවික බව පැවසිය යුතුව තිබේ.

මෙම තත්වය මතු පරපුර තුළ පවත්නා තමන් කවරාකාර පුරවැසියන් වශයෙන් මෙරට තුළ කටයුතු කළ යුතුදැයි යන අදහසට පවා අගතියාමී බලපෑමක් එල්ල කරනු ලබන බව පෙනී යයි.

මෙම තත්වයට දේශපාලන මැදිහත් වීම්, අධිකරණයන්හි පවත්නා යුක්තිය පසිඳුලීමෙහි දුබලතා, අධිකරණයෙහි ස්වාධීනත්වයට එල්ල වන බලපෑම් ආදී වශයෙන් කාරණා ගණනාවක් බලපාන බව හිගමනය කළ හැක. මෙම තත්වය අවම කරමින් යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලිය කෙරේ මහජන විශ්වාසය තහවුරු කිරීමටත් එකී ක්‍රියාවලියට සැමට සාධාරණව ක්‍රියා කිරීමට අවශ්‍ය දායකත්වය ලබා දීමටත් ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් නෛතික ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් මෙම පරිච්ඡේදයෙහි සහ අන්‍ය පරිච්ඡේද කිහිපයකදී නිර්දේශ කරන අතර එවන් ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් මගින් පමණක් මෙරට යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි පවත්නා අගතින් පුර්ණ වශයෙන් සමනය කිරීම කළ නොහැකි බව අපගේ අදහස වේ. මේ සඳහා ලොකු කුඩා නෛතික ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුකිරීමට අමතරව ළමා වියෙහි පටන්ම පුළුල් අකාල්පමය වෙනසක් ද මෙරට ජනතාව තුළ ඇති කළ යුතු බව අපගේ අදහස වේ.

6.2 අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් ඔස්සේ අපරාධ චෝදනා ලබා ඇති පුද්ගලයන් ස්වකීය නඩු කටයුතු මගින් නිදහස් වන තෙක් ඇතැම් ධුරයන් දැරීමෙන් වළක්වාලීම

අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් ඔස්සේ අපරාධ චෝදනා ලබා ඇති පුද්ගලයන් ස්වකීය නඩු කටයුතු මගින් නිදහස් වන තෙක් ජනාධිපති ධුරය හැර අග්‍රාමාත්‍ය ධුරය, අමාත්‍ය ධුර ආදී විධායකයෙහි අන්‍ය තනතුරු දැරීම සහ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී ධුරය හැර ව්‍යවස්ථාදායකයෙහි අන්‍ය තනතුරු දැරීම, අනෙක් දේශපාලන ආයතනයන්ගේද මන්ත්‍රී ධුර හැර අන්‍ය තනතුරු දැරීම වළක්වාලීම සඳහා වන නෛතික ප්‍රතිපාදන සුදුසු පරිදි ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

දියුණු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක මෙවන් අපරාධ චෝදනා ලබන තැනැත්තන් ස්වකීය තනතුරු වලින් ඉල්ලා අස්වීමේ සම්ප්‍රදායක් පැවතිය ද මෙරට තුළ එවන් සම්ප්‍රදායක් නොමැති වීම හේතුවෙන් මෙවන් ප්‍රතිපාදනයක් ගෙන ඒම අත්‍යවශ්‍ය වී ඇති බව පැවසිය යුතුව තිබේ.

කෙසේවෙතත් දේශපාලන අවශ්‍යතා මත හුදෙක් නඩු පැවරීම මගින් ද ජනතා පරමාධිපත්‍යයට බරපතළ අහියෝගයක් එල්ල වීමේ අවදානමක් මෙවන් ප්‍රතිපාදනයක පවතින හෙයින් නීතිය ඉදිරියෙහි වරදකරුවන් නොවූ එහෙත් අපරාධ චෝදනා පමණක් නගනු ලැබ ඇති තැනැත්තන් මැතිවරණයන්ට ඉදිරිපත් වීම නීතිය මගින් වැළැක්වීම සුදුසු නොවන බව අපගේ අදහසයි. එය අදාළ දේශපාලන පක්ෂ සහ පුද්ගලයන් විසින් ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු කළ යුතු බව පෙනී යයි. කෙසේ වෙතත් අවම වශයෙන් එකී තැනැත්තන් ස්වකීය නඩු කටයුතු මගින් නිදහස් වන තෙක් ජනාධිපති ධුරය හැර විධායකයෙහි අන්‍ය තනතුරු දැරීම සහ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීධුරය හැර ව්‍යවස්ථාදායකයෙහි අන්‍ය තනතුරු දැරීම වැළැක්වීම මගින් යම් පමණකට හෝ යුක්තිය පතිඳිලීමේ ක්‍රියාවලියට බාධා එල්ල වීම වළක්වා ගැනීමටත් එකී ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය වර්ධනය කළ හැකි බවටත් කල්පනා කරමු.

එහෙත්ම නීතිය ක්‍රියාත්මක වීමෙහි පවත්නා විෂම සහ දෝෂ සහගත ස්වරූපය සම්බන්ධයෙන් මෙම ජනාධිපති කාර්යාලය බලකාය වෙත සෘජුවම ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ නිදර්ශන දෙකක් ද මෙහි සඳහන් කිරීමට කැමැත්තෙමු.

6.3 නිදර්ශන අංක 01

මින් එක් නිදර්ශනයක් කොත්මලේ ප්‍රදේශයෙහි සිදුවූ ස්ත්‍රී දූෂණ ද්විත්වයක් සහ මිනීමැරීමක් හා සම්බන්ධයෙන් නුවරඑළිය මහාධිකරණයෙහි විභාග වූ නඩු කටයුත්තකි. මෙම නඩු කටයුත්තට අදාළ අභියාචනයක් මේ වන විටත් පවත්නා හෙයින් එකී අභියාචනා කටයුත්තට අගතියක් නොවනු පිණිස මෙම නඩු කටයුත්ත පිළිබඳ නිශ්චිත තොරතුරු මෙම වාර්තාව මගින් සඳහන් කරනු නොලබන අතර ජනාධිපතිතුමා විසින් මෙම වාර්තාව මහජනතාවට පරිශීලනය කිරීම පිණිස ඉදිරිපත් කිරීමට තීරණය කරන්නේ නම් මෙම වාර්තාවට අමුණා ඇති ඇමුණුම් අංක 13 දරන නඩු වාර්තාව අදාළ අභියාචනා කටයුතු අවසන් වන තෙක් මහජනතාවට ප්‍රදර්ශනය නොකරන මෙන් නිර්දේශ කරන්නෙමු.²⁰⁷

මෙම නඩුවට අදාළ සිද්ධිය 2000 වර්ෂයෙහිදී සිදු වී ඇති ජාතිවාදී ස්වරූපයෙහි ගැටුමක් හා සම්බන්ධ කාරණයකි. බිඳුණුවැව රැඳවුම් මධ්‍යස්ථානයෙහි සිදුවූ ප්‍රචණ්ඩකාරී සිද්ධියෙන් අනතුරුව කොත්මලේ ප්‍රදේශයේ එක්තරා ගම්මානයක සිංහල වැසියන් පිරිසක් අසල පැවති වතු නිවාසයක සැකකටයුතු මිනිසුන් ගැවසෙන බවට වූ තොරතුරක් අනුව එම නිවසට රාත්‍රී කාලයෙහි ගොස් ඇත.

එම සිංහල පිරිස අතර සිටියෙකු විසින් එම අවස්ථාවෙහි එල්ල කරන ලද තියුණු ආයුධ ප්‍රහාරයකින් එම නිවසේ සිටි වයෝවෘද්ධ දෙමළ ජාතිකයෙකු ඝාතනය කර ඇති අතර එම නිවසෙහි සිටි තරුණ කාන්තාවන් දෙදෙනෙකු දූෂණය කළ බවට චෝදනා එල්ල කර ඇත. මිනීමැරුමේ සහ ස්ත්‍රී දූෂණ චෝදනා අඩංගු නඩු විභාගය පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකුට විරුද්ධව ආරම්භ කර ඇති අතර එම නඩු විභාගයෙහිදී පැමිණිල්ල වෙනුවෙන් කාක්ෂි ලබාදුන් මරණකරුගේ සමීප ඥාතීන් දෙදෙනෙකු විසින් 01 වන විත්තිකරු විසින් අදාළ තියුණු ආයුධ ප්‍රහාරය එල්ල කළ බවත් 02 වන විත්තිකරු විසින් 01 වන විත්තිකරුට එසේ නොකරන මෙන් පැවසූ බවටත් කාක්ෂි ලබා දී ඇත.

එහෙත් නඩු තීන්දුව මගින් 01 වන විත්තිකරු නිදොස් කොට නිදහස් කර ඇති අතර 02 වන විත්තිකරුට මරණීය දණ්ඩනය ලබා දී ඇත. යම් තිරණාත්මක කාක්ෂියක් පිළිගැනීම හෝ නොපිළිගැනීම ගරු විනිසුරුවරයාගේ කාර්යය වන නමුත් එසේ පිළිගන්නේ හෝ නොගන්නේ මන්ද යන්න පිළිබඳව යම් හේතුවක් ඉදිරිපත් කළ යුතුව තිබේ. නමුත් මෙම අවස්ථාවේදී අවම වශයෙන් පැමිණිල්ලේ කාක්ෂිය මගින් 02 වන විත්තිකරු ඝාතනය වැළැක්වීමට උත්සාහ කළ බවට ඉදිරිපත්ව ඇති කාරණය පිළිබඳව සඳහනක් හෝ නොමැති බවට නිරීක්ෂණය වේ.

මේ වන විට 02 වන විත්තිකරු වසර කිහිපයක් පුරා මරණීය දණ්ඩනය ලැබුවකු වශයෙන් සිරගතව සිටින අතර එකී අයගේ භාර්යාව සහ දරු තිදෙනා ද දැඩි සේ පීඩාවට පත්ව සිටී.

ඇමුණුම් අංක 13 වශයෙන් දක්වා ඇති නඩු වාර්තාව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායට ඉදිරිපත් කරමින් එකී අයගේ භාර්යාව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය ඉදිරියෙහි 2022 මැයි 20 වන දින කාක්ෂි ලබා දෙන ලද බවත් සහතික කරන්නෙමු.

මේ සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් මෙම වාර්තාව මගින් අදහස් දැක්වීමක් නොකරන නමුත් මෙම නඩු තීන්දුව ලබා දීමෙහිදී ගරු විනිසුරුවරයා විසින් අගතිගාමී අදහසකින් කටයුතු කර ඇති බවක් නොපෙනෙන බව සඳහන් කළ යුතුව තිබේ. එහෙත් නෛතික පද්ධතිය මගින් ලබා දෙනු ලබන ඉහළම දණ්ඩනය වන මරණීය දණ්ඩනය ලබා දීමෙහිදී ඉන් බලපෑමට ලක්වන පිවිත පිළිබඳව වඩා වැඩි අවධානයක් යොමු කොට නඩු වාර්තාව සැලකිල්ලෙන් යුතුව පරිශීලනය කළ යුතුව තිබූ බව අපගේ අදහස වේ.

අධිකරණ පද්ධතියෙහි පවත්නා අධික නඩු ප්‍රමාණය, ඒ ඔස්සේ විනිසුරුවරුන්ට පවත්නා අධික ආතතිය මෙන්ම විනිසුරුවන්ගේ අකාර්යක්ෂමතාව වැනි කාරණා ගණනාවක් මෙවන් තත්වයකට හේතු වී ඇති බව පෙනී යන අතර මෙම කාරණා පිළිබඳව සැලකිල්ලෙන් යුතුව අවධානය යොමු නොකිරීම මගින් ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී මෙරට පොදු ජනතාව වෙත අධිකරණ ක්‍රියාවලිය ඔස්සේ යුක්තියක් ඉෂ්ට වනු වෙනුවට එකී ජනතාව පීඩාවකට ලක් වන බව පෙනී යයි.

6.4 නිදර්ශන අංක 02

මෙම නඩු කටයුත්ත 1937 අංක 02 දරන වනසත්ව සහ වෘක්ෂලතා ආරක්ෂණ (සංශෝධිත) ආඥා පනත යටතේ නුවරඑළිය මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයෙහි නඩු අංක 67168 යටතේ පවරන ලද නඩු කටයුත්තකි.²⁰⁸ නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයෙහි කන්දේ ඇළ රක්ෂිතයට හිසි අවසරයකින් තොරව 2016 ජූලි මස 04 වන දින ඇතුළු වී ගෝනෙකු වෙඩි තබා දඩයම් කොට ගෙන මස් කිලෝ 92ක් ළග තබා ගැනීමෙන් වන සත්ව හා වෘක්ෂලතා ආඥා පනත යටතේ දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදවල් සිදු කර ඇති බවට චෝදනා කරමින් වූදිනයන් තිදෙනෙකුට එරෙහිව මෙම නඩු කටයුත්ත ගොනු කොට ඇත. මීට අදාළ වැටලීම නුවරඑළිය මිපිලිමාන විශේෂ කාර්ය බලකා කඳවුරේ නිලධාරීන් විසින් සිදු කොට ඇති අතර කඳවුර ආසන්න වශයෙන් පාන්දර දෙකහමාරට පමණ ඇසුණු වෙඩි ගබඩයක් පිලිබඳව සොයා බැලීමේදී කැබ් රථයක පටවා ගත් මරා දමන ලද ගෝනෙකු සහ බෝර 12 ද්විත්ව බැරල් අංක 463883 දරන ගිනි අවියක් සමග සැකකරුවන් තිදෙනෙකු අත්අඩංගුවට ගෙන ඇත.

මෙම නඩුවෙහිදී 01 වන සහ 03 වන වූදිනයන් වරද පිළි ගෙන ඇති අතර රුපියල් 45,000/-ක් බැගින් දඩ නියම කිරීමට ගරු මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් කටයුතු කර ඇත. මෙම නඩු කටයුත්ත සාමාන්‍ය ක්‍රියා පටිපාටියෙන් බැහැරව යන්නේ ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයෙකු ද වන 02 වන වූදිත සහ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කිරීමෙහිදී ය. ගෝනා වෙඩි තබා දඩයම් කිරීමට උපයෝගී කරගත් බෝර දොළහ ගිනි අවියෙහි බලපත්‍රලාභියා වන්නේ ද මෙම 02 වන සැකකරු වේ.

01 වන සහ 03 වන වූදිනයන් වරද පිළිගැනීමෙන් අනතුරුව 02 වන වූදිනයේ නිරිඤ්චරයා පහත පරිදි කරුණු දක්වනු ලැබ ඇත.

"01, 03 විත්තිකරුවන් චෝදනා පිළිගැනීමට එකඟ වෙනවා. මෙම 02 වන සැකකරු එම අවස්ථාවේදී පිස් රථයේ සිටි බව පිළිගන්නා අතර ඔහුට හොඳටම නින්ද ගොස් සිටි බවත් පිටත් වන අවස්ථාවේදී ඔහු උපදෙස් දී තිබුණේ කිසිම සතෙකුට වෙඩි තැබීම හෝ කිසිම සතෙකු නොමරන ලෙසට. කෙසේවෙතත් මෙම අවාසනාවන්ත සිද්ධිය වුණා. මෙම 02 වන සැකකරු 1997 වර්ෂයේ සිටම වෙන්හස්සුව ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි අවුරුදු 18 ක කාලයක් ඉඳලා අවසන් වශයෙන් ඔහු විරුද්ධ පක්ෂයේ නායකයා වශයෙන් ක්‍රියා කරමින් සිටින ලදී. එබැවින් ඔහුට දැනට වයස අවුරුදු 40යි. මෙවැනි වරදකට වරදකරුවෙකු වුවහොත් ඔහුට එම ජන්දයට ඉදිරිපත් වීමට නොහැකි බව ප්‍රකාශ කරනවා. එමෙන්ම ඔහුට අනාගතයක් තිබෙන පුද්ගලයෙක්. එපමණක් නොව 02 වන සැකකරු රුපියල් ඇසෝසියේෂන් ආයතනයේ දිස්ත්‍රික් සාමාජිකයෙක් වශයෙන් සිටින අතර, මානව සම්පත් සහ සමාජ සංවර්ධන පදනමේ සභාපති වශයෙන් ඉන්නවා."

²⁰⁸ ඇමුණුම් අංක 14

මෙම කරුණු දැක්වීමෙන් අනතුරුව 2016 අගෝස්තු 22 වන දින නඩුව කැඳවූ අවස්ථාවේදී පැමිණිල්ල විසින් 02 වන වුදිතට නගා ඇති චෝදනාවන් ඉල්ලා අස්කර ගැනීමට අවසර පතා ඇති අතර ගරු මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් එම අවසරය ලබා දී ඇත.

ඉන් අනතුරුව වනසත්ව හා වෘක්ෂලතා ආඥා පනතේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව අදාළ ගෝනා පටවනු ලැබ සිටි අංක 58-1596 දරන කැබි රථය රාජසන්තක කිරීමට අදාළ විමසීම 2017 මැයි 08 වන දින පවත්වා ඇති අතර එම රථයෙහි ලියාපදිංචි අයිතිකාරිය වී ඇත්තේ 03 වන වුදිතගේ බිරිඳ වේ. ඉන් අනතුරුව ගෝනා වෙඩි තබා මරා දැමීමට යොදා ගත් ගිනි අවිය රාජසන්තක කිරීමට අදාළ විමසීම 2017 ජූලි 10 වන දින පවත්වා ඇති අතර එම ගිනි අවියෙහි බලපත්‍රලාභියා වන පෙර කී දෙවන වුදිත සාක්ෂි ලබා දී ඇත.

ඉන් පසු එදිනම අංක 58-196 දරන කැබි රථය රාජසන්තක කිරීමට අදාළ තිත්දුව ලබා දෙමින් ගරු මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් එකී කැබි රථය රාජසන්තක නොකොට මුදා හැර තිබේ. ඉන් අනතුරුව 2017-08-03 වන දින ගිනි අවිය රාජසන්තක කිරීමට අදාළ තිත්දුව ලබා දෙමින් එකී ගිනි අවිය ද පෙර කී 02වන වුදිත වෙත මුදා හැර තිබේ.

මෙම නඩු වාර්තාව සැලකිල්ලෙන් යුතුව පරිශීලනය කිරීමේදී පාන්දර යාමයෙහි තමන්ගේ වාසස්ථානයට කිලෝමීටර සිය ගණනක් ඇතිව පිහිටි රක්ෂිතයක් අසලට තමන්ටම අයත් අධි බලැති ගිනි අවියක් සමග මෝටර් වාහනයක් මගින් ගොස් සිටි පුද්ගලයෙකු එම ගිනි අවිය මගින් වෙඩි තබා ගෝනෙකු මරා එම සත්වයාගේ මළ සිරුර රථයට පටවන තෙක් තිත්දු ගොස් සිටි බවට වන අනවස ස්ථාවරයක් ගෙන තිබියදී නඩු විභාගයකට පවා යොමු නොකොට එකී අයට එරෙහිව පවත්නා චෝදනා පැමිණිලිකාර පොලිස් නිලධාරීන් විසින් ඉවත් කර ගැනීමට අවසර ඇයැදීම සහ එම අවසරය ගරු මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් ලබා දීම හුදෙක් අත්වැරදීමක් මත සිදුව නොමැති බවට අපගේ හැඟීමයි. එම අගතිගාමී ක්‍රියාවලියෙහිම දිගුවක් වශයෙන් මෙම වරදට අදාළ කැබි රථය සහ ගිනි අවිය මුදාහැර ඇති බවටත් මෙම සමස්ත ක්‍රියාවලිය පිටුපස තිබූ සැබෑ හේතුව වුදිතයන්ගේ නිතිඥවරයා විසින් සඳහන් කර ඇති 02 වන වුදිතගේ දේශපාලන අනාගතය බවටත් සාධාරණ සැකයක් ජනිත වීම නොවැළැක්විය හැක්කකි.

භාතනය කිරීම තහනම් කොට ඇති අතිංසක සත්වයෙකු භාතනය කර ඇතැයි සාධාරණ සැකයක් ජනිත වන තැනැත්තෙකු හා ඊට උපයෝගී කර ගත් භාණ්ඩ කෙරෙහි පැමිණිලිකාර පොලිස් නිලධාරීන් සහ ගරු අධිකරණයක් විසින් මෙවන් ලිහිල් ස්ථාවරයක් ගැනීම වේගයෙන් වැනසී යමින් පවතින මෙරට ස්වාභාවික සම්පත් සම්බන්ධයෙන් මෙන්ම මෙරට නීතියෙහි ආධිපත්‍ය කෙරෙහිද අගතිගාමී අයුරින් බලපානු ලබන බව අපගේ වැටහීමයි.

7 වන පරිච්ඡේදය

මෙරට අධිකරණ පද්ධතියෙහි ඇති කරගත යුතු ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක්

7.1 යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි පවත්නා දැඩි පමාව මගහැරීම

මෙරට අධිකරණ ක්‍රියාවලිය මන්දගාමී ස්වරූපයෙන් ක්‍රියාත්මක වන බව ප්‍රකට කාරණයක් වන අතර ඇතැම් නඩු කටයුතු දශක ගණනාවක් පුරා අධිකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ ඇදී යමින් පවතී. යුක්තිය ප්‍රමාද වන්නේ නම් එය එල රහිත බව සුප්‍රකට නෛතික ආප්තයක ද සඳහන් වන්නකි.²⁰⁹

මෙම තත්වය කුඩා ඉඩම් නඩුවක පටන් වාණිජ ගනුදෙනු තෙක්ම අගතිගාමී අයුරින් බලපා ඇත. 2020 වර්ෂයේ ජාත්‍යන්තර ශ්‍රේණිගත කිරීම් අනුව වාණිජ ගිවිසුමක් බලාත්මක කරවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව රටවල් 190 ක් අතරින් පසුවන්නේ 164 වන ස්ථානයෙහිය.²¹⁰ වර්තමානයෙහි මුහුණපා ඇති ආර්ථික අර්බුදයෙහි එක් මූලකයක් වන්නේ ආයෝජකයන් අධෛර්යවත් කරවන යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි පවත්නා මෙම දැඩි පමාවයි.

මෙයාකාරයට යුක්තිය ප්‍රමාද වීමට බලපාන ප්‍රධානතම හේතුවක් වන්නේ මෙරට අධිකරණ විනිසුරුවරුන්ගේ හිඟතාවයි. මෙම හිඟතාව ප්‍රධාන කරුණු ද්විත්වයක් ඔස්සේ යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියට අගතිගාමී අයුරින් බලපානු ලැබේ. එකක් වන්නේ පෙර සඳහන් කළ පරිදි යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලිය පමා වීමයි. අනෙක් කරුණ වන්නේ විනිසුරුවරුන් අබිමුච්චි ඇති විශාල නඩු කටයුතු ප්‍රමාණය හේතුවෙන් යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි ගුණාත්මකභාවය පිරිහී යාමයි. මෙම වාර්තාව මගින් දක්වා ඇති නිදර්ශන අංක 01 හි සඳහන් නඩු තීන්දුව එයාකාරයට ලබා දී ඇති බව අපගේ හැඟීමයි.

මෙරට ජනගහනයෙන් ලක්ෂයකට විනිසුරුවරුන් සිටින්නේ 1.5 ක් පමණි. ජර්මනිය වැනි රටක එය 23 ක් බව සඳහන් කළ යුතුව තිබෙන අතර බොහෝ රටවල අවම වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මෙන් දෙගුණයක පමණ විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාවක් ජනගහනයට ප්‍රමාණාකූලව සිටී.²¹¹ මෙවන් අවම විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාවක් මගින් යුක්තිය පසිඳු ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීම කිසිසේත් සිදුකළ නොහැකි අතර එවැනි කිසිදු කළ නොහැකි යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි පැවතිය යුතු ගුණාත්මකභාවය

²⁰⁹ Justice delayed is justice denied

²¹⁰ (World Bank Group, 2020, p.4)

²¹¹ (World Bank, 2013, p.15)

බිඳවැටීම නොවැළැක්විය හැකි වනු ඇත. පෙර සඳහන් කළ නෛතික ආප්තයෙහි විලෝම ආප්තයෙහි සඳහන් වන්නේ යුක්තිය ඉක්මන් කිරීම යුක්තිය වළලුම බව ද මෙහිලා සඳහන් කළ යුතුව තිබේ.²¹²

මේ සම්බන්ධයෙන් ගත යුතු මූලිකම පියවර වන්නේ අධිකරණ ශාලා ආදී නීති යටිතල පහසුකම් සහිතව විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීමයි. ඒ සඳහා වන මූලික සහ අවම පියවරක් වශයෙන් මෙරට ජනගහනයෙන් ලක්ෂයකට විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාව 3 ක් වන පරිදි ඉහළ නැංවිය යුතු බවට අපි විශ්වාස කරන්නෙමු. ඉන් අනතුරුව පවා ක්‍රමිකව අවශ්‍යතාව පරිදි විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීම සිදු කළ යුතු ය. එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණයක් මෙරට ක්‍රියාත්මක බොහෝ සංවර්ධන කටයුතුවලට වඩා ප්‍රමුඛතාව ලබා දී සිදු කිරීම මෙරට අනාගතයට බොහෝ අංශයන් අතින් වන යහපතටද ආයෝජනයක් වනු ඇති බව අපගේ හැකිම වේ.

ඒ අනුව යුක්තිය පසිඳීමේ ක්‍රියාවලියෙහි ප්‍රධාන මගහරවා ගැනීම සඳහා වන මූලික සහ අවම පියවරක් වශයෙන් මෙරට ජනගහනයෙන් ලක්ෂයකට සිටින විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාව 3ක් වන පරිදි අධිකරණ ශාලා, කාර්යමණ්ඩල ආදී නීති යටිතල පහසුකම් සහිතව ඉහළ නැංවිය යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. ඉන් අනතුරුව පවා ක්‍රමිකව අවශ්‍යතාව පරිදි විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවිය යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. මෙය මෙරට සංවර්ධන ක්‍රියාවලියෙහි ප්‍රමුඛතම ආයෝජනයක් වශයෙන් සලකා කටයුතු කළ යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

7.2 අධිකරණ කටයුතු ශ්‍රව්‍ය සහ දෘශ්‍ය ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍යයන් මගින් පටිගත කිරීම සහ සුදුසු අවස්ථාවන්හිදී සජීවීව අන්තර්ජාලයට මුදා හැරීම

ලොව රටවල් ගණනාවක අධිකරණ කටයුතු ශ්‍රව්‍ය සහ දෘශ්‍ය ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍යයන් මගින් පටිගත කරනු ලබන අතර එකී දත්තයන් මහජනතාවට ප්‍රවේශය ලබා ගත හැකි පරිදි ගබඩා කිරීම ද සිදු කරනු ලැබේ. අධිකරණ කටයුතු පටිගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් මෙරට තුළ ද අනුගමනය කළ යුතු බවට දැනටමත් කරුණු ඉදිරිපත් කරනු ලැබ ඇත.²¹³

මින් ඔබ්බට යමින් බොහෝ සංවර්ධිත රටවල අධිකරණයන් විසින් සංවේදී හඬු කටයුතු හැර අන්‍ය හඬු කටයුතු අන්තර්ජාලයට මුදාහරිනු ලබන අතර මේ වන විට දකුණු ආසියානු කලාපයෙහි ද ක්‍රමිකව එකී පියවර අනුගමනය කරනු දැකිය හැකි වේ. උදාහරණයක් වශයෙන් ගුජරාට් වැනි ප්‍රාන්ත මහාධිකරණ කිහිපයක් විසින් හඬු කටයුතු ස්වකීය නිල යුටියුබ් නාලිකාව ඔස්සේ සජීවීව අන්තර්ජාලයට මුදාහරිනු ලැබේ. ගුජරාට් මහාධිකරණය විසින් මෙම පියවර අනුගමනය කළ පසුව ජනතාව අතර අධිකරණ කටයුතු කෙරෙහි වන උනන්දුව ඉහළ ගොස් තිබෙන බවට වාර්තා වී

²¹² Justice Hurried is Justice Buried

²¹³ (Nanayakkara, 2020)

තිබෙන අතර මෙවැන්නක් මගින් නීතියෙහි ආධිපත්‍ය ජනතාව අතර ස්ථාපනය කිරීම කෙරේ ඉවහල් වන බව ද පෙනී යයි.²¹⁴

මේ වන විට ඉන්දිය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් අධිකරණ කටයුතු පටිගත කිරීම සහ සජීවීව විකාශනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන රීති කෙටුම්පතක් ද පිළියෙල කරනු ලැබ තිබේ.²¹⁵

මෙවන් ක්‍රියාවලියක් මගින් අධිකරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම පැවතිය යුතු පාරදෘශ්‍යතාව ඉහළ නැංවෙනු ලබන අතර මහජන විශ්වාසය ද තහවුරු කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන්ම මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉමහත් ආන්දෝලනයකට ලක්ව පවත්නා දේශපාලනඥයන්ට එරෙහි නඩු කටයුතු සජීවීව අන්තර්ජාලයට මුදාහැරීම මගින් එකී නඩු කටයුතු විනිවිද පෙනෙන සුළු ආකාරයෙන් සිදු කරගෙන යාමට හේතුවනු ඇති බව අපගේ සැකීමයි.

මේ අනුව මෙරට සියලු අධිකරණයන්හි කාර්යයන් ශ්‍රව්‍ය සහ දෘශ්‍ය ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍යයන් මගින් පටිගත කිරීමටත් එකී දත්ත සුදුසු පරිදි මහජනයාට ප්‍රවේශය ලැබෙන පරිදි නීති යටිතල පහසුකම් සහිතව සුරක්ෂිතව ගබඩා කිරීමටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

අධිකරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම පැවතිය යුතු පාරදෘශ්‍යතාව ඉහළ නැංවීම සහ මහජන විශ්වාසය තහවුරු කිරීම සඳහා ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් මෙරට මුල් අවස්ථා අධිකරණයන් අතරින් මහාධිකරණයන්ගේ නඩු කටයුතු ජනතාවට නැරඹිය හැකි පරිද්දෙන් අන්තර්ජාලයට මුදාහැරීමට සහ ඒ සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ගොඩනැංවීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. අන්‍ය අධිකරණයන්හි කටයුතුද ක්‍රමිකව මෙකී කටයුත්ත සඳහා පරිවර්තනය කිරීම සිදු කළ යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ. ළමා අපචාර, ස්ත්‍රී දූෂණ ආදී සංවේදී නඩු කටයුතු අන්තර්ජාලයට මුදාහැරීම සිදු නොකළ යුතු වුවද නඩු කටයුතු අන්තර්ජාලයට මුදාහැරීම රීතිය බවත් ව්‍යතිරේකය එසේ නොකිරීම විය යුතු බවටත් සඳහන් කරනු කැමැත්තෙනු.

විශේෂයෙන්ම ඕනෑම අධිකරණයක පවතින දේශපාලන වශයෙන් ආන්දෝලනාත්මක නඩු කටයුතු පටිගත කිරීම සහ මහජනතාවට නිරාවරණය වන පරිදි අන්තර්ජාලයට මුදාහැරීම මෙරට යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ප්‍රමුඛ සහ ආරම්භක කාර්යයක් වශයෙන් ඉටු කළ යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

²¹⁴ (Sebastian, 2022)
²¹⁵ (Supreme Court of India, 2021)

7.3 අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත කාර්ය පටිපාටියක් සහ නිශ්චිත දඬුවම් නියම කිරීමේ අවශ්‍යතාව

අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධයෙන් ගරු අධිකරණය විසින් ලබා දිය හැකි නිශ්චිත දඬුවම් ප්‍රමාණයක් මේ වන විට නොමැති අතර අධිකරණයෙහි ගෞරවය සහ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීම මෙන්ම නිශ්චිත කාර්ය පටිපාටික රාමුවක් යටතේ නිශ්චිත දඬුවම් නියම කළ හැකි පනතක අවශ්‍යතාව මේ වන විට මතු ව ඇත. විවිධ පාර්ශ්ව විසින් ඒ සම්බන්ධ පහත් කෙටුම්පත් ද ඉදිරිපත් කරනු ලැබ ඇත.

ලොව දියුණු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් පවතින බොහෝ රටවල අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධයෙන් ලබා දෙන දඬුවම් සහ නිශ්චිතභාවයක් පවතින අතර අසල්වැසි ඉන්දියාවෙහි ලබා දෙනු ලබන උපරිම දඬුවම මාස 06ක ලිහිල් සිර දඬුවමකි.²¹⁶ විශේෂයෙන්ම අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධ නව නීතියක් ගෙන එන්නේ නම් ඒ සඳහා ඉන්දියාවෙහි සම්මත කරන ලද 1971 අංක 70 දරන අධිකරණයට අපහාස කිරීම පිළිබඳ පනත ගරු කොට ගත හැකි බව අපගේ අදහසයි. එක් පනත මගින් නිශ්චිත කාර්ය පටිපාටියක් සහ දඬුවම් ප්‍රමාණයක් නියම කොට ඇති අතර සාධාරණ විවේචනය වැනි අපහාසය පිළිබඳව දඬුවම් නොකළ යුතු ව්‍යතිරේකි අවස්ථා ද එක් පනතෙහි දක්වා තිබේ.²¹⁷

ඒ අනුව අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත කාර්ය පටිපාටියක් සහ දඬුවම් ප්‍රමාණයක් නියම කරමින් ද සාධාරණ විවේචනය වැනි අපහාසය පිළිබඳව දඬුවම් නොකළ යුතු ව්‍යතිරේකි අවස්ථාවන් සඳහන් කරමින් ද පාර්ලිමේන්තු පනතක් ගෙන ඒමට තීරණය කරනු ලැබේ.

²¹⁶ 12 වන වගන්තිය - The Contempt of Courts Act, No. 70 of 1971

²¹⁷ 05 වන වගන්තිය - The Contempt of Courts Act, No. 70 of 1971

8 වන පරිච්ඡේදය

එක රටක්, එක නීතියක් සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මෙරට සිදු කළ යුතු තවත් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක්

8.1 දේශපාලන අරමුදල් සීමා සහ නියාමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව

ලොව බොහෝ රටවල දේශපාලන අරමුදල් සීමා කිරීම හා ඒවායේ විනිවිදභාවය ඇති කිරීම ගැන පෘථුල හිතීන් පැවතියද කාලාන්තරයක් තිස්සේ කවර හෝ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි මට්ටමේ නීතියක් මෙරට තුළ ඇත්තේ නැත.

එහෙත් වෙනත් බොහෝ රටවල් විසින් දේශපාලන අරමුදල් සම්බන්ධ අණපනත් ගෙන ඒමට පෙර එවන් නීතියක් නිදසක ලැබීමට පෙර පටන් ලංකාවේ තිබුණි. පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පිළිබඳ 1946 ආඥාවේ²¹⁸ IV වන කොටසෙහි මැතිවරණ ව්‍යාපාරය සඳහා අපේක්ෂකයෙකු විසඳුම් කළ යුතු ආකාරය, විසඳුම් කළ හැකි උපරිම මුදල, මුදල් ලැබීම් හා විසඳුම් පිළිබඳ විස්තරයක් මැතිවරණ ප්‍රතිඵල ගැසට්ටහ කට දීන තිස් එකක් තුළ තිසි බලධාරියාට ලබා දීම ආදී සාධනීය ප්‍රතිපාදන රැසක් ඇතුළත් වී තිබුණි. එකී පනතේ 65 වැනි වගන්ති මගින් අපේක්ෂකයාගේ ගමන් සහ නවාතැන් විසඳුම් පවා ආවරණය විය. මැතිවරණයට අදාළ දෝෂ සහගත ගිණුම් විස්තර ලබා දීම හේතුවෙන් එකී ආඥා පනත ප්‍රකාරව ස්වකීය ආසනය අහිමි වී ගිය දේශපාලනඥයෝ එකල සිටියහ.²¹⁹ එසේ වුවත් 1981 අංක 01 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පනතේ²²⁰ 130 වන වගන්තිය මගින් 1946 ආඥාවේ IV වන කොටස සපුරා ඉවත් කළ අතර එමගින් ඊට දැන කිහිපයකට පෙර ඇති කළ ඉදිරිගාමී පියවර ඉවත් කර දැමුණි.

මේ වන විට කවර හෝ නියාමනයක් රහිතව දේශපාලන පක්ෂවලට සහ දේශපාලනඥයන්ට ලැබෙන දේශපාලන අරමුදල් හේතුවෙන් මෙරට දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ජාතික අරමුණුවලින් විතැන් වී විවිධ ව්‍යාපාරිකයන්ගේ පමණක් නොව විදේශීය රටවල ද අරමුණු සාක්ෂාත් කිරීම සඳහා යොදා ගැනීමෙහි දැඩි අනතුරක් පවතී. නියාමනයක් සහ සීමාවක් රහිතව මැතිවරණ කටයුතු සඳහා අපි

²¹⁸ Ceylon (Parliamentary Elections) Order in Council, 1946

²¹⁹ *Senanayake v. Navaratne* (1954) 56 NLR 5

²²⁰ Parliamentary Elections Act, No. 1 of 1981

විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් යෙදවීම හේතුවෙන් හොඳම අපේක්ෂකයන් නොව වැඩිම මුදල් ප්‍රමාණක් විදාම කළ හැකි අපේක්ෂකයන් තේරී පත් වන ආකාරයක්ද සීමා විරහිත දේශපාලන අරමුදල් සම්පාදනය මෙරට දේශපාලන දේශයෙහි පරිහානියට සෘජුවම බලපා ඇති බව ද පැහැදිලිව පෙනී යයි.

දේශපාලන අරමුදල් නියාමන පනතක් ගෙන එන්නේයැයි 2017 වර්ෂයෙහි පටන් පැවසුනද තවමත් එවන් පනතක් සම්මත වීමක් සිදුව නොමැත. මීට සමාන යෝජනාවක් සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය විසින් ඉලෙක්ට්‍රොනිකායික මහනායක හිමිවරුන්ගේ සහ සෙසු ආගමික නායකවරුන්ගේ ඒකමතිකත්වයෙන් යුතුව ඉදිරිපත් කරන ලද 2019 අගෝස්තු 06 වන දිනැති නිර්දේශවලියෙහි ද දක්වනු ලැබ ඇති බව සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමු.²²¹

එකී තත්වය යටතේ දේශපාලනඥයන් සහ දේශපාලන පක්ෂ විසින් ලබා ගනු ලබන සියලුම අරමුදල් සහ මැතිවරණ සහ දේශපාලනය සඳහා යොදවන සියලුම අරමුදල් සීමා, නියාමනය සහ විගණනය කිරීම සඳහා සක්‍රීය සහ ජව සම්පන්න ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් පාර්ලිමේන්තු පනතක් ඊළඟ ප්‍රධාන මැතිවරණයට පෙර ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

8.2 දේශපාලනඥයන්ගේ සහ ඉහළ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ වත්කම් හා බැරකම් මහජනයාට පරිශීලනය කළ හැකි පරිද්දෙන් අන්තර්ජාලගත තොරතුරු පද්ධතියකට එක් කිරීම

මෙරට ක්‍රියාත්මක 1975 අංක 01 දරන වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශ කිරීමේ නීතිය²²² අනුව මහජන නියෝජිතයන් සහ අධිකරණ නිලධාරීන්, ඉහළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් ස්වකීය වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රකාශ වාර්ෂිකව එකී පනත විසින් නම් කර ඇති බලධාරීන්ට ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද එකී වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශයන්ට මහජනතාවට පවත්නා ප්‍රවේශය සීමා කර ඇත. ඒ අනුව එකී තොරතුරු ලබා ගන්නා යම් පුද්ගලයෙකුට එකී තොරතුරු හෙවන පාර්ය්වයකට ලබා දිය නොහැකි අතර එය පනතේ 8 වන වගන්තිය අනුව වසර දෙකක් දක්වා වන සිරදඬුවමකට යටත් විය හැකි වරදක් වේ.

මේ අනුව මෙම වත්කම් බැරකම් පිළිබඳව මහජන අවධානය හිත වන අතර ජනමාධ්‍යවේදීන් ඇතුළු ස්වාධීන විමර්ශකයන් මගින් එකී දත්ත පිළිබඳව නිසි විමර්ශනයක් සිදු කිරීම අවහිර වී ඇත. ලෝක බැංකු වාර්තාවක දැක්වෙන්නේ විනිවිදභාවය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා සුදුසුම ක්‍රමවේදය වන්නේ මෙම දත්ත මහජනතාවට පහසුවෙන් අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ප්‍රවේශ විය හැකි ආකාරයට ජාලගත

²²¹ (සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය, 2019, පි.7)
²²² Declaration of Assets and Liabilities Law, No. 1 of 1975

කරනු ලැබීම බව ය.²²³ මෙම ක්‍රමවේදය මෙරට ක්‍රියාත්මක වන්නේ හා බැරකම් නීතිය යක්තීමත් කිරීමට අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම සිදු විය යුත්තක් බව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් ද අදහස් කරනු ලැබේ.

තවද මෙම වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ අවශ්‍ය විටක විමර්ශනයක් සිදු කිරීමේ බලතල අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාවට එක් පනතෙහි 06 වන වගන්තිය යටතේ ලබා දී තිබුණද එක් වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශයන්ගේ නිරවද්‍යතාව විගණන විමර්ශනයකට සහ සමාලෝචනයකට ලක් කිරීමක් ක්‍රියාත්මක නොවේ. මෙහි වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශයන්ට ලබා දී ඇති අත්‍යවශ්‍ය රහසිගතභාවය හා නිරවද්‍යතාව විධිමත්ව විමර්ශනය කිරීමේ යන්ත්‍රණයක් නොමැති කම විසින් මෙරට ක්‍රියාත්මක වත්කම් හා බැරකම් නීතිය බොහෝ දුරට එලරහිත නීතියක් බවට පත් කරනු ලැබ ඇත.

එක් තත්වය යටතේ 1975 අංක 01 දරන වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශ කිරීමේ නීතිය යටතේ ලබා දෙනු ලබන සියලුම වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රකාශ මහජනයාට පරිශීලනය කළ හැකි පරිද්දෙන් අන්තර්ජාලගත තොරතුරු පද්ධතියකට එක් කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලබන අතර ඒ සඳහා 1975 අංක 01 දරන වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශ කිරීමේ නීතිය සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

8.2.1 විගණකාධිපතිවරයා හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂන් සභාව මගින් එක් වත්කම් හා බැරකම් වාර්ෂික විගණන සමාලෝචනයකට ලක් කිරීම

එමෙන්ම ඉහත නිර්දේශයෙහි දක්වා ඇති වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රකාශ සියල්ලම පිළිබඳව වාර්ෂික විගණන සමාලෝචනයක් සහ විමර්ශනයක් සිදු කිරීම අනිවාර්ය කරමින් විගණකාධිපතිවරයාට හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂන් සභාවට බලය පැවරීමටත් එක් කටයුත්ත වෙනුවෙන්ම විශේෂ විගණන ඒකකයක් විගණකාධිපතිවරයා හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂන් සභාව යටතේ පිහිටුවීමටත් එක් විගණන විමර්ශනය හුදු දේශපාලනඥයන් සහ රජයේ උසස් නිලධාරීන් විසින් ලබා දෙන වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශයන්ට සීමා නොවී එක් අයවලුන්ගේ ඕනෑම සම්පතමයෙකු දක්වා විනිදවිය හැකි ආකාරයෙහි විමර්ශනයක් බවට පත් කිරීමට අවශ්‍ය බලතල සුදුසු පරිදි විගණකාධිපතිවරයාට හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂන් සභාවට ලබා දීමටත් වැඩිදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

²²³ (World Bank, n.d.)

8.3 ඊළාම් යුද්ධයට සම්බන්ධ සියලු පාර්ශ්වයන්ට පොදු ජනාධිපති සමාවක් ලබා දීම

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් ද්විත්වයෙහි සිදුකරන ලද මහජන විමසීම්වලදී දෙමළ ජනතාව වෙතින් වරින් වර පැමිණි ඉල්ලීමක් වූයේ මේ වන විට රක්ෂිත බන්ධනාගාරගතව සහ සිරභාරයෙහි සිටින ඊළාම් යුද්ධයට සම්බන්ධ අයවලුන්ට සමාවක් ලබා දෙන ලෙස ය. යොවුන් වියෙහි තුස්ත ක්‍රියාවන්ට සම්බන්ධ වූ ඇතැම් රුදුවියන් මේ වන විට සිය පිවිත්තයෙහි වැඩි කලක් සිරභාරයට ලක්ව දැවී ගෙවන බව සඳහන් විය. මෙම කාරණය මෙම කාර්යසාධක බලකාය වෙත ලබාදුන් ජනාධිපති විධානයෙහි බල වසරියට සෘජුව අදාළ නොවෙතැයි යමෙකුට හැඟී ගිය ද භාණ්ඩ අතර විශ්වාසය වලදායීව ගොඩ නැගීමකින් තොරව කවර අයුරකින් හෝ නෛතික සමානාත්මතාවක් මෙරට තුළ ගොඩනැගීම ප්‍රායෝගිකව කළ නොහැකි බව අපගේ මතයයි.

වර්තමාන ජනාධිපතිතුමා ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉෂ්ට කරමින් නිමා කරන ලද ඊළාම් යුද්ධය හුදු තුස්තවාදී යුද්ධයකට සීමා නොවූ සිංහල සහ දෙමළ ජන සමාජ දෙක තුළ පැවති තිවු බෙදීම් තුළින් පැන නැගී යමහල් විදාරණයක් වැන්නකි. මෙවන් යුද්ධයකට සම්බන්ධ වූ පුද්ගලයන් අතින් සිදුවූ අමානුෂික ක්‍රියා හුදෙක් එකී ක්‍රියා සිදු කළ පුද්ගලයන්ට පමණක් ලක් කිරීම සිදු කළ නොහැකි බවත් එම වගකීම සමස්ත සමාජයට ද පැවරෙන බවත් අපගේ හැඟීමයි. යුද්ධය පැවති වකවානුවේ ලංකා දෙමළ සමාජයෙහි සිටි ඕනෑම යෞවනයෙකු එම සමාජය හරහා සැබෑ පහරක් සේ ගලා ගිය බෙදුම්වාදී හා තුස්තවාදී ප්‍රවණතාවන්ට යොමු වීමට ඉඩ තිබුණි. අභියාචනා අමානුෂිකත්වයකින් යුතුව මුදාහැරී තුස්ත ක්‍රියාවන්ට ප්‍රතිචාර වශයෙන් යුධ සෙබළුන් අතින් ද ප්‍රති ප්‍රවණත්වයක් මුදාහැරීමේ හැකියාව පැවතුණි.

බොහෝ අපරාධකරුවන් බිහිවීම කෙරෙහි සමාජීය දායකත්වයක් පැවතිය ද මෙවන් ජන සමාජ දෙකක් සම්බන්ධ වූ යුද්ධයකදී වඩා වැඩි වගකීමක් එම අපරාධයන් සම්බන්ධයෙන් ජන සමාජයන්ට පැවරෙන බව අපගේ හැඟීමයි. තවද දෙමළ බෙදුම්වාදී සන්තද්ධ ක්‍රියාවලිය තීරණාත්මකව පරාජය කර ඇති අවස්ථාවක ජාතික ආරක්ෂාව කෙරේ මෙම රුදුවියන්ගෙන් සිදු විය හැකි අගතිගාමී බලපෑම අවම බව ද එකී අයවලුන් ආරක්ෂක අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියකට යටත්ව මුදාහැරීමේ හැකියාවක් පවතින බව ද අපගේ වැටහීමයි.

එකී තත්වය යටතේ මෙම රුදුවියන් තවදුරටත් රිමාන්ඩ් සහ සිර භාරයෙහි රඳවා තබා ගැනීම යුක්ති සහගත නොවන බව අපගේ හැඟීමයි. පුළුල් පුනරුත්ථාපන සහ සමාජ අන්තර්ග්‍රහණ ක්‍රියාවලියකට පසුව යුධ වැදුණු සිංහල සහ දෙමළ ආදී සියලු පාර්ශ්වයන්ට අයත් රුදුවියන් එකී අයවලුන් සිදු කර ඇති බවට අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් මගින් ඔප්පු වූ වරදවල බරපතලකම නොසලකා ජනාධිපතිතුමා විසින් ලබා දෙන ජනාධිපති සමාවක් යටතේ ආරක්ෂක අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියකට යටත්ව මුදා හැරීම සුදුසු බව අපගේ හැඟීමයි.

එමෙන්ම නඩුකටයුතු අවසන් නොමැති යුධ වැළඹුණ දෙපාර්ශ්වයටම අයත් අයවලුන්ගේ නඩුකටයුතු ද හැකි ඉක්මනින් අවසන් කොට අදාළ මුද්දනගත් එකී අධිකරණ ක්‍රියාවලියන්ගෙන් අනතුරුව වරදකරුවන් වන්නේ නම් ඔවුන් ද පෙර පරිද්දෙන්ම නිදහස් කිරීම සුදුසු බව අපගේ හැඟීමයි.

ඔවුන් නිදහස් කිරීමේදී පවත්වා ගත යුතු එකම නිර්ණායකය විය යුත්තේ එකී අයවලුන් හට පොදු සමාජයට අන්තර්ග්‍රහණය වී නීත්‍යනුකූලව ජීවත් වීමේ හැකියාවක් පවතින්නේ ද නැද්ද යන්න පමණක් බව ද සඳහන් කිරීමට කැමැත්තෙමු.

යුද්ධය අවසන් වූ 2009 වර්ෂයෙහි මැදභාගයෙන් පසුව නැවතත් එල්ටීටීඊ සංවිධානය සන්නද්ධ සංවිධානයක් වශයෙන් පුනර්ස්ථාපනය කිරීමට සක්‍රීයව යත්ත දැරූ පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් සංකීර්ණ තත්වයක් පවතින අතර එවැනිවූන් වෙතින් ජාතික ආරක්ෂාවට තවදුරටත් තර්ජනයක් එල්ල වන බව අපගේ වැටහීමයි. කෙසේවෙතත් පුද්ගලයන් ගණනාවක් එල්ටීටීඊ නායකයන්ගේ ජායාරූප ආදිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, එකී අයවලුන් උත්කර්ෂයට නැන්වීම වැනි කරුණු හේතුවෙන් නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයන්ට මුහුණ දී සිටී. මේ සියල්ල සලකා බලා එවන් අයවලුන් කෙරේ ද සහනශීලී ආකල්පයක් අනුගමනය කොට එකී අයවලුන් ද පුළුල් පුනරාත්ථාපන සහ සමාජ අන්තර්ග්‍රහණ ක්‍රියාවලියකට පසුව මුදාහැරීම උචිත බව අපගේ අදහසයි.

එමෙන්ම අනාගතයෙහි මෙවන් ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන් පුද්ගලයන් අත්අඩංගුවට ගැනීමේදී සහ විශේෂයෙන්ම 1979 අංක 48 දරන ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ (තාවකාලික විධිවිධාන) පනත²²⁴ ඒ සඳහා යොදා ගැනීමේදී සන්නද්ධ ත්‍රස්ත ක්‍රියාවලීන්ට සෘජුව සහය දක්වන්නන්ට පමණක් එරෙහිව එකී ක්‍රියාමාර්ග යොදා ගැනීම උචිත බව අපගේ හැඟීමයි.

ඉහත කී රැඳවියන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ ජීවිත කාලයන්ද සලකා බලා හැකි ඉක්මනින් මෙම ක්‍රියාවලිය සිදු කරන්නේ නම් මැනවි. එමෙන්ම දෙමළ බෙදුම්වාදී සන්නද්ධ ක්‍රියාවලිය පරාජය කිරීමේහිලා ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරයක් ඉටු කළ වර්තමාන ජනාධිපතිතුමා විසින්ම මෙම පොදු සමාජ ලබා දීම තුළින් ජනවර්ග දෙක අතර පවතින වේදනාබර තුවාල සමනය වීමට මහත් පිටුබලයක් ලැබෙන බව අපගේ විශ්වාසනීය හැඟීමයි.

²²⁴ Prevention of Terrorism (Temporary Provisions) Act No. 48 of 1979

8.4 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 09 වන ව්‍යවස්ථාව මගින් බුද්ධාගමට ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛස්ථානය සහ බුද්ධ ශාසනය සුරක්ෂිත කොට පෝෂණය කිරීමේ රාජ්‍ය වගකීම එසේම පවත්වාගෙන යාම

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය හමුවෙහි අදහස් දක්වන ලද ඇතැම් පාර්ශ්ව මෙරට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් බුද්ධාගමට ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛස්ථානය ඉවත් කළ යුතු බවට කරුණු දක්වා සිටින ලදී.

කෙසේවෙතත් බුද්ධ ධර්මය මෙරට සංස්කෘතිය සහ සත්‍යත්වය ගොඩනැංවීමෙහිලා ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරයක් ඉෂ්ට කරනු ලැබ ඇති බවත් බුද්ධ ධර්මයෙහි ආරක්ෂාව සහ විරජිවනය වෙනුවෙන් වසර දහස් ගණනක් පුරා මෙරට ජනි ජනයා ස්වකීය ජීවිතය පුදනු ලැබ ඇති බවත් පැවසිය යුතුව තිබේ. බුද්ධ ධර්මය සහ ශ්‍රී ලංකාවෙහි අනන්‍යතාව ඛණ්ඩනය නොකළ හැකි අයුරින් එකිනෙක බැඳී පවතින අතර සියළු සත්වයන්ට මෙන් වඩන එකී ධර්මයෙහි පවත්නා අවිනිංකාවාදී මානුෂීය ලක්ෂණ සමානාත්මතා පදනමකින් යුතුව නූතන රාජ්‍ය ගොඩ නැංවීමෙහිලා සක්‍රීව උපයෝගී කර ගත හැකි බව අපගේ අදහසයි. එමෙන්ම මෙරට ථෙරවාදී සම්ප්‍රදායත් ඓතිහාසික පදනමත් නිරූපණය වන පරිදි බුද්ධ ශාසනය යන්තට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් අර්ථ නිරූපණයක් ලබා දීම උචිත බව අපගේ හැඟීමයි.

මෙයාකාරයට කිසියම් ආගමකට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් හෝ නෛතික සම්ප්‍රදායන් මගින් ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දීම ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් සීමා වුවක් ද නොවේ. භූතානයෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 03 වන ව්‍යවස්ථාව²²⁵ මගින් බුදු දහම අධ්‍යාත්මික උරුමය බවට දක්වනු ලැබ ඇති අතර තායිලන්ත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 67 වන ව්‍යවස්ථාව මගින්ද²²⁶ බුදු දහමෙහි විරස්ථිතිය සම්බන්ධ ප්‍රතිපාදන දක්වනු ලැබ තිබේ.

තවද ලෞකික රාජ්‍ය වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන බොහෝ රාජ්‍යයන් එකී රාජ්‍යය හා චේන්ද්‍රියව බැඳී පවත්නා ආගම වෙත ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දී ඇති බව පැවසිය යුතුව තිබේ. මහා බ්‍රිතාන්‍යයෙහි රැජින එරට ඇන්ග්ලිකානු පල්ලියෙහි ප්‍රධානියා බවට ස්වකීය නිල බලයෙන්ම පත්වේ. එමෙන්ම ස්කොට්ලන්තය, ඩෙන්මාර්කය, ෆින්ලන්තය, ස්වීඩනය, නෝර්වේ,²²⁷ අයිස්ලන්තය, මොනාකෝ ආදී යුරෝපා රටවල් ගණනාවක්ම ඒ ඒ රටවල පවත්නා කතෝලික සහ ප්‍රොතෙස්තන්ත සම්ප්‍රදායන්ට ස්වකීය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මගින් ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දී තිබේ.

²²⁵ (Constitution of The Kingdom of Bhutan, 2008, p.9)
²²⁶ (Thailand's Constitution of 2017, 2017, p.21)
²²⁷ (The Constitution of Norway, 2018, Article 16)

ඒ අනුව ගෙන එනු ලබන කවර හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයකදී හෝ නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකදී දැනට පවත්නා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 09 වන ව්‍යවස්ථාව තුළින් බුද්ධාගමට ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛස්ථානය සහ බුද්ධ ශාසනය පුරස්කෘත කොට පෝෂණය කිරීමේ රාජ්‍ය වගකීම එසේම පවත්වාගෙන යාමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

8.5 පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන්හි ආගමික සහ සංස්කෘතික සජීවීභාවය ආරක්ෂා කර ගනිමින් එකී ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය දිවයින පුරාම විශේෂයෙන්ම උතුර සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශයන්හි සිදු කරනු ලැබූ මහජන හමු වීම්වලදී මතු වූ එක් ප්‍රධාන කාරණාවක් වූයේ පුරාවිද්‍යා ස්ථාන විනාශ වීම සහ පුරාවිද්‍යා බලධාරීන් සහ මහජනතාව අතර පුරාවිද්‍යා ස්ථාන සංරක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අර්බුදකාරී තත්වයයි. නිසි අවස්ථාවන්හි නිසි පරිදි නීතිය ක්‍රියාත්මක කරමින් පුරාවිද්‍යා ස්ථාන සංරක්ෂණය නොකිරීම මගින් ඇතිව ඇති අර්බුදකාරී තත්වයන් පිළිබඳව මුහුදු මහා විහාරය වැනි ඓතිහාසික ස්ථානයන් සාක්ෂි දරයි. මෙයාකාරයට පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් විනාශ වීම හුදෙක් ඓතිහාසික ස්ථානයක විනාශයෙන් ඔබ්බට ගොස් ජනවර්ග සහ ආගමික කණ්ඩායම් අතර ගැටුම්කාරී තත්වයක් උද්ගත කිරීමට ද හේතු වී ඇත.

මෙම වාර්තාව මගින් පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් සංරක්ෂණයෙහිදී, ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව විස්තරාත්මකව සාකච්ඡා නොකරන නමුත් පුරාවිද්‍යා ස්ථාන සංරක්ෂණයෙහිලා ප්‍රායෝගිකව වැදගත් විය හැකියැයි මෙම කාර්යසාධක බලකායට පෙනී ගිය ක්‍රියාමාර්ගයක් සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කරනු ලැබේ.

මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය මහඟය ප්‍රදේශයෙහි සිදු කරනු ලැබූ මහජන හමු වීමේදී ප්‍රජා ගෝතවල සුදස්සිලංකාර නිමියන් විසින් තමන්වහන්සේට එරෙහිව දෙතිඅත්තකණ්ඩිය මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයෙහි ගොනු කර ඇති බී. 1390 දරන නඩුකටයුත්ත පිළිබඳව කරුණු දක්වා සිටින ලදී. එකී නඩුවට අදාළ වාර්තාවට අනුව අමීපාර දීස්ක්‍රික්කයෙහි මාදුරැඹය ජාතික වනෝද්‍යානයෙහි පිහිටි හෙතන්හේගල නම් පුරාවිද්‍යා ස්ථානයෙහි පුරාවිද්‍යා ආඥා පනත සහ වනසත්ව සහ වෘක්ෂලතා ආඥා පනත උල්ලංඝනය කළ බවට චෝදනා කරමින් එකී නඩු කටයුත්ත 2010 වර්ෂයේදී ගොනු කර ඇති බවට පෙනී යන ලදී. එකී නඩුකටයුත්ත විභාග අවස්ථාවට හෝ නොපැමිණ මේ දක්වා වසර 11 ක පමණ කාලයක් තිස්සේ පවතී.²²⁸

ගෝතවල සුදස්සිලංකාර නිමියන් විසින් අදාළ ස්ථානයෙහි පුරාවිද්‍යා නිලධාරීන් විසින් සිදු කරන පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ කටයුතු සහා මහා සහයක් ලබා දෙමින් කටයුතු කරන බවත් එකී පුරාවිද්‍යා

²²⁸ ඇමුණුම් අංක 15

ස්ථානය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා කටයුතු කරන බවටත් සඳහන් කරමින් නැගෙනහිර පළාත භාර සහකාර පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාට යොමු කර ඇති 2011 ජූලි 28 දිනැති ලිපියක් ද මෙම කාර්යසාධක බලකාය තමුළුට ඉදිරිපත් කරන ලදී.²²⁹

පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් ද ආරක්ෂා කර ගනිමින් මෙවන් තත්වයක් වළක්වා ගැනීම සඳහා හටගත්ව පවත්නා බෞද්ධ පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් ඇතුළත් ආගමික පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් ආශ්‍රිතව වාසය කරමින් අදාළ ආගමික කටයුතු කර ගැනීම සඳහා බෞද්ධ භික්ෂූන්වහන්සේලා ඇතුළත් ආගමික පුජක ප්‍රජාවට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම සුදුසු බව පෙනී යයි. මෙවන් පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන්හි භික්ෂූන්වහන්සේලා ඇතුළත් ආගමික පුජක ප්‍රජාව තිසි මාර්ගෝපදේය සංග්‍රහයක් යටතේ වාසය කිරීම මගින් මේ වන විට දැඩි සේ තර්ජිතව පවත්නා එකී ස්ථානයන්ට ආරක්ෂාවක් සැලසෙන බවත් ආගමික අර්ථයකින් ඉතිහාසයෙහි ගොඩනගා ඇති එකී ස්ථානයන්හි ආගමික සහ සංස්කෘතික සජීවීභාවය ඉන් ආරක්ෂා වන බවත් පෙනී යන දෙයකි.

ඒ අනුව පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මේ වන විට අනුගමනය කරන අවසර දීමේ ක්‍රමවේදයෙන් ඔබ්බට යමින් බෞද්ධ සහ අන්‍ය ආගමික පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් ආශ්‍රිතව එකී ස්ථාන සහ ආශ්‍රිත පරිසරය ආරක්ෂා කරමින් වාසය කිරීමට භික්ෂූන්වහන්සේලා ඇතුළත් ආගමික පුජක ප්‍රජාව දිරිගැන්වෙන වැඩ පිළිවෙළක් පුරාවිද්‍යා, වනසංරක්ෂණ සහ වනජීවී සංරක්ෂණ ආදී දෙපාර්තමේන්තු එක්ව සැකසිය යුතු බවට තීරණය කරනු ලැබේ.

පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් ආරක්ෂා කරගැනීමෙහි වැදගත්කම සහ පුරාවිද්‍යා ස්ථානය ආශ්‍රිතව වාසය කරමින් එකී ස්ථානයෙහි පුරාවස්තූන්ගේ මෙන්ම පරිසරයෙහිද ආරක්ෂාවට අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළත් කරමින් පුළුල් මාර්ගෝපදේය සංග්‍රහයක් පිළියෙල කළ යුතු බවටත් ඒ ඒ ආගමට අදාළ පුරාවිද්‍යා ස්ථාන ආශ්‍රිත ආගමික ස්ථාන පවත්වාගෙන යාමට ඉල්ලීම් සිදු කරන සහ දැනට පවත්වාගෙන යන භික්ෂූන්වහන්සේලා ඇතුළත් ආගමික පුජක ප්‍රජාව හට එකී මාර්ගෝපදේය සංග්‍රහය පිළිබඳව පුහුණුවක් ලබා දිය යුතු බවටත් එකී පුහුණුව කලින් කලට යාවත්කාලීන කළ යුතු බවටත් තවදුරටත් තීරණය කරනු ලැබේ.

²²⁹ ඇමුණුම් අංක 16

8.6 ඒකාධිපතිත්වය සහ බලය සංකේන්ද්‍රණය වීම මගින් අභියෝග ජය ගත හැකි බවට මෙරට තුළ පවත්නා දේශපාලන කතිකාවත වෙනස් කිරීම සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි පැවතිය යුතු මූලික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ගුණාංග

කාලාන්තරයක් පුරා මෙරට පවත්නා ජනප්‍රියවාදී කතිකාවතක් වන්නේ “රට හැදීම” සඳහා ඒකාධිපතියෙකු අවශ්‍ය බවත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයන් අර්බුද ජය ගැනීම සහ ප්‍රමාණවත් හැකියාවන්ගෙන් යුක්ත නොවන බවත් ය. කෙසේ වෙතත් අපගේ නැගීම වන්නේ අර්බුද ජයගැනීම සහ එහි ජයග්‍රහණයන් ගුණාත්මකව රැක ගැනීම සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයකට කඩර හෝ ආකාරයක නොහැකියාවක් නොපවතින බවත් ඒකාධිපතිත්වය මගින් යම් අර්බුදයක් ජය ගනු ලැබුව ද එහි ජයග්‍රහණයන් තවත් අර්බුද ගණනාවකට මග පාදනු ලබන බවත් ය.

උදාහරණයක් ලෙස සෝවියට් දේශය ජෝසෆ් ස්ටාලින් යටතේ දැඩි ඒකාධිපති ස්වරූපයකින් 1930 දශකයෙහිදී ශිෂ්‍ර කාර්මීකරණයකට ලක්වුව ද ඒ ඔස්සේ තටගත් සාගත සහ සමූල ඝාතනයන් හේතුවෙන් මිලියන සංඛ්‍යාත සෝවියට් වැසියන්ට ජීවිත අහිමි වන ලදී. එසේ නිර්මාණය කරනු ලැබූ සෝවියට් ආර්ථිකය පවා එයටම අහන්‍ය වූ දැඩි අර්බුද හමුවේ දශක කිහිපයක් තුළ බිඳ වැටුණු අතර එහි බිඳ වැටීමෙන් පූර්ණ වශයෙන් නැගී සිටීමට සෝවියට් දේශයෙහි ප්‍රධානතම උරුමකරුවා වූ රුසියානු ජනරජයට තවමත් හැකියාව ලැබී නොමැත.

දෙවන ලෝක යුද්ධය ද සෝවියට් රුසියාව විසින් ජයග්‍රහණය කරනු ලැබුව ද මිලියන විසි හතක පමණ ජනකායක් ඒ වෙනුවෙන් කැප කරන්නට එරටට සිදු විය. ජර්මානු හමුදාව හට එතරම් හානියක් සෝවියට් දේශයට සිදු කිරීමට හැකි වීමේ ප්‍රධාන හේතු වන්නේ ජෝසෆ් ස්ටාලින් විසින් දෙවන ලෝක යුද්ධයට පූර්වයෙන් සෝවියට් යුද්ධ හමුදාවෙහි දක්ෂ නිලධාරීන් ගණනාවක් විනාශ කර දැමීමත් ජර්මානු ආක්‍රමණය පිළිබඳව කල් තියා ලබා දෙනු ලැබූ බුද්ධි තොරතුරු ස්ටාලින් පාලනය විසින් තිතුවක්කාරී අයුරින් නොසලකා හැරීමත් වේ.

ඊට පටහැනිව යුධ බීමෙහි අනෙක් අන්තයෙහි සිටි මහා බ්‍රිතාන්‍යයෙහි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමය දෙවන ලෝක යුද්ධයට යුධ පෙරමුණු ගණනාවක් ඔස්සේ සාර්ථකව මුහුණ දෙන ලද බව පෙන්වා දිය යුතුව තිබේ.

දකුණු කොරියාව ඒකාධිපති පාලන ක්‍රමයක් ගෙන ගිය ජනරාල් පාර්ක් චුන් හි යටතේ ශිෂ්‍ර ආර්ථික සංවර්ධනයක් අත්පත් කරගත්ත ද එහි ඒකාධිපති පාලනයෙහිම ඵලයක් වශයෙන් ජනරාල් පාර්ක් තමන්ගේම ඔත්තු සේවා ප්‍රධානියා අතින් ඝාතනයට ලක්විය.

මෙරට ජනප්‍රියවාදී කතිකාවතෙහි ඒකාධිපතිත්වය හෝ දැඩි පාලන ක්‍රමවේද මගින් දියුණු වුවාය කියන රටවල් ගැන සංවාද ඇති වුව ද දෙවන ලෝක යුද්ධයෙහිදී අත්වූ මහා විනාශයන්ගෙන් අනතුරුව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයන් ඔස්සේ ලොව ප්‍රමුඛතම ආර්ථික බලවතුන් බවට පත් වූ ජර්මනිය සහ

ජපානයේ අභ්‍යන්තර පුජනාත්‍රවාදය සුරැකිව පැවතියදී ශක්තිමත්ව ජාතික ආරක්ෂාව ගොඩනගනු ලැබූ ඊශ්‍රායලය වැනි උදාහරණයන්ට ලැබෙන්නේ අවම ස්ථානයක් බව පෙනී යයි. ජපානය විසින් දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසුව සම්මත කරනු ලැබූ මුල්ම නීතින් අතර කමිකරු අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ගෙන ආ අණපනත් පැවති බව පෙන්වා දිය යුතුව තිබේ.

ඒකාධිපතිත්වය මගින් ලබා ගන්නා ජයග්‍රහණයන් වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු සමාජ වටිනාකම ඉතා අධික බවත් එම ජයග්‍රාහී ඵලයන්ට වඩා හානියක් සමාජ හා රාජ්‍ය දේහයට ඒකාධිපතිත්වය විසින් සිදු කරන බවත් පෙනී යන දෙයකි. කෙසේ වෙතත් මෙරට ජනප්‍රියවාදී කතිකාවත පවතින්නේ සෝවියට් දේශය, නාසි ජර්මනිය වැනි පූර්ණ ඒකාධිපති පාලන තන්ත්‍රයන්ගේ සහ සිංගප්පූරුව සහ මැලේසියාව වැනි බලතල සංකේන්ද්‍රණය කරගත් පාලන තන්ත්‍රයන්ගේ සාපේක්ෂ ජයග්‍රහණයන් වටා විම අවාසනාවන්ත තත්වයකි. එම කතිකාවත නිදහසින් අනතුරුව මෙරට තුළ ඇති වූ පරිහානියට ද සෘජු දායකත්වයක් සපයා ඇති බව අපගේ හැඟීම වේ. පුජනාත්‍රවාදය පිළිබඳව මෙරට ජන මනසේ පවත්නා අගතිගාමී හැඟීම් සඳහා පාසල් අධ්‍යාපනයෙහි පටන්ම නිසි පරිදි ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු බව අපගේ හැඟීම වේ.

2020 වර්ෂයෙහිදී සම්මත කරගත් 20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය බලතල ජනාධිපතිධුරය වටා සංකේන්ද්‍රණය කර ගැනීමකට සම්ප බව අපගේ අදහස වේ. එසේ බලතල සංකේන්ද්‍ර කර ගැනීමේ එක් අරමුණක් වන්නට ඇත්තේ වේගවත් ආර්ථික දියුණුවක් බාධා විරහිතව අත්පත් කර ගැනීම බව නිගමනය කළ හැකි වුව ද මෙම වාර්තාව ලබා දෙන අවස්ථාව වන විට පෙනී යන පරිදි එකී සංශෝධනය මගින් අපේක්ෂිත අරමුණු වෙනුවට මේ වන විට මෙරට තුළ පවතින්නේ ප්‍රතිවිරුද්ධ ප්‍රතිඵලයන් බව හොරහසකි.

දැනටමත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගෙන ආ යුතු ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් සහ පුළුල් කතිකාවතක් පවතින හෙයින් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණයන් පිළිබඳව පුළුල්ව සාකච්ඡා කරනු නොලැබෙන්නේ වුවද විධායකය, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය ඇතුළත් රාජ්‍ය දේහයෙහි ප්‍රධාන අංශෝපාංගයන් ස්වකීය බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහිදී අනෙකුත් වශයෙන් අනුගමනය කළ යුතු සංවරණ හා තුලන ක්‍රමයන් වාච්‍යාර්ථයෙන් පමණක් නොව ප්‍රායෝගිකව ද ශක්තිමත් කිරීම නීතිය සැමට සාධාරණව ක්‍රියාත්මක වීම වෙනුවෙන් අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම පැවතිය යුතු බව සඳහන් කරනු ලැබේ.

ඒ අනුව අනාගතයෙහි ගෙනෙනු ලබන කවර හෝ ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් හෝ නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් මගින් විධායකය, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය අතර ශක්තිමත් සංවරණ සහ තුලන ක්‍රමයක් ඇති කළ යුතු බවටත් අධිකරණයෙහි, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ආයතනයන්හි සහ රාජ්‍ය සේවයෙහි ස්වාධීනත්වය වාච්‍යාර්ථයෙන් පමණක් නොව ප්‍රායෝගිකව ද තහවුරු කිරීම සඳහා ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පිහිටු වීම වැනි ප්‍රමාණවත් සහ ශක්තිමත් ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ. 20 වන ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් එකී සංවරණ හා

තුලන ක්‍රමයන්ද රාජ්‍ය දේශයෙහි පැවතිය යුතු ස්වාධීනත්වයද බරපතල ආකාරයෙන් දුර්වල කරන ලද බව අපගේ හැඟීමයි.

තවද මෙරට පුරවැසියන්ට ළමා විශේෂිත පටන්ම හිතියෙහි ආධිපත්‍ය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයන්ගේ වැදගත්කම සහ හිතියෙහි මූලිකාංග පිළිබඳවත් හිතියට ගරු කිරීම සහ එමගින් ලබා ගත හැකි ජයග්‍රහණ පිළිබඳ ලෝක අත්දැකීම් ද පාදක කර ගනිමින් දැනුම ලබා දිය යුතු බවටත් එය පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙහි මූලිකම විෂයක් බවට පත් කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

8.7 මෙරට පුරවැසියන්ගේ ආර්ථික සංකල්ප පිළිබඳ සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීම

තවද මෙරට ජනතාවගේ ආර්ථික සංකල්ප පිළිබඳ සාක්ෂරතාව ඉතා පහළ අගයක් ගනු ලබන බවත් එමගින් ද මෙරට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය කෙරෙහි බරපතල අගතිගාමී බලපෑමක් එල්ල කරනු ලබන බවත් පෙනී යන දෙයකි.

විශේෂයෙන්ම රාජ්‍ය සේවක අංශය රටට දරා ගත නොහැකි අයුරින් දේශපාලන අවශ්‍යතා සඳහා පුළුල් කිරීම, ප්‍රායෝගිකව රාජ්‍ය අංශය මගින් පවත්වාගෙන යාම අසීරු ව්‍යවසායන් දැඩි සේ පාඩු ලබමින් දැගීන් දැගටම රජය විසින් පවත්වා ගෙන යාම ආදී ඉතාම අගතිගාමී ප්‍රතිපත්තින් මේ තාක් පවත්වා ගෙන එමට මෙරට ජනතාව තුළ පවත්නා අල්ප ආර්ථික සාක්ෂරතාව සහ යල් පැන ගිය ආර්ථික ප්‍රතිපත්තින් කෙරෙහි පවත්නා ළැදියාව ද බලපා ඇති බව පෙනී යයි. මෙම තත්වය දේශපාලනඥයන් විසින් මැතිවරණ ඉලක්ක කරගත් ස්වකීය පටු අරමුණු සාක්ෂාත් කරවා ගැනීම පිණිස ද උපයෝගී කර ගන්නා අතර එම ප්‍රතිපත්තින් වර්තමානයෙහි පවත්නා ආර්ථික පරිහානියට ද දැඩිසේ හේතු වී ඇති බව පෙනී යයි. රටක ආර්ථික දියුණුව එරට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙහි දියුණුව සහ හිතියෙහි ආධිපත්‍යයෙහි සුරක්ෂිතතාව සමග දැඩි සේ බැඳී ඇති බව අවිවාදාපත්ත කාරණයකි.

මෙකී තත්වය යටතේ මෙරට පුරවැසියන්ගේ ආර්ථික සංකල්ප පිළිබඳ සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා මෙරට පුරවැසියන්ට ළමා විශේෂිත පටන්ම ආර්ථික කාරණාවන් පිළිබඳව නවීන ලෝක ප්‍රවණතාවන් සහ අත්දැකීම් ද පාදක ගනිමින් දැනුම ලබා දිය යුතු බවටත් එම විෂය පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙහි විෂයක් බවට පත් කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

නිර්දේශ කාරාංශය

1. මෙරට විශේෂ නීතීන් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක උඩරට නීතිය, මුස්ලිම් නීතිය සහ තේසවලාමෙයි නීතිය මෙරට සියලුම පුරවැසියන් වක් පොදු නීතියක් යටතට ගෙන ඒමේ අරමුණින් පහත පරිදි අනෙකි කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

1917 අංක 23 දරන උඩරට අනුප්‍රාප්තික ආඥා පනත (Kandyan Succession Ordinance), 1938 අංක 39 දරන උඩරට නීති ප්‍රකාශනය හා සංශෝධන ආඥා පනත (Kandyan Law Declaration and Amendment Ordinance), 1952 අංක 44 දරන උඩරට විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත (Kandyan Marriage and Divorce Act), 1911 අංක 01 දරන යාපනය වෛවාහක අයිතීන් හා උරුම ආඥා පනත (Jaffna Matrimonial Rights and Inheritance Ordinance), 1947 අංක 59 දරන තේසවලාමෙයි පූර්වතා ආඥා (Thesawalamai Pre-emption Ordinance), 1951 අංක 13 දරන මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද ආඥා පනත (Muslim Marriage and Divorce Act) සහ 1931 අංක 10 දරන මුස්ලිම් තෙස්තමේන්තු රහිත අනුප්‍රාප්තිය පිළිබඳ ආඥා පනත (Muslim Intestate Succession Ordinance) යන පනත් හත වෙන් වෙන් අනෙකි කිරීමේ පනත් හතක් මගින් පූර්ණ වශයෙන් අනෙකි කිරීම.

තවද තවද ඉහත කී ආඥා පනත්වලට මෙරට සාමාන්‍ය නීතිය මගින් බලාත්මකභාවය ලබා දී ඇති පහත දැක්වෙන නෛතික ප්‍රතිපාදනයන් ද ඉහත කී අනෙකි කිරීම්වලට සමගාමීව සුදුසු පරිදි සංශෝධනය සහ/හෝ අනෙකි කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

අ) ඉහත කී ප්‍රධාන අනෙකි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1876 අංක 15 දරන වෛවාහක අයිතීන් සහ උරුම ආඥා පනතෙහි 02 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (Matrimonial Rights and Inheritance Ordinance)

ආ) ඉහත කී ප්‍රධාන අනෙකි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1907 අංක 19 දරන සාමාන්‍ය විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතෙහි දීර්ඝ භාමය සහ 64 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (Marriage Registration Ordinance).

ඇ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1923 අංක 18 දරන වෛවාහික කාන්තාවන් සතු දේපළ ආඥා පනතෙහි 03 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (**Married Women's Property Ordinance**).

ඈ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1941 අංක 24 දරන ළමයින් දරැකමට හඳු ගැනීමේ ආඥා (සංශෝධිත) පනතෙහි 16 වන වගන්තිය අහෝසි කිරීම (**Adoption of Children Ordinance**)

ඉ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි 1844 අංක 21 දරන අන්තිම කැමති පත්‍ර ආඥා පනතෙහි 08 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීම (**Wills Ordinance**).

ඊ) ඉහත කී ප්‍රධාන අහෝසි කිරීම්වලට අනුකූල වන පරිදි සිවිල් හඬු විධාන සංග්‍රහයෙහි 627 වන වගන්තිය අහෝසි කිරීම.

මෙයාකාරයට මෙරට ක්‍රියාත්මක විශේෂ නීතින් අහෝසි කරනු ලැබීමේදී එකී විශේෂ නීතින් යටතේ මේ වන විට ඇති කරගනු ලැබ ඇති විවාහයන්ගේ සහ දැනට පවත්නා නෛතික ක්‍රියාවලීන්ගේ නිත්‍යනුකූලත්වයට බලපෑමක් ඇති නොවන පරිදි ද පවත්නා තත්වය ව්‍යාකූල නොවන පරිදි ද අන්තර්කාලීන විධිවිධාන ගෙන ඒමට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

මෙම විශේෂ නීතින් ත්‍රිත්වය අහෝසි කිරීමෙන් අනතුරුව මෙරට සියලුම වැසියන්ගේ විවාහ දික්කසාද, දේපළ උරුම ආදී කටයුතු මූලිකව පහත නීතින් මගින් පාලනය වනු ඇත.

අ) 1876 අංක 15 දරන වෛවාහික අයිතින් සහ උරුම ආඥා පනත (**Matrimonial Rights and Inheritance Ordinance**)

ආ) 1907 අංක 19 දරන සාමාන්‍ය විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනත (**Marriage Registration Ordinance**)

ඇ) 1923 අංක 18 දරන වෛවාහික කාන්තාවන් සතු දේපළ ආඥා පනත (**Married Women's Property Ordinance**).

ඈ) 1941 අංක 24 දරන ළමයින් දරැකමට හඳු ගැනීමේ ආඥා පනත (**Adoption of Children Ordinance**)

ඉ) 1989 අංක 17 දරන පූර්ණ වයස් (සංශෝධන) පනත (**Age of Majority (Amendment) Act**)

ඊ) සිවිල් හඬු විධාන සංග්‍රහය

2. ඉස්ලාම් භක්තික විවාහ රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන් සඳහා මුස්ලිම් විවාහ කටයුතු වෙනුවෙන් අවශ්‍ය වන **තිකාන්** වාරිතු ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය බලතල එකී කාර්යයන් ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය දැනුම එකී අයට පවතින්නේ නම් ලබා දීමට ද තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
3. විවාහයක් නැවත යථා තත්වයට පත් කළ නොහැකි අයුරින් බිඳ වැටීම දීක්කසාදය ලබා දීමේ පදනමක් වශයෙන් යොදා ගත හැකි පරිදි 1907 අංක 19 දරන සාමාන්‍ය විවාහ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතෙහි 19 වන වගන්තිය සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
4. පවුල් උපදේශන සහ සමටකරණ සේවාවන්ට ඉස්ලාමය විසින් ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛතාව මෙරට තුළ පොදුවේ ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසු බවත් ඒ අනුව ගුණාත්මක පුහුණුවකින් යුක්ත සහ ආකල්පමය වශයෙන් ඉදිරිගාමී උපදේශකවරුන්ගෙන් සමන්විත සමටකරණ සහ උපදේශන ක්‍රියාවලියක් වඩාත් පුළුල් ස්වරූපයකින් මෙරට තුළ දීක්කසාද සහ පවුල් ගැටලු සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
5. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 16 (1) වන අනු ව්‍යවස්ථාව දැනට පවත්නා ලිඛිත සහ අලිඛිත නීතීන්ගේ බලාත්මක භාවය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි ප්‍රතිපාදනයන්ට අනුකූල විය යුතු බවට දක්වමින් සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
6. ආයතන සංග්‍රහයෙහි XII පරිච්ඡේදයෙහි 12:12 වන ඡේදයෙහි පවත්නා රාජ්‍ය සේවයෙහි නියුතු මුස්ලිම් කාන්තාවන්ට ස්වකීය සැමියාගේ අභාවයෙන් අනතුරුව ලබා ගත හැකි මාස 04 දින 10ක නිවාඩුව හා දීක්කසාදයෙන් අනතුරුව ලබා ගත හැකි මාස 03ක නිවාඩුව ආයතන සංග්‍රහයෙන් ඉවත් කොට රාජ්‍ය සේවයෙහි නියුක්ත කාන්තාවන් සහ පුරුෂයන් යන සියල්ලන්ටම සේදයකින් තොරව එවන් තත්වයකදී පමණක් නොව දරුවෙකු වැනි සම්පතමයෙකුගේ විශේෂ වැනි වේදජනක අවස්ථාවකදී මානසිකව ස්ථාවර තත්වයකට පැමිණීම සඳහා මාසයක කාලයක නිවාඩුවක් ස්වකීය සම්ප්‍රදේශිත සහ ඉකුත් නිවාඩු නිලවී කරමින් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ආයතන සංග්‍රහය මගින් ලබා දිය යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
7. සාම්ප්‍රදායිකව පුරුෂයන් විසින් ඉටුකරනු ලබන කාර්යයන් ඇතුළත් දියවඩන නිලමේ, බස්නායක නිලමේ වැනි ධුරයන් දැරීම හැර විභාගයන් සම්බන්ධ අනෙකුත් භාරකාර තනතුරු දැරීමට සහ දියවඩන නිලමේ වැනි ධුරයන් සඳහා පුද්ගලයන් තේරීම ආදී ජන්ද විමසීම් සඳහා බෞද්ධ කාන්තාවන්ට ඉඩ ප්‍රස්තාව සැලසෙන පරිදි 1931 අංක 19 දරන බෞද්ධ විහාර දේවාලගම් ආඥා පනතේ 40 වන වගන්තිය සංශෝධනය කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
8. 2022 වර්ෂයෙහි සම්මත කර ඇති ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) පනතෙහි 10 වන වගන්තිය මගින් 1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) ආඥා පනතේ 72 වන වගන්තිය හා

එක්ව කියවිය යුතු තුන්වන උපලේඛනයෙහි පවත්නා ලිංග භේදය මත වෙනස් කොට සැලකීමේ රීතිය ඉවත් කර ඇති ආකාරයට 1979 අංක 43 දරන ඉඩම් ප්‍රදාන (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ 10 වන වගන්තිය ද සංශෝධනය කිරීම සුදුසු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

9. හුදෙක් පුද්ගලයන් රඳවා තබා ගැනීමේ අරමුණ පමණක් මූලික කොට ගත් ආයතනයක් බවට පත්ව ඇති මෙරට බන්ධනාගාර පද්ධතිය, රැඳවියන් තිසි පරිදි පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ හැකියාවෙන් යුක්ත ආයතනයක් බවට පත් කිරීම සඳහා වන මූලික පියවරක් වශයෙන් **“සිරකරුවන්ට සැලකීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මත අවම රීති”** (UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) අනුව බන්ධනාගාරගත වූ රැඳවියන් සඳහා පැවතිය යුතු අවම ඉඩ ප්‍රමාණයන්, ආහාර සහ සෞඛ්‍ය පහසුකම් ආදියෙහි ගුණාත්මකභාවය, අධ්‍යාපනය, ඔවුන් සිදු කරනු ලබන කාර්යයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් ගෙවීම් ලබා දීම ආදී ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් පුළුල් ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට ලක් කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
10. ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිවාසී ප්‍රජාව නගා සිටුවීමෙහි ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් එකී ප්‍රජාවගේ සුවිශේෂී සංස්කෘතික භාවිතාවන් හඳුනා ගනිමින් එකී සංස්කෘතික භාවිතාවන් පරිසරයට විශාල බලපෑමක් සිදු නොවන පරිදි මෙරට ආරක්ෂිත වන භූමි තුළ විශේෂයෙන්ම මාදුරුඔය ජාතික වනෝද්‍යානය තුළ සිදු කිරීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම සුදුසු බවත් ඒ සඳහා 1937 අංක 02 දරන වන සත්ව හා වෘක්ෂලතා ආරක්ෂක (සංශෝධිත) ආඥා පනත සහ 1907 අංක 16 දරන වන සංරක්ෂණ (සංශෝධිත) ආඥා පනත සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
11. ආදිවාසී ප්‍රජාවගේ සංස්කෘතිය සුරක්ෂිත කිරීම සඳහාත් එකී ජන ප්‍රජාව සමාජීය සහ ආර්ථික වශයෙන් නගා සිටුවීම සඳහාත් අරමුණු කොට ගත් ආදිවාසී ප්‍රජාව සම්බන්ධ විශේෂිත අධිකාරියක් ස්ථාපනය කිරීමත් ඒ සඳහා එකී ප්‍රජාවගේ නායකයන් ද ඇතුළත් කිරීම සුදුසු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
12. තවද වනජීවී සහ වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු සඳහා පුද්ගලයන් බඳවා ගැනීමේදී ආදිවාසී ප්‍රජාවට නියමිත කෝටා ක්‍රමයක් මගින් රැකියා අවස්ථා සම්පාදනය කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
13. ආබාධිත ප්‍රජාවගේ සුභසිද්ධිය අරමුණු කර ගත් ජාතික කොමිෂන් සභාවක් පිහිටු වීම ඇතුළුව ආබාධිත තත්වය පිළිබඳ හුතභ තීරණායක ද ඇතුළත් කරමින් **“ආබාධ සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි”** (United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities) ප්‍රතිපාදනයන්ට සමපාත වන ආබාධ සහිත වූවන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නව පනතක් ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

14. ඉහත කී “ආබාධ සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි” 24 වන සම්මුතියහ වගන්තිය මගින් දක්වනු ලැබ ඇති ආබාධ සහිත දරුවන් හැකි තාක් දුරට පොදු අධ්‍යාපන ක්‍රමයට අන්තර්ග්‍රහණය කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
15. දණ්ඩ හිඟි සංග්‍රහයෙහි 365 සහ 365අ වගන්ති මගින් සිදු කොට ඇති සමලිංගික සේවනයෙහි යෙදීම අපරාධමය වරදක් බවට පත් කිරීම ඉවත් කරමින් එකී වගන්ති සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. කෙසේවෙතත් සමලිංගික විවාහය යන සංකල්පයට කවර ආකාරයකින් හෝ නෛතික වලංගුවක් ලබා නොදිය යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
16. මෙරට තුළ සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාවගේ යහපත වෙනුවෙන් ගත හැකි ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් දැනටමත් නිකුත් කර ඇති පොදු චක්‍රලේඛ අංක 01-34/2016 දරන “සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව සඳහා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පිළිගැනීම සඳහා වූ සහතිකය නිකුත් කිරීම” යන මැයෙන් යුත් චක්‍රලේඛයෙහි පවත්නා නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් විශේෂයෙන්ම එකී නිර්දේශයන් අතර පවත්නා සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාවට අයත් අයවලුන්ගේ අනන්‍යතාව පිළි ගැනීම සඳහා අනන්‍යතා සහතිකයක් අදාළ රාජ්‍ය ආයතන මගින් නිකුත් කිරීමටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
17. එමෙන්ම සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව කෙරෙහි සමාජයෙහි පවත්නා අගතිගාමී ආකල්ප වෙනස් කිරීමෙහි සහ එකී තැනැත්තන්ගේ සුභසාධනය පිණිස සුදුසු වැඩපිළිවෙළක් රාජ්‍ය මැදිහත් වීමෙන් සිදු කළ යුතු බවට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
18. කුලය පිළිබඳව සඳහන් කරමින් ප්‍රසිද්ධ ජනමාධ්‍යයෙහි පළ කරනු ලබන මංගල ගෝචනා ඇතුළත් වෙළඳ දැන්වීම් ආදිය මගින් පවා කුල ක්‍රමය සමාජය තුළ පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි අගතිගාමී දායකත්වයක් ලබා දෙන බව පෙනී යන හෙයින් කුල සාධකය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස ප්‍රසිද්ධ ජනමාධ්‍ය අවකාශය ලබා නොදීම සඳහා පත්‍ර කලාවේදීන් සහ අනෙක් ජනමාධ්‍ය සඳහා වන නව ආචාර ධර්ම ඇතුළත් රීතින් පිළියෙල කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
19. ළමා වියෙහි පටන්ම කුල ක්‍රමය, දැවැද්ද ආදි සමාජ අගතින් පිළිබඳ පුළුල් ආකල්පමය වෙනසක් පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළින් දරුවන් වෙත ලබා දීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
20. අනාගතයෙහි ගෙන එනු ලබන කවර හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයකදී හෝ නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකදී දැනට පවත්නා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 09 වන ව්‍යවස්ථාව තුළින් මුද්ධාගමට ලබා දී ඇති ප්‍රමුඛස්ථානය සහ මුද්ධා ශාසනය සුරක්ෂිත කොට පෝෂණය කිරීමේ රාජ්‍ය වගකීම එසේම පවත්වාගෙන යාමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

21. මෙරට වෙසෙන සම්ප්‍රදායික මුස්ලිම් ජන කොට්ඨාසයක් ඉස්ලාමය හැර ගිය වුන් (මුර්දන්වරුන්) බවට ප්‍රකාශ කරමින් සමස්ත ලංකා ජම්ඉයියතුල් උලමා සභාව විසින් නිකුත් කර ඇති 1979 අප්‍රේල් 01 වන දානමින් යුත් ආගමික නියමය පූර්ණ වශයෙන් ඉවත් කිරීමට ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයා සහ/හෝ අන්‍ය යුදුතු බලධාරියෙකු මගින් එකී සභාවට දැනුම් දිය යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
22. කවර හෝ ඉස්ලාමික ආගමික වියතෙක් හෝ ආගමික සංවිධානයක් විසින් ෆත්වා නමින් හැඳින්වෙන ආගමික නියමයන් අත්තවාදයන්ට අනුබල දෙන අයුරින් සහ සමාජ ඒකාබද්ධතාවට හානි ගෙන දෙන අයුරින් නිකුත් කිරීම තහනම් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
23. සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා වැනි ව්‍යතිරේකී තත්වයන් හැරුණු කොට අනන්‍යතාව හඳුනා ගත නොහැකි ආකාරයෙන් පූර්ණ වශයෙන් මුහුණ ආවරණය කරන ඇඳුම් පැළඳුම් පැළඳ පොදු ස්ථානයන්හි ගැවසීම නීතියෙන් තහනම් කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
24. වෙළෙඳසැල් තුළ හලාල් සහතිකය සහිත භාණ්ඩ සහ එම භාණ්ඩයටම හලාල් සහතිකය නොමැති භාණ්ඩ වෙන්ව තබා පාරිභෝගිකයන්ට මිලදී ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා දීම ඇතුළුව හලාල් සහතිකකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් 2020 පෙබරවාරි මස 19 වන දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර ඇති ජාතික ආරක්ෂාව පිලිබඳ ආංශික අධීක්ෂණ කාරක සභා වාර්තාවෙහි සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
25. මෙරට පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය සහ විෂය මාලාවන් පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් සහ ජාතික ඒකාබද්ධතාවක් සිසුන් තුළ ගොඩනැගෙන පරිදි නිර්මාණය කළ යුතු බවට ද ඒ සඳහා වන ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් ඉතිහාස සහ ආගමික විෂයන්ගේ සැකැස්ම සහ අන්තර්ගතය නැවත සමාලෝචනය කිරීමට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
26. ආගම ඉගැන්වීම මූලිකාංගය කරගත් පොදු අධ්‍යාපනය ද්විතියික කොට සලකන අධ්‍යාපන ආයතන වෙනුවට සියලු දරුවන්ට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය මගින් අනුමත විෂය නිර්දේශයන්ගෙන් සංයුක්ත පොදු අධ්‍යාපනයක් ලබා දීම අනිවාර්ය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
27. අයථා සහ සදාචාරාත්මක නොවන අයුරින් අන්‍යාගමිකරණය වැළැක්වීම සඳහා මෙරට තුළ යුදුසු නීතියක් ගෙන ආ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. එවන් නීතියක් ආර්ථික හෝ අන්‍ය බලපෑම්වලින් තොරව කිසියම් අයෙකුට ස්ව කැමැත්තෙන් වෙනත් ආගමකට එක් වීමට පවත්නා අයිතියට බාධා එල්ල නොවන පරිද්දෙන් සහ මෙරට ආගමික ප්‍රජාවන්ගේ ආගමික නිදහසට බාධා වන පරිදි එකී නීතිය අවභාවිත කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාවන් නොසැලසෙන පරිද්දෙන් වන ප්‍රතිපාදන ඇතුළත්ව ගෙන ආ යුතු බවට ද වැඩිදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

28. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මේ වන විට අනුගමනය කරන අවසර දීමේ ක්‍රමවේදයෙන් ඔබ්බට යමින් බෞද්ධ සහ අන්‍ය ආගමික පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් ආශ්‍රිතව එකී ස්ථාන සහ ආශ්‍රිත පරිසරය ආරක්ෂා කරමින් වාසය කිරීමට කික්ෂුන්වහන්සේලා ඇතුළත් ආගමික පුජක ප්‍රජාව දිරිගැන්වෙන වැඩ පිළිවෙළක් පුරාවිද්‍යා, වනසංරක්ෂණ සහ වනජීවී සංරක්ෂණ ආදී දෙපාර්තමේන්තු එක්ව සැකසිය යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

29. පුරාවිද්‍යා ස්ථානයන් ආරක්ෂා කරගැනීමෙහි වැදගත්කම සහ පුරාවිද්‍යා ස්ථානය ආශ්‍රිතව වාසය කරමින් එකී ස්ථානයෙහි පුරාවස්තූන්ගේ මෙන්ම පරිසරයෙහි ද ආරක්ෂාවට අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළත් කරමින් පුළුල් මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයක් පිළියෙල කළ යුතු බවටත් ඒ ඒ ආගමට අදාළ පුරාවිද්‍යා ස්ථාන ආශ්‍රිත ආගමික ස්ථාන පවත්වාගෙන යාමට ඉල්ලීම් සිදු කරන සහ දැනට පවත්වාගෙන යන කික්ෂුන්වහන්සේලා ඇතුළත් ආගමික පුජක ප්‍රජාව හට එකී මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය පිළිබඳව පුහුණුවක් ලබා දිය යුතු බවටත් එකී පුහුණුව කලින් කලට යාවත්කාලීන කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

30. අධිකරණයට අපහාස කිරීම සම්බන්ධයෙන් නියමිත කාර්ය පටිපාටියක් සහ දඬුවම් ප්‍රමාණයක් නියම කරමින් ද සාධාරණ විවේචනය වැනි අපහාසය පිළිබඳ දඬුවම් නොකළ යුතු ව්‍යතිරේකී අවස්ථාවන් සඳහන් කරමින් ද පාර්ලිමේන්තු පනතක් ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

31. පුළුල් පුනරුත්ථාපන සහ සමාජ අන්තර්ග්‍රහණ ක්‍රියාවලියකට පසුව ඊළඟී යුද්ධයට අවතිර්ණ වූ සිංහල සහ දෙමළ ආදී සියලු පාර්ශ්වයන්ට අයත් රැඳවියන් එකී අයවලුන් සිදු කර ඇති බවට අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් මගින් ඔප්පු වූ වරදවල බරපතලකම නොසලකා ජනාධිපතිතුමා විසින් ලබා දෙන ජනාධිපති සමාවක් යටතේ ආරක්ෂණ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියකට යටත්ව මුදා හැරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

එමෙන්ම හඬුකටයුතු අවසන් නොමැති යුධ වැදුණු දෙපාර්ශ්වයටම අයත් අයවලුන්ගේ හඬුකටයුතු ද හැකි ඉක්මනින් අවසන් කොට අදාළ වූදිනයන් එකී අධිකරණ ක්‍රියාවලියන්ගෙන් අනතුරුව වරදකරුවන් වන්නේ නම් ඔවුන් ද පෙර පරිද්දෙන්ම මුදා හැරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

එකී අයවලුන් නිදහස් කිරීමේදී පවත්වා ගත යුතු එකම නිර්ණායකය විය යුත්තේ එකී අයවලුන් හට පොදු සමාජයට අන්තර්ග්‍රහණය වී නිත්‍යනුකූලව ජීවත් වීමේ හැකියාවක් පවතින්නේ ද නැද්ද යන්න පමණක් බව ද සඳහන් කිරීමට කැමැත්තෙමු.

යුද්ධය අවසන් වූ 2009 වර්ෂයෙහි මැදභාගයෙන් පසුව නැවතත් එල්ටීටීඊ සංවිධානය සන්නද්ධ සංවිධානයක් වශයෙන් පුනරුත්ථාපනය කිරීමට සක්‍රියව යන්න දැරූ පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් සංකීර්ණ තත්වයක් පවතින අතර එවැනිනවුන් වෙතින් ජාතික ආරක්ෂාවට තවදුරටත් තර්ජනයක් එල්ල වන බව අපගේ වැටහීමයි. කෙසේවෙතත් පුද්ගලයන් ගණනාවක් එල්ටීටීඊ නායකයන්ගේ පාඨාරූප ආදිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, එකී අයවලුන් උත්කර්ෂයට හැත්වීම වැනි කරුණු සේතුවෙන්

නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයන්ට මුහුණ දී සිටී. මේ සියල්ල සලකා බලා එවන් අයවලුන් කෙරේ ද සහනශීලී ආකල්පයක් අනුගමනය කොට එකී අයවලුන් ද පුළුල් පුනරුත්ථාපන සහ සමාජ අන්තර්ග්‍රහණ ක්‍රියාවලියකට පසුව මුදාහැරීම උචිත බව අපගේ අදහසයි.

එමෙන්ම අනාගතයෙහි මෙවන් ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන් පුද්ගලයන් අත්අඩංගුවට ගැනීමේදී සහ විශේෂයෙන්ම 1979 අංක 48 දරන ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ (තාවකාලික විධිවිධාන) පනත ඒ සඳහා යොදා ගැනීමේදී සන්නද්ධ ත්‍රස්ත ක්‍රියාවලීන්ට සෘජුව සහය දක්වන්නන්ට පමණක් එරෙහිව එකී ක්‍රියාමාර්ග යොදා ගැනීම උචිත බව අපගේ හැඟීමයි.

ඉහත කී රැඳවියන්ගේ සහ බවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ ජීවිත කාලයන් ද සලකා බලා හැකි ඉක්මනින් මෙම ක්‍රියාවලිය සිදු කරන්නේ නම් මැනවි. එමෙන්ම දෙමළ බෙදුම්වාදී සන්නද්ධ ක්‍රියාවලිය පරාජය කිරීමේහිලා ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරයක් ඉටු කළ වර්තමාන ජනාධිපතිතුමා විසින්ම මෙම පොදු සමාව ලබා දීම තුළින් ජනවර්ග දෙක අතර පවතින වේදනාබර තුවාල සමනය වීමට මහත් පිටුබලයක් ලැබෙන බව අපගේ විශ්වාසනීය හැඟීමයි.

32. වාර්ගික, ආගමික සහ ප්‍රාදේශීය පදනම් මත දේශපාලන පක්ෂ ලියාපදිංචි කිරීම, පවත්වාගෙන යාම, පක්ෂ ව්‍යවස්ථා සම්මත කරගැනීම තහනම් කරමින් 1981 අංක 01 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පනත සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලබන අතර පවත්නා දේශපාලන පක්ෂයන්ට ද නියමිත කාල පරාසයක් තුළ පොදු ජාතික අනන්‍යතාවක් නිරූපණය වන ආකාරයට පරිවර්තනය වීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්තාව ලබා දීමටත් එකී කාල පරාසය තුළ අවශ්‍ය වෙනස් වීම් සිදු කිරීම පැහැර හරින දේශපාලන පක්ෂයන්ගේ ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීමටත් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට බලය ලබා දිය යුතු බවට ද නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

මෙම වාර්තාව මගින් දක්වා ඇති ආකාරයට මෙරට නීතිය දේශපාලනඥයන්, ධනවතුන් ආදී සමාජයෙහි ඉහළ ස්තරයන්ට සහ සාමාන්‍ය පොදු මතජනතාවට සර්ව සාධාරණ අයුරින් එකම ආකාරයට ක්‍රියාත්මක වන ආකාරයක් නොපෙනේ. හිඳහසින් පසුව අධිකරණයට අපහාස කිරීම හැර අන්‍ය අපරාධ වරදකට මෙරට නීතිය පසිදලීමේ ආයතන මගින් වරදකරුවන් වූ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව පිරික්සුවහොත් ඒ බව මනාව පෙනී යනු ඇත. එක රටක්, එක නීතියක් සංකල්පය මෙරට තුළ බරපතළ ආකාරයෙන් දුර්වල වී ඇති ආකාරය පැහැදිලිව දැනගන්නා වන දෙයකි. මෙකී තත්වය සහ එය වඩාත් වර්ධනය කිරීමට ඉවහල් වී ඇති රාජ්‍ය දේහය පුරා පැතිරී ඇති මූල්‍යමය දුෂණයන්, යම් පමණකට හෝ අවම කිරීම සඳහා වන නිර්දේශ කිහිපයක් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් පහත පරිදි දක්වනු ලැබේ. එකී නිර්දේශ කිහිපයේ අවසානාත්මක නිර්දේශ වශයෙන් නොසැලකිය යුතු බවටත් හැකි උපරිම ආකාරයෙහි ලොකු කුඩා ප්‍රතිසංස්කරණ මෙරට රාජ්‍ය දේහයෙහි පවත්නා මෙම බරපතළ පරිහානිය නැවැත්වීම කෙරෙහි ගත යුතුව පවත්නා බවත් සඳහන් කළ යුතුව තිබේ.

33. දැනටමත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගෙන ආ යුතු ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් සහ පුළුල් කතිකාවතක් පවතින හෙයින් මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණයන් පිළිබඳව පුළුල්ව සාකච්ඡා කරනු නොලබන්නේ වුව ද අනාගතයෙහි ගෙනෙනු ලබන කවර හෝ ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් හෝ නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් මගින් විධායකය, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය අතර ශක්තිමත් සංවරණ සහ තුලන ක්‍රමයක් ඇති කළ යුතු බවටත් අධිකරණයෙහි, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ආයතනයන්හි සහ රාජ්‍ය සේවයෙහි ස්වාධීනත්වය වාච්ඡාවශ්‍යව පමණක් නොව ප්‍රායෝගිකව ද තහවුරු කිරීම සඳහා ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පිහිටු වීම වැනි ප්‍රමාණවත් සහ ශක්තිමත් ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් එකී සංවරණ සහ තුලන ක්‍රමයන් ද, රාජ්‍ය දේහයෙහි පැවතිය යුතු ස්වාධීනත්වය ද බරපතළ ආකාරයෙන් දුර්වල කරන ලද බව අපගේ හැඟීමයි.

34. මේ වන විට කවර හෝ නියාමනයක් රහිතව දේශපාලන පක්ෂවලට සහ දේශපාලනඥයන්ට ලැබෙන දේශපාලන අරමුදල් හේතුවෙන් මෙරට දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ජාතික අරමුණුවලින් විතැන් වී විවිධ ව්‍යාපාරිකයන්ගේ පමණක් නොව විදේශීය රටවල ද අරමුණු සාක්ෂාත් කිරීම සඳහා යොදා ගැනීමෙහි දැඩි අහඹුවක් පවතී. නියාමනයක් සහ සීමාවක් රහිතව මැතිවරණ කටයුතු සඳහා අති විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් යෙදවීම හේතුවෙන් හොඳම අපේක්ෂකයන් නොව වැඩිම මුදල් ප්‍රමාණක් වියදම් කළ හැකි අපේක්ෂකයන් තේරී පත් වන ආකාරයක් ද සීමා විරහිත දේශපාලන අරමුදල් සම්පාදනය මෙරට දේශපාලන දේහයෙහි පරිහානියට සෘජුවම බලපා ඇති බව ද පැහැදිලිව පෙනී යයි.

ඒ අනුව දේශපාලනඥයන් සහ දේශපාලන පක්ෂ විසින් ලබා ගනු ලබන සියලුම අරමුදල් සහ මැතිවරණ සහ දේශපාලනය සඳහා යොදවන සියලුම අරමුදල් සීමා කිරීම, නියාමනය කිරීම සහ විගණනය කිරීම සඳහා සක්‍රීය සහ ජව සම්පන්න ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් පාර්ලිමේන්තු පනතක් ඊළඟ ප්‍රධාන මැතිවරණයට පෙර ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

35. අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් ඔස්සේ අපරාධ චෝදනා ලබා ඇති පුද්ගලයන් ස්වකීය නඩු කටයුතු මගින් නිදහස් වන තෙක් ජනාධිපති ධුරය හැර අග්‍රාමාත්‍ය ධුරය, අමාත්‍ය ධුර ආදී විධායකයෙහි අන්‍ය තනතුරු දැරීම සහ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී ධුරය හැර ව්‍යවස්ථාදායකයෙහි අන්‍ය තනතුරු දැරීම, අනෙක් දේශපාලන ආයතනයන්ගේ ද මන්ත්‍රී ධුර හැර අන්‍ය තනතුරු දැරීම වළක්වාලීම සඳහා වන නෛතික ප්‍රතිපාදන සුදුසු පරිදි ගෙන ඒමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

(දේශපාලන අවශ්‍යතා) මත හුදෙක් නඩු පැවරීම මගින් ද ජනතා පරමාධිපත්‍යයට බරපතළ අහිමියෝගයක් එල්ල වීමේ අවදානමක් මෙවන් ප්‍රතිපාදනයක පවතින හෙයින් නීතිය ඉදිරියෙහි වරදකරුවන් නොවූ එහෙත් අපරාධ චෝදනා පමණක් නගනු ලැබ ඇති තැනැත්තන්

මැතිවරණයන්ට ඉදිරිපත් වීම නීතිය මගින් වැළැක්වීම සුදුසු නොවන බව අපගේ අදහසයි. එය අදාළ දේශපාලන පක්ෂය සහ පුද්ගලයන් විසින් ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු කළ යුතු බව පෙනී යයි.)

36. 1975 අංක 01 දරන වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශ කිරීමේ නීතිය යටතේ ලබා දෙනු ලබන සියලුම වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රකාශ මහජනයාට පරිශීලනය කළ හැකි පරිද්දෙන් අන්තර්ජාලගත තොරතුරු පද්ධතියකට එක් කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලබන අතර ඒ සඳහා 1975 අංක 01 දරන වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශ කිරීමේ නීතිය සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
37. ඉහත නිර්දේශයෙහි දක්වා ඇති වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රකාශ සියල්ලම පිළිබඳව වාර්ෂික විගණන සමාලෝචනයක් සහ විමර්ශනයක් සිදු කිරීම අනිවාර්ය කරමින් විගණකාධිපතිවරයාට හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂන් සභාවට බලය පැවරීමටත් එකී කටයුත්ත වෙනුවෙන්ම විශේෂ විගණන ඒකකයක් විගණකාධිපතිවරයා හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂන් සභාව යටතේ පිහිටුවීමටත් එකී විගණන විමර්ශනය හුදු දේශපාලනඥයන් සහ රජයේ උසස් නිලධාරීන් විසින් ලබා දෙන වත්කම් බැරකම් ප්‍රකාශයන්ට සීමා නොවී එකී අයවලුන්ගේ ඕනෑම සම්පතමයෙකු දක්වා විකිඳවිය හැකි ආකාරයෙහි විමර්ශනයක් බවට පත් කිරීමට අවශ්‍ය බලතල සුදුසු පරිදි විගණකාධිපතිවරයාට හෝ යෝජිත විගණන කොමිෂන් සභාවට ලබා දීමටත් වැඩිදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
38. යුක්තිය පසිඳුලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි පමාව මගහරවා ගැනීම සඳහා වන මූලික සහ අවම පියවරක් වශයෙන් මෙරට ජනගහනයෙන් ලක්ෂයකයට සිටින විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාව 03ක් වන පරිදි අධිකරණ ගාලා, කාර්ය මණ්ඩල ආදී නිසි යටිතල පහසුකම්, සහිතව ඉහළ නැංවිය යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. ඉන් අනතුරුව පවා ක්‍රමිකව අවශ්‍යතාව පරිදි විනිසුරුවරුන් සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීම සිදු කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. මෙය මෙරට සංවර්ධන ක්‍රියාවලියෙහි ප්‍රමුඛතම ආයෝජනයක් වශයෙන් සලකා කටයුතු කළ යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
39. මෙරට සියලු අධිකරණයන්හි කාර්යයන් ශ්‍රව්‍ය සහ දෘශ්‍ය ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍යයන් මගින් පටිගත කිරීමටත් එකී දත්ත සුදුසු ආකාරයට මහජනයාට ප්‍රවේශය ලැබෙන පරිදි නිසි යටිතල පහසුකම් සහිතව සුරක්ෂිතව ගබඩා කිරීමටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.
40. අධිකරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම පැවතිය යුතු පාරදෘශ්‍යතාව ඉහළ නැංවීම සහ මහජන විශ්වාසය තහවුරු කිරීම සඳහා ආරම්භක පියවරක් වශයෙන් මෙරට මුල් අවස්ථා අධිකරණයන් අතරින් මහාධිකරණයන්ගේ පවත්නා ළමා අපචාර, ස්ත්‍රී දූෂණ ආදී සංවේදී නඩු කටයුතු හැර අනෙකුත් නඩු කටයුතු ජනතාවට නැරඹිය හැකි පරිද්දෙන් අන්තර්ජාලයට මුදාහැරීමට සහ ඒ සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ගොඩනැගීමට නිර්දේශ කරනු ලැබේ. අනෙකුත් අධිකරණයන්හි කටයුතු ද, ක්‍රමිකව මෙකී කටයුත්ත සඳහා පරිවර්තනය කිරීම සිදු කළ යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

41. විශේෂයෙන්ම ඕනෑම අධිකරණයක පවතින දේශපාලන වශයෙන් ආන්දෝලනාත්මක හඬ කටයුතු පටිගත කිරීම සහ මහජනතාවට නිරාවරණය වන පරිදි අන්තර්ජාලයට මුදාහැරීම මෙරට යුක්තිය පසිඳලීමේ ක්‍රියාවලියෙහි විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ආරම්භක කාර්යයක් වශයෙන් ඉටු කළ යුතු බවට තවදුරටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

42. මෙරට පුරවැසියන්ට ළමා විෂයෙහි පටන්ම හිතියෙහි ආධිපත්‍ය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයන්ගේ වැදගත්කම සහ හිතියෙහි මූලිකාංග පිළිබඳවත් හිතියට ගරු කිරීම සහ එමගින් ලබා ගත හැකි ජයග්‍රහණ පිළිබඳ ලෝක අත්දැකීම් ද පාදක කර ගනිමින් දැනුම ලබා දිය යුතු බවටත් එය පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙහි මූලිකම විෂයක් බවට පත් කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

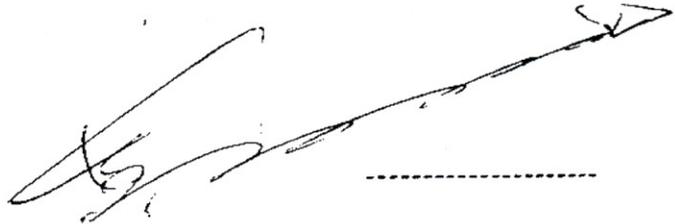
43. මෙරට පුරවැසියන්ගේ ආර්ථික සංකල්ප පිළිබඳ සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා මෙරට පුරවැසියන්ට ළමා විෂයෙහි පටන්ම ආර්ථික කාරණාවන් පිළිබඳව හවිභ ලෝක ප්‍රවණතාවන් සහ අත්දැකීම් ද පාදක ගනිමින් දැනුම ලබා දිය යුතු බවටත් එම විෂය පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙහි විෂයක් බවට පත් කළ යුතු බවටත් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

සාමාජික අත්සන්

1. පුජ්‍ය ගලගොඩඅත්තේ ඤාණසාර ස්වාමීන් වහන්සේ
(සභාපති)

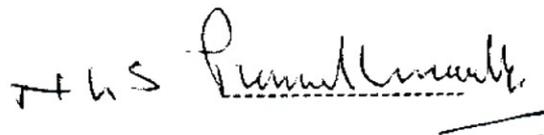
2. මහාචාර්ය ශාන්ති නන්දන විජේසිංහ

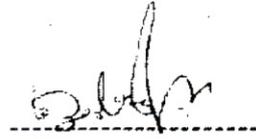
3. ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය විරවර්ධනලාගේ සුමේධ මංජුල

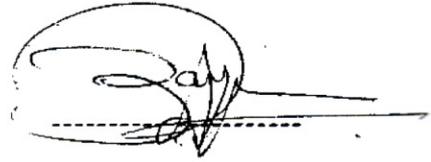
4. වෛද්‍ය එන්.පී. සුජීව පණ්ඩිතරත්න

5. නීතිඥ ඉරේෂ් සෙනෙවිරත්න

6. නීතිඥ ඩබ්.පී.ජේ.එම්.ආර්. සංජය ඛණ්ඩාර මාරමේ

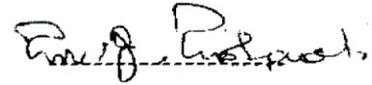
7. ආර්.ඒ. එරත්න කුමාර නවරත්න

8. පානි වැවල

9. මවුලට්ටි එම්.ඉසෙඩී.ඒ.එස්. මොහොමඩ් (බාර්)

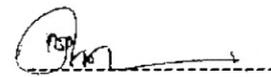
(මෙම වාර්තාවෙහි සඳහන් නිර්දේශ අංක 01, 05, 06, 15, 21 සහ එකී නිර්දේශ හා සම්බන්ධිතව මෙම වාර්තාවෙහි සඳහන් කරුණුවලට හැර මෙම වාර්තාවෙහි සඳහන් අන් නිර්දේශ සහ කරුණුවලට පමණක් එකඟ වේ. ස්වකීය පොද්ගලික නිර්දේශ මෙම වාර්තාව සමග ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.)

10. නීතිඥ රාමලිංගම් චක්‍රවර්ති කරුණාකරන්

11. යෝගේෂ්වරී පත්ගුණරාජා

12. අයි.සාමිපිල්ලෙයි දයානන්දරාජා

වර්ෂ 2022ක් වූ ජූනි 16 වන දින දිග.

ඇමුණුම් නාමාවලිය

- ඇමුණුම් අංක 01 - අංක 2251/30 සහ 2021 ඔක්තෝම්බර් 26 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය
- ඇමුණුම් අංක 02 - අංක 2252/56 සහ 2021 නොවැම්බර් 06 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය
- ඇමුණුම් අංක 03 - අංක 2269/6 සහ 2022 පෙබරවාරි 28 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය
- ඇමුණුම් අංක 04 - අංක 2282/28 සහ 2022 ජුනි 01 වන දිනැති අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය
- ඇමුණුම් අංක 05 - සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාවන්ගෙන් ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය විසින් පළ කරන ලද පුවත්පත් දැන්වීම් සමුච්චිතව
- ඇමුණුම් අංක 06 - මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් ලේඛනය
- ඇමුණුම් අංක 07 - මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි මහජන හමුදාවලට සහභාගි වූ සහ අදහස් දැක්වීමට පැමිණි විද්වතුන්ගේ සහ මහජනතාවගේ නාමලේඛනය
- ඇමුණුම් අංක 08 - මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායට තැපැල් සහ විද්‍යුත් තැපැල් මගින් අදහස් දැක්වූවන්ගේ නාම ලේඛනය
- ඇමුණුම් අංක 09 - මෙම ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායෙහි ලේකම්වරිය විසින් 2022 මාර්තු මස 02 වන දිනැතිව සහ PS/PTF/OCOL අංකයෙන් යුතුව අධිකරණ අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයා වෙත යවන ලද ලිපිය
- ඇමුණුම් අංක 10 - අධිකරණ අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයා විසින් 2022 මාර්තු 04 වන දිනැතිව සහ MOJ/L12/task force/17/2021 යුතුව වචන ලද පිළිතුරු ලිපිය

- ඇමුණුම් අංක 11 - සමස්ත ලංකා ජෛව විවිධත්ව උලෙමා සභාව විසින් 1979 අප්‍රේල් 01 වන දානමින් යුතුව නිකුත් කර ඇති ආගමික නියමය සහ එහි ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය
- ඇමුණුම් අංක 12 - ඉස්ලාම් ධර්මය ඉගැන්වීමට අදාළ පාසල් පෙළ පොත්හි තිබූ ජාතික ඒකබද්ධතාවට සහ අනන්‍යතාවයට හානිවන ස්වරූපයෙහි ඉගැන්වීම් පිළිබඳව මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් අධ්‍යයන අමාත්‍යාංශයෙහි ලේකම්වරයාට ලබා දෙන ලද 2022 අප්‍රේල් 24 වන දිනැති වාර්තාව
- ඇමුණුම් අංක 13 - පිටු අංක 87 හි සඳහන් කර ඇති මනාධිකරණ නඩු වාර්තාව
- ඇමුණුම් අංක 14 - නුවරඑළිය මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයෙහි නඩු අංක 67168 දරන නඩුවෙහි වාර්තාව
- ඇමුණුම් අංක 15 - දෙතිඅත්තකණ්ඩිය මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයෙහි ගොනු කර ඇති බී. 1390 දරන නඩුවෙහි වාර්තාව
- ඇමුණුම් අංක 16 - නැගෙනහිර පළාත භාර සහකාර පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාට ගොනු කර ඇති 2011 ජූලි 28 දිනැති ලිපිය

මූලාශ්‍ර

1. අයිවන්, ටී. (1990). *ශ්‍රී ලංකාවේ නූතන කැරලිකරුවන්ගේ සමාජ පසුබිම*. සර්වෝදය. රත්මලන.
2. ආර්යසිංහ, ඒ. (1985). *ලංකාවේ රජකිරීන් හා ලෝක වාරිත*. සී. ආර්. සී. රත්නනාපිටිය.
3. ඒකනායක, යූ. (2022 පෙබරවාරි 23). එක් රටක් එක් හිතියක් එකතුව: මුස්ලිම් විවාහ පනතට සංශෝධන නවතී. *ඇමති. මණ්ඩල හිරණයක්, අරුණ*.
4. ගමගේ, එස්., සහ කීර්ති ඩබ්, (2022, පෙබරවාරි 11). ප්‍රතිකාර වෙනුවට යාඥා කරලා. 10 හැවිරිදි පුතුගේ සිරුර නිවසකින් හමුවේ. *දිවයින*.
5. ගුණරත්න, ආර්. (2018). අධිරාජ්‍යවාදී අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ස්වදේශීය හිතිය යටපත් කළ ආකාරය පිළිබඳ විවේචනාත්මක අධ්‍යයනයක්. *ඌව වෙල්ලස්ස නිදහස් අරගල දෙසියවස් සමරු ගාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය. කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය. කැලණිය*.
6. පරිශුද්ධ වූ අල්-කුර්ආන්. (මුස්ලිම් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථාන සංස්.). (1961.) *The Zayed Charitable Foundation Abu Dhabi*
7. බෞද්ධ තොරතුරු පරීක්ෂක සභාව, (1956). *බෞද්ධ තොරතුරු පරීක්ෂක සභාවේ වාර්තාව*. විසිදුතු. බොරැස්ගමුව.
8. මහාචාර්ය. ප්‍රථම භාග්‍ය. (ශ්‍රී සුමංගල හිමි හික්කඩුවේ, බටුමුල්ලාවේ ඩී. ඒ. ඩී. එස්., පටි.) (2015). ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුව.
9. ලක්කඩ. (2022, ජනවාරි 10). *දැවැද්දට කොස් ගස් 7 ක් කපන්න ගිය විට පත් මවගේ සංවේදී කතාව. කොළඹ දීප්තික් ලේකම් ප්‍රදීප් යසරත්න මහතා මුහුණ දුන් සංවේදී අත්දැකීම* Facebook. <https://www.facebook.com/LakhandaRadio/videos/460907505447763/>
10. විමලනන්ද, ටී. (2010). *උඩරට මහ කැරැල්ල*. තෙවන කාණ්ඩය. ගුණසේන, කොළඹ.
11. සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය, (2009). *ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධයින් සදාචාර විරෝධී හා කුට උපක්‍රම මගින් අනන්‍යතාවලට හරවා ගැනීම පිළිබඳව පරීක්ෂා කර බලා වාර්තා කිරීම සඳහා පත් කරනු ලැබූ කොමිෂන් සභා වාර්තාව*. කොළඹ.
12. සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය, (2019). *ශ්‍රී ලංකාවට සුපිළිපත් නව දේශපාලන සංස්කෘතියක් උදා කර ගැනීම උදෙසා ...* කොළඹ.
13. සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය, (2021). *බෞද්ධ හිමිකම් කොමිෂන් සභා වාර්තාව*. කොළඹ.

14. සෞඛ්‍ය, සෞඛ්‍ය සහ දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය, (2016). සංක්‍රාන්ති ලිංගික ප්‍රජාව සඳහා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පිළිගැනීම සඳහා වූ සහතිකය නිකුත් කිරීම, පොදු වකුලේඛ අංක 01-34/2016
<http://www.health.gov.lk/CMS/cmsmoh1/viewcircular.php?cno=01-34/2016&med=sinhala>
15. ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව, (2020). ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ආරක්ෂිත අධීක්ෂණ කාරක සභාවේ ජාතින් හා ආගම් අතර මිත්‍රත්වය වර්ධනය කරවමින් “නව හුස්මලාදය හා අන්තවාදය” මුලින් උපුටා දැමීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ජාතික ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීමට අදාළ නීතිරීති සම්පාදනය සහ ක්‍රියාත්මක කරවීමේ යෝජනාවලිය සම්බන්ධයෙන් වාර්තාව. ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර.
<https://www.parliament.lk/uploads/comreports/1582610778064822.pdf#page=1>
16. Agriculture and Environment Statistics Division. (2002). *Census of Agriculture*. Department of Census and Statistics. www.statistics.gov.lk/agriculture/index.htm
17. Al Jazeera. (2019, July 5). *Tunisia bans face veils in public institutions after bombing*. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera. Retrieved May 19, 2022, from <https://www.aljazeera.com/news/2019/7/5/tunisia-bans-face-veils-in-public-institutions-after-bombing>
18. All Ceylon Jamiyyathul Ulama. (2009). *Religious ruling concerning the attire of the Muslim women*. முகப்பு - ACJU. Retrieved May 19, 2022, from <https://acju.lk/si/fatwa-bank-si/recent-fatwa-si/item/979-religious-ruling-concerning-the-attire-of-the-muslim-women>
19. All Ceylon Jamiyyathul Ulama. (2016). *Proposal for the Muslim Marriage and Divorce Act – Shari’ah Perspective*” from Ministry of Justice.’(2017). *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act*. Vol II. Attachments to the Report.
20. Amarasinghe, A. R. B. (1999). *The Legal Heritage of Sri Lanka*. Sarvodaya Vishwa Lekha. Ratmalana.
21. Anderson, S. (2021). Intimate partner violence and female property rights. *Nature Human Behaviour* 5, 1021–1026 <https://doi.org/10.1038/s41562-021-01077-w>
22. Anderssen, N., Sivertsen, B., Lønning, K.J. et al. Life satisfaction and mental health among transgender students in Norway. *BMC Public Health* 20, 138 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12889-020-8228-5>
23. Anukriti, S., Prakash, N., & Kwon, S. (2021, June 30). The evolution of dowry in rural India:1960-2008. *WORLD BANK.ORG*.
https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/evolution-dowry-rural-india-1960-2008?cid=SHR_BlogSiteShare_EN_EXT

24. Arudpragasam, A. (2020, October 1). Match Made The changing dowry practices in Sri Lanka's Northern Province. *The Caravan*. <https://caravanmagazine.in/gender/changing-dowry-practices-in-sri-lanka>
25. Asian Development Bank. (n.d.). *Summary Poverty and Social Analysis*. <https://www.adb.org/sites/default/files/project-document/76773/spsa-rrp-sri-33249.pdf>
26. Bharatiya Janata Party. (2014). *Ek Bharat - Shreshtha Bharat Election Manifesto 2014*. https://library.bjp.org/jspui/bitstream/123456789/252/1/bjp_lection_manifesto_english_2014.pdf
27. Boehmer U. (2013). *Girl child marriage and its association with national rates of HIV, maternal health, and infant mortality across 97 countries*. Violence against Women.
28. Centre for Policy Alternatives. (2020). *The Need for Prison Reforms in Sri Lanka*.
29. Cherian, V. (1989). Academic Achievement of Children From Monogamous and Polygynous Families. *The Journal of Social Psychology*, 130(1), 117-119.
30. Committee on the Elimination of Discrimination against Women, 13th session.(1994). *General recommendations made by the Committee on the Elimination of Discrimination against Women*. United Nations. <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm>
31. Constituent Assembly of India. (1948). *Constituent Assembly Debates On 2 December, 1948 Part II (VOLUME VII)*. <https://indiankanoon.org/doc/101973/>
32. Constitution of Norway. (2018). The Constitution, as laid down on 17 May 1814 by the Constituent Assembly at Eidsvoll and subsequently amended, most recently in May 2018. <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/english/constitutionenglish.pdf>
33. Constitution of The Kingdom of Bhutan. (2008). National Assembly of Bhutan. <https://www.nab.gov.bt/assets/templates/images/constitution-of-bhutan-2008.pdf>
34. Coomaraswamy, E. R. S. R. (2013). *The Law of Evidence (With Special Reference to the Law of Sri Lanka)* (Vol. II B.2). Stamford Lake, Colombo.
35. Cooray, L. J. M. (2006). *An Introduction to the Legal System of Sri Lanka*. Pannipitiya: Stamford Lake.
36. Daniel, S. (2016, September 22). *In Sri Lanka, Muslim women are fighting back against unfair marriage laws*. Scroll.in. <https://scroll.in/article/817034/in-sri-lanka-muslim-women-are-fighting-back-against-unfair-marriage-laws>

37. Department of Census & Statistics. (2015). Census of Population and Housing 2012. <http://www.statistics.gov.lk/PopHouSat/CPH2011/Pages/Activities/Reports/FinalReport/FinalReportE.pdf>
38. Department of Census & Statistics. (2020). *ECONOMIC STATISTICS OF SRI LANKA 2020*. <http://www.statistics.gov.lk/Publication/Economic-Statistic-2020>
39. Department of Census and Statistics, Sri Lanka. (2020). *Sri Lanka Labour Force Survey Annual Report - 2020*. <http://www.statistics.gov.lk/LabourForce/StaticInformation/AnnualReports/2020>
40. Department of Census and Statistics, Sri Lanka. (2021). *Sri Lanka Labour Force Statistics Quarterly Bulletin, Second Quarter 2021*. <http://www.statistics.gov.lk/LabourForce/StaticInformation/Bulletins/2ndQuarter2021>
41. Department of Census and Statistics, Sri Lanka. (2020). *Women's Wellbeing Survey - 2019 Findings from Sri Lanka's first dedicated National Survey on Violence against Women and Girls Final Report*. www.statistics.gov.lk/Resource/refference/WWS_2019_Final_Report
42. Disability Organizations Joint Front. (2017, March). Submission for the Review of the Situation of Persons with Disabilities in Sri Lanka [Paper presentation]. UN Universal Periodic Review - Sri Lanka 2017 Third Cycle, 28th Session 2017, Rathmalana. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Disability/RightAccessJusticeArticle13/CSO/DisabilityOrganizationsJointFrontSrilanka.pdf>
43. European Commission. (2018, January 19). *JOINT STAFF WORKING DOCUMENT The EU Special Incentive Arrangement for Sustainable Development and Good Governance ('GSP+') assessment of Sri Lanka covering the period 2016 - 2017*. EUR-Lex — Access to European Union law. Retrieved May 19, 2022, from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0031&from=HR>
44. Every Woman Every Child. (2015). *The Global Strategy For Women's, Children's and Adolescents' Health (2016-2030)*. United Nations. <https://globalalliancematernalmentalhealth.org/wp-content/uploads/2017/12/globalstrategyreport2016-2030-lowres.pdf>
45. Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2018). *Country Gender Assessment of Agriculture and the Rural Sector in Sri Lanka*.
46. Forbes, M. (1840). *Eleven years in Ceylon; Comprising Sketches of the Field Sports & Natural History of that Colony and an Account of its History and Antiquities, Vol I*. Richard Bentley, London.

47. Goonesekere, S., & Amarasuriya, H. (2013). *Emerging Concerns and Case Studies on Child Marriage in Sri Lanka*. UNICEF Sri Lanka.
48. Government of India. (2021). *The Constitution of India [As on 26th November, 2021]*. <https://legislative.gov.in/sites/default/files/COI...pdf>
49. Gunatilaka, R. (2013). *Women's participation in Sri Lanka's Labour Force: Trends, Drivers and Constraints*. International Labour Organization. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-colombo/documents/publication/wcms_215445.pdf
50. Gunewardena, D. (2015). *Why aren't Sri Lankan women translating their educational gains into workforce advantages?* Center for Universal Education. <https://www.ungei.org/sites/default/files/Translating-Educational-Gains-Workforce-Advantages-2015-eng.pdf>
51. Hayley, F. A. (1923). *A Treatise on the Laws & Customs of the Sinhalese including the portions still surviving under the name Kandyan Law*. Colombo: H.W. Cave, [Reprinted Navrang , New Delhi , 1993]
52. House of Commons. (2019, May 1). *Sharia law courts in the UK*. UK Parliament. Retrieved May 19, 2022, from <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CDP-2019-0102/CDP-2019-0102.pdf#:~:text=Sharia%20councils%20%E2%80%93%20also%20known%20as%20Sharia%20courts,in%20Leyton%20East%20London%20was%20established%20in%201982>
53. Human Rights Commission of Sri Lanka. (2020). *Prison Study*. <https://www.hresl.lk/wp-content/uploads/2020/01/Prison-Report-Final-2.pdf>
54. Hyshyama, H., & Isadeen, H. S. (2016). *Unequal Citizen: Muslim Women's Struggle for Justice and Equality in Sri Lanka*. <https://mplreformsdotcom.files.wordpress.com/2016/12/unequal-citizens-study-hyshyama-hamin-hasanah-cegu-isadeen1.pdf>
55. International Labour Organization. (2020). *World Employment and Social Outlook: Trends 2020*. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_734455.pdf
56. International Monetary Fund. (2022). *Sri Lanka: Staff Report for the 2021 Article IV Consultation*. <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2022/03/25/Sri-Lanka-2021-Article-IV-Consultation-Press-Release-Staff-Report-and-Statement-by-the-515737>

57. Inter-Parliamentary Union. (2021, November). *Monthly ranking of women in national parliaments*. Parline: the IPU's Open Data Platform. Retrieved May 19, 2022, from <https://data.ipu.org/women-ranking?month=11&year=2021>
58. Inter-Parliamentary Union. (2022, May). *Gender equality*. Retrieved May 19, 2022, from <https://www.ipu.org/our-impact/gender-equality>
59. Inter-Parliamentary Union. (2022, May 1). *Global and regional averages of women in national parliaments*. Parline: the IPU's Open Data Platform. Retrieved May 19, 2022, from <https://data.ipu.org/women-averages>
60. Jayasekera, M. L. S. (1970). The Sources of Sinhalese Customary Law. *Journal of Ceylon Law*.
61. Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS). (2014). *THE GAP REPORT*. https://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/UNAIDS_Gap_report_en.pdf
62. Karim, M. (2013, November 11). Hijras now a separate gender. *Dhaka Tribune*. <https://archive.dhakatribune.com/uncategorized/2013/11/11/hijras-now-a-separate-gender>
63. Kunycky A. (2022, March 4). Ayesha Malik LL.M. '99 is appointed to the Supreme Court of Pakistan She is the first women to serve on the Court in the country's 75-year history. *Harvard Law Today*. <https://today.law.harvard.edu/ayesha-malik-ll-m-99-is-appointed-to-the-supreme-court-of-pakistan/>
64. Majced, U.L.A. 2019. *The Family Law Under The General And Personal Laws Of Sri Lanka*. Colombo: Author.
65. Malhotra, A., & Degraffs, E. A. (1997). Entry Versus Success in the Labor Force: Young Women's Employment in Sri Lanka. *World Development*, 23(3), 379-394.
66. Marasinghe, L., and Scharenguivel S. 2015. *Compilation Of Selected Aspects Of The Special Laws Of Sri Lanka*. Colombo: Vijitha Yapa.
67. Mendis, P., & Perera, B. (2019). *Disability Policy Brief for Lawmakers, Administrators and Other Decision-makers*. International Centre for Ethnic Studies. <https://ices.lk/wp-content/uploads/2019/11/Disability-Policy-Brief-ENGLISH.pdf>
68. Ministry of Justice. (2017). *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act. Vol I*. https://www.colombotelegraph.com/wp-content/uploads/2018/07/MMDA_REPORT_VolI.pdf
69. Ministry of Justice. (2017). *Report of the Committee Appointed to Consider Amendments to the Muslim Marriage and Divorce Act. Vol II*. Attachments to the Report.

70. Nanayakkara, A. (2020). *You Reap What You Sow: Dedicated To, For Those Who Anticipate Marvels From Judiciary*. Colombo Telegraph.
<https://www.colombotelegraph.com/index.php/you-reap-what-you-sow-dedicated-to-for-those-who-anticipate-marvels-from-judiciary/>
71. Panditharathne, N. G. S. (2022). *The need to establish a Civil Code in Sri Lanka*. Unpublished, (contained in Vol III of this Report).
72. Pathirana, K. (2012). *A Proposal for a Dowry Prohibition Law in Sri Lanka: An Assessment in the Light of Indian Dowry Prohibition Act No. 28 of 1961* [Paper presentation]. Annual Research Symposium, University of Colombo.
<http://archive.cmb.ac.lk:8080/research/bitstream/70130/3364/1/AnnualResearchSymposium2012UniversityofColombo.157-159.pdf>
73. Pieris, P. E. (1983). *Ceylon the Portuguese Era Vol II* (2nd ed.). Tisara Prakasakayo, Dehiwala.
74. Perera, Y. (2021, February 12). Cardinal confronts unethical conversions. *Daily Mirror*.
https://www.dailymirror.lk/print/front_page/Cardinal-confronts-unethical-conversions/238-205634
75. Raghavan, S., & Warrick, J. (2017, June 27). *How a 91-year-old imam came to symbolize the feud between Qatar and its neighbors*. The Washington Post. Retrieved May 20, 2022, from https://www.washingtonpost.com/world/middle-east/how-a-91-year-old-imam-came-to-symbolize-feud-between-qatar-and-its-neighbors/2017/06/26/601d41b4-5157-11e7-91eb-9611861a988f_story.html
76. Rajapakshe, W. 2020. *Family Law*. Nugegoda: Author.
77. Rathindra, K. (2020, July 27). Sara's mother tells PCoL: 'Zahran's wife must be aware where my daughter is' Easter Sunday carnage probe. *The Island*. <https://island.lk/saras-mother-tells-pcol-zahrans-wife-must-be-aware-where-my-daughter-is-easter-sunday-carnage-probe/>
78. Samarawickrama, C. (2021, October 19). Amendments to Kandyan Marriage and Divorce Act. *Daily Mirror*.
https://www.dailymirror.lk/latest_news/Amendments-to-Kandyan-Marriage-and-Divorce-Act/342-222825
79. Santhya, K., & Jejeebhoy, S. (2007). Early Marriage and HIV/AIDS: Risk Factors among Young Women in India. *Economic and Political Weekly*, 42(14), 1291-1297.
80. Sebastian, M. (2022). *A Zoom size window into Indian courts*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-61518171>
81. Sen, A. (1999). *Development as freedom*. Oxford: Oxford University Press.

82. Shepard, L. (2012). The impact of polygamy on women's mental health: a systematic review. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 22(1), 47–62.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6998378/#:~:text=Individual%20studies%20report%20a%20higher,functioning%20and%20low%20self%20Desteem.>
83. Silverstein, J. (2020, May 12). *France will still ban Islamic face coverings even after making masks mandatory*. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. Retrieved May 19, 2022, from <https://www.cbsnews.com/news/france-burqa-ban-islamic-face-coverings-masks-mandatory/>
84. Solotaroff, J. L., Joseph, G., Kuriakose, A. T., & Sethi, J. (2020). *Getting to Work: Unlocking Women's Potential in Sri Lanka's Labor Force*. The World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/28660/9781464810671.pdf?sequence=4&isAllowed=y>
85. Sunan Abu Dawud (N. al-Khattab Eng. Trans.). (Volume 3) (2008). Darussalam. <https://uploads.ahlesunnatpak.com/books/Sunan%20Abe-Dawood/english/Sunan-Abu-Dawud-Vol-3-2175-3241.pdf>
86. Supreme Court of India. (2021). *RULES ON LIVE-STREAMING AND RECORDING OF COURT PROCEEDINGS*.
<https://cdnbbsr.s3waas.gov.in/s388ef51f0bf911e452e8dbb1d807a81ab/uploads/2021/06/2021060752.pdf>
87. The Times of India. (2006, June 26). *Imam issues fatwa against Taslima* | Kolkata news - Times of India.
 Retrieved May 20, 2022, from <https://timesofindia.indiatimes.com/city/kolkata/imam-issues-fatwa-against-taslina/articleshow/1679206.cms>
88. Thailand's Constitution of 2017. (2017). constituteproject.org.
https://www.constituteproject.org/constitution/Thailand_2017.pdf
89. The Economist. (2021, September 11). *Why nations that fail women fail*. Retrieved May 21, 2022, from <https://www.economist.com/leaders/2021/09/11/why-nations-that-fail-women-fail>
90. University Grants Commission. (2020). *University Admission*.
https://www.ugc.ac.lk/downloads/statistics/stat_2020/Chapter%202.pdf
91. Velton, R. (2016). The country that supplies eyes. *BBC News*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/magazine-35410148>
92. Wickramaratne, J. (2021). *Fundamental Rights in Sri Lanka* (3rd ed.). Stamford Lake, Colombo.

93. Williams, H., & Hamedani, A. (2021, December 8). Afghanistan: Girls' despair as Taliban confirm secondary school ban. *BBC World Service*.
<https://www.bbc.com/news/world-asia-59565558>
94. Wodon, Q., & Petroni, S. (2017, June 27). *The rippling economic impacts of child marriage*. World Bank Blogs. <https://blogs.worldbank.org/education/rippling-economic-impacts-child-marriage>
95. Wood Papers., *Wood to Elgin, 1862 March 3 (W.P.)*, India Office Library, MSS. Eur. F78
96. World Bank Group. (2021). *Aging and the Labor Market in Thailand: Labor Markets and Social Policy in a Rapidly Transforming and Aging Thailand*. Washington, D.C. <http://documents.worldbank.org/curated/en/428491622713258312/Aging-and-the-Labor-Market-in-Thailand-Labor-Markets-and-Social-Policy-in-a-Rapidly-Transforming-and-Aging-Thailand>
97. World Bank. (n.d.). *Asset declarations*. STAR | Addressing Anti-Corruption, Money Laundering & Asset Recovery.
Retrieved May 21, 2022, from <https://star.worldbank.org/focus-area/asset-declarations>
98. World Bank Group. (2020). *Economy Profile of Sri Lanka Doing Business 2020*. <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/s/sri-lanka/LKA.pdf>
99. World Bank. (2013). *Sri Lanka Justice Sector Review (77662 LK)*. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/255751468164662812/pdf/776620LK0ESW0P00Box377382B00PUBLIC0.pdf>
100. World Health Organization. (2020). *Adolescent pregnancy* [Fact Sheet].
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-pregnancy>
101. World Health Organization. (n.d.). *International classification of functioning, disability and health (ICF)*.
Retrieved May 22, 2022, from <https://www.who.int/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>
102. World Health Organization. (2006). *Married adolescents: no place of safety*.

භවු තිනිදු භාමාවලිය

1. *Abdu L Rahiman et al. vs. Ussan Umma* (1916) 19 NLR 175
2. *A. Yousuf Rawther vs. Sowramma* AIR 1971 Kerala 261
3. *Azar Ghouse vs. Mohamed Ghouse and other* 1988(1) Sri.L.R. 25
4. *Campbell vs. Hall*, (1774) 1 Cowper 204
5. *Dr. Perera vs. Hon Attorney General and 66 Others* [2011] 2 Sri L.R. 171
6. *Dr. Ajith C.S. Perera vs. Daya Gamage and others* SC FR Application No. 273/2018
7. *G. P. Sanath Wimalasiri vs. Officer-in-Charge. Police Station, Maradana.* SC Appeal No.32/11 p.12
8. *Gunaratnam vs. Registrar-General* [2002] 2 Sri L.R 302
9. *Guneshi Mallika Gomes [nee Gunawardena] vs. Jammagalage Ravindra Ratnasiri Gomes.* S.C. Appcal No. 123/14
10. *Javed & Ors vs. State Of Haryana & Ors*, (2003), Writ Petition (civil) 302 of 2001
11. *Jayasinghe vs. Kiribindu and Others*, [1997] 2 SLR 01
12. *John Vallamattom vs. Union of India* (2003) 6 SCC 611
13. *Jordan Diengdeh vs. S.S.Chopra* [AIR 1985 SC 935
14. *Karuwalagaswewa Vidanelage Swarna Manjula and another vs. V.P.J. Pushpakumara and others* S.C. F.R. No. 241/14
15. *Kershaw vs. Nicholl*, (1860- 1862) Ramanathan 157
16. *Khurshed Ahmad Khan vs. State Of U.P. & Ors*, [AIR 2015 SC 1429]
17. *Lebbe vs. Banda*, 31 N.L.R. 28
18. *Lewis Singho vs. Kusumawathie and Others* [2003] 2 Sri L.R 128 (p.131)
19. *M. H. M. Ansar vs. Fathima Mirza* 75 NLR 279
20. *Mohd. Ahmed Khan vs. Shah Bano Begum* AIR 1985 SC 945
21. *Mongee vs. Siyar Paye*, Board Minutes, July 7, 1820
22. *Murugeau vs. Subramaniam* 1967 NLR 533
23. *Nagaratnam and wife vs. Sunmugam and Others.* 69 NLR 389
24. *National Legal Services Authority vs. Union of India*, WRIT PETITION (CIVIL) NO.400 of 2012
25. *Noorul Naleefa vs. M Arikar Hadjar* 48 NLR 529

26. *Rev Stanislaus vs. Madhya Pradesh* 1977 SCR (2) 611
27. *Richa Mishra vs State of Chhatisgarh & ors* [Civil Appeal No. 274 of 2016]
28. *Sarla Mudgal vs. Union of India* (AIR 1995 SC 1531)
29. *Sangarapillai Navaratnarajavel vs. Kandiah Naganathan and others*. SC. Appeal
87/2010
30. *Senanayake v. Navaratne* (1954) 56 NLR 5
31. *Shamim Ara vs. State of U.P. & Anr* (2002) 7 SCC 518
32. *Sharya Bano vs. Union of India*, AIR 2017 SC 4609
33. *The King vs Perumal* (1911) 14 NLR 496
34. *Thillainathan vs. Ramaswamy Chettiar* (1900) 4 NLR 328
35. *Wickramasinghe Mudiyansele Podimenike vs. Wickramasinghe Mudiyansele
Podinona and others* SC APPEAL NO. 55/2016
36. *Williams vs. Robertson* (1886) 8 S.C.C.36

**මෙම ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායෙහි සාමාජිකයන්ගේ පොද්ගලික
යෝජනා සහ නිර්දේශ ඇතුළත් ලේඛන නාමාවලිය**

- අංක 01 - මවුලට්ටි එම්. ඉසෙඩ්. ඒ. එස්. මොහොමඩ් (බාට්) විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලිය
- අංක 02 - ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය විරවර්ධනලාගේ සුමේධ මංජුල විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන යෝජනාවලිය
- අංක 03 - එක් රටක් එක් භාෂාවක් - පානි වැවල විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලිය
- අංක 04 - මුද්දහම නැවතත් රාජ්‍ය ආගම ලෙස ස්ථාපිත කිරීම - පානි වැවල විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලිය
- අංක 05 - එකම රටක් එකම නීතියක් සම්බන්ධව වූ යෝජනාව - කලීලර් රහුමාන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලිය
- අංක 06 - Inequality in School and Higher education. - Dr. N.G. Sujeeva Panditharathne
- අංක 07 - A case for Buddha Sasana and its preservation in the Constitution - Dr. N.G. Sujeeva Panditharathne
- අංක 08 - The need to establish a Civil Code in Sri Lanka - Dr. N.G. Sujcewa Panditharathne
- අංක 09 - මහාචාර්ය ශාන්ති නන්දන විජේසිංහ විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලිය